

GENERAL PRINCIPLES

ANNALS

1928

ΘΕΜ. Κ. ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΗ

132

ΕΘΝΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Στὸν Ἐθνικὸ Παρνασσό.— Δάφνες τοῦ Ἑρμοῦ.— Μυρτιές
τοῦ Ἑβρου. — Ματωμένη στράτα. — Νεκρολούουδα

ΑΘΗΝΑ

1928

ΘΕΜ. Κ. ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΗΣ

ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Καλλονή Μυτιλήνης 1920

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΙΙ

ΤΜΗΜΑ Καν.

Ἄρ. Πρωτ. 60085

ΠΡΟΣ

Σώματα Στρατοῦ, Ἀνεξαρτήτους Μεραρχίας,
Μεραρχίας Ἴππικοῦ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς πολλαπλᾶς ὑπηρεσίας τὰς ὁποί-
ας προσέφερον εἰς τὸ στρατεύμα διὰ τῶν ποιημάτων του ὁ
ποιητῆς Θεμ. Κ. Δημητρούλης καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν
πολέμων καὶ εἰς τὰ μέτωπα εἰς τὰ ὁποῖα ἔδρασεν ὁ Ἐθνικὸς
Στρατὸς

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝ

τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαν συλλογὴν πατριωτικῶν ποιημά-
των, ὧν πολλὰ εἶναι Ἐθνικοῦ περιεχομένου

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἰανουαρίου 1929

Ἐνιολῆ Υπουργοῦ

Ὁ Ἀρχηγὸς

A. ΜΕΡΕΝΤΙΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Διεύθυνσις Β΄.

Τμήμα Β

Γραφείον —

Ἀριθ. πρωτ. 15]165

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἰανουαρίου 1929

Περίληψις

πρὸς Ναυτικὰς Ἀρχάς

Ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐνισχύσωμεν πᾶσαν προσπάθειαν τει-
νουσαν εἰς τὴν ἰόνωσιν τοῦ Ἐθνικοῦ φρονήματος, συνιστῶ-
μεν τὴν συλλογὴν πατριωτικῶν ποιημάτων τοῦ Θ. Δημητρού-
λη, τοῦ ὁποίου ἄλλωστε ἡ πολυετής ὑπηρεσία εἰς τὰ πολεμι-
κὰ μέτωπα, καθιστοῦν ἄξιον ὑποστηρίξεως.

Ὁ Ὑποναύαρχος Ἀρχηγός

Γ. ΠΑΝΑΣ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Στὸν Ἐθνικὸ Ποιητὴ
ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ Κ. ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΗ

Ἄθανατε Τραγουδιστὴ τῆς Παλληκαροσύνης
Ποῦ δόξασες τὰ ξακουσιὰ παιδιὰ τῆς Ρωμηοσύνης
Βάρδε ! ποῦ μὲ τὴν ἄρεια τὴν ἀμαζόνα Μοῦσα
Καὶ μὲ τὴ λύρα τὴ βαρεία τὴ μακροαντιλαλοῦσα
Ζωνιάνεφες τῶν Τρωϊκῶν τῶν τραγουδιῶν τὴ χάρη
Μὲ κᾶθε νειὸ τραγοῦδί σου γιὰ κᾶθε νειὸ καμάρι—

Δίνε προή — δίνε ψυχὴ καὶ δύναμη κελπίδα
Γιὰ τὴν ἀγαπημένη μας βαρυσόμοιρη Παιρίδα
Καὶ σὶ ἀποκαμωμένα μας παιδιὰ τὰ τωρινά μας
Ποῦ νὰ ξεχνοῦν τὰ θάμματα βλέπεις τὰ χτεσινά μας !

Γιατὶ — καὶ πάλι δύσινχα — μαῦρα ξανάσθαν χρόνια —
Κι' ἀπὸ τὴ δόξα πέσαμε ξανὰ σιὴν καταφρόνια !
Καὶ μόν' ὁ Ποιητὴς μπορεῖ — σὰν ἄγγελος Κυρίου —
Κι' αὐτὸν τὸ λίθο νὰ κνῆσθαι τοῦ τόφου μας τοῦ κρούου !
Καὶ σιὴ ζωὴ τὴν πρωτεινὴ νὰ μᾶς ξανανασταίνη
Καὶ νέα πάλι θάμματα νὰ βλέπῃ ἡ οἰκουμένη !

Καὶ — τώρα — ποῦ τῆς καθημερινῆς δόξας μας ἡ ἀλήθεια
Ἐπιλαλεῖ λυπηρὰ σὰν ἀπὸ παραμῦθια
Καὶ σβύνεται καὶ χάνεται κάθε Μεγάλ' Ἰδέα
Γιὰ τὴν Πατρίδα τῶν Θεῶν — τὴν νέα Ἰουδαία —
Ναὶ — τώρα πρέπει νὰ χτυπᾷ τοῦ Ποιητοῦ ἡ λύρα
Κάθε μας ἄπονη καρδιά! κάθ' ἄπονη μας μοῖρα!

Τραγῦδα — σὸν — τὰ θάματα τὰ χιρσινά μας — πάλι —
Καὶ λέγε πόσον ἤμασσε κέμεῖς ὡς χιρς μεγάλοι —
Πρὶν μᾶς βασκάν' ἡ μοῖρά μας ὡς κι' ἡ Φραγκιά μαζύ της!
Πρὶν ἡ διχόνοια μέσα μας νὰ χύσῃ τὴ χολή της!
Καὶ — ξύπνα! ξύπνα τὴ ψυχὴ ξανὰ τῆς Ρωμησοσύνης!
Καὶ — ξύπνα πάλι τὰ παιδιὰ τῆς Παλληκαροσύνης! . . .

ΕΝΑΣ ΒΑΡΔΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Ένας άνθρωπος πώκλεισε μέσα του την Ελλάδα, πού την αντίκρουσε δοξασμένην στις ύψηλότερες κορυφογραμμές και στ' άπάτητα αετόραχα τῶν μαχῶν και πού τότισε στις χορδές τῆς μούσας του τοὺς ἐθνικοὺς παλμούς, χωμένος μέσα στὰ χαρτιά του, ἀποτραβηγμένος ἀπὸ τὴ ζωὴ στὴ φυλακὴ τῆς μοναξιᾶς του, παραγνωρισμένος ἀπὸ τὸ περιβάλλον του, πού εἶνε ξένο πρὸς αὐτόν, ζεῖ μὲ τοὺς στοχασμοὺς του: Ὁ Θ. Δημητρούλης. Πολλὲς φορές σ' ὧρες ἀπέραντης γαλήνης ἀντηχοῦν κάτω ἀπὸ τὴν «Βαθύσκιωτην δενδροστοιχίαν» του πατριωτικοὶ στίχοι. Εἶναι τὸ ψωμί του. Μὲ τὴν ἀπαγγελίαν τους ξαναζεῖ τίς νοσταλγικὰς ὧρας δοξασμένων ἡμερῶν πού πέρασαν καθὼς ὁ ἴδιος τραγουδεῖ:

«Βαδίζουνε στὸ θάνατο χιλιάδες παλληκάρια
ἔπα στὸν ἀνθὸ τῆς νιότης των, βρέχουνε τὰ χορτάρια
τ' ἀθῶα ἀγριολούλουδα μ' αἵματα τὰ ποτίζουν,
τρέχουν μπροστὰ μὰ οἱ πιότεροι ξοπίσω δὲν γυρίζουν.»

Πολλὲς φορές ἀντλῶντας ἀπὸ τὴν ἀστείρευτη πηγὴ τοῦ ἀληθινοῦ πατριωτικοῦ αἰσθήματος τὸν ἐνθουσιασμὸ πετᾶ μὲ τὰ φτερὰ τῆς νιότης και ζεῖ μὲ τὴν ὁρμὴ τῆς ἀγέραςτης καρδιᾶς. Γιατὶ ἐκεῖνο πού χαρακτηρίζει τὸν Δημητρούλη και ὡς ἄνθρωπο και ὡς ποιητὴ εἶναι ὁ ἀκατάβλητος ἐνθουσιασμός, τὸ μένος. Καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν αὐτόν τὸν σκορποῦσε στὰ μέτωπα ἀπαγγέλλοντας τοὺς γεμάτους ἀπὸ ἥρωϊσμὸ στίχους του, ἐμψυχώνοντας τοὺς μαχητὰς. Πέρασαν χρόνια. Κοινωνικὰς νέες ἀντιλήψεις, ἀναρχικὰς θεωρίες σφίγγουν σὰν ἐφιάλτες κάθε πατριωτικὴ ἐκδήλωση. Ὁ Δημητρούλης ἔμεινε μακρὰ ἀπὸ κάθε τέτοια ἐπίδραση. Παρθένος. Καὶ σή-

μερα προβάλλει όλόκληρος μέσα ἀπὸ τὸ ἔργο του τὰ «Ἐθνικὰ τραγούδια», σελίδες 400! πὺν πρόκειται νὰ ἐκδώσῃ. Ἐκλείσε μέσα του τὴν Ἑλλάδα καὶ αἰσθάνεται τώρα—ἀδιαφορῶντας γιὰ τὸ περιβάλλον του, — νὰ λαχταρίζῃ μέσα του κάθε εἶδος μεγαλείου. Εἶναι ἀξιέπαινος καὶ τὸ ἔργο του ἀποτελεῖ μιὰ ἔνεση πατριωτισμοῦ στὶς ψυχές πὺν κυβερνᾷ ἢ ὕλη καὶ τὸ συμφέρον ὅταν μάλιστα σκεφθῇ κανένας πὺς ὕστερα ἀπὸ τόσους ἐνδόξους πολέμους δὲν ἔχομε δυστυχῶς οὔτε ἓνα ἔθνικὸ ποιητῆ.

ΚΑΛΛΟΝΑΙΟΣ

(Ἀπὸ τὸν «Ἐλεύθερο Λόγο» τῆς Μυτιλήνης).

ΚΡΙΣΕΙΣ

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΜΟΥ

Βασιλικὸν Αὐλαρχεῖον (Αὐλάρχης Μερκάτης).

Καθ' ὑψηλὴν βασιλικὴν ἐπιταγὴν, ἔχομεν τὴν τιμὴν, ὅπως δια-
διβάσωμεν πρὸς ὑμᾶς τὰς τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέ-
ως θεομᾶς εὐχαριστήσεις διὰ τὸ πλήρες ὑψηλῶν ἐννοιῶν ποιήμα-
σας, «Ἡ Ἁγία Σοφία καὶ ὁ Κωνσταντῖνος».

Βασιλικὸν Πολιτικὸν Γραφεῖον (Γραμματεὺς Μελάς).

Ἐψηλῆ ἐντολῇ, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διαβιβάσω ὑμῖν τὰς εὐχαρι-
στίας τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως, διὰ τὴν πρὸς Αὐ-
τὸν ἀποστολὴν τοῦ λαμπροῦ ποιήματος ὑμῶν «Στὸ Βασιλεῖά μας».

Βασιλικὸν Πολιτικὸν Γραφεῖον

Τὸ Βασιλικὸν Πολιτικὸν Γραφεῖον πληροφοροεῖ ὑμᾶς, ὅτι ἡ Α.
Μ. ὁ Βασιλεὺς εὐχαριστεῖ τὸν κ. Θεμιστοκλῆν Δημητρούλην διὰ τὸ
ῥαῖον ποίημα «Στὴ Βαγγελίστρα» καὶ τὸ ὑπὲρ τῆς ὑγείας Αὐτοῦ
ἐνδιαφέρον.

Ἐλευθ. Βενιζέλος

Θεομότατα εὐχαριστῶ διὰ τὸ ῥαῖόν σας ποίημα.

Ἐλευθ. Βενιζέλος

Θεομῶς εὐχαριστῶν, θὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς.

Ἰδιαίτερον Γραφ. Πρωθυπουργοῦ
(Κλ. Μαρκαντωνάκης).

Ἡ ἐπιστολή σας καὶ τὸ ποίημα ἐλήφθησαν· ἐκφράζω δὲ ὑμῖν θερμὰς εὐχαριστίας.

Ἐλευθ. Βενιζέλος

Θερμῶς εὐχαριστῶ.

Ἐλευθ. Βενιζέλος

Θερμότερα εὐχαριστῶ.

Π. Κουντουριώτης (Ἀντιναύρχος Ὑπασπιστῆς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως — Ἀρχηγὸς τοῦ στόλου Αἰγαίου).

Ἔλαβον τὸ ὄραϊον ποίημά σας καὶ σὰς στέλλω τὰ συγχαρητήρια μου διὰ τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματά σας.

Π. Κουντουριώτης (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν).

Εὐχαριστῶ καὶ συγχαίρω διὰ τὴν ἐμπνευσμένην προσφώνησιν.

Λ. Παρασκευόπουλος (Ἀρχηγὸς τοῦ Στρατοῦ Σμύρνης).

Πρὸς τὸν ποιητὴν κ. Δημητρούλην Θεμιστοκλῆν διαβιβάζω τὰ θερμὰ συγχαρητήριά μου διὰ τὴν προθυμίαν καὶ τὸν ζῆλον, μετὰ τῶν ὁποίων περιῆλθε τὰ Μέτωπα Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Θράκης ἀπαγγέλλων ποιήματα μετὰ πατριωτισμοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας μαχητάς.

Διὰ τῆς ἐνεργοῦ καὶ ἀκαμάτου αὐτοῦ συμπεριφορᾶς ἀπέδειξεν ὅτι ἐμφορεῖται ὑπὸ ἑλληνοπρεπῶν αἰσθημάτων ἀξίων παντὸς ἐπαίνου.

Μ. Ζυμβρακάκης (Διοικητὴς Στρατιᾶς Θράκης, Ἀδριανούπολις).

Πρὸς τὸν ἐθνικὸν ποιητὴν κ. Δημητρούλην Θεμιστοκλῆν διαβιβάζω τὰ συγχαρητήριά μου καὶ εὐχαριστίας ἐκ μέρους τοῦ Στρατοῦ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀπαγγελίας ἐθνικῶν ποιημάτων, τὰ ὁποῖα τέρπουν καὶ πληροῦν ἐνθουσιασμοῦ τοὺς γενναίους μαχητάς τῆς Στρατιᾶς Θράκης.

Ἄντ)γος Ἰωάννου Δημήτριος (Διοικητῆς τοῦ Σ. Στρατοῦ Σμύρνης, Προῦσσα).

Διὰ τοὺς κόπους, οὓς ὑπέστητε, περιωδεύοντες ἐν τῷ Τομεῖ τοῦ ὑπ' ἐμὲ Σ. Στρατοῦ, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀπαγγελίας ποιημάτων καὶ συνθέσεων καταλλήλων πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ φρονήματος τῶν στρατιωτῶν μας, ἐκφράζω ὑμῖν τὴν πλήρη εὐαρέσκειάν μου, ἔχων ὑπ' ὄψει μου, ὅτι πάντοτε, ὑπὸ πατριωτικῶν αἰσθημάτων ὀρμώμενος, ἐπιδιώκετε τὴν ἀνακούφισιν τῶν μαχομένων καὶ μοχθούντων ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Μετώπου ἀνδρῶν, παρεχομένης αὐτοῖς ψυχαγωγίας διὰ τῶν ἐθνικῶν ποιημάτων σας καὶ ὁμιλιῶν σας.

Ἢ Μοῖρα Βαρ. Ἡγρ. Σ. Θ. (Ἀδριανούπολις).

Ὁ ἐθνικὸς ποιητῆς κ. Θεμιστοκλῆς Κ. Δημητρούλης, ἀκολουθῶν τὰ Ἑλληνικὰ Στρατεύματα κατὰ τὰ διάφορα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ Θράκῃ πεδία τῶν μαχῶν, ἐπεσκέφθη καὶ τὴν ἡμετέραν Μοῖραν Βαρέος Πυροβολικοῦ ἐν τοῖς στρατῶσιν Ἀδριανουπόλεως, ἀπήγγειλε, μὲ τὰ διακρίνοντα αὐτὸν χαρίσματα, διάφορα ἐθνικὰ ποιήματα, ἐξυψώσαντα τὸ φρόνημα τῶν ἀνδρῶν καὶ ἐπισύραντα τὸν ἐνθουσιασμὸν αὐτῶν.

Εἰς τοῦτον ἐκφράζομεν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας διὰ τὸ μέγα καὶ εὐγενὲς ἔργον, ἐκδίδοντες τὸ παρὸν εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεώς του.

Ἐπιτελάρχης Σ. Σ. Σμύρνης (Ν. Κ. Σπυρόπουλος
Συνταγματάρχης Ἰππικοῦ, Μαγνησία).

Ἐπιτρέπομεν εἰς τὸν ὑφ' ἡμᾶς ὑπηρετοῦντα «Ἐθνικὸν Ποιητὴν» κ. Δημητρούλην Θεμιστοκλῆν, ὅπως κυκλοφορῇ ἐλευθέρως ἐν ταῖς ἡμετέραις γραμμαῖς, παρακαλοῦνται δὲ τὰ Σώματα, ὅπως τῷ παρέχωσι πᾶσαν δυνατὴν εὐκολίαν.

Ἢ Ἐπιτελικὸν Γρ. Γεν. Στρατηγείου (Γ. Σπυρίδωνος Ἀντι)ρχης).

Ὅσακις ὁ ἐπιφέρων τὸ παρὸν κ. Δημητρούλης Θεμιστοκλῆς «Ἐθνικὸς Ποιητῆς», παρουσιάζεται εἰς τι τῶν Φρουραρχείων τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, καθίσταται τοῦτο ὑποχρεωμένον νὰ χορηγῇ κατάστασιν ἐπιβιβάσεως καὶ ἀποβιβάσεως Ἀ' θέσεως.

Ἐποχρεουμένου τοῦ κ. Δημητρούλη νὰ ἐπιδεικνύη εἰς τὰ Φρου-

ραρχεία τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τὴν ἄδειαν μεταβάσεώς του ἀπὸ Τομέως εἰς Τομέα.

II Ἐπιτελικὸν Γρ. Γεν. Στρατηγείου (Διευθυντῆς Μπότσαρης).

Ἐπιτρέπομεν εἰς τὸν κ. Δημητρούλην Θεμιστοκλῆν, ὅπως παρουσιασθῆ εἰς τὸ II Ἐπιτελικὸν Γραφεῖον Σώματος Στρατοῦ Σμύρνης.

Ἐν περιπτώσει ἐπιθυμίας τοῦ ἀνωτέρω, ὅπως μεταβῆ καὶ εἰς ἄλλους Τομεῖς, τὸ II Ἐπιτελικὸν Γραφεῖον Σώματος Στρατοῦ Σμύρνης, παρακαλεῖται ὅπως τὸν παραπέμπῃ, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει κώλυμα, εἰς τὸ ἀντίστοιχον τοιοῦτον τοῦ Σώματος ἢ Μεραρχίας, εἰς ἧς τὸν Τομέα θέλει νὰ μεταβῆ.

II Ἐπιτελικὸν Γρ. Στρατιᾶς Θράκης (Διοικητῆς Σ. Μαγκάκης).

Εἰς τὸν φέροντα τὸ παρὸν «Ἐθνικὸν Ποιητὴν» κ. Δημητρούλην Θεμιστοκλῆν, ἐπιτρέπομεν τὴν ἐλευθέραν κυκλοφορίαν, εἰς ἅπαντας τοὺς Τομεῖς τῆς Στρατιᾶς.

Παρακαλοῦνται ἅπασαι αἱ Στρατιωτικαὶ Ἀρχαί, ὅπως παράσχωσιν εἰς τοῦτον, πᾶσαν εὐκολίαν.

II Ἐπιτελικὸν Γρ. Στρατιᾶς Θράκης

Χορηγεῖται εἰς τὸν φέροντα τὸ παρὸν Δημητρούλην Θεμιστοκλῆν, «Ἐθνικὸν Ποιητὴν», ἐπὶ τῇ αἰτήσει του καὶ τῇ ἐμφανίσει τῶν σχετικῶν πιστοποιητικῶν, κατάστασις ἐπιβιβάσεως Α' θέσεως.

Στρατιὰ Θράκης (Σύνταγμα Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ Ἐ. Ἀμύνης).

Εἰς τὸν ἀκολουθοῦντα τὸν Ἑλληνικὸν Στρατόν, κατὰ τὰς διαφοροὺς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ Θράκῃ ἐπιχειρήσεις, ἔθνικὸν ποιητὴν κ. Θεμ. Κ. Δημητρούλην, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεώς του καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ Συντάγματι Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ, ἀπαγγείλαντα δὲ διάφορα ἔθνικὰ ποιήματα καὶ ἐξυψώσαντα τὸ φρόνημα τῶν ὀπλιτῶν τοῦ Συντάγματος, ἐκδίδω τὸ παρὸν, ὅπως τοῦ χρησιμεύσῃ ὅπου δεῖ.

Μεραρχία Σερρών (Ιον Σύνταγμ. Σερρών, Διοικητής Α. Μάρκου, Σουφλί).

Ἐκ μέρους τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν τοῦ ὑπ' ἐμὲ Συντάγματος σᾶς ἐκφράζω τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας διὰ τὴν γενομένην ἐπίσκεψίν σας εἰς τὸν καταυλισμὸν τοῦ Συντάγματος, καὶ τὴν ἀπαγγελίαν τῶν ὠραίων στίχων σας, δι' ὧν ἐγκωμιάζετε τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν τῆς μεγαλυνθείσης Ἑλλάδος καὶ τοὺς ἡρωϊκῶς καὶ ἐνδόξως πεσόντας ἀξιωματικοὺς καὶ ὀπίτας κατὰ τὰς μάχας ἐν Μακεδονίᾳ, Θράκῃ καὶ Μικρασίᾳ.

Ἐπίσης σᾶς ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας διὰ τὸ πρότην ἤδη φορὰν ἀπαγγελθὲν ὑφ' ὑμῶν ποιήμιά σας, ἐπὶ τῇ γενομένῃ ἐν Παρισίοις στυγερᾷ δολοφονικῇ ἀποπείρᾳ κατὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως Ἐλευθερίου Βενιζέλου.

Ὁ Ὑπασπιστὴς τοῦ Βασιλέως κ. Β. Μελᾶς
(Πάνορμον).

Εἰς τὸν ἀκολουθοῦντα τὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν κατὰ τὰς διαφόρους ἐκστρατείας «Ἐθνικὸν Ποιητὴν» κ. Θεμιστοκλῆν Κ. Δημητρούλην, εἰς ἀνάμνησιν τῆς παρουσιάσεώς του καὶ ἀπαγγελίας ὠραίου καὶ πλήρους πατριωτισμοῦ ποιήματος «Στὸ Βασιλῆᾶ Ἀλέξανδρο» ἐνώπιον τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου.

Ἑλλην. θωρηκτὸν «Ἀδέρωφ» (Κυβερνήτης Μανρουδῆς).

Στὸν ἐθνικὸν καὶ ἐνθουσιώδη ποιητὴν κ. Θεμιστοκλῆν Κ. Δημητρούλην, τὸν τόσας ὑπηρεσίας παρέχοντα, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐπισκέψεώς του καὶ ἀπαγγελίας ποιήματος πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Ἀλέξανδρον.

Γενικὸν Στρατηγεῖον Ἐπιτελεῖον — Γραφεῖον II
(Νότις Μπόισαρης).

Τὰς ἀρίστας μου εὐχὰς καὶ τὰ θερμά μου συγχαρητήρια διὰ τὴν ἐμπνευσμένην σας ἐνέργειαν ἀνὰ τὴν Μ. Ἀσίαν.

Πλωτὸν Νοσοκομεῖον «Ἀμφιτρέιτη»

Πρὸς τὸν ἐνδοξον καὶ ἀκάματον ποιητὴν τοῦ Παμμικρασιατι-

κοῦ Μετώπου, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ τῆς «Ἀμφιτροίτης» ἐπισκέψεως του ἐν Ραιδεστῷ τῇ 15 Ἰουλίου 1920. *Καλλιγλακᾶκης.*

Στὸν ἐθνικὸν ποιητὴν, στὸ καμᾶρι τοῦ Ἑλληνισμοῦ κ. Θεμ. Κ. Δημητρούλην, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ τῆς «Ἀμφιτροίτης» ἑορτῆς.

Μουρκαῆς

Θρακικὸς Φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος Ραιδεστού (*Πρόεδρος Ἄριστος Μιμίκου*).

Τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Θρακικοῦ Φιλ. Συλλόγου, σπεύδει ὅπως ἐκφράσῃ Ἑμῖν τὰ θεομὰ αὐτοῦ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχαριστίας του διὰ τὰ ἐπικάιορα ἐθνικὰ ὑμῶν ποιήματα, ἅτινα εἴχετε τὴν καλωσύνην ν' ἀπαγγεῖλητε ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Συλλόγου.

Οἱ ὠραῖοι Ἑμῶν στίχοι, πραγματικῶς ἐπικάιοροι, συνετέλεσαν πολὺ εἰς τὴν ἔξαρσιν τῆς δοθείσης ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει μας ἑορτῆς.

Ἐπαναλαμβάνοντες τὰ συγχαρητήριά μας, διατελοῦμεν μετὰ πλείστης ὑπολήψεως.

Ἀντιστράτηγος Α. Συρμακέζης

Εὐχαριστῶ ἐγκαρδίως διὰ τὰ ἐπὶ τῷ προβιβασμῷ μου συγχαρητήριά Σας καὶ διὰ τὸ ἀποσταλὲν ἔξοχον καὶ πλήρες ἐννοίας καὶ ὕψους ποιήσεως ποίημά Σας.

Εἶμαι εὐτυχὴς διότι εἰς ἐμὲ ἔλαχεν ὁ κλῆρος νὰ συντελέσω εἰς τὴν τελείαν ἀπελευθέρωσιν τῆς ὠραίας καὶ εὐγενοῦς Λέσβου, ἔτι δὲ εὐτυχέστερος, διότι ἐγκλείει τέκνα ὡς Ἑμᾶς, ἀναγνωρίζοντα τὰς μικρὰς ὑπηρεσίας, ἃς προσεφέραμεν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν Πατριίδα σας. Σᾶς παρακαλῶ νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ μοὶ ἀποστείλητε ἀτίγραφον τοῦ ποιήματός Σας, νὰ χωρέσῃ εἰς τὸ ἐν μόνον πρόσωπον ὀλοκλήρου φύλλου χάρτου, καλογεγραμμένον, διότι θέλω νὰ τὸ θέσω εἰς πλαίσιον καὶ τὸ ἀναρτήσω εἰς τὸ γραφεῖόν μου, ὁμοῦ μὲ ἄλλα κειμήλια τοῦ στρατιωτικοῦ μου βίου.

Ἐκφράζω τὴν πλήρη εὐγνωμοσύνην μου, ἐπὶ τῇ προσφεροθείσῃ μοι τιμῇ.

«**Νέα Γενεὰ**» (*Ἑβδομαδιαῖον Εἰκονογραφημένον Περιοδικόν*).

Παρὰ τοῦ αὐτόθι ἀντιπροσώπου μας ἐλήφθη ἐπιστολὴ μὲ ἐσώ-

κλειστον ὑμέτερον ποίημα «Στὴ λεβεντιά τῆς Λέσβου», τὸ ὁποῖον εἶναι ἓν ἐκ τῶν ἀρίστων καὶ θέλομεν τὸ δημοσιεύσῃ εἰς τὸ φύλλον τῆς ἐπομένης ἐβδομάδος. Τὰς στήλας δὲ τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ θέλετε εὖρη πάντοτε ἀνοικτὰς διὰ πᾶν ὑμέτερον ἔργον.

Α. Μάροκου (Συν)χης Πεζικοῦ, Τ. Τ. 912).

Πρὸς τὸν ἐθνικὸν ποιητὴν, τὸν νέον Τυροταῖον Θεμ. Δημητρούλην, τεκμήριον μεγάλης ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης.

Χο. Ζορμπᾶς (Καθηγητὴς τῆς Ὀπλομαχητικῆς).

Εἰς Ἀδριανούπολιν σήμερον συναντήσας Ὑμᾶς, ἀνεπόλησα τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν σᾶς πρωτοεγνώρισα ἐν τῷ πατρικῷ μου οἴκῳ κατὰ τὸ ἔτος τῆς ἀνορθώσεως 1909, ὁπότε ὁ ἀείμνηστος μακαρίτης πατήρ μου ἦτο Γενικὸς Ἀρχηγὸς τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἦδη συγχαίρω Ὑμᾶς διὰ τὸ ἐθνικὸν σας ἔργον, ἐκ βάθους καρδίας.

Général N. Vlachopoulos Couverneur Militaire de Smyrne.

Διὰ τὸν ἐθνικὸν ποιητὴν κύριον Θεμ. Δημητρούλην. Ἐνθύμιον.

Ἄγ. Δημόπουλος (Ταγ)χης Πεζικοῦ, Ἀδο)πολις).

Στὸν ἐθνικὸν ποιητὴν κ. Δημητρούλην πρὸς ἀνάμνησιν μετὴν εὐχὴν νὰ ἀπαγγεῖλῃ γρήγορα μέσ' τὴν Ἀγιά Σοφιά.

Ι. Κανελλόπουλος (Ταγματάρχης).

Σὲ ὄλους τοὺς λεβέντες τοῦ ἡρωϊκοῦ ἑοῦ Συντάγματος, τοῦ ἀγαπητοῦ μου Συντάγματος, στέλλω μετὸν Λέσβιο ἐθνικὸν ποιητὴν, πὸν ἐξυμνεῖ μετὴν Μοῦσά του τοὺς ἥρωας τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, χίλια φίλιὰ καὶ ταχεῖα ἀντάμωσι. Λεβεντιές!

Δ. Πλαστήρας (Σύμβουλος Στρατ. Δικαιοσύνης).

Μετὰ τῶν ἐγκαρδίων συγχαρητηρίων διὰ τὸν ιδεώδη ἐθνικὸν ἀγῶνά του.

Π. Κώνστας (Ἀξιωματικὸς Πυροβολικοῦ).

Θεμιστοκλῆν Δημητρούλην. Αἰσχύλου ἐφάμιλλε, ὡς ἐνθύμιον.

Ἄν. Ζαλάππας (Ταγμ)χης Πυροβολικοῦ).

Τῷ μεγάλῳ ἐργάτῃ τῆς ψυχῆς τοῦ στρατιώτου μας ἔθνικῷ ποιητῇ κ. Θεμ. Κ. Δημητρούλη. Εἰς ἀνάμνησιν.

Α. Μητσόπουλος (Ἑπασπιστῆς, Π. Μοῖρα Βαρ. Πυροβολικοῦ).

Τῷ πολλὰ ἀπειρογάζομενον διὰ τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὸ μέγα φρόνημα τοῦ στρατιώτου ποιητῇ κ. Θ. Κ. Δημητρούλη

Εἰς μικρὰν ἀνάμνησιν τοῖς ἐντοῖς στρατῶσι τῆς ἀναπνεύσεως τὸν ἄερα τῆς ἐλευθερίας πόλεως τοῦ Ἀδριανοῦ, διελεύσεώς του καὶ ἀπαγγελίας συναρπαζόντων ἔθνικῶν ποιημάτων, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Μεγάλῃς Πατρίδος.

Ὁ Δήμαρχος Διδυμοτείχου (Ἐμμ. Παναγιώτου).

Ὁ λαὸς τῆς πόλεως Διδυμοτείχου, ἐκφράζων τὰς ἀπείρους καὶ εἰλικρινεῖς αὐτοῦ εὐχαριστίας χορηγεῖ τὸ παρὸν διὰ τοῦ Δημάρχου τῆς πόλεως κ. Ἐμμανουὴλ Παναγιώτου τῷ ἔθνικῷ ποιητῇ τοῦ Παμμικρασιατικοῦ καὶ Θρακικοῦ Μετώπου κ. Θεμιστοκλεῖ Δημητρούλη, ὅστις ἐπισκεφθεὶς τὴν πόλιν ἡμῶν ἐν ἡμερίδι, ἐξύμνησε θαυμασίως διὰ τῶν ὠραίων καὶ ζωηρῶν στίχων του, τὰ μεγαλειώδη καὶ ἡρωϊκὰ κατορθώματα τοῦ γενναίου στρατοῦ μας καὶ τὸ ἐκτελεσθὲν κολοσσιαῖον ἔθνικόν Ἔργον ὑπὸ τοῦ Μεγαλοουργοῦ Κυβερνήτου Πρωθυπουργοῦ κ. Βενιζέλου.

Τὰ ποιήματα αὐτοῦ, τὰ ὅποια, συνεκίνησαν μέχρι δακρῶν ἅπαντας θὰ μείνουν αἰωνίως ἀλησιμόνητα.

Ὁ Δήμαρχος Σουφλίου (Γ. Μπρίκας).

Ὁ Λαὸς Σουφλίου, ἐν ἐπὶ τούτῳ συγκληθείσῃ πανηγυρικῇ ἡμερίδι, ἀκούσας παρὰ τοῦ ἔθνικοῦ Ποιητοῦ κ. Θεμιστ. Κ. Δημητρούλη τὰ ἐνθουσιώδη καὶ πλήρη πατριωτικῶν αἰσθημάτων ποιήματά του, ἐκφράζει διὰ τοῦ Κ. Δημάρχου κ. Γεωργίου Μπρίκα, τὰς θερμοτάτας τῶν εὐχαριστιῶν.

Ἐπὶ πολὺ θὰ ἀναμνησθεταὶ ὁ Λαὸς τοῦ Σουφλίου τὰς ὑπερόχους ἐξάρσεις τοῦ ἄνω, γονίμου εἰς φαντασίαν καὶ ὑπερπατριώτου ποιητοῦ κατορθώσαντος νὰ ἐξυμνήσῃ τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ εἰς τὰς μάχας τῆς Μ. Ἀσίας καὶ Θράκης, ὡς καὶ τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ ἔθνικοῦ μας Κυβερνήτου κ.

Ἐλευθερίου Βενιζέλου μὲ ἀπαράμιλλον ἐνθουσιασμόν καὶ πρωτοφανῆ δύναμιν τῆς ψυχῆς.

Στρατιὰ Θράκης (II Μοῖρα Ὀβιδοβόλων, Διοικητῆς Κ. Βλαχόπουλος, Ἀδριανούπολις).

Ὁ Ἐθνικὸς ποιητὴς κ. Θεμιστοκλῆς Κ. Δημητρούλης ἀκολουθῶν τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα ἀνὰ τὰ ἐν Μ. Ἀσία καὶ Θράκη πεδία τῶν μαχῶν, ἐπισκέφθη καὶ τὴν II Μοῖραν Ὀβιδοβόλων.

Ἐν τῷ μέσῳ ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν ἀπήγγειλε μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν χάριν διάφορα πατριωτικὰ ποιήματα τῶν τελευταίων στρατιωτικῶν μας ἐπιχειρήσεων πρὸς κατάληψιν τῆς Θράκης. Ἐξύμνησε τὸ θάρρος, τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν αὐταπάρησιν τῶν γενναίων μας στρατιωτῶν, ἔπλεξε τὸ ἐγκώμιον τῶν πεσόντων χάριν τοῦ μεγαλείου τῆς Πατρίδος ἡρώων· ὕμνησε τὴν ἐλευθερίαν καὶ τοὺς μεγάλους τῆς Ἑλλάδος ἄνδρας ἐξυψώσας δι' ὠραίων στίχων τὸν πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰ μεγαλουργήματα ἅτινα ἐπετέλεσεν.

Τέλος στεφανώσας μὲ ὠραίους λόγους τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλέως μας Ἀλεξάνδρου ἐξήγησε τὸν ἐνθουσιασμόν ὅλων τῶν μετὰ θαυμασμοῦ ἀκουόντων ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν οἵτινες ἐξέσπασαν εἰς παρατεταμένας ζητωκραυγὰς καὶ χειροκροτήματα. Εἰς τὸν εὐγενῆ τοῦτον ἄνδρα ἅπασα ἡ Μοῖρα δι' ἐμοῦ ἐκφράζουσα τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας της διὰ τὸ μέγα καὶ πατριωτικώτατον ἔργον ὃπερ ἐπιτελεῖ, ἐκδίδει τὸ παρὸν εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀληθομονίτου ἐπισκέψεώς του.

Στρατιὰ Θράκης (Στρατηγεῖον Σιρ. Θράκης). Ἀδριανούπολις).

Εἰς τὸν Ἐθνικὸν ποιητὴν κ. Θεμ. Δημητρούλην ἐπισκεφθέντα ἡμᾶς σήμερον ἐν Ἀδριανουπόλει καὶ ἐν τῷ Βουλγαρικῷ Γυμνασίῳ τὸ Στρατηγεῖον Στρατιᾶς Θράκης μετὰ τῶν κ. κ. ἀξιωματικῶν του καὶ ὀπλιτῶν ἐκφράζει τὰς ἀπείρους αὐτοῦ εὐχαριστίας διὰ τοὺς ὠραίους αὐτοῦ στίχους οὓς ἀπήγγειλε, πλέξας τὸ ἐγκώμιον τοῦ Μεγάλου ἡμῶν Ἀρχηγοῦ, τοῦ στρατοῦ καὶ τὰ πρὸς τὴν πατρίδα θαυμαστά ἔργα τοῦ Μεγάλου Ἑλληνοσ Πρωθυπουργοῦ καὶ στρατοῦ ἐπιτελεσθέντα. Τὸ παρὸν χορηγεῖται αὐτῷ ὡς μικρὸν ἐνθύμιον τῆς ἐν τῷ στρατηγεῖῳ ἐπισκέψεώς του.

Ἐνάτη Μεραρχία (Διοικητῆς Λεοναρδόπουλος).

Διαβιβάζω τὰ συγχαρητήριά μου καὶ εὐχαριστίας ἐκ μέρους τῆς Μεραρχίας διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀπαγγελίας Ἐθνικῶν ποιημάτων.

Στρατιὰ Θράκης (ΙΧ Μεραρχ. ΙΧ Διλοχία Μηχανικοῦ, Ἀδριανούπολις).

Εἰς τὸν Ἐθνικὸν ποιητὴν κ. Θεμ. Κ. Δημητρούλην ἐπισκεφθέντα κατὰ τὴν ἀνὰ τὰ πεδία τῶν μαχῶν περιοδείαν του τὴν καθ' ἡμᾶς Διλοχίαν, δὲν ἔχομεν ἄλλο τί ἢ νὰ ἐκφράσωμεν τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν, οἵτινες μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως ἤκουσαν τοὺς ὠραίους στίχους του. Διὰ ζωηρῶν καὶ ὠραίων στίχων ἐπλέξε τὸ ἐγκώμιον τοῦ μεγαλουργήσαντος καὶ μεγαλύνοντος τὴν Ἑλλάδα Στρατοῦ καὶ τὰ πρὸς τὴν Πατρίδα θαυμαστά μεγαλουργήματα τοῦ Μεγάλου Ἑλληνος Πρωθυπουργοῦ.

Ἦγειρε διὰ τῶν ὠραίων καὶ ζωηρῶν στίχων του, ἀκράτητον τὸν ἐνθουσιασμὸν εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν, ἐξυμνήσας τοὺς τελευταίους ἐνδόξους ἀγῶνάς του.

Χορηγοῦμεν τὸ παρὸν ἵνα ἀποτελῆ εἰς τὸν ποιητὴν μικρὰν ἀνάμνησιν τῆς ἐν τῇ Διλοχίᾳ ἐπισκέψεώς του.

Στρατιὰ Θράκης (ΙΧ Μεραρχ. ΙΧβ Μοῖρα Ὀρειῶ. Πυροβολικοῦ Ἀδριανούπολις).

Εἰς τὸν Ἐθνικὸν ποιητὴν κ. Θεμιστοκλῆν Κ. Δημητρούλην ἐπισκεφθέντα κατὰ τὴν ἀνὰ τὰ πεδία τῶν μαχῶν περιοδείαν του, τὴν καθ' ἡμᾶς Μοῖραν, δὲν ἔχομεν ἄλλο τι νὰ ἐκφράσωμεν ἢ τὰς ἀπείρους μας εὐχαριστίας καὶ τὴν μεγάλην εὐγνωμοσύνην τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν, οἵτινες μετὰ πραγματικῆς καὶ βαθυτάτης ὅλας συγκινήσεως ἤκουον τοὺς ὠραίους, παρηγόρους καὶ μεστοὺς ἐθνικῆς ὑπερηφανείας στίχους τοῦ ποιητοῦ.

Κατώρθωσε νὰ ἐξυμνήσῃ καὶ πάλιν τὸ εὐγενές ἔργον τοῦ Ἑλληνος στρατιώτου, τὴν ἀνδρείαν καὶ τὸ θάρρος τούτου, μὴ φεισθεῖς λόγων ὠραίων καὶ στίχων ζωηρῶν διὰ νὰ πλέξῃ καὶ τὸ ἐγκώμιον τοῦ Μεγάλου Ἑλληνος Πρωθυπουργοῦ διὰ τὰ θαυμαστά του πρὸς τὴν Πατρίδα μεγαλουργήματα.

Ἦγειρεν ἀκράτητον τὸν ἐνθουσιασμὸν εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν, οὓς ἀνεκούφισεν οὐκ ὀλίγον κρατήσας τὸ ἠθικὸν αὐτῶν εἰς τὸ ζηλευτὸν ὕψος εἰς ὃ κατὰ τοὺς τελευταίους ἀγῶνας ἀνήλθεν,

ἐξυμνήσας τοῦτο διὰ τῶν γλυκυτέρων χορδῶν τῆς μούσης του.

Χορηγοῦμεν τέλος τὸ παρὸν ἵνα ἀποτελῆ εἰς τὸν ποιητὴν μικρὰν ἀνάμνησιν τῆς ὠραίας καὶ ἀλησιμονήτου ἐν τῇ Μοίρᾳ ἐπισκέψεώς του.

Ἄνωτέρα Διοικήσεις Χωρ)κῆς Ἰωνίας (Διοικήτης Καισάνας).

Ἐπιτρέπομεν εἰς τὸν κ. Δημητρούλην Θεμιστοκλῆν (Ἐθνικὸν Ποιητὴν) ὅπως κυκλοφορῇ ἐλευθέρως ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ὑπ' ἐμὲ Ἄνωτέρας Διοικήσεως παρέχῃσι δὲ αὐτῷ πᾶσαν νόμιμον συνδρομήν.

Στρατιὰ Θράκης (Λόχος Τηλεγραφετῶν).

Διαβιβάζω τὰ συγχαρητήριά μου καὶ τὰς εὐχαριστίας ἐκ μέρους τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν τοῦ Λόχου, διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀπαγγελίας Ἐθνικῶν ποιημάτων, δι' ὧν ἐξυμνήθη ἡ πραγματικὴ δρᾶσις τῶν γενναίων μαχητῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ ὡς καὶ ἡ τοιαύτη τοῦ μεγαλοουργοῦ Κυβερνήτου Ἐλευθ. Βενιζέλου.

Ἄνωτέρα Διοικήσεις Χωρ)κῆς Θράκης (Ἀδριανούπολις).

Παρακαλοῦμεν ὅπως εἰς τὸν περιοδεύοντα Ἐθνικὸν ποιητὴν κ. Δημητρούλην Θεμιστοκλῆν παρέχῃται πᾶσα συνδρομὴ καὶ εὐκολία, συγιστῶμεν δὲ εἰς τοὺς ἄνδρας τῆς Χωροφυλακῆς νὰ προμηθεύωνται τὰ παρ' αὐτοῦ πωλούμενα ἔντυπα, περιέχοντα διάφορα πατριωτικὰ ποιήματα.

Ἀγησίλαος Π. Γέροντας (Πλοίαρχ. Ὑπασπ. τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, Κυβερνήτης τοῦ Θωρ. «Κιλκίς»).

Εἰς τὸν ἀκολουθήσαντα τὸν Ἑλλην. Στρατὸν κατὰ τὴν εἰς Μ. Ἀσίαν ἐκστρατείαν Ἐθνικὸν Ποιητὴν κ. Θεμ. Δημητρούλην εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεώς του ἐπὶ τοῦ «Κιλκίς» τῇ 3 Ἰουλίου 1920.

Περικλῆς Ρουσέν (Ἀνιπλοίαρχος Π. Ν.).

Εἰς τὸν ἀκολουθήσαντα τὸν Ἑλληνικὸν Στόλον καὶ Στρατὸν

Ἐθνικὸν Ποιητὴν κ. Θεμ. Δημητρούλην. Εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεώς του ἐπὶ τοῦ «Ἰέρακος».

Α. Δ. Γονατᾶς (Κυβερν. Θωρ. «Λῆμνος»).

Εἰς τὸν ἀπαγγεῖλαντα κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν του ἐπὶ τοῦ Θωρ. «Κιλκίς» ἔθνικὸν ποίημα «Στὸ Θωρηκτὸ μας Λῆμνος». Εἰς ἀνάμνησιν.

† **Ὁ Σμύρνης Χρυσόστομος**

Συνιστᾶται εἰς τοὺς εὐλαβεστάτους ἱερεῖς τοὺς ἐντιμοτάτους Ἐφοροεπιτρόπους καὶ Σύμπαν τὸ χριστεπώνυμον ἡμῶν πλήρωμα ὃ φέρων τὸ παρὸν ἀνεγνωρισμένον Ἐθνικὸς Ποιητὴς κ. Θεμ. Κ. Δημητρούλης ἐκ Καλλονῆς τῆς Λέσβου, σὺν τῇ παρακλήσει, ὅπως τῷ παρέχῃται πᾶσα ἠθικὴ ὑποστήριξις.

Ὁ Γεν. Ἐπίτροπος τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Ἐφέσου

Θερμῶς συνίστησι τὸν φέροντα τὸ παρὸν ἀνεγνωρισμένον Ἐθνικὸν Ποιητὴν κ. Θεμ. Κ. Δημητρούλην καὶ παρακαλεῖ τοὺς εὐλαβεστάτους Ἀρχιερατικοὺς Ἐπιτρόπους καὶ τὰς ἐντίμους Δημογεροντίας καὶ Ἐφοροεπιτροπὰς τῆς Ἐπαρχίας ὅπως προθύμως παρέχωσιν αὐτῷ πᾶσαν ἠθικὴν ὑποστήριξιν.

† **Ὁ Ἀδριανουπόλεως Πολύκαρπος**

Διῆλθεν ἐντεῦθεν ὁ Ἐθνικὸς Ποιητὴς τοῦ Στρατοῦ κ. Θεμ. Κ. Δημητρούλης, ὅστις καίτοι δὲν εὗρεν εὐκαιρίαν ν' ἀπαγγεῖλῃ δημοσίως, οὐχ' ἦττον ὡς ἐκ τῶν δημοσιευθέντων πατριωτικῶν αὐτοῦ ποιημάτων καὶ ἀσμάτων δῆλον γίνεταί ὅτι ἐμφορεῖται πατριωτισμοῦ ἀδόλου καὶ ἐμπνέεται ὑπὸ τοῦ μεγαλείου τῆς Πατρίδος.

Τὰ εἰς χεῖρας αὐτοῦ ἔγγραφα Στρατιωτικῶν καὶ ἄλλων ἀρχῶν, μαρτυροῦσι τὴν πολύτιμον ἐργασίαν αὐτοῦ.

Ὁ τοῦ Ἀγ. Προύσσης Γεν. Ἐπίτροπος
† **Ἀρχιεδιάκονος Πολύκαρπος**

Συνιστῶμεν πᾶσι τὸν ἐκ τῆς ἑδρας ἡμῶν διελθόντα Ἐθνικὸν Ποιητὴν κ. Θεμ. Κ. Δημητρούλην καὶ ἐντελλόμεθα ὅπως προφρό-

ως παρέχεται αὐτῷ ἀπὸ μέρους πάντων πᾶσα ἠθικὴ ὑποστήριξις εἰς τὸν ἀθλητὴν τοῦ λόγου ὅστις ἀγωνίζεται ὑπὲρ τοῦ δεδοξασμένου Ἔθνους.

Ὁ Μητροπολίτης Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ Γρηγόριος

Συνιστᾶται εἰς τοὺς εὐλαβεστάτους ἱερεῖς, ἐντιμωτάτους Ἐφοροεπιτρόπους καὶ σύμπαν τὸ χριστεπώνυμον ἡμῶν πλήρωμα, ὁ φέρων τὸ παρὸν Ἐθνικὸς Ποιητὴς τοῦ Στρατοῦ κ. Θεμ. Κ. Δημητρούλης σὺν τῇ παρακλήσει ὅπως τῷ παρέχεται πᾶσα ἠθικὴ ὑποστήριξις διὰ τὸ πατριωτικὸν ἔργον του.

Ὁ Γενικὸς τοῦ Μητροπολίτου ἀντιπρόσωπος Ἐπίσκοπος Ἀργυρουπόλεως Γερμανὸς

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις θερμῶς συγχαίρουσα ὑμᾶς διὰ τὸν φλογερὸν πατριωτισμὸν χάριν τοῦ ὁποίου μὲ αὐτοθυσίαν περιέχεσθε τὰ διάφορα Στρατιωτικὰ Μέτωπα ἐξυψοῦντες τὸ φρόνημα τῶν γενναίων στρατευμάτων μας, διὰ τῶν ἐνθουσιωδῶν ποιημάτων Σας, Σᾶς εὐχαριστεῖ ἀπὸ ψυχῆς, ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πνευματικῇ πανδαισίᾳ τὴν ὁποίαν πάνυ προθύμως παρεθέσατε πρὸς ἐντρούφησιν τοῦ δημοσίου καὶ ὑπέκκασιν τοῦ πατριωτισμοῦ αὐτοῦ διὰ τῶν ἐνθουσιωδῶν καὶ μεστῶν ἀδρῶν ἐννοιῶν ποιημάτων σας.

Ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ δίδεται ὑμῖν, τὸ ἀνὰ χεῖρας συγχαρητήριον ἅμα δὲ καὶ εὐχαριστήριον γράμμα μετὰ τῶν θερμῶν τῆς Μητροδὸς Ἐκκλησίας εὐχῶν πρὸς ἐνίσχυσιν ὑμῶν ἐν τῇ εὐγενεῖ ἐξυληρετήσῃ τοῦ μεγαλείου τῆς φιλότατης Πατρίδος μας.

Ὁ Μητροπολίτης Καλλιπόλεως καὶ Μαδύτου Κωνσταντῖνος Κοῦδάκης

Τῷ ζήλευτῷ Ἐθνικῷ Ποιητῇ κ. Θεμ. Δημητρούλη εἰς ἀνάμνησιν ἐπὶ τῇ συναντήσῃ καὶ γνωριμίᾳ ἐπὶ τοῦ Ἀτμοπλοίου «Υπεροχή». Ἡ ποίησις εἶναι φλόξ τοῦ Θεοῦ, δι' ἧς φωτιζομένη ἢ διάνοια καὶ πυροπολουμένη ἢ καρδία βλέπουσι καὶ ἐνορῶσι τὸν Θεὸν καὶ ἀντιλοῦσιν ἐκ τοῦ ἀπείρου Αὐτοῦ καλοῦ καὶ πανωραίου καὶ μετοχετεύουσιν εἰς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους τὰ πανοράματα τῶν ὠραιοτήτων τῆς ἀπείρου Θείας οὐσίας.

† **Ὁ Κωνσταντίας Ἰωάννης Χοροεπίσκοπος
Ταταούλων**

Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν ὠραίαν ἐκείνην ὥραν τῆς ἀπαγγελίας ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιώδους Ἐθνικοῦ Ποιητοῦ κ. Θεμ. Δημητρούλη ἱκανῶν μεστῶν ἐννοιῶν τῶν πατριωτικωτάτων ποιημάτων, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἀρρεναγωγείου τῆς Κοινότητος ἡμῶν, πρὸ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν καὶ πλήθους εὐπολήπτων καὶ ἐγκρίτων ἐνοριτῶν.

Τὸ ἀκροατήριον συγκινηθὲν καὶ ἀναλυθὲν εἰς δάκρυα ἐκ τοῦ λίαν ἐπικαίρου ποιητικοῦ, οὕτως εἰπεῖν μαθήματος τοῦ ἀλησμονήτου Ποιητοῦ δικαίως ἐπευφήμησε καὶ συνεχάρη αὐτὸν καὶ μεθ' ἑαυτοῦ ἔλαβεν εἰς ἀνάμνησιν ἱκανὰ ἀντίτυπα τοῦ ἔργου του.

Εὐτυχῶς ἡ μεγάλη Ἑλλὰς ἔχει μετὰ τοῦ ἐνδόξου αὐτῆς Ἀρχηγοῦ κ. Ε. Βενιζέλου καὶ τοιούτους ἐμπνευσμένους ποιητάς, τιμῶντας τὴν Φυλὴν ἡμῶν.

Ὁ Σχολάρχης Μυρσίνου

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου, ἔνθα ἀκμάζει ἡ ἰδέα τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῶν Ταταούλων, ἤλθες, ἐμπνευσμένε ποιητά, μετὰ τὴν μυρσίνην καὶ τὴν δάφνην τοῦ Αἰγαίου, νὰ μᾶς ἐνθουσιάσῃς ἐπὶ τινὰς στιγμὰς.

Αἱ στιγμαὶ αὗται ἀνεξάληπτοι μένουσιν ἐν τῇ ἀπαλῇ καρδίᾳ τῶν μαθητῶν τῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς Ταταούλων ἐνέχουσαι δὲ τὴν μάγον ποιητικὴν τοῦ Ὀλύμπου φλόγα, θὰ παρορμῶσιν αὐτοὺς ἐν τῷ μέλλοντι εἰς πᾶν ἔξοχον φιλοπατρίας καὶ ἐθνισμοῦ.

Δι' ὃ συχαίρων Σὲ διὰ τὸ ἐθνικὸν ἔργον Σου, τῆς ἀνθορίας του ἀπαγγελίας ἐθνικῶν ποιημάτων πανταχοῦ, ἔνθα ἡ Πατρίς Σὲ καλεῖ, ἐκφράζω ἐν ταῦτῳ καὶ τὰς εὐχαριστίας ἐμοῦ τοῦ διδάσκοντος τῆς Σχολῆς προσωπικοῦ καὶ τῶν μαθητῶν μου, μεθ' ὧν διατελῶ, μετὰ προσηκούσης τιμῆς καὶ ὑπολήψεως.

Ὁ Σχολάρχης † Ὁ Μ. Κατηχητὴς Ἀ. Ζῶτος

Ἡ ποιητικὴ Σου φλόξ, ἀνέφλεξε τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα τῶν μαθητῶν οἵτινες δι' ἐμοῦ ἐκφράζουσι τὰ θεορμὰ αὐτῶν εὐχαριστήρια.

Στιγμή μεγάλη, μεγάλης πατριωτικῆς ἀπολαύσεως εἶναι ἡ ἀκρόασις τῶν ἐμπνευσμένων ποιημάτων Σου. Συγχαίρων εὐχομαί σοι δαβιδικῶς «Δώη Σοι Κύριος κατὰ τὴν καρδίαν Σου καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν σου πληρῶσαι.»

Ἡ διευθύντρια Δωρ. Β . . .

Ἡ διεύθυνσις τοῦ Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου Ὑψωμαθείων μετὰ τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ καὶ μαθητριῶν εὐχαριστοῦσιν ἐγκαρδίως Ὑμᾶς, τὸν ἐμπνευσμένον Ἐθνικὸν Ποιητὴν, ἐπὶ τῇ πάνυ εὐγενεῖ προθυμίᾳ μεθ' ἧς εὐηρεστήθητε ν' ἀπαγγείλητε ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ τινὰ τῶν πατριωτικωτάτων ποιημάτων Σας, ἅτινα ἐνεθουσίασαν βαθύτατα καὶ συνεκίνησαν μέχρι δακρύων πάντας, τόσοον διὰ τὸν Μέγαν Ἀρχηγὸν καὶ Ἐλευθερωτὴν τῆς φυλῆς μας, ὅσον καὶ διὰ τὸν ἀνδρεῖον Ἐθνικὸν στρατὸν καὶ στόλον μας.

Πέτρος Ἀποστολίδης

Ὁ ὑποφαινόμενος, διευθυντὴς τοῦ Ἑλληνογαλλικοῦ Λυκείου, θεωρεῖ καθήκον του νὰ ἐκφράσῃ τὰς εὐχαριστίας τοῦ Συλλόγου Καθηγητῶν τε καὶ διδασκάλων ὡς καὶ τὰς ἰδίας αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν μαθητῶν, ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ προθυμίᾳ μεθ' ἧς ὁ Ποιητὴς Ἀξιότιμος Κύριος Θεμ. Κ. Δημητρούλης ἔσπευσε νὰ ἀπαγγείλῃ τοὺς ἐνεθουσιώδεις αὐτοῦ καὶ πατριωτικωτάτους στίχους ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Σχολῆς.

Διεύθυνσις Ζωγραφείου Γυμνασίου (Γυμνασιάρχης Ἰωάννου).

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ζωγραφείου Γυμνασίου ἀνεπιφυλάκτως ἐκφράζει τὴν ζωνορὰν αὐτῆς εὐαρέσκειαν καὶ τὰς θερμὰς εὐχαριστίας τῶν μαθητῶν, τῷ Ἐθνικῷ καὶ ἐνεθουσιώδει ποιητῇ Κυρίῳ Θεμιστ. Δημητρούλῃ διὰ τὴν αὐθόρμητον προσφορὰν του, ν' ἀπαγγείλῃ ἐνώπιον τῶν μαθητῶν τινὰ τῶν ἐθνικῶν ποιημάτων αὐτοῦ διὰ τῶν ὁποίων ὡς ἄλλος Τυρταῖος, εἰς τὰ μέτωπα Μικρασιατικὸν καὶ Θρακικόν, ἐνεθουσία διαρκῶς τὸν γενναῖον στρατὸν ὑποστηρίξων αὐτὸν εἰς τὴν ἄμυναν τῆς γλυκυτάτης Πατρίδος, ἐξύμνει δὲ τὸν ἠρωϊσμὸν καὶ τὴν φιλοπατρίαν τῶν ἰθυνόντων τὰς τύχας τοῦ Ἕθνους.

Ἐθνικὴ Σχολὴ Γλωσσῶν καὶ Ἐμπορίου (Διευθυντῆς Καλαμαριζῆς).

Ἐμπνευσμένε Ἐθνικέ μας Ποιητά. Ἡ ἐνώπιον πεντακοσίων μαθητῶν τῆς Ἐθνικῆς Σχολῆς Γλωσσῶν καὶ Ἐμπορίου, ἀπαγγελία ἐμπνευσμένων καὶ ἐνθουσιαστικῶν ποιημάτων Σας, τὴν ὁποίαν εἶχατε τὴν εὐγενῆ διάθεσιν ὅπως αὐθορμήτως νὰ κάμητε, διήγειρεν ἀκράτητον τὸν ἐνθουσιασμόν εἰς τὰς νεαρὰς αὐτῶν καρδίας καὶ ὑπεξέκαυσε τὰ εὐγενέστερα αἰσθήματα, τῆς ἀφοσιώσεώς των πρὸς τὴν φίλην Πατρίδα καὶ πρὸς τὸν ἐργασθέντα διὰ τὴν μεγέθυνσιν καὶ ἠθικὴν Αὐτῆς ἐξύψωσιν Μέγαν Κυβερνήτην Βενιζέλον.

Ἡ προᾶξις αὕτη ἀφορῶσα τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα ἥτις εἶναι ἡ παρηγορία τοῦ παρόντος καὶ αἱ χρησταὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδες, δὲν εἶναι εἰμὴ συνέχεια τοῦ ὅλου πατριωτικοῦ ἔργου Σας, τὸ ὁποῖον ὠραῖα διεξάγεται εἰς τὰ Ἑλληνικὰ μέτωπα πρὸς τοὺς Ἑλληνας στρατιώτας, οἱ ὅποιοι μὲ τὰς τιμημένας λόγχας των, διαγράφουν τὰ ὅρια τοῦ χάρτου τῆς Μεγάλῃς Ἑλλάδος.

Ἰδού, διατὶ θεωρῶ τιμὴν μου νὰ Σᾶς σφίξω τὴν χεῖρα καὶ εὐχαριστῶν Ὑμᾶς νὰ Σᾶς εὐχηθῶ εὐτυχῆ συνέχισιν τοῦ εὐγενοῦς ἔργου Σας.

Ἐπὶ ταῦτοις, παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὴν ἔκφρασιν τῆς ἀκρας τιμῆς καὶ ὑπολήψεώς μου.

Ἐθνικὸν Ἰωακείμιον Παρθεναγωγεῖον ἐν Φρανκρίῳ (Διευθύντρια Ἐρέτια Κωνσταντινίδου).

Διερχόμενος διὰ τῆς πόλεως ἡμῶν, ὁ ὑπὸ ἐνθέρμου φιλοπατρίας ἐμπνεόμενος Ἐθνικὸς Ποιητῆς κ. Θεμ. Δημητρούλης ἐπεσκέφθη τὸ Ἐθνικὸν Ἰωακείμιον Γυμνάσιον διὰ τῆς ζωηρωτᾶτος ἀπαγγελίας τῶν πατριωτικῶν αὐτοῦ ποιημάτων, διήγειρε τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ προῦκάλεσε δάκρυα συγκινήσεως εἰς τὴν ὁμήγησιν τῶν μαθητριῶν, ἐπισπασάμενος τὴν αἰδίων αὐτῶν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν ἀμέριστον ἡμῶν ἐκτίμησιν.

Ζάππειον Ἐθνικὸν Παρθεναγωγεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει (Διευθύντρια Εὐθαλία Ἀδάμ).

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ζαπτείου Παρθεναγωγείου ἀπευθύνει τῷ

ἀξιοτίμῳ Κυρίῳ Θεμιστοκλεῖ Δημητρούλῃ μετὰ τῶν θερμῶν εὐχαριστιῶν τῆς τὰ ἐγκάρδια συγχαρητήρια τοῦ Συλλόγου τῶν Καθηγητῶν καὶ διδασκάλων καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν μαθητριῶν, ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ προθυμίᾳ, μεθ' ἧς ἔσπευσε ν' ἀπαγγεῖλῃ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Σχολῆς τοὺς ὠραίους στίχους, ἐν οἷς ψάλλει τὸ ἀκατάβλητον σθένος τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς, τὸ μεγαλουργὸν πνεῦμα τῶν πρωταθλητῶν τοῦ συγχρόνου Ἐθνικοῦ ἡμῶν ἀγῶνος καὶ τὰς θρυλικὰς ἀρετὰς τῶν ἀλκίμων μαχητῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἐδημιουργήθη ἡ νέα μεγάλη Ἑλλάς.

Ἡ ἐμπνευσμένη φωνὴ τῆς Πατριωτικῆς Ψυχῆς σου, φίλε Ποιητά, εἶναι ἐγερετήριο φιλοτιμίας, οὐ μόνον διὰ τοὺς ἐπὶ τῶν πεδίων τῆς τιμῆς ἀγωνιζομένους πολεμιστάς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς Ἑλληνίδας, τὰς ὁποίας ἡ Πατρίς καλεῖ εἰς τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον αὐτῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον Σταυροδρομίου
(Δόξα Σκορδέλλη).

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου Σταυροδρομίου μετὰ τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ καὶ τῶν μαθητριῶν αὐτοῦ, ἐκφράζει ὑμῖν θερμὰς εὐχαριστίας διὰ τὴν εὐγένειαν ἣν εἶχατε ν' ἀπαγγεῖλητε ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Σχολῆς τὰ ἐμπνευσμένα πατριωτικὰ ποιήματά σας, τὰ προκαλέσαντα ἀκρόατητον ἐνθουσιασμόν καὶ συγκίνησιν, τόσον διὰ τὸν Μέγαν Λυτρωτὴν Ἀρχηγὸν τῆς Φυλῆς, ὅσον καὶ διὰ τὸν γενναῖον Ἑλληνικὸν Στρατόν.

Ἐθνικὸν Ὁρφανοτροφεῖον Θηλέων Σ. Σινιόσογλου
(Διευθύντρια Φανὴ Λιθεριάδου).

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ἐθνικοῦ Ὁρφανοτροφείου θηλέων «Σ. Σινιόσογλου» ἐπὶ τῇ τελευταίῳ γενομένῃ ὑφ' ὑμῶν ἐν τῷ ἰδρύματι τούτῳ ἀπαγγελία διαφόρων Ἐθνικῶν ποιημάτων προάγεται ἵνα ἐκφράσῃ Ὑμῖν διὰ τῆς παρουσίας τὰς θερμοπάτας αὐτῆς εὐχαριστίας.

Διερμηνεύουσα δ' ὑμῖν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ καὶ τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας τῶν ὀρφανῶν, ἅτινα μετὰ πατριωτικῆς συγκινήσεως ἤκουσαν τὰ ἐνθουσιωδῶς ὑφ' Ὑμῶν ἀπαγγελθέντα πατριωτικὰ ποιήματα καὶ εὐχομένη Ὑμῖν τελείαν εὐόδωσιν τοῦ ὑφ' ὑμῶν ἐπι-

διωκομένου μεγάλου πατριωτικοῦ καθήκοντος, ὑπὲρ τῆς πλήρους ἀποκαταστάσεως τῶν ἀπαραγράπτων δικαίων τῆς Μεγάλῃς Ἑλλάδος, διατελεῖ μετ' ἄκρας ὑπολήψεως καὶ τιμῆς.

Ὁ Διευθυντῆς Κ. Παπαδόπουλος

Ἡ Διεύθυνσις τῆς ἐν Μακροχωρίῳ Ἀστικῆς τῶν ἀρρένων Σχολῆς λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει ὅσον μεγάλως συντελεῖ εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ φρονήματος καὶ τὴν ἔξαψιν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῆς φιλάτης Πατρίδος καὶ τῆς ζωηρᾶς διατηρήσεως τῆς ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς πολλαχῶς εὐεργετήσαντας Αὐτὴν φιλοπάτριδας καὶ ἐνδόξους πολιτικούς ἀνδρας ἢ ἀπαγγελία πατριωτικῶν ποιημάτων, ἅτινα διηγοῦνται τὰ κλέη τῶν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν ὁμογενῶν ἀνδρῶν κατὰ τοὺς δύο τελευταίους πολέμους, ἐκφράζει ἤδη ὑμῖν καὶ γραπτῶς τὰς θεομᾶς αὐτῆς εὐχαριστίας, διὰ τὴν εὐγενῆ διάθεσιν καὶ προθυμίαν, ὑφ' ἧς ὀρμώμενος, ἀπηγγείλατε πρὸ τῆς μαθητιώσης νεολαίας ἐν τῇ ὑφ' ἡμᾶς Σχολῇ τινὰ τῶν ὑφ' ὑμῶν ποιηθέντων ποιημάτων, ἅτινα κυριολεκτικῶς ἠλέκτρισαν τὰς καρδίας τῶν τροφίμων καὶ προυκάλεσαν, ἀκρόατητον τὸν ἐνθουσιασμόν αὐτῶν.

Εὐχεται δὲ ἐκ καρδίας ὅπως ὁ Ὑψιστος ὑμᾶς μὲν ἰσχύει ἐν τῇ διαδρομίᾳ ταύτῃ, οἱ δὲ ἐνθεοὶ καὶ μεστοὶ φλογεροῦ αἰσθήματος φιλοπατρίας λόγοι ὑμῶν, ἐπιφέρωσιν ὅσον οὔπω τὴν τελευταίαν καὶ πλήρη πραγματοποίησιν τῶν ἐθνικῶν πόθων καὶ ὀνείρων τῆς Φυλῆς.

Ἡ Διευθύντρια τοῦ Παρθεναγωγείου Μακροχωρίου Εὐτυχία Χρηστίδου

Ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐξήγειρεν ἐν ἐμοὶ ἡ ἀπαγγελία τῶν ἐμπνευσμένων ποιημάτων σας, σπεύδω ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ καθυποβάλω ὑμῖν τὰθερμὰ μου συγχαρητήρια, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ εὐχαριστήσω Ὑμᾶς διὰ τὴν εὐγενῆ σας διάθεσιν, ὅπως θελήσητε νὰ μεταδώσητε καὶ εἰς τὰς ἀπαλὰς καρδίας τῶν τέκνων μας, τὴν θέρμην τοῦ ἱεροῦ πυρὸς τῆς φιλοπατρίας καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Μέγαν Ποδηγέτην μας καὶ λατρευτὸν Σωτῆρα. Εὐχομένη ὑπὲρ τελείας ἐκπληρώσεως τῶν πόθων μας, διατελῶ μετὰ πολλῆς ἐκτιμῆσεως.

Ὁ Φίλιππος Β. Σιαμπανίδης

Εὐχαριστεῖ θερμότατα τὸν Ποιητὴν κ. Θεμ. Κ. Δημητρούλην διὰ τὰ πατριωτικά του ποιήματα, τὰ ὁποῖα ἀπήγγειλε καὶ μὲ τὰ ὁποῖα ἐνεθουσίασε τὰ μέγιστα τοὺς μαθητὰς τῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Ἀγίας Τριάδος Πέραν καὶ ἄλλων σχολῶν.

Μ. Σωφρονιάδης

Πρὸς τὸν Ἐθνικὸν Ποιητὴν κ. Θεμιστ. Δημητρούλην τὸν ἐνθουσιάσαντα σήμερον τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ἐν Τριβαλίῳ Ἑλληνικοῦ Συλλόγου «Ἀχιλλεύς» κατὰ τὴν γενομένην συνάθροισιν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ κ. Ἐλευθ. Βενιζέλου, ἐκφράζω τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου καὶ εἰς ἀνάμνησιν τῶ προσφέρω τὸ ἔργον μου. «Ἡ ἄλωσις τῆς Κων)πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1453».

Νικομάχη Καλλιγέρη (Διευθύντ. τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου «Ἐλικῶν»).

Τὰ ἔπη σου μαγεύουσι
ἢ λύρα σαγηνεύει,
ὦ Λέσβιέ μας ποιητά,
καὶ τὰς ψυχὰς δεσμεύει!
Πέτα καὶ κήρυττε παντοῦ
γιὰ τὴν ἐλευθερίαν
Θραυεὶ δεσμὰ ἢ λύρα σου,
πατάσσει τὴν δουλείαν!..

Νικομάχη Σταυροπολίδου

Μὴ ἔχουσα τὴν δύναμιν στὸ ὕψος σου νὰ φθάσω,
ἐν τούτοις κ' ἔρπουσα τολμῶ νὰ σὲ ἀποθαυμάσω
Κι' ἀκόμη νὰ σὲ συγχαρῶ διὰ τὴν εὐκαιρίαν
ποῦ χάρισεν ἢ μοῖρα σου στὴν μοῦσαν σου τὴν Θεῖαν.
ὦ! τί γλυκὰ ποῦ τραγουδεῖ, ἢ λύρα ὅταν ψάλλῃ
μὲ τὴν ἀγγελικὴ λαλιὰ τῆς λευθεριᾶς τὰ κάλλη!
Εἶς' εὐτυχὴς ὦ ποιητὰ γιὰτ' ἔλαχε σὲ σένα.....
νὰ προσφωνήσῃς Βασιλῆὰ σ' ἐδάφη σκλαβομένα.

Ποῦλθε νὰ δώση λευθεριά, ν' ἀναστηθοῦν οἱ σκλάβοι,
καὶ νὰ γενῆ ἡ Πατρίδα μας ἔνδοξος καὶ μεγάλη.
Εἶθε καὶ στὴν Ἀγία Σοφία, ταχὺ νὰ τραγουδήσης,
τὸν Βυζαντῖνον Βασιλεῖα κι' ἐκεῖ νὰ προσφωνήσης.

Ψάλλε Λεσβία ἀηδῶν, κελάδει ὀλοένα,
τὸ ἔαρ τῆς Πατρίδος μας, χρόνια τὰ δοξασμένα.
Θραῦσε τὴ Λύρα τὴν παλῆα π' ἔκλαιε καὶ θρηνοῦσε
ψάλλε τὸν Βασιλέα μας, ψάλλε τὸν Βενιζέλον
καὶ τὸν ἀήττητον στρατόν, τὸν πολυτιμημένον.

Καὶ μὴ λησιμόνει προσευχὴν θερμὴν νὰ ἀνατείνης
γιὰ τοὺς ἐνδόξους μας νεκρούς, τὸ γόνυ ὅταν κλίνης
'Απὸ τὰς δάφνας τοῦ στρατοῦ, κόπτε μικρὰ κλωνάρια
καὶ γιὰ τ' ἀτίμητα νεκρὰ κι' ἔνδοξα παλληκάρια!
Ποῦ ἔχυσαν τὸ αἷμά των γιὰ τὴν ἐλευθεριά μας
καὶ τὸ νομὰ των χάραξαν βαθειὰ μέσ' τὴν καρδιά μας.

Πρακτικὸν Λύκειον Κ. Γιαννίκη (Τέως Ἑλλη-
νογερομανικόν, Σ. Γιαννίκης).

Τὰ θεομὰ μου συγχαρητήρια εἰς τὸν ἐνθουσιώδη Ἐθνικὸν Ποι-
ητὴν κ. Θεμ. Δημητρούλην διὰ τὴν καθόλου δρασίην του καὶ τὰς
εὐχαριστίας μου διὰ τὸν ἐνθουσιασμόν, τὸν ὅποιον ἐνέπνευσεν εἰς
τοὺς μαθητάς μου μὲ τὰς πατριωτικὰς πρὸ αὐτῶν ἀπαγγελίας του.

Χρῆστος Κ. Καροαζκόλας (Καθηγητῆς Ἐυαγγελικῆς
Σχολῆς).

Στὸν ἐνθουσιώδη Ἐθνικὸν Ποιητὴ μας κ. Θεμ. Δημητρούλην,
ποῦ μὲ τὴν φλογερὴν του λύρα σηκώνει ποταμούς ἐνθουσιασμοῦ
καὶ φιλοπατρίας στὴν ψυχὴ τῶν λιονταριῶν μας, ἀφιερώνω ὀλοψύ-
χως τὸ μικρὸν τοῦτο ἐνθύμιον ὡς τεκμήριον αἰώνιον τῆς ἀπέιρου
μου ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως.

Στέλιος Χ. Α. Μητρόπουλος (Διδάσκαλος, Βουζῆ).

Τῷ Ἐθνικῷ μας Ποιητῇ, ἄλλω Τυρταίῳ, κ. Θεμιστοκλεῖ Δη-
μητρούλη, τῷ ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν ἀγῶνος ἐκθύμως ἀγωνιζομέ-
νω, προσφέρω τό δε ὡς ἔνδειξιν ἀπέιρου ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης.

· Η ἐφημερὶς τῆς Σμύρνης «Θάρος»

Ἐκ Καλλονῆς τῆς Μυτιλήνης ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν μας ὁ γνωστός ποιητὴς τῆς νήσου κ. Θεμιστοκλῆς Δημητρούλης, ὁ ψάλτης τῶν ἐθνικῶν ἀγώνων καὶ ὑμνητὴς τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Πολλὰ τῶν ποιημάτων τοῦ κ. Δημητρούλη εἶναι εἰσηγμένα εἰς τὰ σχολεῖα.

· Η ἐφημερὶς τῆς Σμύρνης «Πατρίς»

Ἐκυκλοφόρησεν ἓνα ὀκτασέλιδο φυλλαδάκι μὲ τρία πατριωτικὰ ποιήματα. Ἐξ αὐτῶν τὸ ἓνα εἶναι ἀφιερωμένο στὸ Βενιζέλο, τὸ δεύτερο στὸ θωρηκτὸ μας «Λῆμνος» καὶ τὸ τρίτο στὸν ἀεροπόρον Θεοδωρόπουλον.

Ὁ ποιητὴς εἶναι ὁ κ. Θεμιστοκλῆς Κ. Δημητρούλης ἐκ Καλλονῆς τῆς Μυτιλήνης. Δείχνει μεγάλη πατριωτικὴ ὁρμὴ καὶ προσπαθεῖ νὰ μιλήσῃ μὲ τὸ στίχο του στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ.

· Η ἐφημερὶς τῆς Σμύρνης «Κόσμος»

Κυκλοφοροῦσι κατ' αὐτὰς τὰ ἐθνικὰ ποιήματα τοῦ ποιητοῦ κ. Θεμιστ. Δημητρούλη, ἧτοι: «Ἡ εἰκοστὴ πέμπτη Μαρτίου 1920», «Εἰς τὸν Σωτήρα τῆς Ἑλλάδος Ἐλευθέριον Βενιζέλον», «Τὸ θωρηκτὸ μας «Λῆμνος» καὶ «Στὸν πολύκλαυστον ἀεροπόρον Θεοδωρόπουλον». Τὰ συνιστῶμεν ἐκθύμως εἰς τὸν Συμριναϊκὸν λαόν, εὐρίσκονται δὲ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ κεντρικὰ καπνοπωλεῖα.

· Η ἐφημερὶς τῆς Σμύρνης «Ἑστία»

Ἐξεδόθησαν δύο νέα φυλλάδια ποιημάτων τοῦ ἐκ Μυτιλήνης ἐθνικοῦ ποιητοῦ κ. Θεμ. Κ. Δημητρούλη, τὰ ὁποῖα καὶ προηγουμένως ἀπήγγειλεν εἰς Μαγνησίαν ἐν μέσῳ τῶν στρατευμάτων, ἀναχωρεῖ δὲ προσεχῶς καὶ εἰς τὸ Μέταπον Ἀϊδινίου, ὅπως ἐνθουσιάζῃ καὶ ἐκεῖ τὸν Ἑλληνικὸν Στρατόν.

· Η ἐφημερὶς τῆς Κων) πόλεως «Γαχυδρόμος»

Ὁ ἐθνικὸς ποιητὴς μας κ. Θεμ. Κ. Δημητρούλης, ἀφιχθεὶς πρὸ ἡμερῶν ἐνταῦθα, ἐπεσκέφθη τὸ Ζάμπειον Παρθεναγωγεῖον, ἔνθα ἀπήγγειλε τινὰ τῶν ἐμπνευσμένων ποιημάτων του, ἐνθουσιάζας τὸ ἀκροατήριον.

Ὁ κ. Δημητρούλης, ὡς ἄλλος Τυρταῖος, παρηκολούθησε τὸν στρατὸν μας εἰς τὸ Μικρασιατικὸν Μέτωπον, ἐνθουσιάζων καὶ συγκινῶν τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς Πατρίδος. Κατὰ τὴν ἀφιξιν τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Ἀλεξάνδρου εἰς Πάνορμον, ὁ κ. Δημητρούλης ἀπήγγειλεν ὡραίαν καὶ πατριωτικὴν προσφώνησιν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θωρηκτοῦ «Ἀβέρωφ».

Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἡ ἐκτύπωσις τῶν ποιημάτων τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ, τὸν ὁποῖον μετὰ μεγάλης χαρᾶς θὰ γνωρίσουν οἱ Κωνσταντινουπολιῖται.

Ἡ ἐφημερὶς τῆς Σμύρνης «Ἑστία»

Ἀφίκετο εἰς τὴν πόλιν μας ὁ Ἐθνικὸς ποιητὴς κ. Θεμιστοκλῆς Δημητρούλης, ὅστις παρηκολούθησε τὴν ἐνδοξὴν ἱστορίαν τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ στρατοῦ μας ἀπὸ Μικρᾶς Ἀσίας εἰς τὴν Α. καὶ Δ. Θράκην, ἐνθαρρύνων καὶ ἐνθουσιῶν τοὺς ἄνδρας τοῦ στρατοῦ μας, μὲ τὰ ἐθνικὰ ποιήματά του καὶ ὅστις προσεχῶς θέλει δώσῃ μίαν διάλεξιν μὲ ἐλευθέραν εἴσοδον.

Ἡ ἐφημερὶς τῆς Κων)πόλεως «Νεολόγος»

Ὁ ἀπό τινος χρόνου παρεπιδημῶν ποιητὴς κ. Θεμ. Δημητρούλης ὄλως αὐθορμήτως προσελθὼν εἰς τὸ Ζάππειον Ἐθνικὸν Παρθεναγωγεῖον ἀπήγγειλε, τῇ ἐγκρίσει τῆς διευθύνσεως διάφορα ποιήματα πλήρη πατριωτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, συντελοῦντα δὲ εἰς τὴν ἐποικοδόμησιν εὐγενῶν αἰσθημάτων.

Ἡ ἐφημερὶς τῆς Κων)πόλεως «Πρόοδος»

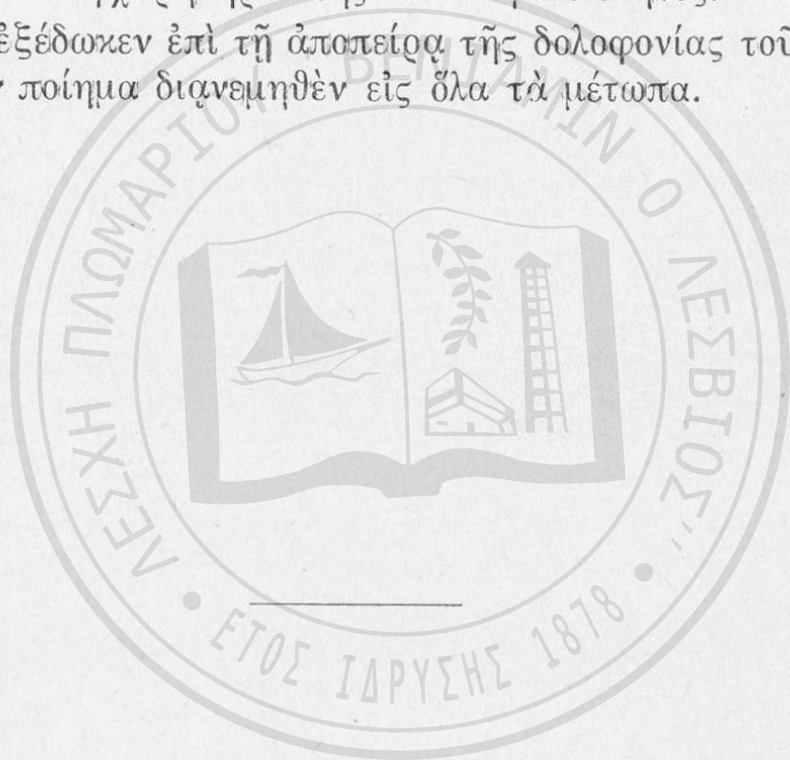
Ὁ ποιητὴς κ. Θεμ. Δημητρούλης, ὁ τοσάκις ἐπισκεφθεὶς τὰ Μέτωπα τῆς Μ. Ἀσίας καὶ ἐνθουσιάσας μὲ τὰ πατριωτικά του ποιήματα τὰ παλληκάρια μας, ἐπεσκέφθη προχθὲς καὶ τὴν Σχολὴν τῆς Ἀγίας Τριάδος Πέραν, ἀπαγγέιλας πρὸ τῶν τετρακοσίων αὐτῆς μαθητῶν, τὰ ὠραιότερα τῶν ποιημάτων του.

Οἱ μικροὶ μαθηταὶ συγκινηθέντες μέχρι δακρῶν, ἐξέσπασαν ἐκ τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν ἐνθουσιασμοῦ, εἰς οὐρανομήκεις ζητωκραυγὰς ὑπὲρ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Φυλῆς κ. Βενιζέλου καὶ τοῦ ἀνδρείου ἐθνικοῦ στρατοῦ καὶ στόλου.

Ἡ ἐφημερὶς τῆς Μυτιλήνης «Σάλπιγξ»

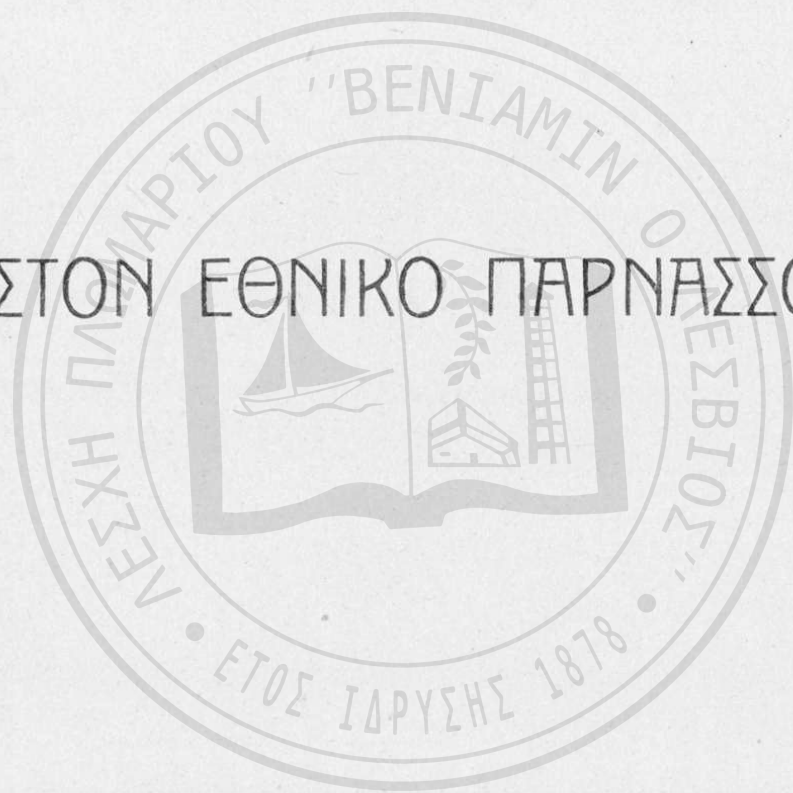
Ἀφίκετο ἐκ Σμύρνης ὁ ἐκ Καλλονῆς καταγόμενος κ. Θεμ. Δημητρούλης ἐθνικὸς ποιητὴς, μετὰ πολύμηνον περιοδεῖαν ἀνά τὸ Θρακικὸν καὶ Μικρασιατικὸν μέτωπον. Ὁ κ. Δημητρούλης φέρει τὸν βαθμὸν ἀνθυπολοχαγοῦ καὶ ἰδιαιτέραν στρατιωτικὴν στολὴν. Ὡς δὲ φαίνεται ἐκ τῶν διαφόρων συγχαρητηρίων ἐπιστολῶν τῶν Διοικητῶν τοῦ στρατοῦ μας ὡς καὶ τοῦ ἀρχιστρατήγου κ. Παρασκευοπούλου ἡ δρᾶσις του ἔχει ἐκτιμηθῆ πολὺ. Ἐν Πανόρμῳ προσεφώνησε τὸν Βασιλέα Ἀλέξανδρον δι' ἐμπνευσμένου ποιήματός του ἀποσπᾶσας τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Μεγαλειότητος.

Ἐπίσης ἐξέδωκεν ἐπὶ τῇ ἀπαείρᾳ τῆς δολοφονίας τοῦ κ. Προέδρου ἕτερον ποίημα διανεμηθὲν εἰς ὅλα τὰ μέτωπα.

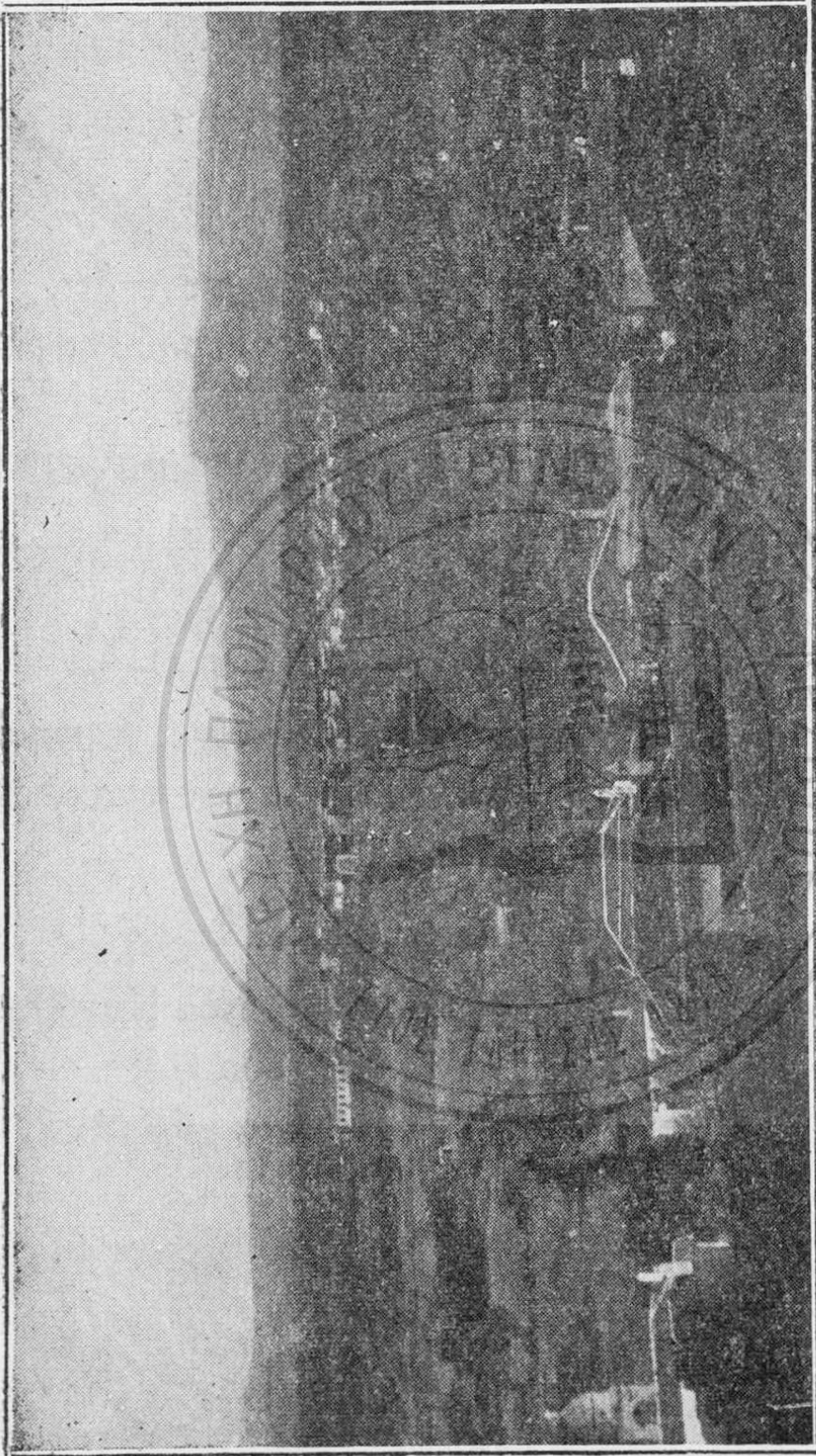

Ι. ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΝΑΣΣΟ

Καλλονή, ή γεωμετρική κομπόλις τῆς Λέσβου

Καβάλλα, σὰ σπιρουνίαζα τὸ γοργοπτέρουγο ἄτι,
ν' ἀγγίξω τὴν τετράψηλη, τοῦ Παρνασσοῦ κορφή,
Τρανὴ ἰδέα, Μάνα μου, οὐρανοπροσωπάτη,
σάλευε μέσ' στὰ στήθια μου κι' ἐλπίδα μιὰ κρυφή.

Ἑλλάδα, σὺ τῆς Ἀθηνᾶς, ὦ κοσμοδοξασμένη !
Ἑλλάδα Μάν' ἀντάρτισσα, κόρη τοῦ εἰκοσιένα,
Ποὺ σὰ μπουμποῦκι τοῦ Μαρτιοῦ, π' ἀνοίγει θυμωμένα,
πετάχτης ξάφνου ἀπ' τὴ φωτιά, μαρουτοκαπνισμένη.

Ξύπνησε τῶν Θερμοπυλῶν μέσα σου τὴ ψυχὴ,
στὶς φλέβες, τὴν ἀπόκοτη τὴν τόλμη ἑνὸς Κανάρη
Στὸ ζαφειρένιο Βόσπορο, τρέξε μιὰ ροδαυγὴ,
νὰ τοῦ ταράξης τὰ νερὰ μὲ νεροῖδένια χάρη ! . . .

Η 25 ΜΑΡΤΙΟΥ ΤΟΥ 1918

Ἑλλάδα, Μάνα μου γλυκειά, τρισένδοξη πατρίδα
Ποιὸς ἤμπορεῖ τὶς δόξες σου, τὶς δάφνες σου νὰ ψάλλῃ;
Ποῦ νάβρω ἄσμα τῆς Σαπφοῦς, Αἰσχύλου τὴν γραφίδα,
Νὰ ψάλλω τὴν ἀντορεία σου, τὰ νειῶτα σου, τὰ κάλλη;
Ἄπόπαιδο τοῦ Πανασσοῦ, ἄτυχῆς ὥρας γέννα,
Ξαναγεννιέμαι, ξαναζῶ, σὰν τραγουδῶ Ἑσένα.

Χρόνια περάσανε πολλά, ὅπου μιὰ δόλια Κόρη,
μιὰ Δέσποινα, μιὰ Ρήγισσα, μὲ σκόρπια τὰ μαλλιά της,
περιπλανᾶτο στὰ βουνά, στὰ σπήλαια, στὰ ὄρη,
θρηνοῦσε τὴν ὀρφάνια της, τὴ μαύρη συμφορὰ της !

Ἄξαφνα, στράφτει ὁ οὐρανός, φεγγοβολᾶνε ὄρη !
κι' ἀπὸ τὰ βάθη τ' οὐρανοῦ, μιὰ αἰθερία Κόρη,
μιὰ Κόρη, ποῦχε στέμμα της τοῦ οὐρανοῦ τ' ἀστέρια,
μιὰν ἄλλη Κόρη τ' οὐρανοῦ μὲ μιὰ μορφή αἰθερία,

«Θάρρει Ἑλλὰς ἀνέκραξε μὲ μιὰ φωνὴ ἁγία,
σηκώσου καὶ σὲ βοηθῶ, εἶμαι ἡ Παναγία !
Εἶμαι ἡ Μάνα τοῦ Χριστοῦ ἡ Δέσποινα Μαρία,
τῶν σκλαβωμένων ἡ χαρὰ καὶ ἡ παρηγορία.

Βοήκεις τὴ χάρη στὸν Θεό, μὰ καὶ εἰς τὸν Θεόν μου·
οἱ στεναγμοί, τὸ δάκρυ σου, ἔφθασαν στὸν Υἱόν μου,
Ἐκεῖνον, ποῦ δοξάσατε καὶ σὺ καὶ τὰ παιδιά σου·
τινάξου, θρυμματίσθησαν, ἔσπασαν τὰ δεσμὰ σου !»

Σ' αὐτοὺς τοὺς λόγους, ἔγινες ἀέρας κι' ἐσκορπίσθης,
σίφουνας καὶ κατακλυσμός, φρικτὴ ἀνεμοζάλη,
ἀστροπελέκι, κεραυνός, ἀντάρα καὶ ἐχύθης,
στενάξανε τὰ ὄρη σου καὶ κάθε ἀκρογιαλὶ ! . . .

Ἐρριξες τρομερὴ κραυγὴ, βγαλμένη ἀπ' τὴν καρδιά σου,
κι' ἀγκαλιασμένη βρέθηκες ἀπ' ὅλα τὰ παιδιά σου·
σκύπτεις, τ' ἀρπάζεις, τὰ φιλάς, τοὺς λέγεις τὸ σκοπὸ σου
τὸν τρομερὸ τὸν ὄρο σου, τὸ μέγα μυστικὸ σου !.

Κι' ἐκεῖνα, δὲ χορταίνανε νὰ σὲ γλυκοθωροῦνε,
νὰ σ' ἀγκαλιάζουνε σφιχτά, νὰ σὲ γλυκοφιλοῦνε,
σὰν ἔμαθαν τοὺς πόνους σου κι' ἔνοιωσαν τὰ δεινὰ σου,
τ' ἅγιο σου δάκρυ, πῶτρεχεν ἀπὸ τὰ βλέφαρά σου.

Ὁρκίσθησαν ὅλα μαζί, γιὰ Σὲ νὰ πολεμήσουν,
γιὰ σένα νὰ νικήσουνε, γιὰ σένα καὶ νὰ ζήσουν.
Στὸν μέγαν ὄρο ποῦδωσαν κείνα τὰ τέκνα τότες,
ποῦ στὴ φωνή σου ἔτρεξαν καὶ πλούσιοι κι' ἀγρότες

Κι' ὅ,τι τὸ Ἔθνος εὐγενὲς εἶχε, στὰ ὄπλ' ἀπλώνει
καὶ τοὺς ἐχθροὺς σου κνηγᾶ, τοὺς σφάζει τοὺς σκοτώνει.
Σὲ ἀγκαλιάζει ὁ Μωρηᾶς, ἡ Στερεὰ σὲ κράζει,
καὶ ὁ καθεὶς στὰ χέρια του σπαθί, ντουφέκι' ἀρπάζει.

Καὶ δίνουν τέτοια ἐκδίκηση, ποῦ δὲν τὴ λέν τὰ γεῖλη,
ποῦ ἕνας 'νίκα ἑκατὸ κι' οἱ δεκαπέντε χίλοι !
Ἐψώνουν τὴ σημαία σου, ὡς τ' οὐρανοῦ τὰ ἄστρα·
καὶ πέρνουνε τὰ φρούρια καὶ τοῦ Μωριά τὰ κάστρα !

Χρόνια ἑφτά, ἐδούλευε πάλλα καὶ καρυοφύλλι,
σ' ἀρνήθησαν καὶ σ' ἄφησαν ξένοι, δικοὶ καὶ φίλοι·
μόνο τὰ δόλια σου παιδιά, σ' εἶχαν ἀγκαλιασμένη,
τὸ τί ἐγίνη ἔκτοτε τὸ ξέρ' ἢ Οἰκουμένη.

Ποῦ πάλεψες μὲ τὸ θεριὸ τῆς Μέκκας τόσα χρόνια,
στοὺς λόγγους καὶ στὶς ρεματιές, στοὺς πάγους καὶ στὰ
[χιόνια,
ὡς πὺ τὸ ξάπλωσες στὴ γῆ, φαρδεῖα ἀποσταμένο·
μὲ μιὰ πληγὴ ἀγιάτρευτη, πὺ τῶχεις πληγωμένο,

Βαίνει ἀργὰ στὸ θάνατο, πλὴν ἀσφαλῶς βαδίζει
χτυπιέται, παραδέρνεται στὸ χῶμα καὶ μουγκρίζει,
ὡς πὺ νὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς, νὰ πληρωθοῦν τὰ χρόνια
νὰ σβύση στὴν ἀφάνεια ὡς καὶ στὴν καταφρόνια.

.....
.....

Μὰ τότε, Μάνα μου γλυκεῖά, πῶσπασες τὰ δεσμὰ σου,
κι' ἀγκαλιασμένη βρέθηκες ἀπ' ὅλα τὰ παιδιά σου,
ὅπου τὸ αἶμα τῶν ἐχθρῶν, ποτάμι τῶχαν χύση,
γιατὶ πάλιν ἢ ἀσπλαχνη κι' ἀφορισμένη Δύση,

Νὰ μὴ θελήσῃ τὰ ὄρφανά, τὰ ἄμοιρα παιδιά σου,
ν' ἀναπανθοῦν στοὺς κόλπους σου, μέσα στὴν ἀγκαλιά σου,
κι' ὅλα μὲ σὲ νὰ θλίβονται, νὰ χαίρονται μὲ σένα,
παρ' ἄξαφνα βρεθήκανε πάλι' ἀλυσσοδεμένα;

Τὰ περισσότερ' ἀπ' αὐτά, στὰ νύχια τοῦ φονηᾶ των !
ἀκοῦς τοὺς μαύρους στεναγμούς, καὶ βλέπεις τὰ δεινὰ των.
τὸ ξεύρω, ἔκτοτε καὶ σύ, δὲ βροῆκες ἡσυχία,
τὸ ὄνειρό σου ἦτο ἐν ἡ συλλογῇ σου μία.

Κι' ὅταν τὸ κῦμα ἔσκαζεν στοὺς βράχους, στ' ἀκρογιαλί,
κι' ἡ θάλασσα ἡ μάνα του τ' ἀγκάλιαζε καὶ πάλι
ξεσπούσανε οἱ κερανοί, κι' ἡ μαύρη καταγίδα,
στὰ δάση, στὰ λαγκάδια σου, τρισέβαστη πατρίδα,

Ἐσὺ μίαν ὥρα πρόσμενες νὰ λυώσουνε τὰ χιόνια,
νὰ σβύσουν βίσεκτοι καιροὶ νὰ πληρωθοῦν τὰ χρόνια,
νὰ γεννηθῆ ὁ Μεσσίας σου, τὸ Μέγα τὸ Παιδί σου,
ν' ἀστράψη πάλι ἡ δόξα σου, νὰ λάμψη ἡ τιμὴ σου !

Κι' ἔτσι, μιὰ μέρα κερανοὶ ἔζώσαν τὸ Ψηλορείτη,
ἄναψε καὶ φλογίστηκε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρ' ἡ Κρήτη,
κι' ἀπ' τὴ φωτιά, κι' ἀπ' τοὺς καπνοὺς, κι' ἀπ' τὴ μεγάλη λόχη,
γεννήθηκε τὸ τέκνο σου, π' ἄλλη μάνα δὲν τῶχει !

Ὁ γίγας! ὁ Μεσσίας σου, ποῦδε τὸ φῶς στὴν Κρήτη,
πὺν τὸν ἐλίκνισαν σεισμοὶ πάνω στὸ Ψηλορείτη,
τὸν ἀναθρέψαν θύελλες, καὶ παγετοὶ καὶ χιόνια,
καὶ τὸν γλυκονανούρισαν, τὰ κρητικὰ τρομπόνια !

Κι' ἔδωκε φῶς, στὸ βλέμμα σου, τὸ θάρρος στὴ ψυχὴ σου,
τὴ λεβεντιὰ στὸ σῶμα σου, τὴν κόψη στὸ σπαθί σου !
Ἐκδίκηση στὰ σπλάχνα σου, λαχτάρια στὴν καρδιά σου,
καὶ πάνοπλη σ' ὠδήγησε νὰ σώσης τὰ παιδιά σου,
ἀπὸ τὰ νύχια τῶν θηριῶν, τῶν τρομερῶν ἐχθρῶν σου,
Τουρκοβουλγάρων, ποῦφεραν τὸ μέγα ἀφανισμό σου !

Καββάλεψες τὸν κεραυνό, καὶ τὴν ἀνεμοζάλη !
κι' ἀνοιξες μνήμα διάπλατο, εἰς τοὺς ἐχθρούς σου πάλι,
καθὼς τὸν ἀνεμο γοργή, καθὼς τὴν τρικυμία,
τοὺς σάρωσες στὴν Ἡπειρο καὶ στὴ Μακεδονία !

Ἡ Ἐλασσὼν σ' ἀγροίκησε, τὰ Σέρβια, ἡ Κοζάνη,
τὸ ἔνδοξο Σαραντάπορο, Μέτσοβο καὶ Μπιζάνι,
τὸ Τεπελένι' ἡ Πρέβεζα, τὸ Σοῦλι, τὸ Γαρδίκι,
ἡ Κορυτσᾶ τὰ Γρεβενὰ καὶ ἡ Θεσσαλονίκη,
ποὺ οἱ Τοῦρκοι καὶ στὸν ὕπνο των ἀκόμα σὲ τρομάζουν
ἔλεος ! σοῦ φωνάζουνε καὶ τὸν Προφήτη κράζουν.

.....
.....
Τινάζεσαι στὴ θάλασσα, τὸ αἷμα ἀγκαλιάζεις,
στὰ σκλαβωμένα σου νησιά ρίχνεις φωνὴ τὰ κράζεις,
κι' ὀλόταχη σὰν ἀστραπή, σὰν γρήγορο δελφίνι,
καὶ μὲ τὴ λύσσα, πᾶναφτε στὰ στήθια σου καμίνι,
μανδρίζεις τ' ἄγριο θηριό, στοῦ Δάρδανου τὴ χώρα,
ἐκεῖ, ποὺ ἡ Ἑλλη καρτερᾶ τόσους αἰῶνας τῶρα !

Σ' ἐσὲ νὰ δώση τὰ κλειδιά καὶ τὰ Στενὰ ν' ἀνοίξης,
τὸ ἑπτακέφαλο θηριό στὸ αἷμά του νὰ πνίξης,
νὰ πάρης τὴν Ἀγιά Σοφιά νὰ ἔμπης μέσ' τὴν Πόλη,
νὰ πληρωθοῦν τὰ ὄνειρα καὶ καὶ οἱ χρησμοί μας ὅλοι !

Μὰ βγαίνει, κλέφτει μιὰ στιγμή, ἄχ! δὲν ἐστάθη... κοῖμα!..
τὸ συναπτᾶς, τὸ κυνηγᾶς, τὸ κάνεις στάχτη, τρίμμα!
κι' ἀκόμα πρὶν ἀντιληφθῆ τὴν ὄψη σου τὴν ἄγια,
στὸ Ναγαρᾶ τὸ ξάπλωσες, συντρίμματα, ναυάγια!

Ἡ Ἰμβρος καὶ ἡ Τένεδος, Λῆμνος καὶ Σαμοθράκη,
ἡ Θάσος, τὸ Δεδεαγάτς, ἡ Ξάνθη εἰς τὴ Θράκη,
ἡ Λέσβος, τῶμορφο νησί, ἡ μάγος Μυτιλήνη.
ποὺ στόλισε τὸ στέμμα σου μ' ἀτίμητο ρουμῖνι.

Ποῦν' τοῦ Τερπάνδρου, Πιπτακοῦ, Ἀρίωνος πατρίδα
τοῦ Βερναρδάκη καὶ Σαλφούς ποιητικὴ κοιτίδα,
ἐπῆραν θάρρος καὶ αὐτὰ ἀπ' τὸν ἡρωϊσμό σου,
κι' ἔδωκαν τόσα πλήγματα στὸν Τοῦρκο, στὸν ἐχθρό σου !

Ἄγιος Εὐστράτης καὶ Ψαρά, Χίος καὶ Ἰκαρία,
Σάμος καὶ Καστελλόριζο ἀντίκρουσαν, τὴ θεία
μορφὴ σου, κι' ἀγροικήσανε τοὺς μαύρους κεραινοὺς σου,
νὰ κεραινώνουν ἄσπλαχνα τοὺς ἀναντροὺς ἐχθροὺς σου!
Καὶ ὅλα σὲ γνωρίσανε πέφτουν στὴν ἀγκαλιά σου
πέρνουν ἀπ' τὴν ἀνδρεία σου κι' ἀπὸ τὴν λεβεντιά σου.

.....
.....

Μὰ μόλις τότε γίνηκεν ὀλίγη νηνεμία,
πρὶν ἀναπνεύσης μιὰ στιγμή καὶ πάσης ἡσυχία,
κραυγὴ κινδύνου ἔφτασε μὲ τὰ φτερά τοῦ ἀνέμου,
πὼς πέρα στὴ Χαλκιδικὴ στὰ πλάγια κεῖ τοῦ Αἴμου

Οἱ ἄπιστοὶ σου σύμμαχοι, τῶν ὀχεντροῶν τὸ θρόμμα,
εἰς τὴν Νιγρίτα χύσανε πολλῶν παιδιῶν σου αἷμα!
καὶ τὸ Δοξάτο τῶσφαξαν, τῶκαμαν κοιμητήριο,
κι' ὅσα παιδιὰ σου γλύτωσαν, ὑπέφεραν μαρτύριο!

Κι' ὅτ' ἀξιώσεις ἔχουνε καὶ στὴ Θεσσαλονίκη,
τοῦ Αἴμου τὰ καθάρματα, τῆς Βουλγαριᾶς οἱ λύκοι,
μὲ μᾶς πάλι' ἀνταριάζεσαι κι' ἀρπᾶς τοὺς κεραυνούς σου,
καὶ τρέχεις γοργοπτέρουγη στοὺς δόλιους ἐχθρούς σου,

Κι' ἐκεῖ πέρα, τοὺς συναντᾶς μέσ' στὴ Θεσσαλονίκη,
τοὺς πνίγεις μέσ' στὸ αἷμά των, τοὺς βρῖσκ' ἢ θεία δίκη,
τοὺς κεραυνῶνεις στὸ Κιλκίς, στὶς Σέρρες τοὺς θερίζεις,
στὴ Δράμα καὶ στὴ Τζουμαγιά σὰ σκόνη τοὺς σκορπίζεις!

Στὴν Κρέσνα καὶ στὸ Λαχανᾶ, ὡς καὶ στὴ Δοϊράνη,
συντρίβεται, τσακίζεται καὶ στὴ φυγὴ τὸ βάνει,
ὁ δόλιος σου σύμμαχος, ἐγκαταλείψας ὅλα,
κολοσσιαῖα ὑλικά, ἄπειρα πυροβόλα!

Καὶ μέσ' τῇ Σόφια σκόπευες, τὸ τέρας νὰ τὸ κλείσης,
ἂν «στάσου» δὲν σοῦ ἔκραζεν ἡ ἄκαρδη ἡ Δύσις!
Καὶ τώρα, ὕστερ' ἀπ' αὐτά, τὰ τόσα θαύματά σου,
ποιὰ μοῖρα σὲ ἐζήλεψε, καὶ πῆρε τ' ἄροματά σου;

Ποιὰ μοῖρα στρίγγλα, μάγισσα, ὄχιὰ φαρμακωμένη,
σ' ἀφώπλισε, πατρίδα μου, καὶ σ' ἔχει μαγευμένη;
Τώρα πὺν ὁ κόσμος πολεμᾷ κι' ἡ Φύση συγκλονεῖται
καὶ πέρα ὡς πέρα ὅλ' ἡ γῆ, σείεται καὶ δονεῖται;

Τώρα, ὅπου θὰ σβύσουνε, κράτη νὰ γίνουν ἄλλα,
μεγάλα, νὰ γινοῦν μικρὰ καὶ τὰ μικρὰ μεγάλα·
τώρα, πὺν βρέθησαν μαζύ, κι' οἱ δύο οἱ ἐχθροὶ σου
κι' ἐπιβουλεύονται ἄνανδρα τῇ δόξῃ, τὴν τιμὴ σου,

Ποῦταν τὸ μόνο εὐκόλο, τρισένδοξη Μητέρα,
ἀντάρτισσα, βασίλισσα τοῦ Μάρτη θυγατέρα,
νὰ πᾶς μὲ τοὺς προστάτες σου, ποῦδες 'π' αὐτοὺς τὸν ἥλιο,
ποὺ πάσχισαν, σ' ἀνέδειξαν καὶ σ' ἔκαναν βασίλειο!

Καὶ νὰ λακτίσης Γερμανούς, Τουρκοβουλγάρους κτήνη,
κι' Αὐστριακοὺς μαζὺ μ' αὐτούς, τοῦ κόσμου κατασχύνη!
Νὰ πληρωθοῦν οἱ πόθοι σου, τὰ τόσα ὄνειρά σου,
νὰ βροῦνε πειὰ ἀνάπαυση, τὰ δύστυχα παιδιὰ σου.

Καὶ εἰς τοὺς δύο σου ἐχθρούς, τὸ τέλος των νὰ δώσης,
κι' ὡς τὴ λαβὴ τὸ ξίφος σου στὰ στήθια των νὰ χώσης.
Ποιοὶ εἶναι ποὺ σὲ μάγεψαν κι' ἔκλεψαν τὴν τιμὴ σου,
τις νίκες καὶ τις δάφνες σου, ποῦδρεψε τὸ σπαθὶ σου;

Ὅποιοι κι' ἂν εἶναι, Μάνα μου, Πατρίδα μου Ἀγία
θὲ νὰ τοὺς γράψ' ἀλάνθαστα μιὰ μέρα ἢ Ἱστορία!

.....
.....

Στολίσου, Μάνα μου γλυκειά, μὲ νειὲς δαφνοῦλες πάλι,
ὁ Μαράθων, ἢ Σαλαμὶς σὲ κράζει κι' ἡ Μικάλη,
ὁ Δρίσκος καὶ ἡ Τζουμαγιά, Μπιζάνι καὶ Δοξάτο,
πετάξου στὴ Βαλκανικὴ! καὶ φέρτους ἄνω κάτω!

Καλὰ νὰ σὲ γνωρίσουνε καὶ μιὰ φορὰ ἀκόμα,
ποιὰ εἶσαι καὶ ποιὰ ἦσουνε καὶ τᾶγιο σου τὸ χῶμα,
τὸ προδωμένο ποὺ κρατοῦν καὶ σφάζουν τὰ παιδιὰ σου
λευτέρωσ' το, Πατρίδα μου, μ' ὅλη τὴ λεβεντιά σου!

Ρίξε φωνή, πού νὰ σειστοῦν οἱ σκλαβωμένοι τόποι!

Νὰ πάρουν τὸν ἀντίλαλο ὁ Αἴμος κι' ἡ Ροδόπη,
ν' ἀνθίσουνε ἡ ρεμματιές, νὰ βγάλ' ἡ γῆ χορτάρι,
καὶ στὴν κραυγὴ σου νὰ χαθοῦν καὶ Τοῦρκοι καὶ Βουλγά-
ροι . . . . .

Νὰ σὲ θαυμάσουν οἱ λαοὶ κι' ὅλα τὰ ἔθνη πάλι,
οἱ λόγγοι καὶ ἡ ρεμματιές, τὸ κάθε ἀκρογιαλί
νὰ ψάλλουν καὶ νὰ τραγουδοῦν τὰ νέα τρόπαιά σου,
τίς δάφνες πάλι πού ἔβαψαν μ' αἵματα τὰ παιδιὰ σου!

Ρίξε, Μητέρα, μιὰ ματιὰ, στὰ σύνορα 'κεῖ πέρα!
καμάρωσε τὴ λεβεντιὰ, πού στέκει νύχτα μέρα
γιὰ σέ, Πατρίδα μου, γλυκειὰ στοὺς πάγους καὶ στὰ χιόνια,
καὶ δὲν τὴ σκιάζουν Γερμανῶν κι' Αὐστριακῶν κανόνια!

Τῆς Ρούμελης καὶ τῶν Νησιῶν, ἀδάμαστα λιοντάρια,
πού ξενουχτοῦνε στὰ βουνά, στοὺς βράχους, στὰ πουρνάρια
καὶ καρτεροῦνε νὰ φανῆς στὸν κεραινὸ καβάλλα,
νὰ σώσης ἀπὸ τὴ σκλαβιά καὶ τὰ παιδιὰ σου τ' ἄλλα.

Νάρθης μὲ τ' ἄλλα τέκνα σου, κι' ἀδελφωμένοι ὅλοι,
νὰ μποῦμε στὴν Ἁγιά Σοφιά, νὰ πάρουμε τὴν Πόλη!!
Τὴ γαλανὴ νὰ στήσουμε, στὴ Σόφια καὶ στὴ Θράκη,
πού νὰ χορτάσουνε κορμιὰ κι' οἱ λύκοι κι' οἱ κοράκοι
Τουρκοβουλγάρων, καὶ μὲ μιᾶς μὲ κωδωνοκρουσία,
'περήφανη ἄς στηλωθῆ σ' ὅλη τὴ Μικρασία! . . . .

ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΗ ΜΑΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ ΒΕΝΙΖΕΛΟ

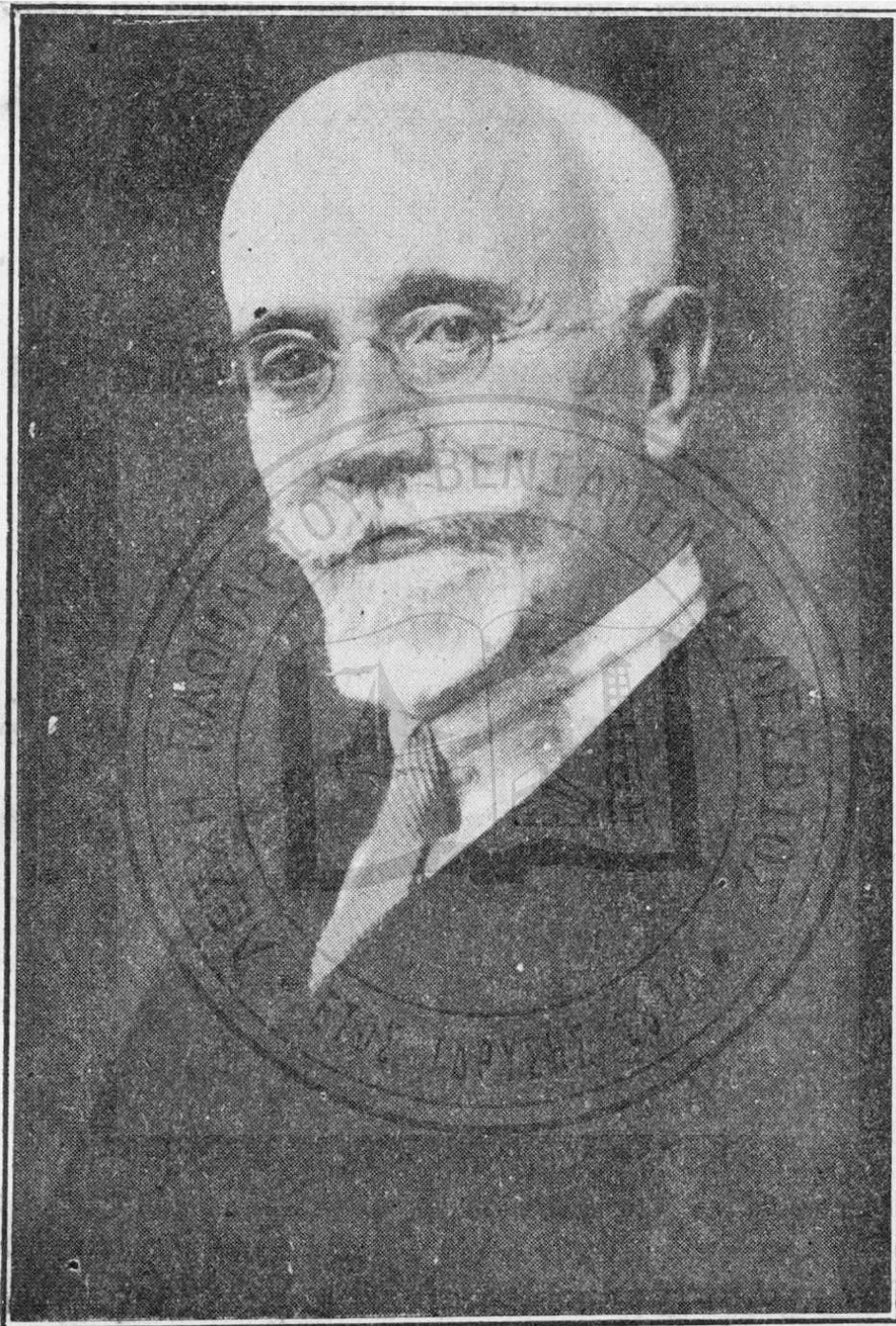
Γιὰ σέ τῆς Κρήτης γέννημα, τοῦ Ψηλορείτ' ἐγγόνι
γιὰ σέ θὰ τραγουδήσω
γιὰ τὸ σεπτὸ σου μέτωπο, ἡ δάφνη μας φουντώνει,
ἐσένα θὰ ὑμνήσω.

Γιὰ σέ, τῆς Λευτεριάς παιδί, τοῦ Ἔθνους μας καμάρι,
ἡ Μοῦσά μου θὰ ψάλλῃ·
Γιὰ σέ, ἡ δάφνη κι' ἡ μυρτιά, μὲ τὴν περίσσια χάρι,
στὸ μέτωπό σου θάλλει.

Γιὰ σέ, πὺ τὴν Ἑλλάδα μας τὴν ἔκανες μεγάλη·
κι' ἀντιλαλοῦνε ἡ στεριές, τὸ κάθε ἀκρογιαλί,
στὰ νέα κατορθώματα στὴ γιγαντομαχία,
μένουν παράλυτα, βουβά, ὁ κόσμος, τὰ στοιχεῖα!

Ἡ Δύσις μὲν' ἐμβρόντητος, ἡ Ἑσπερία ὅλη,
καὶ στῶνομά σου ξεψυχοῦν οἱ τύραννοι στὴν Πόλη
Πεντακόσια τόσα χρόνια σ' ἐπερίμενε τὸ Γένος
ἐπερίμενε νὰ ἔλθῃ ὁ Λευτέρης Βενιζέλος,
Πεντακόσια συμπληροῦνται σκοτεινὰ καὶ μαῦρα χρόνια,
| πὺ ἐξούσαμε οἱ δόλιοι, μέσ' τὴ μαύρη καταφρόνια....

Σ' ἐπροσμέναμε νὰ ἔλθῃς, Σὺ, τοῦ γένους ὁ Μεσσίας,
νὰ λυτρώσῃς τὸ λαό σου, ἀπ' τὰς αἵματοχυσίας.
Ἦλθες δὲ σέ γνωρίσαμε, σὰν τὸ Χριστό μας ὅλοι,
καὶ ἔμνησκες θαμμένος στῆς Κρήτης τὸ νησί,
Μὰ μιὰν ἡλιόλουστη αὐγή, μὰ μιὰ μεγάλη σκόλη,
σ' εὔραμε καὶ πληρώθηκαν οἱ πόθοι οἱ χρουσοὶ

Ὁ ἐμφυωτὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ μεγαλείου

Ἐχούφτωσες στὰ χέρια σου, τοῦ Ἔθνους τὸ τιμόνι,
στὰ χαλυβδένια χέρια σου, ἔμπρὸς βαίνει τὸ καράβι,
μὰ πότε κῆμα ἄγριο, τὸ πλοῖό μας πλακώνει,
καὶ πότε μαῦρος κεραυνός, στὰ πλάγια του ἀνάβει

Μὰ τὸ καράβι, ὅλο ἔμπρὸς κατάπρυμ' ἀρμενίζει!
μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, θὰ ἔμβη στὸ λιμάνι,
καὶ τὸν αἰθέρα τ' οὐρανοῦ, χρυσῆ ἀύγῃ ροδίζει!
ὅπότεν στὴν Ἁγιά Σοφιά, ὁ κώδων θὰ σημάνη . . .

Τὸ τόσο μέγα ἔργο σου, πού ὁ κόσμος ἀπορεῖ,
στὸ τέλος του ἐγγίζει
τὸ σκλαβωμένο Ἔθνος μας, σωτήρα σὲ θωρεῖ,
καὶ θὰ σὲ μακαρίζη!

Τῆς Ἀνατολῆς Μασιῖνι, καὶ Καβούρ καὶ Γαριβάλδη,
Βενιζέλε μου μεγάλε
Χαῖρε! π' ὅλους τοὺς ἐχθρούς μας θὰ τοὺς σπρώξης εἰς τὸν
ὡς οἱ πρόγονοί μας πάλαι. [Ἄδι,

Γενεαὶ θὰ σὲ ὑμνοῦνε καὶ θὰ σὲ προσεύχονται
Βενιζέλε μέγα πνεῦμα
οἱ ἀλύτρωτοι ὡς ἅγιον, ὅλοι θὰ σὲ δέχονται
τῆς μεγαλονήσου θρόεμμα !

Σημ. Τὸ ἀνωτέρω ποίημα ἐστάλη εἰς τὸν κ. Ἑλ. Βενιζέλον τῷ 1913 ὁ ὁποῖος ηὐχαρίστησε τὸν ποιητὴν δι' ἀπαντητικῆς ἐπιστολῆς του. Ἀπηγγέλθη εἰς Σμύρνην καὶ πολλὰς πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας καὶ Θράκης. Τὴν 15 Δεκεμβρίου 1920 ἐν Τσιβαλίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν γενομένην συγκέντρωσιν ἐν τῇ λέσχῃ τοῦ ἑλληνικοῦ συλλόγου «Ἀχιλλεὺς» ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ ὀνομαστικῆς ἐορτῆς τοῦ κ. Ἑλ. Βενιζέλου ἀπηγγέλθη μαζὺ μὲ ἄλλα ποιήματα ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἐθνικοῦ ποιητοῦ κ. Θεμ. Δημητρούλη, ἐνώπιον ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, προσκληθέντος ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου.

ΣΤΟ ΔΑΦΝΟΣΤΕΦΗ ΜΑΣ ΝΑΥΑΡΧΟ
ΠΑΥΛΟ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ

Ἡ γιγαντένια σου ψυχὴ,
ἡ φλογερὴ ματιά σου,
μᾶς λένε κάτι μυστικό,
πῶχεις μέσ' στήν καρδιά σου.
Κι' ὦρα τὴν ὦρα καρτεροῦς,
μία στιγμὴ ἁγία
πὺθὰ τὴ στείλῃ ὁ Χριστὸς
ὡς καὶ ἡ Παναγία
καὶ πάνοπλος πάλι θὰ ῥθῆς
στὸ στόλο μας καθάλλα
νὰ σώσῃς ἀπὸ τὴ σκλαβιά,
καὶ τὰ παιδιὰ σου τ' ἄλλα.

Ἔβγα, λιοντάρι τοῦ γιαλοῦ, δελφίνι τῆς θαλάσσης,
στὰ μέρη πὺθὰ ξεσκλάβωσες, ἄργησες νὰ περάσῃς; . .
Ἔβγα κι' ὅλοι προσμένουμε, τὸ θεῖο πρόσωπό σου,
τὸν τρομερὸ τὸν ὄρκο σου, τὸν μέγα τὸ σκοπό σου !

Ἡ θάλασσα, σ' ἔχει παιδί, ἡ τρικυμία ἄγγόνι,
κι' ἡ θύελλες κοπάζουνε σὰ στέκει στὸ τιμόνι !
Κόλποι, λιμάνια, καὶ βουνά, στεριές, καὶ ἀκρογιαλὶ,
κι' ἡ ὠμορφή Ἀνατολή, μὲ τὰ οὐράνια κάλλη,

Νησιά, μεγάλα καὶ μικρά, ὅλα σὲ χαιρετοῦνε·
σ' ἀποθυμήσανε πολὺ, ζητοῦνε νὰ σὲ ἰδοῦνε,
νὰ βρέξουνε μὲ δάκρυα, τὸ σπλαχνικό σου χέρι,
πὺθὰ σκόρπισε τὴ λευτεριά, καὶ στὰ δικά των μέρη !

Ἔβγα, καὶ ἦλθεν ὁ καιρὸς, ἡ βλογημένη ὥρα,
καὶ φώλιασε στοῦ καραβιοῦ τὴ δοξασμένη πρόρα !..
Πάρε τὸ κιάλι, κύτταξε τὰ πέλαγα ὡς πέρα,
γιατὶ ἐζύγωσ' ὁ καιρὸς, ἡ ἀγιασμένη ἄμερα !

Πάρε τὸ κιάλι, κύτταξε τὰ κάστρα, τὰ λιμάνια,
ὅπου τὰ ζώνει καταχνιά, τῶν στόλων τὰ ντουμάνια,
Καὶ μὴ θελήσης, μὴ ποτέ, τὴ δόξα σου, νὰ κλέψουν,
τις δάφνες, καὶ τις γίκες σου, οἱ σύμμαχοι νὰ δρέψουν.

Γιὰ Σὲ ἀνθοῦνε στὰ βουνά, ἡ δάφνη κι' ἡ μυρσίνη,
ἐσὲ προσμένουν τὰ Βουρλά, κι' ἡ ὄμορφὴ μας Σμύρνη,
Ὅλα μας τὰ παράλια, καὶ τ' Ἀἶβαλί, ὡς πέρα
ζητοῦνε ἀπ' τὰ χέρια σου ἐλευθεριάς ἡμέρα !

Ζητᾶνε μαύρη ἐκδίκηση, Θράκη καὶ Μικρασία,
γιὰ τὶς ληστείες, τὶς σφαγές, καὶ τὴ λεηλασία,
μόν' ἀπὸ σὲ προσμένουν τὰ σκλάβα μέρη ὅλα,
ὁδήγησε τὸ στόλο μας καὶ τὰ τορπιλλοβόλα !..

Πάτησε μέσα στὰ Στενά, καὶ μόνα των τὰ κάστρα,
θὰ πέσουν, θὰ γκρεμίσουνε καὶ θὰ γενοῦνε πάστρα !..
Οἱ Γερμανοὶ οἱ φρούραρχοι, θὰ νὰ σκορπίσουν ὅλοι,
κι' οἱ Τοῦρκοι, πανικόβλητοι θὰ φύγουν ἀπ' τὴν Πόλη !..

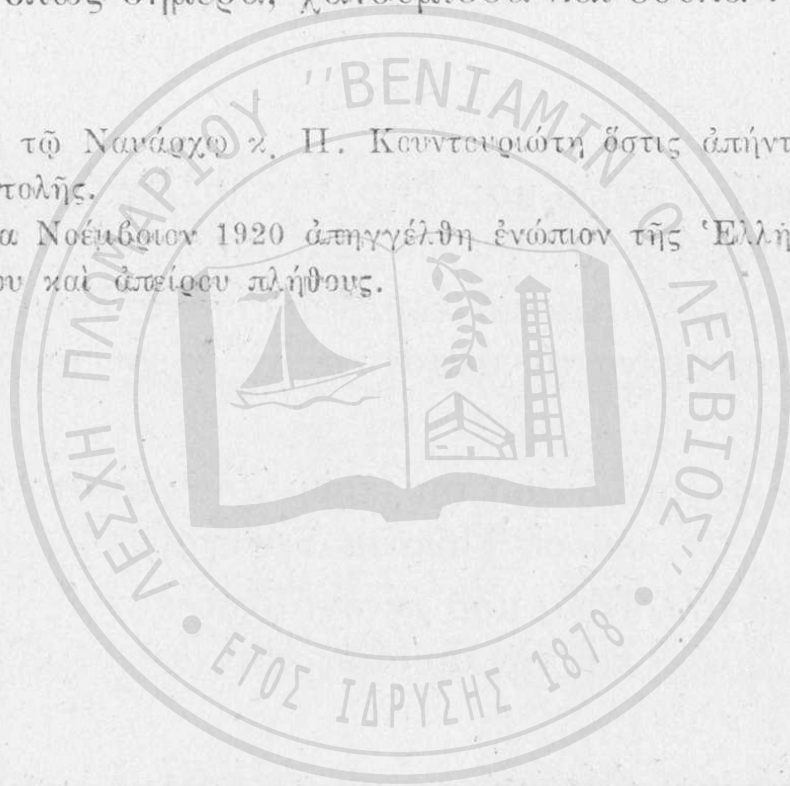
Τινάξου! μὴν ἀργοπορῆς, οἱ λόγοι εἶναι λόγοι...
κι' εἶν' ἡ στιγμὲς πολῦτιμες στοῦ Ἔθνους τὸ ῥολόγι!...
Τέτοια δελφίνια π' ὀδηγεῖς, ἀπ' ὅπου κι' ἂν περάσης
ἀρμάδες, κάστρο' ἀπόρθητα, καὶ κόσμους θὰ χαλάσης !..

Ἄβερωφ, Λῆμνος καὶ Κιλκίς μὲ τὰ βαρεῖα κανόνια,
θὰ λυώσουνε στὸ Βόσπορο τοὺς πάγους καὶ τὰ χιόνια·
Καὶ θὲ νὰ διαλαλήσουνε στὴ Γῆ, στὴν Οἰκουμένη,
πῶς εἶν' ἡ Πόλη Ἑλληνικιά, κι' Ἑλληνικιά θὰ μένη !..

Κι' οὐτ' οὐδεμία δύναμις, μήτε στρατοὶ καὶ στόλοι,
θὰ πάρουν ἀπ' τὰ χέρια μας, τὴ λατρευτὴ μας Πόλη·
Κι' ὅτι θὰ μὲν' αἰώνια, παρθένα Ἑλληνοπούλα,
καὶ ὄχι ὅπως σήμερα, χανούμισσα καὶ δοῦλα !..

Ἀπεστάλη τῷ Ναυάρχῳ κ. Π. Κωνσταντινῶτι ὅστις ἀπήντησε δι' εὐχαριστηρίου ἐπιστολῆς.

Κατὰ μῆνα Νοεμβρίου 1920 ἀπηγγέλθη ἐνώπιον τῆς Ἑλλήν. φρουρᾶς τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἀπέροσε πλήθους.

ΣΤΟΝ ΕΝΔΟΞΟ ΝΑΥΑΡΧΟ ΜΑΣ
ΜΠΟΤΣΗ

Τσαμαδέ, ἀητέ μου Βόκα,
λεοντόκαρδε Σαχίνη,
Καμαρῶστε τὰ παιδιὰ υῶς!
Ποὺ τὸ κάθε ἓνα μόνο,
μιὰν ἀρμάδα καταπίνει·
δῶστε τὰ δαφνόγλαρά σας.

Τὸ ζηλεμένο στόλο μας, δῆτέ τον παλληκάρια,
μὲ τὸ ἀφράτο ἔρχεται τῆς Σαλαμίνας κῦμα,
Μὲ χίλια, στὰ κατάρτια του, θαλασσινὰ λιοντάρια,
μὲ φουσκωμένα τὰ πανιά, καὶ τὸ ἀγέρι πρῶμα !..

Ἔρχεται καὶ στὸ διάβα του, τρομάζουν τὰ στοιχειά !
κι' οἱ Τοῦρκοι ξεψυχοῦνε !

Τ' ἀντιτορπιλλοβόλα μας χύνονται σὰν ὄχιά,
καὶ τὴν ἀρμάδα κλοῦνε !

Περίφημό μου «Μεσουδιέ» καὶ «Ντεινεμεζ φερμάνι!»
ποῦ βρῖσκεσθε χωμένα ;

Σὺ «Βαρβαρόζ'» «Ρεῖζ - Τουργούτ» σὲ ποιὸ βαθὺ λιμάνι,
βρῖσκεσθε τρυπωμένα ! ;

«Μετζητιέ» «Χαμηδιέ» καὶ χίλια τόσα ἄλλα,
ὅπου ἐβομβαρδίσατε τοὺς μύλους εἰς τὴν Σάμο (!!)

Ποὺ ὅλη ἡ ἀξία σας, εἶναι γιὰ τὴ φευγάλα,
ἐβγαῖτε νὰ σκορπίσετε, στὰ φύκια καὶ στὴν ἄμμο !..

Ἐξω στ' ἀθάνατα νερά, ὁ Μπότσης σᾶς προοσμάνει·
στὸ χέρι μὲ τορπίλλα,
Χίλια δελφίνια τοῦ γιαλοῦ, καὶ χίλι' ἀνδρειωμένοι !
πῶς τρέμετε σᾶν φύλλα !..

Κι' αὐτοῦ, κι' αὐτοῦ, θὲ νὰ σᾶς βροῖ, ξάφνου ἢ θεία δίκη,
ὡς τὸ «Φετιχ - Μπουλέντι»
Κι' αὐτοῦ, τὸ χέρι θὰ σᾶς βροῖ, ὡς τὴ Θεσσαλονίκη,
τοῦ Μπότση τοῦ λεβέντη !

Κωνσταντίνέ μου Κανάρη καὶ Ἀνδρέα Μιαούλη,
Παπανικολῆ, Σαχτούρη καὶ γενναῖε Ραφαλιᾶ !
Ποὺ τὸ ὄνειρό σας ἦτο, νὰ λευτερωθοῦν οἱ δοῦλοι,
κοιμηθῆτε... τὸ διαλύει ἡ δική σας φαμηλιά.

Μπόταση καὶ σὺ Λεμπέση, ποὺ σᾶς τρομάζε τὸ κύμα,
καὶ ἡ μαύρη καταιγίδα,
Ποὺ τὸν τύραννο σὲ στάχτη, τὸν ἐκάματε καὶ τριῖμμα,
γιὰ τὴ δόλια τὴν Πατρίδα !

Κοιμηθῆτε, κοιμηθῆτε, καὶ τὸ δράμα, πέρνει δίνει
στῆς Ἀνατολῆς τὰ μέρη·
Τὸ θηρίον τῆς ἀβύσσου, ξεψυχᾷ, καὶ παραδίνει,
πάλ' ἀπ' τὸ δικό σας χέρι !..

Τσαμαδέ, ἀητέ μου Βόκα, λεοντόκαρδε Σαχίνη,
καμαρῶστε τὰ παιδιὰ σας !
Ποὺ τὸ κάθε ἓνα, μόνο, μιὰν ἀρμάδα καταπίνει,
δῶστε τὰ δαφνόκλαρά σας !..

8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1912

Ο ΞΕΣΚΛΑΒΩΜΟΣ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ

Λέσβος, νησι άτίμητο, πανώρηα Μυτιλήνη,
    με τὰ πολλὰ τὰ κάλλη,
Ποῦ στὰ λαγκάδια σου, άνθει, δαφνοῦλα καὶ μυρσίνη,
    κι' ἡ ροδοδάφνη θάλλει.

Κτύπα βαρειὰ τὰ σήμαντρα καὶ τὶς τρανές καμπάνες,
    προσκάλεσε στὶς ἐκκλησιές γονιούς, παιδιά καὶ μάνες.
Γιὰ τὴ μεγάλη τὴ γιορτή, τὴν ἀπολύτρωσή σου,
    χῦσε χαρὰ στὴν ὄψη σου καὶ θάρρος στὴ ψυχὴ σου !

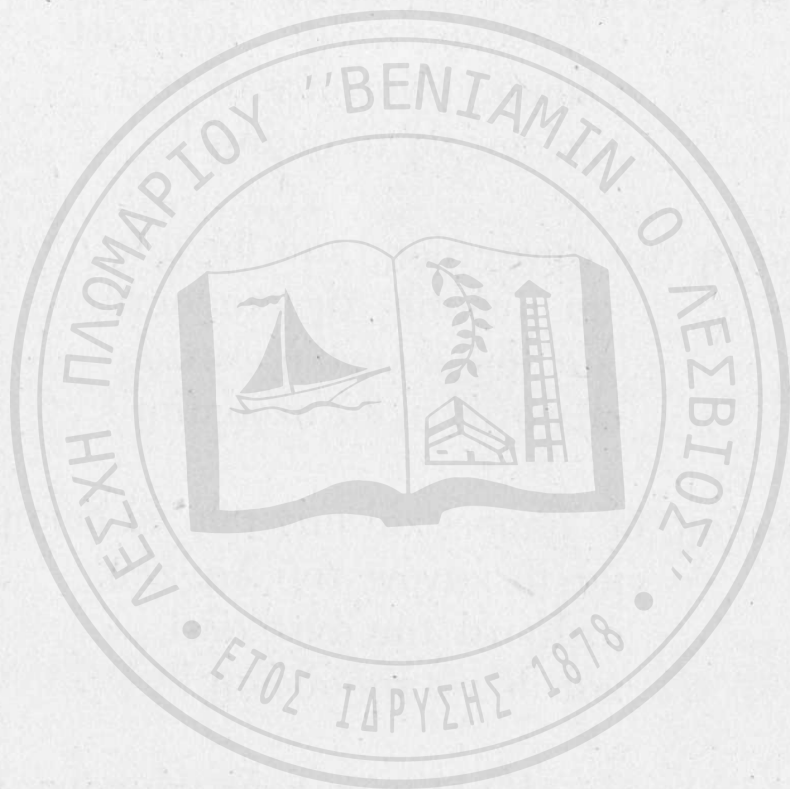
Φύγαν οἱ δίσεκτοι καιροί, τ' ἀφορισμένα χρόνια,
    ἀπ' τὰ θαλασσοπούλια μας τ' Ἀβέρωφ τὰ κανόνια,
Μιὰ πρωϊνὴ, μαγευτικὴ, μιὰ μέρα δοξασμένη,
    ὅπου θὰ μὲν' ἀξέχαστη καὶ στὴν καρδιὰ κρουμένη !

Ποῦ χίλι' αἰῶνες κι' ἄν διαβοῦν καὶ μυριάδες χρόνια,
    τὴ δόξα της θὰ τραγουδοῦν τοῦ Μάρτη χελιδόνια,
'Αγάλλου, χαῖρε, γιόρταζε, Αἰγαίου νύμφη πρώτη
    στεῖλε φωνὴ καὶ μήνυμα στὸν Παῦλο Κουντουριώτη !

Πῶς ὅσο στέκουν τὰ βουνά, κι' ὁ Ἥλιος ἀνατέλλει,
    κάθε Λεσβίου ἢ καρδιὰ κρυφούς παλιούς θὰ στέλλει.
Σ' ἐκεῖνον, ποῦ τοῦ ἔδωσε ἐλεύτερη Πατρίδα.
    ζωή, τιμὴ, ἀνθρωπισμό, παρηγοριὰ κι' ἐλπίδα !..

Θερμούς παλμούς και δάκρυα, πόθους κι' εὐγνωμοσύνη,
σ' ἐκεῖνον, ὅπου ἔσωσε ποτὲ τὴ Μυτιλήνη,
κι' ὅτι θὰ τὸν εὐγνωμονεῖ και τὴρα και γιὰ πάντα
και θὰ τοῦ στήση μὲ καιρὸ μεγάλο ἀνδριάντα !

Νᾶναι ὁ τρόμος πάντοτε, τῶν Τούρκων ἐκεῖ πέρα,
κάθε στιγμή, κάθε λεπτό, μεσάνυχτα και μέρα !..

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΚΛΑΠΑΔΟΥ

23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1912

Εἰς τῆς Μηθύμνης τὰ βουνά, τὰ πάλαι δοξασμένα,
μᾶς περιμένει ὁ ἐχθρός·
στὸ χέρι τὸ σπαθὶ κι' ἔμπρός,
ἀδέροφι' ἀντρειωμένα !

Εἰς τῆς Μηθύμνης τὰ βουνά, στοὺς βράχους καὶ στὰ δάση,
ὁ Τοῦρκος κεῖ μᾶς καρτερεῖ·
χλωμὸς εἶναι σ' ἄν τὸ κερί,
ἀμέσως νὰ τὸ σκάση !

Στὴν πρώτη του συνάντησι, πὺθ' ἂν μᾶς ἀπαντήση
καὶ μυρισθῆ τῆ μαρουτιά,
καὶ ἰδῆ ἑλληνικὴ φωτιά,
σ' ἄν στάχτη θὰ σκορπίση !

Θὰ πολεμήση, δὲ ἔμπορει καὶ μάχη θὲ νὰ δώση,
μὰ τὸ κανόνι τοῦ Λαγκλῆ,
στὰ ὦτά του ἀντιλαλεῖ
καὶ θὲ νὰ παραδώση !

Ποιὸς τ' ὄλπιζε στῆς Καλλονῆς τοὺς κάμπους, τὰ λειβάδια
νὰ ρθοῦν τ' ἀντρεϊά μας παιδιά.
νὰ κυνηγήσουν τὴν Τουρκιά,
στὶς ράχες, στὰ λαγκάδια !

Νὰ ρθοῦν τῆς Λέσβου τὰ παιδιὰ μακρὰ ἀπὸ τὰ ξένα,
ἀρωματωμένα στὴ φωτιά,
σὲ μιὰ τῆς Μάνας των ματιὰ
λιοντάρι τὸ καθένα !

Καὶ μὲ τὰ ἄλλ' ἀδέλφια τῶν τὰ λεύτερα μαζύ τῶν,
νὰ κυνηγοῦν Ἀγαρηνοῦς·
καὶ νὰ μὴ μέλλη κανενοῦς
ἂν χάσουν τὴ ζωὴ τῶν.

Εἰς τῆς Ἀρίσθης τ' ἅγια καὶ ἱερὰ ἐδάφη,
νὰ πέφτη τέτοια ντουφεκιὰ
καὶ νὰ τσακίζη τὴν Τουρκιὰ
μ' αἷμα τὴ γῆ νὰ βάφη !

Στὴν Πέτρα καὶ στὸ Μόλυβο, ὀβίδες νὰ τινάζη,
ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικός·
νὰ μὲν' ὁ Τοῦρκος νηστικός,
κι' Ἀλλάχ! Ἀλλάχ, νὰ κράζη !

Νέφη καπνοῦ ν' ἀπλώνονται, στὴ Γῆ, καὶ στὰ οὐράνια,
νὰ ὑψώνεται ἡ γαλανή,
νὰ φραίνονται οἱ οὐρανοὶ
ν' ἀστράφτουν τὰ λιμάνια !

Καὶ στὸν Κλαπάδο ἀπὸ παντοῦ, τὸ βδέλυγμα νὰ σπρώξουν
ἐκεῖ νὰ τ' ἀποκλείσουνε,
καὶ νὰ τὸ ἀφανίσουνε,
ἐκεῖ νὰ τὸ σαρώσουν !..

Νὰ λάμψη πάλ' ἡ λευτεριά, ὅπως τὸ πάλαι ἦτο
καὶ νὰ φωνάξουμε μὲ μιά,
ὅλα τῆς Λέσβου τὰ παιδιὰ
ὁ Βενιζέλος ζήτω !..

ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ ΒΕΝΙΖΕΛΟ

Σένα τὸ Ἔθνος πάνοπλο
προσμένει μὲ λαχτάρα
ξαπόλυσε τοὺς κερανοὺς!
σκόρπισε τὴν ἀντάρα!
Καὶ σῶσε τὴν Πατρίδα μας
ὅπου τὴν ἔχουν φέρει,
οἱ ἄθλιοι μὲ πρὸς τὸ γκρεμνόν,
μὲ τ' ἀνδρικό σου χέρι!
Ν' ἀστράψη πάλι ὅπως πρὶν
καὶ νὰ μεγαλουργήσῃ,
καὶ στὸ σκοτάδι τῆς σκλαβιάς
φῶς λευθεριάς νὰ χύσῃ!

Γιὰ σέ, πάνω, πὸν πέφτουνε τοῦ κόσμου ὅλου τὰ μάτια
σήμερα, κι' ὅπου χαίρονται καλύβες καὶ παλάτια,
κι' ὅλων τὰ στόματα λαλοῦν, κι' ἐγκώμια σοῦ ψάλλουν,
καὶ ἡ καρδιές, στὰ στήθια μας, ἀντρεῖζονται καὶ πάλλουν,

Γιὰ σέ, πὸν ὄνειρεύτηκες, Ἑλλάδα δοξασμένη,
μεγάλη, σὰν τὴ σκέψι σου, πλατειά, σὰν τὸν αἰθέρα,
Νᾶναι Ἑλλάδα ζηλευτή, καὶ κοσμοξακουσμένη,
νάχη ἀδελφὴ τὴ λεβεντιά, τὴ λευτεριά μητέρα !

Γιὰ σένα, ὅπου πρόβλεπε ἡ ἀστραφτερὴ ματιά σου,
τις τρομερές μας συμφορές κι' αἱμάτων ἡ καρδιά σου,
Π' ὅλα μᾶς τὰ προέλεγες τῶρ' ἀπὸ τόσοις μῆνας
πὼς ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ βρίσκεται στὰς Ἀθήνας.

Κι' ὅτ' ἀπὸ κεί προδίδονται μὲ τρομερὴ μανία
τὰ ὄνειρα ὅλα τῆς φυλῆς, καὶ ἡ Μακεδονία,
Π' ἀκόμ' ἀχνίζουν αἵματα, καὶ εἶν' ἡ γῆ σπαρμένη,
ἀπὸ κορμιὰ παλληκαριῶν, ὡς πέρα σκεπασμένη !..

Γιὰ σὲ πάλι ἡ Μοῦσά μου, γλυκὰ θὰ τραγουδήσῃ
καὶ τὸ σεπτὸ σου μέτωπο, μὲ δάφνη θὰ στολίσῃ.
Στὸν πρῶτό σου συναγερομό, στὸ μέγα σάλπισμά σου,
πούβγαιν' ἀπὸ τὰ σπλάχνα σου πούβγαιν' ἀπ' τὴν καρδιά
σου,

«Εἴμεθα δῶ!» σοῦ κράξαμε, ὅλοι, ἀπ' τὴν ἀράδα,
πάρ' τῆ ζωῆ, τὸ αἷμα μας, καὶ σῶσε τὴν Ἑλλάδα !
Σῶσ' τὴ γλυκειὰ πατρίδα μας, ὅπου τὴν ἔχουν φέρει,
οἱ ἄθλιοι στὴν ἄβυσσο, μὲ τ' ἀνδρικό σου χέρι !

Καὶ λάκτισέ τους νὰ γινοῦν θρῦμματα, στάχτη, σκόνη,
πρὶν τοὺς περάσῃ ὁ λαὸς ὅλους ἀπ' τὴν ἀγχόνη !
'Ιδοῦ, πού σ' ἀγκαλιάσαμε, τρισέβαστε Πατέρα,
ἔφθασε κείνη ἡ στιγμή, ἦλθεν ἐκεῖν' ἡ ἡμέρα.

Ἔοπου τὴν ἐπροσμέναμε τώρα καὶ δύο χρόνια,
ρίξε φωνή, στὴ Ρούμελη, νὰ λυώσουνε τὰ χιόνια,
ἀπ' τὴ Ροδόπη, καὶ σεισμὸς μαζὺ μ' ἀστροπελέκι
ν' ἀρχίσῃ μαῦρο μακελειό, λεπίδι καὶ πελέκι ! !..

Στὴ μαύρη κι' ἀπιστὴ γεννιά τοῦ Κρούμμου τὰ ἐγγόνια,
πού γέννησαν τὰ Τάρταρα ὡς καὶ τὰ καταχθόνια !
μαζὺ μ' αὐτά, ἂν βροῖσκονται καὶ Γερμανοὶ ἀκόμα,
κι' Αὐστριακοί, θὰ κυλισθοῦν σὰν σκώληκες στὸ χῶμα !

Μπρὸς στοὺς Μπιζανομάχους μας, αὐτὸ δὲν εἶναι πλάνη,
θὰ συντριβοῦν κι' Αὐστριακοὶ καὶ Γερμανοί, Οὐλάνοι !
Κι' οἱ Τοῦρκοι, ὅπου ἄρχισαν τὴν αἱματοχυσία,
πάλι στὰ μαῦρ' ἀδέλφια μας, σ' ὅλη τὴ Μικρασία,

Χίλιες φορὲς χειρότερα, ἀπὸ τὰ πρῶτα πάλι,
καὶ βράφτουν μὲ στὸ αἷμά των στεριὰ καὶ ἀκρογιάλι !
Νὰ τὰ Βουρλὰ ψυχομαχοῦν! καὶ τ' Ἀϊβαλί ἐκπνέει ! . .
σφάγησαν κι' ἀτιμάσθησαν χιλιάδες νειὲς καὶ νέοι ! . .

Ὁ κλῆρος, κι' οἱ ἀρχιερεῖς, ξοορίζονται μὲ βία,
κι' ἐμπαίζονται τὰ ἅγια, τὰ ἱερὰ καὶ θεῖα ! . .
Στὸ μέγα σου τὸ σάλπισμα τὸ Ἔθνος ἠλεκτροίσθη,
ἐτίναξε τὴ νάρκη του, κι' ἀμέσως ἀφυπνίσθη !

Καὶ πάνοπλο, σ' ἀκολουθᾷ, γιὰ ὅ,τι κι' ἂν προστάξης,
γνέψε του μόνο, νὰ ριχτῆ μέσ' τῶν ἐχθρῶν τὶς τάξεις,
Καὶ θὰ τὸ ἰδῆς ποῦ θὰ ριχτῆ σ' ἄν ἀφρισμένο κῦμα,
σ' ἄν κεραυνός, σ' ἄν ἀστραπή, σ' ἄν μαύρη ἀνεμοζάλη !
Καὶ ὅπως πρὶν, ὁ Βούλγαρος πάλι θὰ γίνῃ τρίμμα,
σ' αὐτὸ τὸ μέγα μακελιὸ καὶ τὴ φορικώδη πάλη ! !

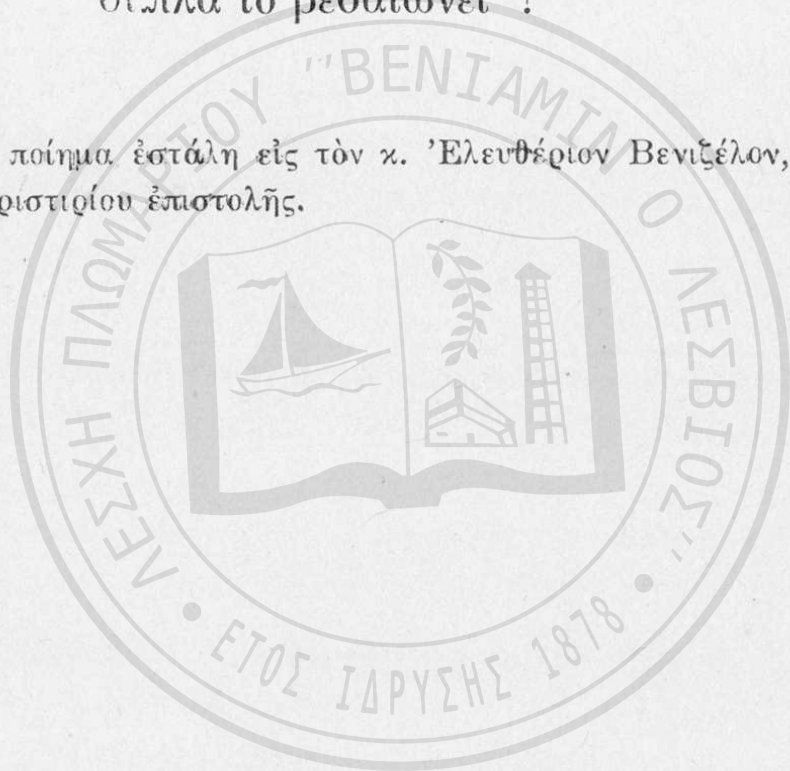
Τὶς πόλεις, καὶ τὰ φρούρια, ποῦ ἄρπαξαν μὲ βία,
τοῦ Βόλγα τ' ἀνθρωπόμορφα κι' ἀνήμερα θηρία,
Μὲ ἄπειρα ἐφόδια, καὶ ὑλικά μεγάλα,
τρισέβαστε Πατέρα μας, θέλεις νὰ πῶ καὶ τ' ἄλλα;

Τ' ἀθῶο αἷμα πῶχυσαν, ναοὺς ποὺ βεβηλῶσαν,
παρθένες ποὺ ἀτίμασαν, βρέφη ποὺ ἐσκοτῶσαν,
Μύριους ἀθῶους πληθυσμούς, ξεορίζωσαν τὰ κτήνη,
κι' ἀντιλαλοῦν στὶς φάραγγες οἱ γόοι καὶ οἱ θροῆνοι ! ! . .

Μόν' ἀπὸ σέ, θ' ἀντλήσουμε καὶ θάρρος καὶ ἐλπίδα,
μόν' ἀπὸ σέ, ἐκδίκηση προσημένει ἡ Πατρίδα.
νᾶναι σκληρή, κι' ἀπάνθρωπη καὶ ἄσπλαχνη συνάμα !!
Αὐτὸ ζητοῦμε ἀπὸ σέ, αὐτὸ τὸ μέγα θαῦμα !..

Ἡ ὄψη σου, τὸ μαρτυρεῖ τὸ βλέμμα σου τὸ λέγει,
καὶ τὸ ἐπικυρώνει.
Καὶ ἡ μεγάλη σου καρδιά, ποῦ 'σάν καμίνι φλέγει,
διπλᾶ τὸ βεβαιώνει !

Τὸ ἀνωτέρω ποίημα ἐστάλη εἰς τὸν κ. Ἐλευθέριον Βενιζέλον, ὅστις ἀπήν-
τησε δι' εὐχαριστιοῦ ἐπιστολῆς.

ΣΤΟ ΓΕΝΝΑΙΟ ΦΡΟΥΡΑΡΧΟ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΜΕΛΑ

Χαῖρε, νύμφη τοῦ Αἰγαίου, τῆς Σαπφῶς γλυκὸ νησί,
Μυτιλήνη ξακουσμένη,
Πιπτακοῦ καὶ τοῦ Ἄλκαίου ἡ πατρίδα ἡ χρυσῆ,
ποία τύχη σὲ προσμένει! . . .

Τόσων ποιητῶν κοιτίς, τοῦ συγχρόνου Βερναρδάκη,
ποιὸν μέλλον σοὶ γελᾷ,
κάθε δάφνης ἄς ἀνθίσῃ κάθε σου μυρτιάς κλαδάκι,
γιὰ τὸν Κώστα τὸ Μελά!

Πῶδωσεν ἡ θεία χάρις, νὰ τὸν στείλῃ ἡ Μητέρα
στὰ παρθένα σου τὰ μέρη,
στὴν κατάμαυρη νυχτιά μας, ν' ἀνατείλῃ φῶς, ἡμέρα,
στὴ χιονιά σου καλοκαῖρι! . . .

Λεσβοκλῆ, καὶ τοῦ Τερπάνδρου, ὦ ἀγαπητὴ των χώρα,
ἄνοιξη χαμογελά,
ἀφαντάστου δόξης μέλλον, ἄρχεται πλεῖο ἀπὸ τώρα
μὲ τὸν Κώστα τὸ Μελά!

Χαῖρε, τῶν Μελάδων γόνε, καὶ τοῦ Παύλου ἀδελφάκι,
χαῖρε τῆς Ἠλείρου θρέμμα,
ποῦ τῆς Σιάτιστας τὸ χῶμα τὸ ἀγνὸ τὸ χορταράκι
τὸ ἐπότισε μὲ αἷμα.

Ποῦ ὁ γενναῖος ἀδελφός σου, τὸ ἀτρόμητο λιοντάρι,
ὁ λεβέντης ὁ ἀητός,

τῆς μεγάλης γεννεᾶς σας, ποῦταν τὸ χρουσὸ καμᾶρι,
τοῦ στρατοῦ μας ὁ ἀνθός,

Καὶ ξεφύτρωσ' ἀπ' τὸ αἶμα, τὸ δένδρι τῆς 'λευτεριᾶς,
στ' 'Αλεξάνδρου μας τῆ χώρα,
τοῦ Μεγάλου Μακεδόνας, κι' ἡ μικροῦλά μας 'Ελλάς,
ἔγεινε μεγάλη τώρα ! . .

'Η σκιὰ τοῦ Παύλου χαίρει, ἡ ἅγια στὰ οὐράνια,
μὲ τὰ κατορθώματά σας,
καὶ μὲ τ' οὐρανοῦ λουλούδια, καὶ μὲ τ' οὐρανοῦ στεφάνια,
στεφανώνει τὰ παιδιὰ σας !

Ποῦ ἔτυχε καθὼς ἐκεῖνος,
γιὰ τὴν προσφιλῆ Πατρίδα
γιὰ νὰ χύσουν στάλα, στάλα,
κάθε αἵματος ρανίδα ! . .

Τὸ ἀνωτέρω ποίημα ἀπηγγέλθη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ Καλλονῆς κατὰ τὴν δοξολογίαν ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῆς Νήσου Λέσβου μετὰ τὴν μάχην τοῦ Κλαπάδου, ἐνώπιον τοῦ Συνταγματάρχου Α. Συρμακέζη, Ἐπιτελάρχου Βερνάρδου, Ταγματάρχου Παυλοπούλου καὶ λοιπῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἐνεχειρίσθη εἰς τὸν κ. Κωνστ. Μελάν.

ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΝΑΥΜΑΧΙΑ
ΤΗΣ 5ης ΤΟΥ ΓΕΝΑΡΗ

Τραγούδα, Μοῦσά μου γλυκειά, ψάλλε ὠραῖον ὕμνο,
γιὰ τὰ θαλασσοπούλια μας, πὺ βρῖσκονται στὴ Λῆμνο,
Στὴν Ἰμβρο, καὶ στὴν Τένεδο, ποῦκαψαν τὴν ἀρμάδα,
κι' ἐλευθερῶσαν τὰ νησιά, κι' αὐξήσαν τὴν Ἑλλάδα!

Ἦταν μιὰ ἡμέρα παγερὴ, μιὰ ἡμέρα τοῦ Γενάρη,
ποῦ ἡ ἀρμάδα ζήτησε στ' ἀλήθεια νὰ ἔμπλοφάρη,
μὰ εὐθὺς τὴν κλωθοζώσατε, δελφίνια, παλληκάρια,
καὶ τὴν ἐκοσκινήσατε, θαλασσινὰ λιοντάρια!

Τὸ μαρτυροῦν τὰ πέλαγα, τὸ κύμα, τ' ἀκρογιάλι,
κι' ἡ θάλασσα τοῦ Ναγαρά, ποῦδε τὸ μαῦρο χάλι,
ποῦ εἶδε τὸ «Τουργούτ - Ρεῖς τὸ «Βαρβαρόσσα» χάμω,
σπασμένα, νὰ καπνίζουνε, στὰ φύκια καὶ στὴν ἄμμο!..

Π' ἀπ' τοὺς καπνοὺς ἐθάμπωσεν
ὁ Ἥλιος κι' ἡ Σελήνη,
κι' ἀπὸ τοὺς κρότους σείσθηκεν
ὅλη ἡ Μυτιλήνη!

ΣΤΟΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΑΣ ΜΑΣ

Καλῶς ἤλθατε, ἀδέλφια, πὸν σᾶς στέρνει μιὰ Μητέρα
καὶ σ' ἐμᾶς τὰ ὄρφανά,
Καλῶς ἤλθατε, φωνάζουν, γῆ, καὶ οὐρανός, ὡς πέρα,
τὰ λαγκάδια, τὰ βουνά !..

Καλῶς ἤλθατε ἀδέλφια! ἀπ' τὸ λεύθερο τὸ χῶμα·
πὸν σᾶς στέλνει μιὰ Μητέρα, νὰ λυτρώσετε κι' ἐμᾶς,
κι' ἡ Ἄγία τῆς Σημαῖα πῶχει τ' οὐρανοῦ τὸ χρῶμα,
νὰ σκεπάσῃ σκλαβωμένων κι' ἀλυτρώτων κεφαλᾶς.

Καλῶς ἤλθατε, ἀδέλφια! πὸν σᾶς στέλνει μιὰ Μητέρα
ἀπ' τὴ γῆ τῶν Παρθενόνων !
ποῦλθατε γιὰ νὰ στειρεύσουν, καὶ νὰ ἰδοῦμε ἄσπρη ἄμερα
δάκρυα τόσων αἰώνων !

Καλῶς ἤλθατε, ἀδέλφια! ἀπ' τὴ λεύθερη Πατρίδα,
κι' ἀπ' τὰ ἱερὰ τὰ μέρη,
πὸν μὲ σᾶς, μᾶς στέλν' ἡ Μᾶνα, τὴν παρηγοριὰ κι' ἐλπίδα,
στοὺς ἐχθροὺς βόλι, μαχαῖρι !

Φέρτε κρῖνα καὶ λουλούδια, τριαντάφυλλα, μυρσίνη,
Φέρτε γιούλια, μενεξέδες, φέρτε δάφνινα κλαδιά,
ὅπου μόνο, ἡ πατρίδα, τὰ γεννᾶ, ἡ Μυτιλήνη,
νὰ ραντίσω τοὺς λεβέντες, τῆς Ἑλλάδος τὰ παιδιὰ !

Εύπνησε, ξύπνα, δὲν ἀκοῦς, Πατρίδα μου καϋμένη,
σὲ καρτεροῦ ἢ Μάνα σου, μέσα στὴν ἀγκαλιά της.
τὰ σίδερά σου σπάσανε, ποῦσ' ἀλυσσοδεμένη
μὲ μιὰ μόνο γοργόφτερη, μὲ μιὰ μόνο ματιά της !

Εύπνησε! ξύπνα! δὲν ἀκοῦς; γλυκειά μου Μυτιλήνη,
φόρεσε τὴν πανώρηα σου, τὴν ἄσπιλη στολή σου,
καὶ κόψε δάφνινα κλαριά, κλωνάρι' ἀπὸ μυρσίνη,
δὸς ἀσπασμὸ στὴ μάνα σου, δὸς τὸ γλυκὸ φιλί σου...

Πλημμύρισε τοὺς δρόμους σου, μὲ τὰ δαφνόκλαρά σου
ὠραία Μυτιλήνη,
κι' ἄφες τ' ἀθῶα χεῖλη σου, νὰ ποῦνε τὴ χαρά σου,
τοὺς πόθους σου σ' ἐκείνη !

Σ' ἐκείνη πὺ μᾶς ἔδωσεν ἐλεύθερη Πατρίδα,
κι' ἐσκόρπισε στὴ σκοτεινιά, μιὰ 'λιόλουστη ἀχτίδα,
πλέξε στεφάνια 'πὸ μυρτιές, 'πὸ δάφνη, καὶ λουλούδια,
καὶ τὰ πικρὰ τὰ χεῖλη σου, ἄς ποῦν γλυκὰ τραγούδια,

Στοὺς σταυραητούς, στ' ἀδέλφια μας, πὺ σπάσαν τὰ δεσμά
[σου,
καὶ ἄφησαν ἐλεύθερη τὴν ἄφθαρτη ἀγκαλιά σου,
νὰ ἀγκαλιάσης τὴ γλυκειά, τὴν ποθητὴ Μητέρα,
πὲς ὦ Πατρίς μου, τῶλπιζες νὰ 'λθῇ μιὰ τέτοια 'μέρα;

Πὲς μου, ποτές σου τῶλπιζες, νάχουν γιορτές κι' οἱ δοῦλοι,
νὰ 'ναστηθῇ ἢ Ἡπειρος, ἢ Κιάφα καὶ τὸ Σοῦλι;
Νὰ παραδώσ' ἢ Πρέβεζα, νὰ πέσουν τόσα κάστρα
στὴ λυσσαλέαν ἔφοδο νὰ γίνουν ὅλα πάστρα !;;...

Νὰ κυκλωθοῦν τὰ Γιάννενα, νὰ πέσουν τὰ Πηγάδια,
νὰ γίνουν στάχτη, κορνιαχτός, συντροίμματα, ρημάδια !!;;
Σὰν πάχνη νὰ διαλυθῆ' νὰ σβύσ' ἡ τυραννία,
νὰ σκορπισθῆ ἡ λευθεριά μέσ' τὴν Μακεδονία !;

Στὴν μάνα τ' Ἀλεξάνδρου μας, τοῦ Μέγα στρατηλάτη,
ποὺ σὰν ἑστραπὴ ἐδιάβηκε τὸν Τίγρη, τὸν Εὐφράτη;
Περσία καὶ Βελουχιστάν, μέχρι τοῦ Γάγγου πέρα,
ποὺ ἑσκόρπισε στὴν καταχνιά, ἀνέφελην ἡμέρα !

Ἡ μάνα τ' Ἀλεξάνδρου μας νὰ ἰδῆ μιὰ τέτοια νίκη,
τὸν Κωνσταντῖνο στ' ἄτι του, μέσ' στὴ Θεσσαλονίκη !..
Μὲ τοὺς λεβέντες τοῦ Μωριά, τῆς Ρούμελης λιοντάρια,
μὲ τὰ δελφίνια τῶν νησιῶν, τῆς Κρήτης παλληκάρια,

Ὅπου στὸ μαῦρο διάβα τους, ἐστέναζε κι' ἡ γῆ,
κι' οἱ ἄπιστοι τὸ ἔβαζαν σὲ ἄνανδρον φυγή !..
Στὸ μαῦρο Σαραντάπορο, στὰ Γιαννιτσά, στὴ Βέρροια,
ποὺ πάψαν τὰ ντουφέκια τους καὶ σῦραν τὰ μαχαίρια,
τὸ τί ἐγίνη πειὰ ἐκεῖ, οὔτε ἡ φαντασία
νὰ περιγράψῃ δύναται τὴν τόση τὴ θυσία !

Ποὺ ἑχόρτασαν ἑπὶ πτώματα Τούρκων, ὄρνεα, λύκοι,
ἑπ' ἀκόμα ἡ γῆ σκεπάζεται ὡς τὴ Θεσσαλονίκη,
Νὰ πνεύσῃ στὴν Χαλκιδικὴ τῆς ἑλευθεριᾶς ἡ αὔρα,
καὶ νὰ σκορπίσῃ τῆς σκλαβιάς, τὰ σύννεφα τὰ μαῦρα !

Κι' ὁ Ἄθως ὁ ἑπερήφανος τὴ χαίτη του νὰ σείσῃ. . .
νὰ φοίξῃ ἡ Ἀνατολὴ καὶ νὰ σκιαχτῆ ἡ Δύση,
καὶ τὰ νησιά, τ' ἀλύτρωτα, νὰ ἰδοῦν τὴ ἑλευθεριά τους,
καὶ νὰ δεχθοῦν στὴν ἀγκαλιά, τὴ Μάνα τὴ γλυκειά τους!..

ΣΤΟΝ ΕΡΧΟΜΟ ΤΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΣΤΗ ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Γεράκι γοργοπτερόουγο,
ἀητέ τοῦ Ψηλορίτη,
πούδες τὸ φῶς, τὸν ἥλιο,
στὴν ἡρωίδα Κρήτη,
Στὸν πρῶτό σου συναγερομὸ
στὸ μέγα σάλπισμά σου,
πῶθγαιν' ἀπὸ τὰ σπλάχνα σου,
πῶθγαιν' ἀπ' τὴν καρδιά σου.
«Εἴμεθα δῶ» σοῦ κράξαμε,
ὄλοι μὲ τὴν ἀράδα·
«πάρ' τὴ ζωὴ, τὸ αἷμά μας
καὶ σῶσε τὴν Ἑλλάδα!...

Ἦλθες; καλῶς μᾶς ὤρισες! σι' ὠραῖο τὸ Νησί μας,
τοῦ Γένους μας παρηγοριά, καμάρι τῆς φυλῆς μας,
Καὶ ἐπλημμύρισες χαρά, ἐλπίδα, καὶ γαλήνη,
τρισέβαστε Πατέρα μας, σ' ὅλη τὴ Μυτιλήνη!...

Ἦλθες, στὴ χώρα τῆς Σαμφῶς, μὲ τὶς μοσκιές τ' Ἀπρίλη,
καὶ μὲ τὰ ρόδα τοῦ Μαγιοῦ, σὲ ραίνουνε οἱ φίλοι.

Ἦλθες, κοντὰ γιὰ νὰ μᾶς πῆς, τ' ἔχεις μέσ' τὴν καρδιά σου,
τὸν μυστικὸ τὸν πόθο σου, σι' ἀγαπητὰ παιδιὰ σου!

Νὰ ρίξης μιὰ γοργὴ ματιά, πέρα στὴ Μικρασία,
πού ἐσένα, οἱ ἀλύτρωτοι-προσμένουν σὰ Μεσσία!
Σύμπασα ἡ Ἀνατολή, ριγεῖ στὸν ἐρχομό σου,
κι' ἀλυσσομέν' ὑψώνεται νὰ ἰδῇ τὸ πρόσωπό σου!...

Νὰ ἀναπνεύσῃ τ' Αἰβαλί, ἡ Σμύρνη ν' ἀνασάνῃ,
καὶ τὰ Βουρλά, ὑπομονή, γιὰ λόγου σου νὰ κάνῃ.
Τὰ τρία αὐτὰ προπύργια τοῦ Ἑλληνισμοῦ κεῖ πέρα,
πέσ το, γλυκειὲ Πατέρα μου, πῶς ἔρχεται ἡ μέρα,

Ποῦ θὲ νὰ λάμψ' ἡ λευτεριά, καὶ σ' ὅλ' αὐτὰ τὰ μέρη,
καὶ θὰ τὴ δώσης πάλι σὺ μὲ τὸ δικό σου χέρι !
Μουγκρίζουνε ἡ φυλακές, τρίζουνε ἀλυσσίδες,
ἀστροπελέκια πέφτουνε, μυκῶνται καταιγίδες,
θρῆνοι παντοῦ, καὶ στεναγμοὶ καὶ χίλιες δυὸ κακώσεις,
βίαιοι ἐξισλαμισμοί, μύρια ἀτιμώσεις !

Καὶ μέσα σ' ὅλα τὰ δεινά, στὴν αἵματοχυσία,
Σένα, προσμένουν Λυτρωτή, τοῦ Ἔθνους μας Μεσσία !
Τὰ σκλαβωμέν' ἀδέλφια μας, τ' ἀλύτρωτα παιδιὰ σου,
γιὰ νὰ τὰ ξεσκλαβώσης σὺ, δὲν τῶχεις στὴν καρδιά σου;

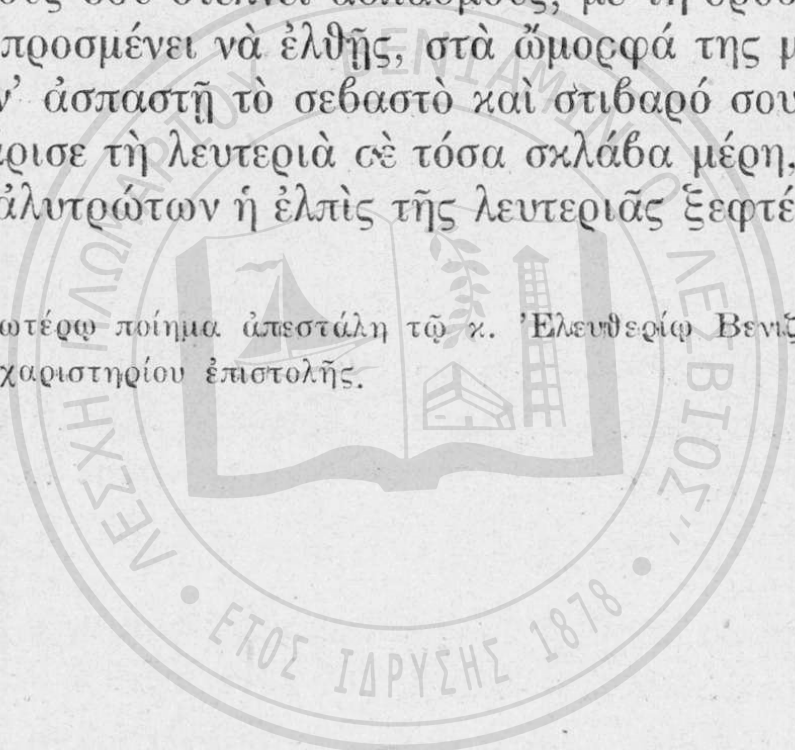
Σὲ χαιρετοῦνε τὰ νερά, τ' Ἀρχιπελάγους τώρα,
στεριές, λαγκάδια, καὶ βουνά, τοῦ Πιπτακοῦ ἡ χώρα,
Καὶ τοῦ Τερπάνδρου ἡ Πατρίς, ἡ μυρτοστολισμένη,
ἡ νύμφ' ἡ αἰθερόπλαστη, καὶ κυματολουσμένη;

Τὸν ἐρχομό σου, πρόσμενε τώρα καὶ τρία χρόνια,
ἀφ' ὅτου τὰς ἀλύσσεις της, ἔσπασαν τὰ κανόνια
τ' Ἀβέρωφ, κι' ἔκτοτ' ἔλυωσαν στὶς κορυφὲς τὰ χιόνια,
καὶ τραγουδοῦνε τὰ πουλιὰ καὶ κελαηδοῦν τ' ἀηδόνια,
στὸν ἐρχομό σου, καὶ σκιρτᾷ ἡ Λέσβος πέρα πέρα,
γιὰ σένα ἐλευθερωτή, τοῦ Ἔθνους μας Πατέρα !

Σὲ χαιρετοῦν ἡ κορυφὴς βουνῶν, λαγκάδια, δάση,
καὶ κάθε κῦμα, πῶρχεται στὶς ἀμμουδιὲς νὰ σκάσῃ,
ὄ,τι κι' ἂν ζῆ πά' στὴ στεριά, ὄ,τι μέσ' στὸν αἰθέρα,
κι' ὄ,τι μέσα στὴ θάλασσα, ὄ,τι μέσ' στὸν ἀέρα,
Τ' ἄστρα, ποῦναι στὸν οὐρανό, ὁ Ἥλιος, ἡ Σελήνη,
κι' ὄ,τι ὠραῖο κι' εὐγενὲς ἔχει ἡ Μυτιλήνη,

Ἡ μαγικὴ μας Καλλονή, ἡ ὑπαιθρος ἡ χώρα,
θερμοὺς σοῦ στέλνει ἀσπασμούς, μὲ τὴ δροσοῦλα τώρα.
Καὶ σὲ προσμένει νὰ ἐλθῆς, στὰ ὤμορφά της μέρη
γιὰ ν' ἀσπαστῇ τὸ σεβαστὸ καὶ στιβαρὸ σου χέρι,
Ποὺ χάρισε τὴ λευτεριά σὲ τόσα σκλάβα μέρη,
τῶν ἀλυτρώτων ἡ ἐλπίς τῆς λευτεριάς ξεφτέρι !..

Τὸ ἀνωτέρω ποίημα ἀπεστάλη τῷ κ. Ἐλευθερίῳ Βενιζέλῳ ὅστις ἀπήντησε δι' εὐχαριστηρίου ἐπιστολῆς.

ΣΤΗ ΛΕΒΕΝΤΙΑ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ (1914)

Σὲ σᾶς, ἀθάνατα παιδιά, τῆς Λέσβου τὸ καμάρι,
πὺ νοερῶς ἢ Μοῦσά μου σᾶς εὔχεται μὲ χάρη,
Παντοῦ ἢ δόξα κι' ἢ τιμή, ἀπάνω σας ν' ἀπλώνη,
καὶ τ' ὄνομά σας, τὸν ἐχθρό, μόνο νὰ σαβανώνη.

Ἐσᾶς, ἀθάνατα παιδιά, ζηλεύω τὴ ζωὴ σας,
ἄχ! ἄς 'μποροῦσα καὶ ἐγώ, νὰ ἤμουνα μαζύ σας,
Νὰ πάρ' ἀπὸ τὴ δόξα σας, κι' ἐγὼ ἓνα κλωνάρι,
πὺ μοιάζετε, τοῦ λιονταριοῦ, πὺ μοιάζετε, τοῦ "Ἄρη !

Σὲ σᾶς, ἀθάνατα παιδιά, π' ὅλων τὸ βλέμμα πίπτει·
καὶ τοὺς παλμοὺς τοῦ στήθους του, κανεὶς δὲν ἀποκρούπτει.
αἱ σύζυγοι, τ' ἀδέλφια σας, οἱ μάνες κι' οἱ πατέρες,
σᾶς εὔχονται, τὰ μάτια σας νὰ ἰδοῦν χρυσὲς ἡμέρες !

Ὡς καὶ τὰ σκλάβ' ἀδέλφια σας, νὰ τὲς ἰδοῦμε ὅλοι,
κι' ὁ μέγας ὄρκος σας ἐκεῖ, ἄς ἀκουσθῆ στὴν Πόλη.
Τὸν τρομερὸ τὸν ὄρκο σας, θὰ φέρουν καταιγίδες,
θὰ σπάσουν σκλαβοσίδερα, θὰ σπάσουν ἀλυσσίδες.

Κεῖ πέρα, στὴν Ἀνατολή, στὴ Θράκη, στὴν Ἀσία,
στὴ Ρούμελη, στὴν Ἡπειρο, κάτω στὴν Ἀλβανία.
Τὴ χαλυβδένια σας πυγμή, στυλῶστε, παντοῦ φθάνει !
ποῦ νὰ σκιαχοῦν Αὐστριακοί, νὰ φρίξουν Ἴταλιάνοι.

Καὶ νὰ λυσσάξουν Βούλγαροι, καὶ οἱ ἐχθροὶ μας ὅλοι,
καὶ νὰ πιγῆ στὸ αἷμα του, τὸ βδέλυγμα στὴν Πόλη !
Σμίξτε, μὲ τ' ἄλλ' ἀδέλφια σας, δελφίνια καὶ λιοντάρια !
τώρα πὺ λυώνη ἢ παγωνιά, κι' ἀνοίγουν τὰ πουρνάρια.

Τώρα, όπου θὰ λυώσουνε, στίς κορυφές τὰ χιόνια,
    πούρχετ' ὁ Μάρτης, καὶ μαζὺ φέρνει τὰ χελιδόνια,
Πατέρας σας τὸ ἔθνος μας, μητέρα ἢ Πατρίδα,
    γι' αὐτὰ τὰ δυὸ θὰ χύσετε, καὶ τὴ στερονὴ ρανίδα,

τοῦ αἵματός σας· ἂν ἐχθροὶ πάλι ξανατολήσουν,
    μιὰ χουφτα ἄγιου χώματος τῆς Μάνας νὰ ἐγγίσουν.
Κι' ἂν λαχταρᾶτε νάχουμε, μεγάλο τὸ βασίλειο,
    πετᾶτε κεῖ στὴν Ἡπειρο, τρέξτε στὸ Σπυρομήλιο,

Στὸ φύσημά σας, θὰ χαθοῦν Λιάπηδες, Γκέγκαι, κτήνη·
    Μαλέσιοι καὶ Τσάμηδες, Τόσκηδες καὶ Λατίνοι,
Μόλις σᾶς ἀντικρούσουνε, θὰ φύγουν μὲ τρομάρα,
    θ' ἀφήσουν καὶ τὴν Κορυτσά, θ' ἀφήσουν τὴ Χειμάρα !

Βαρᾶτε, ἔμπρὸς τὴ σάλπιγγα, παιδιά, καὶ ξεκινήστε,
    κι' ὅπου σᾶς στέλνη ἢ Πατρίς, μόνο νὰ σταματήστε,
Γιατί, καινούργια καταχνιὰ τὴ χώρα πάλι ζώνει,
    γιὰ τοῦτο, κι' ἢ Μητέρα μας, βαρειά σᾶς ἀροματώνει !

Ἐμπρὸς παιδιά, τοῦ Πιπτακοῦ, Ἀλκαίου καὶ Τερπάνδρου,
    εἰσθ' εὐτυχῆ, τιμήσατε παντοῦ τὴ Μυτιλήνη,
Νειότη, ζωή, τῆς Λέσβου μας, τῆς νήσου τῆς εὐάνδρου,
    γιὰ σᾶς ἀνθεῖ στίς ρεμματιές, ἢ δάφνη κι' ἢ μυρσίνη !

Σᾶς εὐχομαι, ὦρα καλή, ν' ἀνταμωθοῦμε πάλι,
    μέσα στοὺς κρότους τῶν μαχῶν, καὶ στὴν ἀνεμοζάλη,
Ὅπου θὰ τρέξουμ' ὅλοι μας, γέροντες, νέοι, ὅλοι,
    νὰ μπουῦμε στὴν Ἀγιά Σοφιά νὰ πάρουμε τὴν Πόλη !

Ἐκεῖ ὁ Βενιζέλος μας, ἐκεῖ ὁ σταυραετός μας
    στὸν τροῦλο τῆς Ἀγιάς Σοφιάς, θὰ μπήξη τὸ σταυρό μας,
θὰ κάνη καὶ τὴ λειτουργιὰ πῶχ' ἀπὸ τότες πάψη,
    καὶ ἀπὸ χάρη θεϊκιά, ὀλόκληρος θὰ λάμψη !

ΣΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΡΑΚΤΟΥΣΑΝ (1915)

Καιροσκοπική, σὲ βλέπω, κι' ἐμπερίστατη συνάμα,
ὦ γλυκεία σεπτὴ Μητέρα,
Καὶ τὸ αἷμα σου νὰ τρέχῃ ποταμὸς ἀπὸ τὸ τραῦμα,
ποῦ σ' ἀνοίγουν κάθε ἔμερα,

Τὰ θηρία τῆς Ἀβύσσου, τὰ βδελύγματα τοῦ Ἄδῃ,
καὶ τοῦ Σατανᾶ οἱ γόνοι !
Κι' οὔτε ἔν, ἀπ' τὰ παιδιά σου, δὲ θ' ἀφήσουν γιὰ σημάδι,
τοῦ Ὀσμὰν οἱ ἀπογόνοι !

Στὴν Ἀνατολὴν κεῖ πέρα, στὴν εὐδαίμονα τὴ χώρα,
π' ἔθαλλε ὁ Ἑλληνισμός,
Πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων, τί ἀπέμεινε πειὰ τώρα ;
τέφρα, καὶ ἀφανισμός !..

Τῆς Σταμποῦλ οἱ μαῦροι λύκοι, ἀπεφάσισαν Μητέρα,
νὰ σὲ πλήξουν στὴν καρδιά,
Κι' ἔκτοτ' ἄρχισαν νὰ σφάζουν, ν' ἀτιμάζουν νύχτα ἔμερα,
τὰ ἀθῶά σου παιδιά !

Χύνεται τὸ τίμιο αἷμα, τῶν παιδιῶν Σου κεῖ ποτάμι,
αἷμ' ἀγνὸ Ἑλληνικό,
Γυναικόπαιδα, παρθένες, ὅλα τρέμουν σὰν καλάμι,
στὸ κακό, τὸ ἔξαφνικό !..

Διωγμοί, ἐξισλαμίσεις, ἀτιμώσεις καὶ δηώσεις,
καὶ ληστεῖαι κάθε ὥρα,
Πλείσται ἀρπαγαὶ παρθένων, ἀναπήρων δὲ κακώσεις,
ἔμειναν σ' αὐτὴ τὴ χώρα !

Δὲ 'σεβάσθησαν οἱ σκύλλοι, τὴν ἅγια μας θρησκεία,
τοὺς ναοὺς μας τὰ σχολεῖα,
Τόσο μῖσος, τόση λύσσα, τόσ' ἀφάνταστη κακία,
ἔρρυπάναν τὰ βιβλία !

Τ' ἅγια μας, καὶ τὰς εἰκόνας, τ' ἄμφια τὰ ἱερά,
ὡς καὶ τὸν Ἑσταυρωμένο,
Καὶ τ' ἀλύτρωτο τὸ Γένος, μὲ ἐλπίδα καρτεροῦ,
τὴ Μητέρα τὸ καϋμένο !

Ἐπλημμύρισαν αἱ νῆσοι, καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρ' ἡ χώρα,
ἀπ' τὰ δόλια τὰ παιδιὰ Σου,
Τὰ παιδιὰ, τὰ ὄρφανὰ Σου, Σ' ἐγνωρίσανε πειὰ τώρα,
στὴ θερμὴ τὴν ἀγκαλιά σου.

Σφίξε τα στὴν ἀγκαλιά Σου, θέρμανέ τα μὲ στοργή,
ὡς ποῦ ν' ἀλθ' ἡ ἅγια ὥρα,
Ὡς ποῦ ν' ἀκουσθῇ ἀπ' ἄκρη, σ' ἄκρη πέρα μιὰ κραυγή,
'μπρὸς στ' Ἀγαρηνοῦ τὴ χώρα !

Ὡς που νὰ σαλπίσῃ πάλι, πολεμόκραχτη κραυγή,
καὶ νὰ λύσουν πειὰ τὰ μάγια,
Κι' ἀπὸ τὴ Σταμποῦλ ἡ τίγρεις νὰ τὸ βάλουν στὴ φυγή,
καὶ ν' ἀφήσουν τὰ σαράγια !

Ὡς που ν' ἀλθῇ 'κείν' ἡ ὥρα, καὶ ἡ ποθητὴ στιγμή,
ποῦ ἐλεύθερα θὰ δράσῃς·

Μὲ τὸ στιβαρὸ σου χέρι, τὴ χαλύβδινη πυγμὴ,
κεφαλὰς ληστῶν νὰ σπάσῃς !

Καὶ ὁ Ὑψιστος Θεός, τέτοια χάρι θὰ σοῦ δώσῃ,
ποῦναι χρόνια φυλαγμένη !

Τὸ κακοῦργο αὐτὸ τὸ Ἔθνος, ἀπ' τὸν κόσμον νὰ ἐξώσῃ,
ἡ Ἑλλὰς ἡ δοξασμένη ! !.

Η 25 ΜΑΡΤΙΟΥ ΤΟΥ 1915

Τώρα, πὸν κάμποι καὶ βουνά, λόγγοι, κρυὲς βρουσοῦλες,
δάση, δρυμοὶ καὶ ρεματιές, καὶ χίλιες δυὸ κορφοῦλες,
τὰ πέλαγα, καὶ ἡ στεριές, τὸ κῦμα, τ' ἀκρογιαλί,
καὶ κάθε ἄνθος εὖοσμο, π' ἀνθεῖ καὶ πάντα θάλλει,

Τ' ἀηδόνια, ὅλα τὰ πουλιά, πὸν σχίζουν τὸν αἰθέρα,
καὶ ὅ,τι ζῆ μ' στὸ νερό, ὅ,τι μὲ 'στὸν ἀέρα,
τ' ἄστρα, ποῦναι στὸν οὐρανό, τὸ λαμπερὸ φεγγάρι,
κι' ὅ,τι στὸν κόσμον ζηλευτὸ εἶναι, καὶ ζῆ μὲ χάρι,

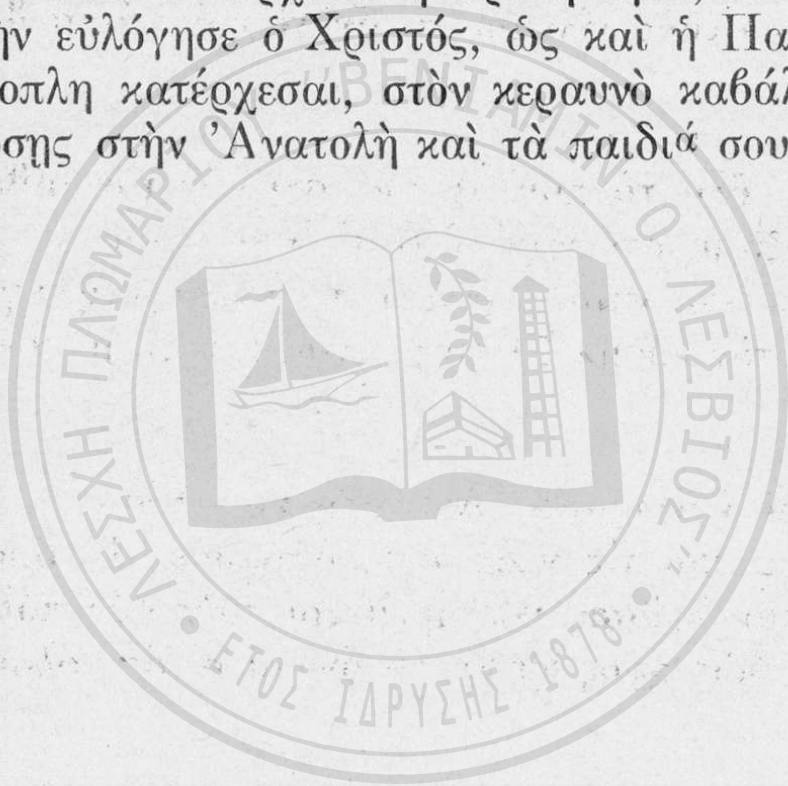
Τώρα, ὅπου ἐγνώρισεν Ἀνατολὴ καὶ Δύση,
τις μάχες, καὶ τις νίκες σου, ὁ κόσμος, θ' ἀπορήση,
'Ἡ φήμη σου ἔφθασε γοργή, μέχρι τοὺς δύο πόλους,
καὶ εὐλαβῶς προφέρεται τὸ ὄνομά σ' ἀπ' ὅλους.

Τώρα, ὅπου τὸ βδέλυγμα ψυχορραγεῖ στὸ χῶμα,
καὶ 'πὰ στὸ ψυχορράγημα, δὲ χόρτασεν ἀκόμα,
ν' ἀπορροφᾷ τὸ αἷμά σου, νὰ σφάζη τὰ παιδιά σου,
πὲς μου Ἑλλάδα, Μάνα μου, δὲ σχίζετ' ἡ καρδιά σου ;

Πῶς δὲ ξανανταριάζεσαι, ὅπως καὶ πρῶτα πάλι,
ν' ἀστράφουνε τὰ πέλαγα καὶ κάθε ἀκρογιαλί,
Νὰ καβαλέψης τὸ Βορρηᾶ, καὶ τὴν ἀνεμοζάλη !
νὰ δώσης 'στὴν Ἀνατολή, τὴ μάχη τὴ μεγάλη !

Νὰ γίνῃ νεκρανάσταση ! δευτέρα παρουσία -
καὶ μέσα στὴν Ἁγία Σοφία, νὰ λήξ' ἡ λειτουργία.
Μιὰ καὶ γιὰ πάντα τὸ Θηριό, νὰ τ' ἀποτελειώσῃς !
τὸ τέρας ! τὸν ἀντίχριστο ! στὸν Ἄδη νὰ τὸν χώσῃς !

Νὰ πληρωθοῦνε ἡ γραφές, νὰ πληρωθοῦν οἱ θροῦλοι,
πές το, Ἑλλάς Παρθένα μου, μὲ τὰ γλυκά σου χεῖλη !
Πῶς ὅπου εἶναι κι' ἔρχεται ἡ ὥρα ἡ ἅγια,
ποῦ τὴν εὐλόγησε ὁ Χριστός, ὡς καὶ ἡ Παναγία !
Καὶ πάνοπλη κατέρχεσαι, στὸν κεραυνὸ καβάλλα,
νὰ σώσῃς στὴν Ἀνατολὴ καὶ τὰ παιδιὰ σου τ' ἄλλα !

ΣΤΟΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΟ

Ν. ΖΟΡΜΠΑ (1909)

Σὲ σᾶς, τοῦ Ἔθνους μας βλαστοί, τοῦ Γένους τὸ καμάρι,
τῶν ἀλυτρώτων ἢ ἐλπίς ἢ λεβεντιὰ κι' ἢ χάρη,
Σὲ σᾶς, ποὺ ἀναφτερώσατε τοῦ Ἔθνους τὴν ἐλπίδα
σὲ σᾶς ποὺ ἀναστήσατε τὴ δύστυχη Πατρίδα,

Γιὰ σᾶς ἀθάνατα παιδιὰ, ποὺ ἡ φτωχεὶά μου μοῦσα
ἔμεινε χρόνους καὶ καιροὺς χωρὶς νὰ τραγουδῇ
τὴ δοξασμένη Μάνα μας θλιμμένη καὶ θρηνοῦσα,
τὴν ἀσπλαχνιὰ τῶν τέκνων της. Ἐσεῖς εἰς τὸ Γουδί,

Μιὰ μέρα πάλ' ἀθάνατη τῆς Παναγιᾶς τὴ μέρα
μιὰ μέρα πάλι Γερμανοῦ τ' ἀντάρτη τοῦ παλᾶ
ὅπου κι' οἱ δυὸ θὰ μείνουνε γραμμένες στὸν αἰθέρα
νέα φωνὴ ἀντήχησε τοῦ Νίκου τοῦ Ζορμπᾶ.

Εὐπνα φιλότιμε στρατέ, πῶθαψαν τὴν τιμὴ σου
ποὺ ἔσβυσαν τὴ δόξα σου τοῦ Ἔθνους οἱ μεγάλοι
Εὐπνα, γενναῖε μου στρατέ, στὰ ὅπλα σου ὀρκίσου
τὴν περασμένη δόξα σου νὰ ἀνακτήσης πάλι...

Εὐπνα λαέ, ξύπνα στρατέ, θυμήσου τὰ παληάσου
π' ὅλα τὰ ἔθνη ἔφριξαν στὰ κατορθώματά σου,
τὴν πρωτεινὴ τὴ δόξα σου, τ' ἅγιο εἰκοσιένα
κι' ὀρκίσου εἰς τὰ κόκκαλα, ποῦναι στὴ γῆ θαμμένα,

Στὴ Ράχωβα, στὸ Δίστομο, ὡς καὶ στὴν Ἀλαμάννα.

Πάλι ὁ προαιώνιος ἐχθρὸς, μᾶς ἀπειλεῖ
Πάλι ἀγχόν' ἐτοίμασε γιὰ τὴ φτωχὴ μας Μάνα
καὶ ὁ Σεφκέτ, σκαιότατα, κι' ἄνανδρα μᾶς καλεῖ.

Σὲ μᾶς στέλνει τὶς ἀπειλὲς καὶ τὶς βαρεῖες τὶς ὕβρεις
μά, στοὺς Βουλγάρους, ἔγεινε, καὶ τὸν πατῆσαν, χῶμα.
Σὲ μᾶς, τρίζει τὰ δόντια του, σὰ λυσσασμένη τίγρις,
ἐνῶ εἰς τοὺς Αὐστριακοὺς φάνηκε ράκος, πτῶμα !..

Ευπνᾶτε, γιὰ νὰ πνίξουμε τὸ Τέρας ποὺ μᾶς πνίγει
Ἕδρα τὴν ἑφτακέφαλη καὶ τὴ φαυλοκρατία
τῆς δύστυχης Πατρίδας μας τὸν τάφο π' ὄλ' ἀνοίγει
τὴν ἀνοιχτὴ αὐτὴ πληγὴ, τὴ μαῦρη ἀναρχία.

Καὶ ὅταν ἀναπνεύσῃ πειὰ ἡ δύστυχη Μητέρα
καὶ σπάσῃ τὶς ἀλύσσεις της, θὰ τιναχθῆ στὰ ὄρη
Δὲ θὰ ἀργήσῃ νὰ ἐλθῆ ἡ ἅγια κείνη μέρα
νὰ σφίξῃ μέσ' στὴν ἀγκαλιά, τὴν ποθητὴ της κόρη.

Ποὺ τόσα χρόνια καρτερεῖ ἀφρόπλαστ' ἀμαζόνα
λουσμένη μέσ' στὰ αἵματα τῆς Μάνας ἀσπασμὸ
Ποὺ μάχεται κι' ἀνδρειεύεται, τώρα ἕναν αἰῶνα
ἐκτὸς τὸ αἶμα πῶχυσε 'π' τῆς Πόλης τὸ χαμό.

Λοιπόν, ἐμπρὸς ἀδελφία μου ὅλα στὰ ὄπλα, ὅλοι
μαζὺ ἐκεῖ στὰ σύνορα, στὰ δοξασμένα Τέμπη
Καὶ ἡ κλαγγὴ τῶν ὀπλων μας ἄς ἀκουσθῆ στὴν Πόλη !
κι' ἄς ἔλθῃ ὁ Σεφκέτ Πασσᾶς στὴ Λάρισσα νὰ ἔμπη !..

'Απ' ἄκρ' ὡς ἄκρ' ἄς ἀκουσθῆ τὸ θεῖο κήρυγμά σας
ἄς 'στράψουν πάλι πέλαγα, στήν 'Ερεσό, στή Σάμο,
ἄς φλογισθῆ ἡ Βαλκανικὴ στὸ ποδοπάτημά σας
κι' ὁ Κάμπελ μὲ τὸ στόλο του, ἄς σκορπισθῆ στήν ἄμμο! . .

" Ἄς φρίξῃ ἡ 'Ανατολὴ στὰ κατορθώματά σας
κι' ἡ Δύση πάλ' ἐμβρόντητη ἄς φέρῃ τ' ὄνομά σας
ὅπου ἡ Μετερνίχειος πολιτικὴ ὀργιάζει
καὶ πάντα τοὺς μικροὺς λαοὺς χαίρεται νὰ σπαράξῃ.

Εἶθε, τὰ ὅσα ἔψαλα, ὅλα νὰ ἀληθέψουν,
καὶ τὸ μεγάλο ἔργο σας ν' αὐξήσῃ νὰ ριζώσῃ
καὶ τοὺς γλυκύτατους καρπούς τὰ χέρια σας νὰ δρέψουν
μέσ' στήν καρδιά τοῦ Ἑθνους μας, ἐκεῖ νὰ γιγαντώσῃ.

Δέξου, θεέ μου, τὶς εὐχὰς 'π' ἀπ' τὴν καρδιά μου χύνω
νὰ θριαμβεύσῃ ὁ σταυρός, νὰ σβύσῃ τὸ φεγγάρι
Δέξου, ὦ Πλάστη, τὶς εὐχὰς ἰδοὺ τὸ γόνυ κλίνω,
τὸ σκλαβωμένο Ἑθνος μας, νὰ λάβ' αὐτὴ τὴ χάρη. . .

'Επαδόθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἑθνικοῦ ποιητοῦ κ. Θ. Δημητρούλη εἰς τὰς χεῖρας
τοῦ κ. Νικολάου Ζορμπᾶ τῇ 4ῃ Δεκεμβρίου 1909 καὶ ἀπηγγέλθη ἐνώπιόν του
ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς οἰκίας του παρουσία τῆς ἀξ. κυρίας του καὶ τοῦ ἐνδόξου
στρατηγοῦ κ. Δαγκλῆ.

ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΤΙΤΟΡΠΙΛΛΙΚΟ

“ ΘΥΕΛΛΑ,,

ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ

Καλῶς ἔτηνε τὴ «Θύελλα» καὶ τὴν ἀνεμοζάλη,
Μὲ τὸ ἀφράτο ἔρχεσαι τῆς Μεσογείου κῦμα,
Γιὰ σὲ τοῦ Ἔθνους ἡ καρδιά, κτυπᾷ σφοδρὰ καὶ πάλλει
μὲ λεοντόκαρδα παιδιά, καὶ τὸν ἀέρα πρίμα. . .

Καλῶς ἔτηνε τὴ «Θύελλα» τὸ ζηλευτὸ καράβι,
ποῦ σὰν δελφίνι ἔρχεσαι μ' ὀλόταχο τὸ βῆμα,
Δελφίνι, μὰ στὰ σπλάχνα σου, μαύρη φωτιὰ ἀνάβει,
δὲ σὲ φοβίζει ὁ βορορηᾶς, μήτε τὸ μαῦρο κῦμα !

Καὶ τὰ στοιχεῖα σὲ ἠνοιώσανε, πὼς ἔχεις καβαλλάρη
ἀτρόμητο καὶ στέκεται ὀλόρθο στὸ τιμόνι,
Λεβέντη ἑκείνης τῆς γενηᾶς, τοῦ Βόκα, τοῦ Κανάρη,
τοῦ Ραφαλιᾶ, τοῦ Μπόταση, τοῦ Τσαμαδοῦ ἑγγονι. . .

Ἔρχεσαι, καὶ μᾶς ἔρχονται μελίσσ' ἢ ἀναμνήσεις
σὲ χαιρετοῦνε ἢ ἀκτές, σὲ χαιρετᾷ ἢ αὔρα,
Τῆς Σαλαμίνας τ' ἅγια νερά, νὰ χαιρετήσης,
καὶ δάκρυα νὰ σὲ λούσουνε τῶν ἀδελφῶν μας μαῦρα !. . .

Τῆς Σιλωὰμ τὰ ἅγια νερά, τῆς Σαλαμίνας
καὶ τρέχεις γοργοφτέρουγη, νὰ πᾶς νὰ τὰ φιλήσης,
νερὰ—ὅπου ἐδόξασε Σαχτούρης καὶ Πιπίνος,
κι' ὁ Μέγας ὁ Θεμιστοκλῆς—ποῦ λούστηκεν ἡ κτίσις.

Τ' ἀρχιπελάγους τὰ νερά, οἱ σκόπελοι κι' οἱ βράχοι,
τιτανομάχων σκέλεθρα, σκιές λησμονημένες,
Μ' ἀλλοίμονο, εἰς τὸν ἐχθρὸ π' ἂν τύχη νὰ σὲ λάχη
κι' ἐνώπιόν σου σκύφτουνε, σφιχτοαγκαλιασμένες.

Νὰ σὲ γλυκοφιλήσουνε, μὰ καὶ νὰ σ' ἐξορκίσουν,
νὰ στείλῃς μὲ τὰ κύματα, νὰ στείλῃς μὲ τ' ἀγέρι,
Χαιρετισμὸ καὶ μήνυμα μὴν τύχη καὶ ἀφήσουν,
τὸ θάρρος τὴν ἐλπίδατων, τὰ σκλαβωμένα μέρη.

Γιὰ δές, καράβι, γύρω σου τὶ καταχνιὰ μᾶς ζώνει·
σύννεφα στὴν Ἀνατολή, στὴ Ρούμελη ἀντάρα,
Γιὰ τοῦτο, κι' ἡ μητέρα μας, βαρειά σᾶς ἀρματώνει
κοντοζυγώνει ἢ στιγμὴ! φωτιά! σπαθί, κατάρα!

Εἰς τὰ ἐκτρώματα τῆς γῆς, σ' ἂν ρίχνεις τὸ κανόνι,
ἢ κάθε μία σου βολὴ χιλιάδες νὰ σκοτώνη!
Γιὰ δές, χορὸ ἐστήσαγε καράβι μου γιὰ σένα
τριγύρω σου αἱ ἅγιοι σκιαὶ τοῦ 'κοσιένα.

Γιὰ νὰ μᾶς ἐγκαρδιώσουνε, δές νειᾶτα 'στὸ φεγγάρι·
δές λεβεντιά, δές πήδημα, στιλέτο καὶ τρομπόνι!
Μπαρουτομαυρισμένο δές, τὸν Κώστα τὸν Κανάρη,
κι' ἀμίλητο καὶ σκυθρωπό, τὸ Λάμπρο τὸν Κατσώνη,

Τὸ Ραφαλιᾶ, τὸ Μπόταση, Σαχτούρη καὶ Σαχίνη,
Πιπίνο καὶ τὸν Τσαμαδό, γιὰ δές τὸν Παναγιώτα!
Μὰ νὰ ὁ Μιαούλης, 'μπρόβαλε καὶ θάμπωσ' ἡ Σελήνη,
τίς γιγαντομαχίες του καράβι μου γιὰ ρώτα;

Τὰ ἄστρα τρεμοσβύνουνε, ροδίξει ἡ Ἀνατολή,
ἀλλ' ὀλοένα ἔρχονται, τὸ κῦμα τοὺς γεννᾶ,
Μὰ νὰ καρᾶβι μου, γιὰ δές, τὸν Παπανικολῆ,
ὅπου μὲ τὸ μπουρλότο του, τρὶς μπῆκε στὰ Στενά !

Ἐκεῖνος ποὺ στήν Ἐρεσὸ ἔκαψε τὸ «Ντελίσι»
καὶ ἀπὸ φλόγες καὶ καπνοὺς ἔλαμψεν ὁ Μπαμπᾶς,
Ποὺ ναυαγοσυντροίμματα γέμισ' ἡ Μυτιλήνη,
Θὰ βγῆς καρᾶβι ὀλόταχο στὰ μέρη αὐτὰ νὰ πᾶς;

Ἴδου καὶ ἄλλοι ἥρωες, Πιπῖνος καὶ Τομπάζης
πὸν ἐρχομὸ σου ἄκουσαν στοῦ τάφου τῆ γωνιά,
Καὶ ἦλθαν νὰ σὲ πάρουνε, καρᾶβι μὴ διστάζεις
γιὰ δές τους πῶς σ' ἀγκάλιασαν κι' ἀπλώσαν 'στὰ πανιά.

Ἐμπρὸς καρᾶβι μὲ σταυρό, δελφίσι τοῦ γιாலοῦ
ἐμπρός, μαζύ, νὰ τρέξετε ἡμέρα μεσημέρι.
Τὸν Πειραιᾶ πειὰ ἄφησε νὰ πᾶτε καὶ ἀλλοῦ
νὰ πᾶτε στήν Ἀνατολή, στοῦ Τσανταρλῆ τὰ μέρη.

Πέρασ' ἀπὸ τὸν Εὐριπο, νὰ ἰδῆς τὰς Θερμοπύλας,
νὰ δῆς καὶ τὴ Χαλκιδικὴ τ' ὄρος τὸ μέγα Ἄθω,
Καρᾶβι σὲ φαντάζομαι νὰ ρίχνης τὰς τορπίλλας
λὲς θὲ νὰ εἶμαι ζωντανός, θᾶμαι κοντὰ νὰ μάθω;

Τὲς νίκες σου, τὲς δόξεις σου, τὰ κατορθώματ' ὅλα,
σὰ ρίχνεσαι σὰν ἀστραπή, μέσ' τ' ἀφῆρισμένο κῦμα
μαζὺ μὲ τ' ἄλλ' ἀδέλφια σου, τ' ἀντιτορπιλλοβόλα,
καὶ κάμνεις στάχτη τοὺς ἐχθρούς, στάχτη κομμάτια τρίμμα!

Ίδου καὶ τὸ Καρὰ - Μπουρνοῦ νὰ κι' ἡ Θεσσαλονίκη
μ' ἄλλαξε δρομολόγιο, καράβι σὲ προστάζει,
ἔδω μιὰ 'μέρα θὰ δοθῆ, ἡ τελικὴ μας νίκη,
τὸ φάσμα τοῦ πυροπολητοῦ, τὸ φάσμα τοῦ Τομπάζη.

Ἄλλαξε, πειὰ τὸ δρόμο σου, καράβι καὶ προχώρα,
ἄφησε πειὰ τὴ Ρούμελη, ἰδου ἡ Ἀνατολή,
Τὸ Ἀϊβαλί, τὴ Τένεδο, τὴ Χίο πειὰ θεῶρα,
τὸ μαυρισμένο φάντασμα ἰδὲς τοῦ Καραλή.

Ἡ βρούσες δῶ στερέψανε, τὰ δένδρα δὲν ἀνθοῦνε,
τ' ἀηδόνι μέσ' τὴ ρεμματιά, τὸ μοιρολόγι χύνει,
Τὰ θύματα προσμένουνε, ἀνάσταση νὰ δοῦνε,
καὶ νίκες ν' ἀοιδιμήσουνε Κανάρη καὶ Σαχίνη.

Ἀρμένιζε, καράβι μου, καὶ 'φθάσαμε στὴ Σάμο,
'πὸ μακρὰ ρίξε ματιὰ στὸ μαῦρο Τσανταρλή,
Π' ἀκόμ' ἡ θάλασσα ξερονᾶ ναυάγια στὴν ἄμμο,
ποὺ γέμισαν τὰ πέλαγα ὡς κι' ἡ Ἀνατολή!

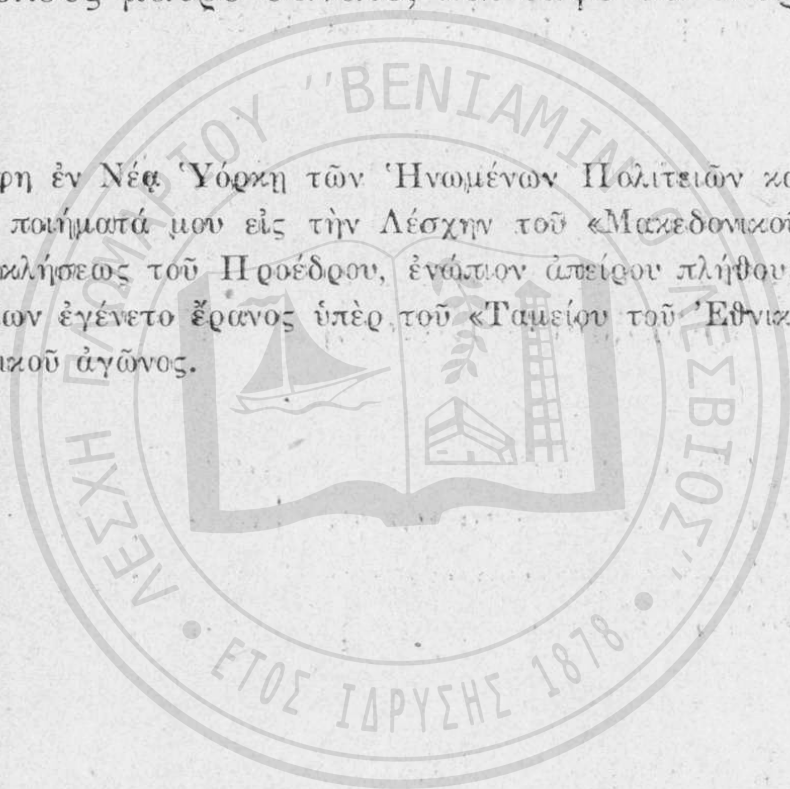
Νά, τ' ἀκρωτηρι! π' ἔμεινε νὰ λέγεται «Φονηᾶς»
καὶ τὸ στενό, ποὺ φαίνεται ἡ Ἀνατολή μὲ μάτι,
Στοὺς βράχους 'κεῖ διέταξε τὸ «πῦρ» ὁ Λαχανᾶς,
καὶ δῶ τὸ χέρι θέριζε τοῦ Καπετὰν Σταμάτη!

Ὁρκίσου «Θύελλα» γοργή, μὰ τὸ σταυρό, ποὺ φέρεις
μὰ τὴ γαλάζια, ποὺ ψηλά, τὸ σκάφος σου σκεπάζει,
Πῶς λευτεριά, ἢ θάνατο, πάντα θὲ νὰ γυρεύεις
καὶ τ' ὄνομά σου τὸν ἐχθρό, μόνο θὰ τὸν τρομάζει!

Ὀρκίσου, γοργοφτέρουγη, στὸ ἅγιο εἰκοσιένα,
ὄρκισου, στὰ κανόνια σου, στὰς μαῦρας σου τορπίλλας.
ὄρκισου εἰς τὰ κόκκαλα, ποῦναι στῆ γῆ θαμμένα,
στῆ Ράχωβα, καὶ στῆ Γραβιά, ὡς καὶ στὰς Θερμοπύλας !

Ὀρκίς' ὄρκισου, «Θύελλα», στὸν ὄρκο σου, ὄρκισου,
πῶς δὲ θὰ ἴντροπιασθῆς ποτέ, ὄρκισου στὴν τιμὴ σου,
Ἰ' ἂν τύχη μόνη, μ' ἑκατὸν ἐχθροὺς νὸ πολεμήσης,
εἰς ὄλους μαῦρο θάνατο, καὶ τάφο θὰ σκορπίσης.

Ἐγράφη ἐν Νέῃ Ὑόρκῃ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἀπηγγέλθη μαζί
μὲ ἄλλα ποιήματά μου εἰς τὴν Λέσχην τοῦ «Μακεδονικοῦ Συλλόγου» κατό-
πιν παρακλήσεως τοῦ Προέδρου, ἐνώπιον ἀπείρου πλήθους ὁμογενῶν μεταξὺ
τῶν ὁποίων ἐγένετο ἕρπαιος ὑπὲρ τοῦ «Γαυρίου τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου» καὶ τοῦ
Μακεδονικοῦ ἀγῶνος.

ΣΤΟ ΛΑΒΑΡΟ ΤΗΣ "ΝΑΥΚΡΑΤΟΥΣΑΣ,"*

Ἄγνη Σημαία τοῦ Σταυροῦ, μὲ τὸ γαλάζιο χρῶμα,
πῶχει τὴν ἴδια σου μορφή τοῦ Οὐρανοῦ τὸ δῶμα,
Ἡ θάλασσεσ, τὰ πέλαγα, τὸ κῦμα τ' ἀφροισμένο
τὸ ἀεράκι, ὁ αἰθήρ, τ' ἄνθος τὸ μυρωμένο.

Τρισένδοξη σημαία μου, πῶχεις μεγάλη χάρι,
ὅπου ὑψώνεσαι ἐσύ, νὰ πέφτη τὸ φεγγάρι.
Σημαία πὺ σ' ἐδόξασε τᾶγιο Εἰκοσιένα,
πὺ χίλια χέρια σ' ἔστησαν καὶ στήθη δασωμένα.

Πὺ σ' ἄκουσμά σου πέφτανε μονάχα τους τὰ κάστρα,
πὺ ἀντηχοῦσ' ὁ οὐρανὸς καὶ τρέμανε τὰ ἄστρα,
Σημαία μου, περήφανη, σημαία μου ἁγία,
πὺ συμβολίζεις τοῦ Χριστοῦ τὴν ἔλευσι τὴ θεία.

Σημαία πὺ ξημέρωσεσ τὸ τρισβαθὸ σκοτάδι,
Σημαία πὺ μετέβαλεσ Παράδεισο τὸν Ἄδη,
Σημαία ὅπου σ' ἔχουμε ὅλοι μέσ' τὴν καρδιά μας,
νὰ λευτερώσης τᾶμοιρα, τὰ σκλάβα τὰ παιδιὰ μας!

Σημαία μου τώρα κοντά, ποιά μέρη θὰ σὲ ἰδοῦνε
χαρὰ στοὺς τόπους πὺ θὰ πᾶσ καὶ θὰ σ' ἀξιωθοῦνε! . . .
Πόσες καρδιὲσ θὰ χαίρονται καὶ μάτια θὲ νὰ κλαῖνε·
καὶ τὴν ἀνέλπιστη χαρὰ τὰ χεῖλη των θὰ λένε.

(*) Τὸ ἄνω ποίημα ἀπηγγέλθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, ἐν τῷ σκάφει τοῦ πολεμικοῦ «Ναυκρατοῦσα» κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ στόλου μας, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1909 καὶ ἐνεχειρίσθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου εἰς τὸν πρῶτον μηχανικὸν κ. Νταφώτην, ὅστις κατεχώρησεν αὐτὸ εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ πλοίου.

Σημαία, πού σέ κέντησαν τῶν Ἑλληνίδων χέρια,
ἄσπρα, ὡσάν τ' ἀφρόγαλα, κι' ὡσάν τὰ περιστέρια.
π' ἔχουν τοῦ Μάη τὴ δροσιά, τὴ μυρωδιὰ τ' Ἀπρίλη,
καὶ τ' ἄλικο τῶν κερασιῶν, στὰ μάγουλα, στὰ χεῖλη.

Τὸ στέμμα σου τ' ὀλόχρυσο, τὸ μυριοπλουμισμένο,
ποῦν' ἀπὸ χέρ' Ἑλληνικὸ παρθένας κεντημένο,
πού ὅταν σοῦ τὸ στόλιξε καὶ ὅταν σιὸ κεντοῦσε,
ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιάς αὐτὰ σοῦ προσφωνοῦσε:

«Σοῦ εὐχομαὶ Σημαία μου, δαφνόστεφη κι' ἀγία,
νὰ σκέπης πάντα, νὰ φρουρῆς, τὰ ἄλληλικὰ μας πλοῖα,
καὶ τὸν ὀλόχρυσο σταυρό, πού σέχω κεντημένο,
ξέρεις μὲ πόσα δάκρυα τὸν ἔχω ἀρμενεμένο;

Πόσο τὸν παρακάλεσα, νύχτα στὴν προσευχή μου,
καὶ τί εὐχοῦλα μυστικιὰ τοῦ εἶπεν ἡ ψυχὴ μου,
τὴν ἡμέρα π' ὥρισε ὁ Θεὸς τὴ βλογημένη ὥρα,
πού θὰ ὑψωθῆς τρισένδοξη στοῦ καραβιοῦ τὴν πρῶρα,

Ὅ κάθε σου κυματισμός, ὁμοβροντὴ νὰ γίνῃ,
τὸ κῦμα, λαίμαργο, γοργά, κορμιὰ νὰ καταπίνῃ!
Κορμιὰ ἀπίστων, νὰ τὰ τρῶν, θαλασσοπούλια, γλάροι,
κι' ἡ σάπια ἢ ἀρμάδα των, τέτοιο κακὸ νὰ πάρῃ.

Τέτοιο κακό, πού ἓνα των πίσω νὰ μὴ γυρίσῃ,
στρατούς, καράβι' ἐφόδια, τὸ κῦμα νὰ ρουφήσῃ!
Κυμάτιζε, κυμάτιζε, στοῦ καραβιοῦ τὴν πρῶρα,
σκέπε τὴ «Ναυκρατοῦσα» μας, στοῦ κίνδυνου τὴν ὥρα.

Σκέπε τὴ «Ναυκρατοῦσα» μας, τὰ λεοντάπουλά σου,
προστάτευε ἀπὸ κακό, σὰ Μάνα τὰ παιδιὰ σου,
κι' ἀγνάντευε τὸ θάρρος των, καὶ τὸν ἥρωϊσμό των,
κύττα ὀβίδες σὰ βροχή, πὺ πέφτουν στὸ πλευρό των.

Κύττα τὴν αὐταπάρησι! Πῶς παίζουν μὲ τὸ Χάρο!
ἄς ἤμουνα καὶ γὼ μαζύ, δαφνόκλαρο νὰ πάρω.
Γιὰ δὲς κορμιὰ πλατύστηθα, δὲς λεβεντιὰ καὶ χάρη
πὺ μοιάζουνε τοῦ λιονταριοῦ, πὺ μοιάζουνε τοῦ Ἄρη.
Γιὰ δὲς δελφίνια τοῦ γιालοῦ, μ' ὀλοδροσιὰ καὶ νειότη,
πὺ μοιάζουν τῆς Ἑλλάδας μας τὴν ὠμορφιά τὴν πρώτη.

Σοῦ εὐχομαι, Σημαία μου, νικήτρα νὰ γυρίσης,
στῶν σκλαβωμένων τὶς καρδιὲς τὸ βάλαμο νὰ χύσης.
Νὰ γιγαντώσης, νὰ γενῆς πλατειὰ σὰν τὸν αἰθέρα,
νὰ μᾶς σκεπάσης ὅλους μας, μὰ ἔμερα πέρα, πέρα!...

Η ΣΚΛΑΒΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΠΡΟΣ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΕΛΛΑΔΑ

Πήδα 'πάνω στὸ ἄτι σου, καὶ γίνε 'Αμαζόνα,
καὶ γίνε πάλι ρήγισσα, ν' ἀστράψῃ ἡ λεβεντιά σου,
καὶ στή σεπτῇ Σου κεφαλῇ φόρεσε τὴν κορῶνα
νὰ θυμηθῆς τὰ κάλλη σου, τὴ δόξα τὴν παληά σου!

Ἔβγα, νὰ Σὲ γνωρίσουνε τὰ δάση σου, τὰ ὄρη,
σὰν πρῶτα πάλι ἀντάρτισσα, φόρεσε τὴ φλοκάτα,
ρίξε φωνή, ν' ἀκούσουνε, κι' ἢ μιὰ κι' ἢ ἄλλη κόρη,
πὼς πάλ' ἢ Μάν' ἀνέκτησε, τὰ πρωτεινά της νειῶτα!

Ρίξε, μιὰ φλογερὴ ματιά, κι' ἀγνάντεψε τὰ μέρη,
τὸν ἄνισο τὸν πόλεμο, ποὺ στήσαν τὰ παιδιὰ Σου,
καὶ δές τα πάλ' ἀτρόμητα, πὼς στέκουν στὸ λιμέρι,
ἀπ' τὸν καιρό, ποὺ ἔπεσεν ὁ Παῦλος ὁ Μελάς σου!

Π' ἀπ' τὸν καιρό, ποὺ χύθηκε τὸ τίμιο του τὸ αἷμα,
ἐφύτρωσε μέγα δένδρῖ, τὸ δένδρον τοῦ θανάτου!
τὰ πιὸ γενναῖα τέκνα σου, τῆς ἀντρείας τὸ θρέμμα,
ριχθῆκανε καὶ φέρανε τὸν Αἶμο ἄνω κάτω!

Σκορπίσανε τὸ θάνατο, τὴ μαύρη ἀνατριχίλα,
τὴ φοβερὴ ἐκδίκηση, στοῦ Κρούμου τὰ ἐγγόνια,
Στὸ πέρασμά του ἔτρεμαν, σὰν καλαμιῶνα φύλλα,
τὸ μαῦρό τους ἀφανισμό, δὲ θὰ ξεχάσουν χρόνια . . .

Τὸ πιὸ καθάριο αἷμά Σου, ἐχύθη στάλα, στάλα . . .
Γαρέφης, Λυπερόπουλος, ἐκεῖ ὁ Λεπενιώτης,

οἱ δυὸ Πετροπουλάκηδες, τέκνα Σου τόσα ἄλλα,
ὁ Βάρδας καὶ Κατσίγγαρος κι' ὁ ἥρωσ 'Αμβρακιώτης.

Καὶ χίλια τέκνα ἔχυσαν τὸ αἷμά τους ρανίδα,
γιὰ τὸ σεπτὸ Σου ὄνομα, γιὰ Σὲ γλυκεῖα Πατρίδα.
Ρίξε ματιὰ κι' ἀγροίκησε τὴ μαύρη καταιγίδα,
γιὰ δὲς τὰ μαῦρα σύννεφα πὼς ἀπειλοῦν ἀντάρα,
τὰ σκλαβωμένα τέκνα Σου, ἐσὲ γλυκεῖα Πατρίδα,
προσμένουν, γιὰ νὰ πέσουνε εἰς τοὺς ἐχθρούς τοιν λαῦρα!

Ρίξε φωνή, νὰ ραῖσθῆ τ' Ὀλύμπου Σου ἡ πλάτη!
μῆνυμα πὺν ν' ἀνταριαστῆ ὁ μέγας Ψηλορείτης!
κάθε σπηλιὰ νὰ κλονισθῆ καὶ κάθε μονοπάτι,
στὴν πρώτη Σου σπιθοβολή, νὰ Σ' ἀπαντήσ' ἡ Κρήτη'σ!

Νὰ 'στράψουνε τὰ πέλαγα, κι' οἱ σκλαβωμένοι τόποι,
νὰ φοβηθοῦνε τὰ πουλιά, νὰ βουβαθοῦν τ' ἀηδόνια,
κραυγὴ, ὅπου νὰ ἀκουσθῆ πειὸ πέρ' ἀπ' τὴ Ροδόπη,
στὸν Πίνδο, καὶ στὸν Ἄθωνα νὰ λυώσουνε τὰ χιόνια!...

Βάλε σπαθὶ στὴν Ἡπειρο, φωτιά στουὺς Μακεδόνας,
μολῦβι στὴν Ἀνατολὴ καὶ στ' Ἀρχιπέλαγιά Σου,
θεμέλιωσε τὸ θρόνο Σου, γιὰ ὅλους τοὺς αἰῶνας,
κι' ὅλ' οἱ λαοὶ νὰ φρίξουνε στὰ νέα θαύματά σου!...

Ἔτσι, θὰ Σὲ γνωρίσουνε, Ἀνατολὴ καὶ Δύση,
παρὰ ζητιάνα ἑλευθεριά, μὲ δίσκο εἰς τὸ χέρι,
κι' οὐδεὶς ποτὲ τὰ δίκια Σου θὲ νὰ ἀμφισβητήση,
οὔτε καμμιά ἀντίρρηση 'στουὺς πόθους Σου θὰ φέρη.

Ἐγρᾶφη ἐν Λόουελ Μασσαχουσέτης τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἀπηγ-
γέλθη ἐν τῷ Μεγάλῳ Θεάτρῳ κατόπιν παρακλήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐράνων
ὑπὲρ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος, ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου, τὸν Ἀ-
πρίλιον τοῦ ἔτους 1907.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΑΧΟΥΣ ΜΑΣ ΒΟΥΛΓΑΡΟΥΣ*

Πάλι, φυλή απάνθρωπη, πάλι τοῦ Βόλγα θρέμμα
τοῦ Κρούμου μαῦρ' ἐγγόνια,
Μογγολοτάρταρη φυλή, θρεμμένη μετὸ αἷμα,
καὶ μετὴν καταφρόνια!

Τοῦ μαύρου γένους σας βλαστοί, αίμοχαρῆ θηρία,
φυλή καταραμένη,
φυλή ἄγρι' ἀχάριστη, ἀφωρισμένη, κρύα,
ψευδοπολιτισμένη

Ποὺ αἰῶνες ἂν περάσουνε, καὶ χιλιάδες χρόνια,
κι' ἂν βαρεθοῦνε τὰ βουνὰ νὰ δέχωνται τὰ χιόνια,
ἂν ἀλλάξουνε εὐθύς τῆς φύσεως οἱ ὄροι,
σὲ κάμπους ἂν μεταβληθοῦν τὰ ἄνυδρα τὰ ὄρη,

Μόνον ἐσεῖς, ὦ Βούλγαροι, Τουρκομογγόλων γόννοι!
θὰ φαίνεσθε, θὰ λέγεσθε τοῦ Κρούμου ἀπογόννοι
τοῦ Αἴμου, τῆς Βαλκανικῆς παρείσασκτοι, ἀλῆτες,
πλανόδιοι, φερέοικοι, ὅπως καὶ πρὶν σκηνῖτες.

Ψιμυθιωμένοι εὐγενεῖς, ἄκαρδοι δολοφόνοι,
δόλιοι καὶ θρασύδειλοι καὶ μαύρης γέννας γόννοι,
Ἐνώπιόν σας ἡ ὀρδὲς τῶν Τούρκων ὠχριοῦνε,
καὶ στ' ἄκουσμά σας, οἱ λαοὶ τῆς Ρούμελης ριγοῦνε! . . .

(*) Ἐγράφη κατόπιν τῶν ἀγρίων σφαγῶν τοῦ Δοξάτου καὶ τῶν πέριξ ὑπὸ
τῶν Βουλγάρων

Εἶσθε, τῆς ἀνθρωπότητος, πληγὴ συχαμερά,
καὶ τῆς Εὐρώπης στίγμα,
Ἄπ' ὅπου δὲν προσμένετε θὰ ἔλθ' ἡ συμφορὰ
καὶ θὰ γενῆτε θρύμμα!

Καλὰ μᾶς δοκιμάσατε, στὰ πρωτεινὰ τὰ χρόνια,
τὸ μαρτυρᾶνε τὰ βουνά, οἱ λόγγοι, τὰ κοτρώνια·
Ἡ γῆ τοῦ Ἀλεξάνδρου μας ἡ δακρυποτισμένη,
ὅπου θὰ γίν' ὁ τάφος σας, φυλὴ καταραμένη!!

Ἐφθασε πλέον ἡ στιγμή, γλυκοζυγών' ἡ ὥρα,
νὰ ξαναμετροηθοῦμε,
κι' ἀπὸ τῆ μαύρη φτέρνα σας νὰ λυτρωθῆ ἡ χώρα,
αὐτό, αὐτό ποθοῦμε.

Ἄλλ' ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμή, ἡ ὥρα καὶ σημάνη
νὰ μὴν ὑποχωρῆστε,
Γιατ' ὅλοι μας γνωρίζουμε ὁ Βούλγαρος ποῦ φθάνει
ἐμπρὸς λοιπόν, ὀρίστε!...

Νὰ ἰδῆτε τώρα πῶς χτυπᾷ, τὸ τοῦ Δαγκλῆ κανόνι
τὸ Ἑλληνικὸ μαχαῖρι,
Νὰ ἰδῆτε πόσοι θὰ φανοῦν, νέοι Βουλγαροκτόνοι,
μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι!

Δὲν θ' ἄβρετε ὅπως καὶ πρὶν, νήπια νὰ ξεκοιλιάστε,
Μονές, σχολεῖα κι' ἐκκλησιές, μὲ τῆ φωτιά νὰ κάψτε,
παρὰ θηριὰ τῆς Ρούμελης, κάθε νησιοῦ λιοντάρι,
καὶ Κωνσταντῖνο στρατηγό, τοῦ Ἔθνους τὸ καμάρι...

ΣΤΟ ΝΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΝΑΥΜΑΧΙΑΣ
ΝΑΥΑΡΧΟ ΠΑΥΛΟ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ

Μιά αὐγούλα τοῦ Γενάρη, ποῦπεφταν ψεκάδες χιόνι,
κι' ἦταν παγερὰ ἡμέρα,
Νοιώσαμε κι' ἐμεῖς τὸν κρότο, πὸ τὸ πρῶτό σου κανόνι,
ἐδονοῦσε τὸν ἀέρα!

Καὶ τὴν πρώτη κανονιά σου, τὴ διαδεχθῆκαν ἄλλες,
πὸ ἐσειέτο ἡ γῆ,
τὴ διαδεχθῆκαν ἄλλες, ἠφαιστειῶν πειρὸ μεγάλες,
κι' ἔτρεπαν εἰς τὴ φυγή,

Τὴν ἀρμάδα τὴ μεγάλη, διπλασία τῆς δικῆς σου,
ὡ ἀτρόμητο δελφίνι!
πὸ ἡ τόση σου ἀνδρεία, ἡ μεγάλη ἡ ψυχὴ σου
δυὸ ἀρμάδες καταπίνει.

Κι' ὅταν ἐπὶ τῆς γεφύρας, στηλωμένος μὲ τὸ κιάλι,
ἐκρατοῦσες τὸ τιμόνι,
ἀσκεπῆς εἰς τοὺς ἀνέμους καὶ εἰς τὴν ἀνεμοζάλη
κι' ἔροιχνες διπλὸ κανόνι,

Τὰ δυὸ «δίδυμα» μεγάλα τοῦ «Ἀβέρωφ» τὰ κανόνια
πῶπεσαν στὸ «Βαρβαρόσσα»,
Ἐλυωσαν ἀπ' τὰ βουνά μας καὶ οἱ πάγοι καὶ τὰ χιόνια,
κι' εἶδαμε πύρινη γλῶσσα!

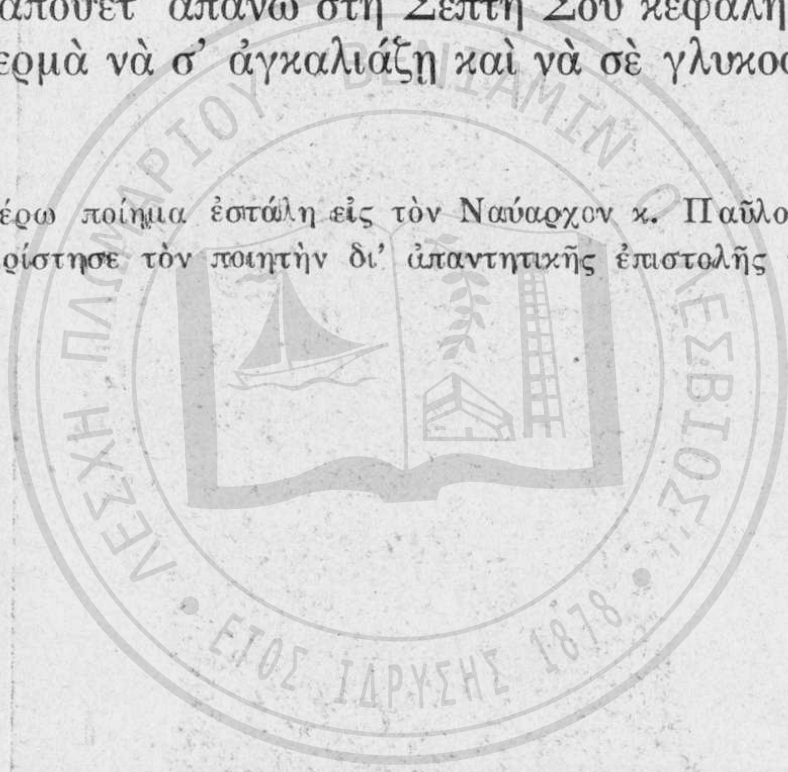

Ὁ δαφνοστεφής ναύαρχος τῆς Ἑλλης

Ποῦ ἀνέθρωσκ' ἀπ' τὰ σκάφη καὶ τὰ ἔκανε νὰ κλίνουν
καὶ εἰς τὰ Στενὰ νὰ μπαίνουν,
Στὶς ἀκρογιαλιῆς οἱ Τοῦρκοι, μαῦρα δάκρυα νὰ χύνουν
κι' ἄλαλοι, νεκροὶ νὰ μένουν!

Κι' ὅταν πειά, συντρίμι, στάχτη, ἀντελήφθην τὴν ἀρμάδα,
μύρια τραύματα νὰ φέρη,
Εἶδα ὄραμα . . . . μιὰ Κόρη, τὴν μεγάλη μας Ἑλλάδα,
μ' ἓνα στέφανο στὸ χέρι,
Νά τὸν ἀποθέτ' ἀπάνω στὴ Σεπτὴ Σου κεφαλή,
καὶ θερμὰ νὰ σ' ἀγκαλιάζη καὶ νὰ σὲ γλυκοφιλή! . . .

Τὸ ἀνωτέρω ποίημα ἐστάλη εἰς τὸν Ναύαρχον κ. Παῦλον Κουντουριώτην,
ὅστις ἠύχαρίστησε τὸν ποιητὴν δι' ἀπαντητικῆς ἐπιστολῆς του.

ΣΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΕΛΛΑΔΑ

ΟΤΑΝ ΕΓΕΙΝΕ Ο ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΤΟΥ 1885

ὦ, Ἑλλάς, γλυκεῖα πατρίς μου, ὦ, μητέρα τῆς ἀνδρείας,
μὴ λυπᾶσαι ἂν οἱ Φράγκοι, σ' ἔδεσαν τὰς δύο σου χεῖρας,
θὰ τοὺς γράψ' ἡ Ἱστορία μαύρας, μελανὰς κηλίδας,
καὶ τὰ τέκνα τῶν θὰ φρίττουν σ' ἂν διαβάζουν τὰς σελίδας!

Μὲ τὸ δίκαιόν σου, λέγω, ἤθελες νὰ πολεμήσης
γιὰ νὰ δοῦν τὴν λεβεντιά σου, ὅτι ζῆ και δὲ νεκρώθη,
καὶ τὸ κοφτερὸ τὸ ξίφος, μέσ' στὸ αἷμα νὰ βουτήσης.
κι' ἔτσι νὰ ἐκπληρωθοῦνε, οἱ αἰώνιοί σου πόθοι !

Μὰ ἡ ἄσπλαχνη Εὐρώπη, ἡ ἀχάριστη ἡ Δύσις,
μόλις εἶδε, σὰ Μητέρα, τὰ παιδιὰ σου νὰ καλῆς,
τὰ ἀτρόμητά σου τέκνα, ποῦθελες νὰ πολεμήσης,
«Μή! σοῦ λέγει, στάσου πίσω, εἰδ' ἄλλέως θὰ χαθῆς!»

Καὶ αἰσχροὰ νὰ βάλῃς πάλι, εἰς τὴ θήκη τ' ἄρματά σου,
νὰ τὰ τρώγῃ χρόνος, σκόνη, νὰ τὰ τρώγῃ ἡ σκουριά,
καὶ ὑπὸ ζυγὸν νὰ κλαῖνε, νὰ θρηνοῦνε τὰ παιδιὰ σου,
καὶ νὰ κρᾶζουν, «ὦ, μητέρα, ἔλα, δός μας λευτεριά».

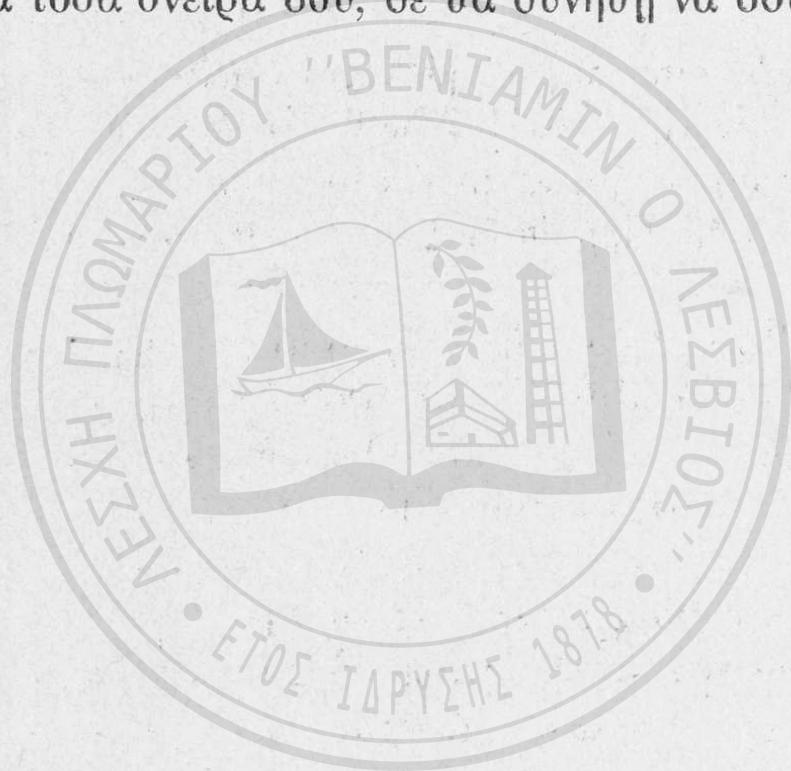
Ἀλλά, θάλλῃθι μιὰν ἡμέρα, θάλλῃθι, λέγω, ἕνας καιρὸς,
πὺ σὲ ὄλους τοὺς θὰ δείχνῃς βόλι, ξίφος καὶ φωτιά,
ὅπου εἷς μόνος θὰ δώσῃ, μόν' ὁ Ὑψιστος Θεός,
καί, φωτιά! καὶ στὴν Εὐρώπη! θὰ σοῦ λένε τὰ παιδιὰ,

(*) Τὸ ἄνω ποίημα ἐγράφη κατὰ τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν ἐλληνικῶν παραλίων ὑπὸ τῶν Μεγ. Δυνάμεων τὸ 1885 καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν «Χρόνον» τῶν Ἀθηνῶν τοῦ κ. Δούνη.

Πενθηφόρησε Ἑλλάς μου καὶ γονάτισε νὰ κλάψης,
τὰ ἀγαπητά σου τέκνα, τὰ γενναῖά σου παιδιά,
ποὺ μὲ τὸ χυθὲν των αἷμα, τὴν τιμὴ σου δὲ θὰ θάψης,
γιὰ τὸ ἔνδοξ' ὄνομά σου π' ἔπεσαν μέσ' τὴ φωτιά!

Δρέψε ρόδα, κρίνα, ἄνθη καὶ κισσοῦ χλωρὸ κλαδί,
πλέξ' ἀμάραντα στεφάνια, στὸ καθένα σου παιδί,
καὶ εἶπε καὶ στὴν Εὐρώπη, στὴν ἀχάριστη τὴ Δύση,
πὼς τὰ τόσα ὄνειρά σου, δὲ θὰ δυνηθῆ νὰ σβύσῃ . . .

ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Βαζώφ κι' Ἀρκούδωφ, ποιηταὶ Βουλγάρων φημισμένοι,
πὸν τόνειρό σας ἦτανε αἷμα, ἀφωρισμένοι,
Κομιτατζῆδες ἄγριοι, Σανδάσκοι καὶ Σαράφωφ,
Πασσάρωφ καὶ Μπακάλιεφ, δόλιε Ροδοσλαύωφ,

Καὶ χίλιοι ἄλλοι ὅμοιοι σας, αἰμοχαρῆ θηρία,
βγαλμένοι ἀπ' τῆς μαύρης γῆς τὰ τάσταρα τὰ κοῦα,
τοῦ Κρούμου καὶ τοῦ Σαμουήλ μονάκριβα ἐγγόνια,
καὶ Πρωῶσοι τῆς Ἀνατολῆς (!!) αἰσχος καὶ καταφρόνια;!
ἴδετε, καμαρώσετε τοῦ Ἔθνους σας τὸ χάλι,
πὸν αἰώνια δὲ θὰ ξαναδῆ Αἰγαίου ἀκρογιάλι!...

Ἑλλάδα, Μάννα μου γλυκειά, Πατρίδα ζηλεμμένη,
νά, ἢ παληές ἢ δόξες σου μὲ τὶς καινούργιες σμίγουν,
Ἑλλάδα, κόσμου σέμνωμα, μητέρα δοξασμένη,
τὰ τέκνα Σου τὸ δρόμο Σου διάπλατα τὸν ἀνοίγουν!

Γιὰ νὰ διαβῆς Ἀντάρτισσα, Βασίλισσα, Κυρία,
ν' ἀστράψουν πέλαγα, στερηές, ἢ κάθε παραλία,
καὶ νὰ θαυμάσουν οἱ λαοὶ τοῦ κόσμου, οἱ μεγάλοι,
τὴ λεβεντιά, τὰ νειᾶτά σου, τ' ἀθάνατά σου κάλλη!

Ποῦς' ἀπὸ δόξα, ἀπ' τὸ φῶς, ἀπ' τὸ Θεὸ σταλμένη,
κι' ἀπ' ἀστραπὲς κι' ἀπὸ καπνοὺς καὶ φλόγες στολισμένη.
Γιατ' ὅσοι ἔτυχαν νὰ δοῦν, στὸν Αἶμο τὴν ὁρμή Σου,
τὸ φλογισμένο μάτι Σου, καὶ τὴ θολὴ μορφὴ Σου,

Τὸ μαῦρο τὸ κανόνι Σου, τ' ἀστραφτερὸ σπαθὶ Σου,
τὸ φλογερὸ ντουφέκι Σου, τ' ἀλύγιστο κορμί Σου,

τὰ ξέπλεγά Σου τὰ μαλλιά, χυμένα πέρα, πέρα,
τὴν πολεμόκραχτη φωνὴ πού ἔκραζες « ἄ ἔ ρ α ! »

Τρέμανε κάμποι καὶ βουνά, λόγγοι, δρυμοί, λαγκάδια,
κι' οἱ δόλιοί Σου οἱ ἐχθροί, φεύγανε σὰ ζαρκάδια,
τινάζοντας τὰ ὄπλα των, σηκώνανε τὰ χέρια,
πάντ' ἄκαρδοι, θρασύδειλοι, κακοῦργοι, δίχως ταίρια!!

“Ολοι ἀποθανμάσανε μιὰ τέτοιαν Ἀμαζόνα,
καθὼς Ἐσέ· σ' ἐθρόνιασαν, σ' ἐφόρεσαν κορῶνα!
Σ' ἀναγνωρίσαν, Ἄνασσα, στὴ Μικρασία ὅλοι,
καὶ κυβερνήτρα δίκαιη στὴ Σμύρνη καὶ στὴν Πόλη!

Στὸ Ραβινέ, στὸ Μπέλεσι, στὸ Σκροᾶ, στὴ Δοϊράνη,
στὰ Κότσανα, στὸ Κρούσοβο, ὁ Βούλγαρος τὰ χάνει!
Στὰ Σκόπια, καὶ στὸ Κουρουνέ, Ἰστίπ, καὶ χίλια μέρη,
στὴ Τζένα, Χοῦμα, πούτυχεν ἡ τύχη νὰ τὰ φέρη.

Ἐμπρός σου, σὰν ἀντίκρουσε, τὴ θεία τὴ μορφὴ Σου,
τὴ χαλυβδένια λόγχη σου, τ' ἀτσάλινο σπαθί Σου,
Τ' ἀστραποβόλο βλέμμα Σου, πού φλόγιζε τὰ ὄρη,
ἀμέσως λιποψύχησε, κι' ἄρχισε κι' ὑπεχώρει...

Ἄφισαν πλεῖστα ὑλικά, κι' ἐφόδια μεγάλα...
Οἱ πειὸ πολλοὶ προσκύνησαν· κι' οἱ ἄλλοι στὴ φευγάλα
τὴν ἄτακτη τὸ ἔβαλαν· ἕως τὴ Σόφια πᾶνε,
παντοῦ τὴ σύγχυση, παντοῦ τὸν πανικὸ σκορπᾶνε!...

Μὰ ὁ Μαζαράκης δὲν ἀκοῦ, δὲν πέρνει ἀπὸ λόγια
Βουλγάρων, κι' ἀπὸ κλάμματα, καὶ ἀπὸ μοιρολόγια,

παρὰ γοργός, σὰν τὸν ἀητὸ μὲ μιά του Μεραρχία,
ἀκράτητος, εἰσέβαλε, μέσα στὴ Βουλγαρία!

Νά! ὁ Σκανδάλης σου πετᾷ, γοργός σὰν τὸ σαχίνι,
καὶ μέσ' τὴ Σόφια, τὸ σταυρό, τὴ γαλανή σου στήνει!
Καὶ ντροπιασμένο, ταπεινό, τοῦ Βόλγα τὸ λιοντάρι,
σωριάζεται, ξεσχίζεται, καὶ πέφτει ἀπ' τὸ κοντάρι!

Γιατί, δὲν ἔχει δύναμι, λιοντάρι ματωμένο,
νὰ βλέπῃ τὴ σημαία σου, μὲ τὸν ἐσταυρωμένο,
Αὐτό, ξεσχίζει κρέατα, αἷμα ρουφᾷ καὶ πίνει,
κι' ὁ Σταυρωμένος δίκαιον, κι' ἀγάπη μόνο δίνει!

Γεμᾶτο τὸ ἕνα, σύμβουλον, κακουργιῶν, αἰσχύνῃς,
τὸ ἄλλο δὲ πανάγιον θείας δικαιοσύνης.
Δύο ἄκρα ἀντίθετα· τὸ ἕνα φῶς χαρίζει,
τὸ ἄλλο σκότος, ἐρημιά, ἀπελπισιὰ σκορπίζει...

Ἔλα, Ἀρκούδωφ, ποιητή, Βουλγάρων παινεμένε!
ποὺ βαγγελίζεις αἷματα, φόνους, καταραμένε!
Σφαγὴν ἀόπλου πληθυσμοῦ, παρθένων ἀτιμώσεις,
νήπιων βρεφῶν ξεκοίλιασμα, χωρίων ἐρημώσεις,
Ἔλα, Βουλγάρων ποιητή, Ἀρκούδωφ, δίχως ταῖρι,
ποὺ βαγγελίζεις αἷματα, στιλέτο καὶ μαχαῖρι!

Καμάρωσε τὸ Ἔθνος σου, γιὰ δὲς τὴ Βουλγαρία,
ἐσὺ κι' ὅλοι οἱ ὅμοιοί σου, ἀνήμερα θηρία.
Ποὺ τὴν ἐκαταντήσατε γδυμνή, ξεσαρκωμένη,
παιγνίδι σ' ὅλους τοὺς λαοὺς καὶ περιφρονημένη!...

“Οπως ὁ θηριοδασαστὴς μὲ τὸ θυμὸ του πιάνει,
τὴν τίγρη καὶ τὴν ὕαινα, καὶ στὸ κλουβὶ τὲς βάνει,
Κρατῶντας τὸ μαστίγιον, μὴν τύχη καὶ ὀρμήσουν
κανέν’ ἀθῶο θεατὴ, ἀρπάξουν καὶ ξεσχίσουν,

”Ἐτσι καὶ σεῖς, ὦ Βούλγαροι, ἀνήμερα θηρία,
θὲ νὰ σᾶς κλείσουν ὄλους σας, μέσα στὴ Βουλγαρία.
Χωρὶς νὰ ἔχετε ποτὲ συνάφεια μὲ ἄλλους,
Ρουμάνους, Σέρβους, Ἕλληνας μὲ Ἄγγλους καὶ μὲ
[Γάλλους.

Κι’ ἔτσι, ποτὲ τὸ χνώτό σας, ἄλλους νὰ μὴ μιάνη,
κι’ οὔτε κακό, νὰ μὴ μπορῆ κανεὶς σας γιὰ νὰ κάνη.
Μακρὺά, ἀπ’ τὸ Αἰγαῖό μας κι’ ἀπ’ τ’ ἄσπιλα νερά του!
κάθε θηριὸ στὸ σπήλγὸ του καὶ φρεῖδι στὴ φωλγὰ του!!

Μακρὺά, ἀπ’ τὸ Αἰγαῖό μας, γενιὰ καταραμένη,
μαύρη φυλὴ, ἀπάνθρωπη, ἔπο αἵματα θροεμένη.
Στὸν ἔρημο τὸν τόπο σας, τοὺς χοίρους νὰ βοσκᾶτε,
ὡς πὺ νὰ ἔλθῃ ὁ καιρός, στὴ Μογγολιὰ νὰ πᾶτε.

Ἐκεῖ, στὸν πρῶτο τόπο σας, στὴν πρώτη σας κοιτίδα,
ἐκεῖ νὰ κάνετε χωριά, νὰ κάνετε πατρίδα.
Ἄλλὰ, τί λέγω; καὶ ἐκεῖ ἄλλοι λαοὶ ἔναι τώρα,
πολὺ ἀνθρωπινώτεροι, ἀπ’ τὴ δικὴ σας χώρα!

Λοιπὸν, μένει τὸ πρόβλημα πὺς τόπο δὲ θὰ βρῆτε
νὰ μπῆτε, νὰ κουρνιασέτε ν’ ἀποκατασταθῆτε.
Ἄλλὰ, καὶ πάλι, ὅπως πρίν, ποῦσασταν μαθημένοι
σκηνῖτες καὶ πλανόδιοι μὲ δέρματα ντυμένοι.

Θὰ περιφέρεστ' ἀπ' τὴ μιὰ τὴ χώρα ὡς τὴν ἄλλη,
αὐτὴ θᾶναι ταπείνωσις καὶ συμφορὰ μεγάλη,
σὲ ὅλους σας κτηνάνθρωποι καὶ γιὰ τὴ Βουλγαρία,
γιὰ ὅλη σας τὴ γενεά, αἰμοχαρῆ θηρία!

Στὸ Κίτσεβο, τὰ θύματα, ποὺ ἔχετε θαμμένα,
χιλιάδες γυναικόπαιδα, πῶχετε σκοτωμένα,
παρθένες σὰ τριαντάφυλλα, παιδιά καθὼς τὰ κρῖνα,
ποὺ τ' ἀδικοσκοτώσατε στὸ κοῦο καὶ στὴν πείνα.

Μόνο γιὰτ' ἦταν Ἕλληνες, κι' εἶχαν κρυφὴν ἐλπίδα,
μεγάλην, ὅπως ἦταν πρὶν, νὰ δοῦνε τὴν Πατρίδα,
ν' ἀστράφη, νὰ λαμποκοπᾷ τὸν κόσμον νὰ φωτίζη
ἰσότητα καὶ ἑλευθεριὰ τοὺς σκλάβους νὰ σκορπίζη.

Καταραμένη ἡ στιγμή, Βούλγαροι, καὶ ἡ ὥρα
ποὺ ὡς ξένους σᾶς ξενίσαμε στὴν ἅγια μας τὴ χώρα,
κείνη τὴν μαύρην ἐποχὴ, τ' ἀφωρισμένα χρόνια,
ποὺ οἱ πρόγονοί μας, δέχτηκαν τοῦ Κρούμου τὰ ἐγγόνια.

Μέσ' τὴ θεομὴ τὴν ἀγκαλιά, φεΐδια φαρμακωμένα,
θηρία ἀπὸ κρέατα κι' ἀπ' αἷματα θρεμμένα,
Σᾶς ντύσαμε, ποὺ βρέθητε γδυμνοί, ξεσαρκωμένοι
σᾶς ἐχορτάσαμε ψωμί, Βούλγαροι πεινασμένοι! . . .

Σᾶς στείλαμε τὸν Κύριλλον μετὰ τοῦ Μεθοδίου,
τὸ δρόμον νὰ σᾶς δείξουνε Χριστοῦ μας τοῦ Κυρίου,
Ὅλους σᾶς ἐβαφτίσαμε, στὴν πίστη τὴν ἅγια,
Σᾶς κάναμε Χριστιανούς, σᾶς δώσαμε θρησκεία!

Σᾶς ἐδιδάξαμε πολλά, σᾶς χτίσαμε χωρία,
ποιὰ εἶναι ἢ ἀνταμοιβή, γιὰ ὅλ' αὐτά, θηρία;
'Αντὶ τοῦ μάννα, τὴ χολή· κι' ἀντὶ χαρᾶς, τὴ λύπη·
κι' ἀντὶς γλυκογελάσματα, τὸ μαῦρο καρδιοχτύπι!

Μπορεῖ τὸ φεῖδι ζεστασιὰ στὸν κόρφο σου νὰ δώση;
'μπορεῖ ὀχιά, ὅταν βαστᾶς, νὰ μὴ σὲ φαρμακώση;
Μπορεῖ λιοντάρι τὰ βουνά, τὰ δάση του ν' ἀφίση,
'μπορεῖ κι' ἡ τριανταφυλλιά στὴν παγωνιά ν' ἀνθίση;

Ἔτσι καὶ σεῖς, ὦ Βούλγαροι, φυλὴ καταραμένη,
γενιὰ ἀπὸ τὰ τάρταρα τῆς μαύρης γῆς βγαλμένη!!
Θὲ νὰ μπορέσετε σὲ μᾶς, νὰ μᾶς πληρῶστε χάρη,
πὺ Σατανᾶς τὴ γέννα σας, τὴ ρίζα σας νὰ πάρη;

Γιὰ ὅ,τι σᾶς ἐκάναμε, στὸ Ἔθνος, στὴ γενιά σας,
ἀνάθεμα ἀπάνω σας, κατάρρα στὰ παιδιὰ σας!!
Τὸ αἷμα πὺ ἐχύσατε, κατακλυσμὸς νὰ γίνῃ
κάθε στιγμή νὰ σᾶς ρουφᾷ καὶ νὰ σᾶς καταπίνῃ!

Ἡμεῖς, ἀκόμη μὲ ἐσᾶς, κι' ἄλλο λισμὸ θὰ ἰδοῦμε,
τὴ δόλια Ρωμυλία μας, δὲ σᾶς τὴν παρατοῦμε,
Π' ἄσπλαχνα τὴν ἀρπάξατε μ' ἀνθοῦντα τόσα μέρη,
καὶ τὴν κατασπαράξατε, μὲ δολοφόνο χέρι.

Ἐνώπιον τῶν ἰσχυρῶν, ὅλου τοῦ κόσμου τότε,
ψιμυθωμένοι εὐγενεῖς, τοῦ Αἴμου Δονκιχῶται !!
'Αρπάξτε τὴν Ἀγκίαλο, τὴν Εὐξεινούπολή μας,
πήρατε τὴ Στενήμαχο, τὴ Φιλιπούπολή μας.

Καὶ πλείστας πόλεις καὶ χωριά, μὰ φθάνει πάλ' ἡ ὥρα,
σὰν κεραυνὸς νὰ πέσουμε, στὴ βάρβαρή σας χώρα.
Μιὰ καὶ γιὰ πάντα, καὶ μὲ σὰς λογαριασμὸ νὰ δοῦμε,
καὶ μέσ' τὴ Σόφια σας ἐκεῖ! ἐκεῖ, θὰ τὰ εἰποῦμε! . . .

ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑ

(Ο ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΟΣ)

ᾠ Ἑλλάδα, γλυκεῖα μάνα, ὦ Πατρίδα ζηλεμένη,
ἀπ' τὸ φῶς, κι' ἀπὸ τὴ δόξα, κι' ἀπ' τὸ ἄπειρο βγαλμένη,
Πάλ' ἢ Μοῦσά μου θ' ἀρχίσῃ, νέους ὕμνους νὰ σοῦ ψάλῃ,
ποῦ ὁ κόσμος δοξασμένη σὰν Ἑσὲ δὲν ἔχει ἄλλη!

Ἄνοιξε τὰ δύο Σου χέρια, τὴ θερμὴ τὴν ἀγκαλιὰ Σου,
ν' ἀγκαλιάσῃς, ὦ Μητέρα, τὰ διωγμένα τὰ παιδιά Σου.
Ντύσου, τὴ λευκὴ στολὴ Σου, τὸ σμαράγδινο Σου στέμμα,
Σὺ, τοῦ κόσμου ἡ Θεότης, Σὺ τοῦ Ἑλικῶνος θρόμμα.

Νὰ γιορτάσῃς τὴ λαμπρὴ Σου, τὴν τρανότερὴ Σου σχόλη,
μέσα στὴν Ἁγιά Σοφιά Σου, μέσ' τὴ θρυλικὴ Σου Πόλη!
ὅπου πεντακόσια χρόνια τὴ μορφὴ Σου λαχταροῦνε,
τὰ πεντάρφανα παιδιά Σου, Σὲ προσμένουνε νὰ δοῦνε!

Νὰ προβάλλῃς καβαλλάρα, μὲ τὰ ξέπλεγα μαλλιά σου,
νὰ τελειώσῃς τὴ γιορτὴ σου, μέσα στὴν Ἁγιά Σοφιά Σου,
π' ἀπὸ τόσα χρόνια τώρα στὰ μισὰ ἔχεις ἀφίσῃ
ποῦ τῆς Μέκκας τὸ θηρίο τόσο αἷμα ἔχει χύσει.

Τόσα αἵματα καὶ δάκρυ, λιμνοθάλασσ' ἔχουν γίνοι,
τὸ θηρίο τῆς Ἀβύσσου νὰ ρουφᾷ, νὰ καταπίνῃ.
Δέκα χρόνια πᾶνε τώρα, ὅπου τὸ ρουφᾷ στ' ἀλήθεια,
τώρα τὸ ἀποτελειώνει, πέρασαν τὰ παραμύθια.
Μέσ' στὸ αἷμά του τὸ πνίγει, τέλειωσαν πλέον τὰ χρόνια,
ποῦ θὰ σβύσῃ στὴν κατάρα καὶ στὴ μαύρη καταφρόνια!

Πεντακόσια πᾶνε χρόνια, ὅπου ἔπεσεν Ἐκεῖνος,
ὁ μέγας μας ὁ Μάρτυς, ὁ λεβέντης Κωνσταντῖνος,
Μὲ τοὺς πρίγκηπας καὶ δούκας, μὲ τοὺς συγγενεῖς του ὅλους,
κι' ἔπαψεν ἡ λειτουργία, στῆς Ἀγίας Σοφιάς τοὺς θόλους!

Κι' ἀπὸ τότε, Μουεζίνη ἡ βραχνὴ φωνὴ μὲ βία,
συνοδεύει τῶν Χοτζάδων, τὴ μεγάλη βλασφημία,
γιὰ τὴν ἅγια μας θρησκεία. . . κάθε μέρα τὸ πρωῖ,
ξεκουμπίζει τὸ Χριστό μας τοῦ Ἰμάμη σαμπαῖ.

Εἰς τοῦ Ρωμανοῦ τὴν Πύλη, τότε ποῦπεσεν Ἐκεῖνος,
ὁ ἀτρόμητος ὁ ἥρωας, ὁ ἀητὸς ὁ Κωνσταντῖνος,
ποὺ ἀγνώριστος ἐτάφη, στοῦ Μεφᾶ τὰ ἔρμα μέρη,
δίχως τ' ἅγιο του κεφάλι εἰς τοὺς ὤμους του νὰ φέρη.

Καὶ χορτάριασε τὸ μέρος, καὶ χορτάριασε τὸ μνήμα,
ὅπου ἔρριξαν οἱ Τοῦρκοι, τὸ μεγάλο κείνο θῦμα,
μόνο μιὰ ἰτιά στὸ πλάϊ κάθε ἀνοιξη ἀνθίζει,
καὶ τὸν ἴσκιο τῆς καὶ τ' ἀνθία ἄπα στὸν τάφο του σκορπίζει.

Κι' ὅταν φέτος πλέον λυώσουν, πάνω στὶς κορφές τὰ χιόνια,
κι' ἀπ' τοῦ Βόσπορου οἱ πάγοι, τὰ ὀλογάλανα νερά,
θ' ἀλθουνε εἰς τὴν ἰτιά του, μυριάδες χελιδόνια,
μὲ λαρυγγισμούς, μὲ φθόγγους, νὰ τὸ ποῦνε φανερά:

«Ξύπνα! Ξύπνα, Κωνσταντῖνε, ἀπ' τοῦ τάφου τὴν ἀγκάλη
κι' ἀπ' τοῦ μνήμα σου τὴ μαύρη, τὴν ἀπέραντη σιγή,
κι' ἦλθε στ' ἄρματα ντυμένη ἡ Μητέρα σ' ἡ μεγάλη,
κι' ἐτοιμάζοντ' οἱ φονηάδες, νὰ τὸ βάλουν στὴ φυγή!

Εύπνησε Μαρμαρωμένε! κι' ἦλθ' ἡ Μάνα ἡ Μεγάλη
κι' ἔλαμψαν βουνὰ καὶ κάμποι, κι' ἔλαμψ' ἡ ἀκρογιαλιά,
ἀκτινοβολεῖ κι' ἀστράφτει, μὲ τ' ἀθάνατά της κάλλη,
καὶ τὴ δόξα της, τὴ ψέλνουν, εἰς τοὺς λόγγους τὰ πουλιά....

Μέσ' στὶς ρεμματιῆς τ' ἀηδόνια, εἰς τοὺς κάμπους τὰ λου-
[λούδια,
στὰ λαγκάδια ἢ μυρσίνη, κάθε δάφνινο κλαδί,
εἰς τὸ ἄπειρο τ' ἀστέρια, στὸν αἰθέρα ἀγγελούδια,
στὴν Εὐρώπ' ὁ Βενιζέλος, τὸ μεγάλο της παιδί.

Ἐξυμνεῖ κι' ἀποθεώνει, τὴ μεγάλη σου Πατρίδα,
στὴν Εὐρώπη, στὴν Ἀσία, νέα σύνορα χωρίζει,
ποῦναι τῶν Θεῶν Μητέρα, ποῦναι τοῦ φωτὸς ἀχτίδα,
καὶ τὰ σκλαβωμένα τέκνα, στὴ Μητέρα των χαρίζει

Τ' ἄμοιρα, ν' ἀναπαυθοῦνε, στῆς Μητρὸς τὴν ἀγκαλιά,
κι' εἰς τὸ μέλλον ἐνωμένα, νὰν' ἡ Μάνα μὲ παιδιά,
νὰ χορτάσουν ἀπὸ χάδια, κι' ἀπὸ μητρικὰ φιλιὰ,
καὶ νὰ τοὺς στολίσῃ ὅλους δάφνης καὶ μυρτιάς κλαδιά.

Ὡστε, ἀναστήσου Γίγα, καὶ τοῦ Γένους Ἐθνομάρτυ!
ποὺ ὁ μέγας σου ὁ πόθος κι' ἡ ἀγία σου ψυχὴ,
ἀπ' τοὺς οὐρανοὺς, στὴν Πόλη, στὴν Ἀγία Σοφία θὲ νᾶρτη,
ὅταν ἡ τρανὴ καμπάνα στοὺς αἰθέρας ἀντηχῇ . . .

Ποὺ θὰ προσκαλῆ τὸ Γένος, στὴ Μεγάλη Ἐκκλησία,
καὶ θὰ τρέξουνε μανάδες, νέοι γέροντες, παιδιά,
νὰ τελειώσῃ στ' ἅγιο βῆμα, ἡ ἀναίμακτη θυσία,
καὶ τὰ σκλαβωμένα μέρη νὰ σκεπάσῃ ἄλευθεριά! . . .

Τότες, καὶ Σὺ, μ' ἄλλες ψυχές, τοὺς οὐρανοὺς θ' ἀφήσης,
νᾶλθης στὴν Πόλη μιὰ στιγμή,
νὰ ἰδῆς, ποὺ πάψαν οἱ καϋμοί,
τῆς Μάνας σου, καὶ θὰ ριχθῆς νὰ τὴ γλυκοφιλήσης: . . .

Στὰ μάτια της τὰ γαλανά, στὸ πρόσωπό της τ' ἅγιο,
καὶ τοῦ Βοσπόρου τὰ νερά,
θὰ σταματήσουν μὲ χαρά,
ν' ἀρπάξουνε τὸν ἀσπασμό, τῆς λευτεριᾶς τὸ βάγιο!

Καὶ νὰ τὸ δώσουν σ' ἀστραπές, σὲ κύματ' ἀφρισμένα,
καὶ νὰ τὸ φέρουν σ' ἀδελφούς,
κι' ὄχι στοῦ Γένους τοὺς ἐχθρούς,
σ' ἀδέλφια, ὅπου μένουνε, ἀκόμα σκλαβωμένα! . . .

Ποὺ καρτεροῦνε ἀσπασμό, ἀπ' τὴ γλυκειὰ τους Μάνα,
τὰ μητρικά της τὰ φιλιὰ,
καὶ τὴ θερμὴ της ἀγκαλιά,
“Ὅταν σημάνη αὔριο, τοῦ Γένους ἡ καμπάνα! : . . .

ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΜΗΤΕΡΑ ΜΑΣ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΠΙ ΤΗ ΕΙΣΟΔΩ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝ. ΣΤΟΛΟΥ ΕΝ ΚΩΝ)ΠΟΛΕΙ

Λαμπροφόρα σὰν τὸν ἥλιο, καὶ γοργή σὰν τὸν ἀέρα,
γιγαντοῦται στὰ οὐράνια, ἡ Μεγάλη μας Μητέρα!
Ξέπλεγά 'χει τὰ μαλλιά της, καὶ στὸ χέρι κεραυνό,
διασκελίζει τῆς Ροδόπης, τὸ ἀπόκρημνο βουνό!:

Μὲ τὸ ἄλλο της χουφτώνει τὸ χαλύβδινο μαχαῖρι,
καὶ σαρώνει τοὺς ἐχθρούς της ἀπ' τὰ προδωμένα μέρη!
Εἰς τοῦ Σκοῦ τοὺς μαύρους βράχους, τοὺς Βουλγάρους ἀν-
[τικρούζει,
καὶ μὲ μιὰ κραυγὴ ἀέρο! στοὺς ἀνέμους τοὺς σκοροπίζει!

Σὰν τὴν ἀστραπὴ γοργή, σὰν τὴν καταιγίδα φθάνει,
καὶ σὰν μαῦρος κεραυνός, πέφτει μέσ' τῆ Δοϊράνη!!
Λαφιασμένος ὁ ἐχθρός, στέκει μάχη γιὰ νὰ δώση,
κι' ἔπειτα ἀπὸ αὐτὴ, ὅλα νὰ τὰ παραδώση!...

Ἡρώα Οἰκονομίδη, σὰν τὸν κεραυνὸ βροντᾶς,
καὶ ὀρμᾶς σὰν τὸ ξεφτέρι!
Καὶ στὸ Γερμανὸ πὺν σοῦπε «παραδώσου» ἀπαντᾶς
«σ' ἔφαγα μ' αὐτὸ τὸ χέρι!»

Θάνε καὶ Παπαλουκᾶ, Μανουλάκη παλληκᾶρι,
πὺν κι' οἱ τέσσαρες μαζύ, πέσατε στὴ Δοϊράνη,
Σὰν τραβήξατε μὲ μιᾶς, τὰ σπαθιά ἀπ' τὸ θηκᾶρι,
τάφο! βροῖσκ' ἡ Βουλγαριά! Σεῖς μαρτυρικὸ στεφάνι!...

Ὁ Ἰωάννου, ὁ ἀητός! ὁ γίγας, τὸ λιοντάρι!
πατὴρ Ἀρχιελαγιτῶν καὶ τοῦ στρατοῦ καμάρι!
Σὰν τὴν ἀντάρα χύνεται! ὄρμα ἄν τὸ ξεφτέρι!
πανωλεθροῦ ἀφανισμὸ εἰς τοὺς Βουλγάρους φέρει,

Ἡ πολυδοξασμένη του κι' ἀνδρεία Μεραρχία,
πρώτη μέσ' τὴν ἐπίθεση, στὴ γιγαντομαχία,
τῆς Δοϊράνης καὶ τοῦ Σκρᾶ! Παντοῦ ρημιὰ σκορπίζει,
καὶ σὰν τὸ μαῦρο σύγνεφο τὴ Βουλγαρία σχίζει!!...

Στὸ πέρασμά της, ὁ ἐχθρός, ὑψὼν ὄρθα τὰ χέρια,
καὶ παραδίνει ἄρματα, ντουφέκια καὶ μαχαίρια!...
Μόνο μὲ ἓνα τάγμα του, ἐν σύνταγμα τσακίζει,
τὸ ἀφοπλίζει, τὸ σκορπᾶ, σκληρὰ τὸ ἀφανίζει!...

Κι' ὁ Σαπουνάρωφ, ὁ πολὺς Βουλγάρων στρατηλάτης,
ἐθρήνηει τὴν πατρίδα του, τὰ μαῦρα τὰ παιδιὰ της!
Γιατὶ δὲν ἦταν, ὅπως πρὶν, βρέφη, παιδιὰ νὰ σφάζη,
οὔτε κορίτσια ντροπαλά, παρθένες ν' ἀτιμάζη,

Μόν' εἶν' παιδιὰ τῆς Ρούμελης· καὶ τῶν Νησιῶν λιοντάρια,
καὶ Μικρασίας τὰ γνωστά, τ' ἀντροεῖα παλληκάρια!

.....

.....

Μὲ μιὰ μόνη της ματιὰ, ἀστραπόβροντα τινάζει!
καὶ γοργὴ ἄν τὸ βορρηᾶ, τὰ παιδιὰ της ἀγκαλιάζει!
Καὶ ἀκράτητη ἄν κῦμα, τῆς θαλάσσης ἀφρισμένο,
δὲ θ' ἀφίση ἓνα παιδί της, σ' ἄλλου χέρια, σκλαβωμένο!

Σὰν ἀστροπελέκι πέφτει, πού τὸ φέρουν καταιγίδες!
σπάνουν σίδηρα βαρεία, σπάνουνε καὶ ἀλυσσίδες,
πλημμυρίζ' ἢ λευτεριά, π' ἄκρ' ὡς ἄκρη στὰ Βαλκάνια,
ψάλλουνε τὸ «Ὁσανὰ» ἄγγελοι εἰς τὰ οὐράνια! . . .
Ἡ σημαία τοῦ Σταυροῦ, κυματίζει στὸν ἀέρα,
καὶ σκεπάζει κεφαλὰς, σκλαβωμένων πέρα, πέρα!

Ἑλλάδα, μάνα μου γλυκιά, τρισένδοξη Πατρίδα,
ποιὸς ἤμπορεῖ τις δόξες Σου, τις δάφνες Σου νὰ ψάλῃ,
ποῦ νάβρω ἄρπα τῆς Σαλπῶς, Αἰσχύλου τῆ γραφίδα,
νὰ ψάλω τὴν ἀντορεία Σου, τὰ νειᾶτά Σου, τὰ κάλλη;

Ἴδού, οἱ θροῦλοι, τὰ ὄνειρα, πού ἔγιναν ἀλήθεια,
τὰ βλέπω ὀλοζώντανα, δὲν εἶναι παραμύθια,
Ἐλαβαν σάρκα καὶ ὀστᾶ, εἶναι πραγματικότης!
πάψανε τὰ μαρτύρια, ἐσώθ' ἡ ἀνθρωπότης! . . .

Οἱ Βούλγαροι, ξεψύχησαν! οἱ Τοῦρκοι παραδίνουν,
κι' ἀπάνω στὴν Ἁγιά Σοφιά, τὴ γαλανή σου στήνουν,
Δελφίνια τ' Ἀρχιπέλαγου, τῆς Ρούμελης θηρία,
πού ξερριζώσαν τὴν Τουρκιά, θάψαν τὴν Βουλγαρία!!

Νά! . . . βλέπω τὰ καράβια Σου, ὀλόταχα πετᾶνε,
μαζὺ μὲ τὰ Συμμαχικά στὴν Πόλη σταματᾶνε·
Ἐκεῖ στὴ θέση π' ἀκριβῶς πρὸ ἑννενηντα χρόνια,
ἐρρίξανε τὰ τέρατα μὲ τόση καταφρόνια,

Τὸ ἀκριβό Σου τὸ παιδί, τὸ Μέγαν Ἱεράρχη,
Γρηγόριο τὸν μάρτυρα τὸν Θεῖο Πατριάρχη,

κι' ἔκτοτε ἀναψε φωτιά, πὺ χρόνια δὲ θὰ σβύση,
ἐὰν τοῦ Τούρκου τὴ φυλὴ δὲν θὰ τὴ ξεκληροῖση!

Ξύπνησε, σκυλογενεά, τῶν Τούρκων πεθαμένη,
νὰ ἴδῃς τὴν Ἀγιά Σοφιά στὰ γαλανὰ ντυμένη,
π' ἀστράφτει κι' ἀκτινοβολεῖ, τὰ σήμαντρα χτυπᾶνε,
ξύπνησε, ξύπνα, δὲν ἀκοῦς, Μαχμούτ, τρανὲ Σουλτάνε;

Νὰ ἴδῃς τὰ χάλια τῆς Τουρκιάς, Γαζῆ Μαχμούτ Σουλτάνε,
νὰ ἴδῃς τὴ μαύρη σου φυλὴ γιὰ πεῦ τὴν κουβαλᾶνε,
Βαθειὰ στὴν Κόκκινη Μηλιά, μὰ δὲ θὰ βρῆ τὰ μῆλα,
γιατ' ἀπὸ χρόνια τᾶφαγε βορροηᾶς καὶ ξηραῖλα!...

Βαθειά, στὴν Κόκκινη Μηλιά, στὰ ἄγρια τὰ μέρη,
νὰ μὴ δροσίζη, σὰν καὶ σᾶς, τῆς λευτεριάς τ' ἀέρι,
νὰ βρῆτ' ἐκεῖ τὴν ἐρημιά, μαῦρα βουνὰ καὶ κοῦα
συντρόφους νὰ ταιριάζετε, τὰ ἄγρια θηρία!...

ΣΤΟ ΛΕΒΕΝΤΗ ΤΗΣ ΥΔΡΑΣ
ΝΑΥΑΡΧΟ ΠΑΥΛΟ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ

Βλαστάρι τῶν Κουντουριωτῶν, γίγαντα, παλληκάρι,
καὶ τῆς Φυλῆς μας καύχημα, ἢ λεβεντιὰ κι' ἢ χάρη,
'Απελπισμένων ἢ χαρὰ, θλιμμένων ἢ ἐλπίδα,
καθὼς 'Εσέ, ἄλλο παιδί, δὲν ἔχει ἢ Πατρίδα!

Γόνε τῆς Ὑδρας, ὠμορφιά, στολίδι καὶ λαχτάρα,
καὶ τῶν Τουρκῶν ὁ ὄλεθρος, ἢ φρίκη κι' ἢ τρομάρα!
Τ' ἀρχιπελάγους ὁ ἀητός, ἢ δόξα, τὸ καμάρι,
καὶ τῶν στοιχειῶν ὁ δαμαστής, τοῦ Μούδρου τὸ λιοντάρι!

Αἰῶνες κι' ἂν περάσουνε καὶ χιλιάδες χρόνια,
τις νίκες Σου θὰ τραγουδοῦν στὶς ρεμματιές τ' ἀηδόνια,
Κι' ἢ Ἱστορία ἀψευδῶς θὰ γράψῃ τὸνομά Σου,
ὀλόχρυσο στάς δέλτους τῆς, τὰ κατορθώματά Σου!

Ποῦ τὸνομά Σου θρουλικό, ἔχει πειὰ καταστήσει,
στὶς θάλασσες καὶ στὶς στεργιές, σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση,
Καὶ γενεές ὀλόκληρες, στὸ μνημὰ Σου μιὰ μέρα
σὰν δίδουνε τὸν ὄρκο τους γιὰ τὴ γλυκεῖα Μητέρα,

Θ' ἀντλοῦνε θάρρος ἀπὸ Σέ, πεποίθησι ἐλπίδα,
νὰ χύσουνε τὸ αἷμά τους ὡς τὴ στερνὴ ρανίδα,
ὅταν ἢ ὦρα, ἢ στιγμὴ, σὰ ὅπλα τοὺς καλέσῃ
καὶ τοῦ κινδύνου ἢ κραυγὴ σὰ Μέτωπα τοὺς θέσῃ!

Καὶ μέσα σὰ καράβια μας, μιὰ νύχτα χιονισμένη
μιὰ νύχτα πίσσα, κόλασι, θαλασσανταριασμένη,

πατήση ἢ Ἑλλάδα μας καὶ τὰ Στενὰ διάση,
καὶ ἄτρωτη ἀπ' τὰ φρούρια, στὸ Βόσπορο περάση.

Ζωσμένη πάλι κερανοῦς, τὰ ἀστραπόβροντά της,
κι' ἀγκαλιασμένη, ὅπως πρὶν, ἀπ' ὅλα τὰ παιδιὰ της,
θ' ἀστράφτη, θ' ἀκτινοβολῇ ἀπὸ τὴ δόξα ὅλη,
ὅταν ζυγώση τὴν ἀκτὴ, τὴ θρυλική μας Πόλη!

Καὶ ἀντικρύση τοὺς τρανοῦς Ἀγιάς Σοφιάς τοὺς θόλους,
ἀνάμεσα στοὺς Ναύαρχους, στοὺς στρατηγούς της ὅλους,
κι' ἀντιλαλήσουν ἢ στεργιές, τὸ κῦμα τ' ἀφρισμένο,
τοῦ Κουντουριώτη τὸνομα, τὸ κοσμοδοξασμένο,

Καὶ τὸ σκορπίσ' ἢ θύελλα, κι' ἢ μαῦρ' ἀνεμοζάλη,
στοὺς λόγγους τῆς Ἀνατολῆς, στῆς Θράκης τ' ἀκρογιάλι,
καὶ τὸ ξαπλώσ' ὁ σίφουνας; στῆς Πόλης τ' ἅγια μέρη,
πὺρ κάθε Ἑλληγὶν τὸ σπαθί, στὰ χέρια του θὰ φέρη!

Καὶ λύσουν μάγια καὶ χρησμοί, ὄνειρα καὶ θρούλοι,
καὶ λάβη σάρκα καὶ πνοὴ τοῦ Ρωμανοῦ τὴν Πύλη,
Ὁ μάρτυς, ὁ λεβέντης μας, ὁ Αὐτοκράτωρ Ἐκεῖνος,
ὁ τρομερὸς ἐκδικητής, ὁ ἥρωας Κωνσταντῖνος!

Ποὺ στ' ἀφρισμένο τ' ἄτι Του, ἀπάνω θὰ πηδήση,
μ' ὅλους μαζὺ στὴν Ἐκκλησιὰ θὰ μῆ νὰ λειτουργήση,
Μέσ' στὴ μεγάλη Ἀγιά Σοφιά μ' ἐλεύθερους καὶ δούλους,
κι' ἢ γαλανή μας ὑψωθῇ στῆς Ἐκκλησιᾶς τοὺς τοσιύλλους!

Χίλιων χρονῶνε ὄνειρα, τότε θὰ ἀληθέψουν,
χίλιων χρονῶνε κόκκαλα, στοὺς τάφους θὰ σαλέψουν,

Καὶ μυριάδες οἱ νεκροί, οἱ ἀδικοσκοτωμένοι,
τ' ἀντρειωμένα μας παιδιά, ποῦναι στὴ γῆ θαμμένοι.

Στὰ βάθη τῆς Ἀνατολῆς, πέρα στὴ Μικρασία,
ποῦ γιὰ τὴ Μάνα δώσανε τὴν πειρὸ τρανὴ θυσία,
θὰ ξαναζωντανέψουνε· κι' ἀνταριασμένοι ὅλοι,
θὰ φθάσουν στὴν Ἀγία Σοφιά, στὴ δοξασμένη Πόλη!

Ἡ ἱερές των ἤ σκιές, γιὰ νὰ λειτουργηθοῦνε,
μαζὺ μ' ἐμᾶς κι' ἐλεύθεροι τὴν Πόλη μας νὰ δοῦνε.
Στὸ τρομερό Σου τῶνομα οἱ Τοῦρκοι θὰ τὰ χάσουν,
κι' ἀμέσως στὴν ἀντικρυνὴ Ἀσία θὰ περάσουν!

Θὰ φεύγουν, πανικόβλητοι καὶ τρομοκρατημένοι,
ἀπελπισμένοι, ἄκαρδοι καὶ κοσμοντροπιασμένοι,
Μόνο, στὸ μαῦρο ἄκουσμα, τοῦ ὀνόματός Σου ὅλοι,
θὰ ἐγκαταλείψουνε τὸ πᾶν, θ' ἀφήσουνε τὴν Πόλη!!

Κι' οὐδεὶς στὸν κόσμον θὰ βρεθῆ, γιὰ νὰ τοὺς σταματήσῃ,
στὰ πρωτεινὰ τὰ μέρη των, γιὰ νὰ τοὺς συγκρατήσῃ,
παρὰ βαθειά, πολὺ βαθειά, σὺς στέππες ἐκεῖ πέρα,
θὰ σταματήσουν ἔντρομοι, νὰ πάρουνε ἀέρα!...

Καὶ κεῖ, θὰ ζήσουνε ἐκεῖ, σκλάβοι παντοτεινοί,
χωρὶς ποτὲ παρηγοριᾶς ν' ἀκούσουνε φωνή.
Σὰν τὰ θηριά, μέσ' τὶς σπηλιές, στὴν ἐρημιὰ τὴν κρούα.
Θεριὰ αὐτοί, νὰ ἔχουνε γιὰ συντροφιά θηριά!...

ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἔχει καιρὸν ἢ Μοῦσά μου, τραγοῦδι γιὰ νὰ γράψῃ,
χαρές, παλμοὶ στὰ στήθη μου, ἀπὸ καιρὸ ἔχουν πάψῃ.
Ἵπὸ τότες ποὺ τραγοῦδαγα τὶς δόξες σου, Μητέρα,
στὴν ἄμοιρή Σου Ἀνατολή, στὸν Ἑβρο σου κεῖ πέρα!

Φύγανε, οἱ χρυσοὶ καιροί, σβύσαν κείνα τὰ χρόνια,
κ' ἔμεινε, γιὰ παντοτεινά, θλίψη καὶ καταφρόνια,
χαθῆκαν τόσα ὄνειρα, Πατρίδα μου μεγάλη,
μὰ πές το μὲ τὰ χεῖλη Σου, δὲ θὰ γυρίσουν πάλι;

Ἵπὸ κείνα, πειὸ ἄλοζώντανα καὶ πειὸ τρανὰ ἀκόμα,
στῆς σκλάβας σου Ἀνατολῆς, τὸ ματωμένο χῶμα,
ποὺ κόκκαλα ἀμέτρητα, εἶναι παντοῦ σπαρμένα,
δὲ θὰ σκιρτήσουν Ἵπὸ χαρὰ σὰν ἀντικρύσουν Σένα;

Δὲ θ' ἄβγουν ἀπ' τοὺς τάφους των, μύριοι νεκροί, Μητέρα,
νὰ κράξουνε ἐκδίκηση τὴν ἅγια Ἵκείνη μέρα,
ποὺ θὰ προβάλλῃς μ' ἀστραπὲς καὶ κεραυνοὺς ζωσμένη,
σὰν πρῶτα πάλ' ἀθάνατη Ἑλλάδα ζηλεμένη!!;

Μὲ τὴ Δημοκρατία Σου, μὲ τὴν ἐλευθεριά Σου,
ποὺ πλούσια σ' ἐπροίκισαν τ' ἀθάνατα παιδιὰ Σου,
ποὺ δῶ πρωτογεννήθηκε, σὲ περασμένα χρόνια,
καὶ τὴν γλυκοτραγοῦδησαν τοῦ Παρνασσοῦ τ' ἀηδόνια!

Τὰ τέκνα ὅπου, μόνο Σὺ, ἐγέννησες Μητέρα,
κι' ἀνέτειλεν ἡλιόλουστη, εἰς τοὺς λαοὺς ἡμέρα,
πλήν, ἀναπαύσου μιὰ στιγμή, ἀνάπνευσε λιγάκι,
νὰ γλυκαθοῦν τὰ χεῖλη Σου ἀπ' τὸ πολὺ φαρμάκι.

“Οπου σ’ ἐπότισαν σκληρά, φίλοι, δικοὶ καὶ ξένοι,
γιὰ νὰ σ’ ἀποτελειώσουνε, Μητέρα ζηλεμένη!
Νὰ γιάνουν ἢ λαβωματιές, κι’ ἀπὸ τὰ σωθικά Σου,
λίγο νὰ ἰδοῦν ἀνάπαυση τ’ ἀκούραστα παιδιὰ σου!

Καὶ βάδισε, τὸ δρόμο σου, τὸ δαφνοστολισμένο,
καὶ ἀπὸ μυρτολούλουδα καὶ δόξες σκεπασμένο,
Προχώρα κεῖ, πού ἡ Μοῖρά Σου σέ ἔχει προορίση,
καὶ λευτεριὰ στὴ σκλάβα γῆ, περήφανη νὰ στήση!

Ν’ ἀρχίσῃς πάλιν, ὅπως πρῖν, τὸ φῶς σου νὰ σκορπίζῃς,
καὶ τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου νὰ φωτίζῃς,
Σκόρπα παντοῦ πολιτισμόν, ἐλευθεριὰ κι’ ἐλπίδα,
σῶσε, τὴν ἀνθρωπότητα, τρισέβαστη Πατρίδα!

Φώτισε τὴν Ἀνατολή, δίδαξε τὴν Ἀσία,
μὲ τ’ ἅγια τὰ διδάγματα τοῦ θείου τοῦ Μεσσία,
Καὶ μὲ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι,
προχώρα καὶ ἡμέρωνε τὰ ἄγρια τὰ μέρη!

Νὰ σ’ ἀγροικήσουν οἱ λαοί, πῶς εἶσαι ἴδια πάλι,
νὰ φουρτουνιάσουν πέλαγα, κάθε Σου ἀκρογιάλι,
Ν’ ἀντιλαλήσουν ρεμματιές, βράχοι, γκρεμνά, λαγκάδια,
κρυφοὶ καὶ φανεροὶ ἐχθροί, νὰ φεύγουν σὰ ζαρκάδια!

Στὴν τρομερὴ Σου τὴ ματιά, στὸ φλογερὸ Σου μάτι,
ὅταν σέ δοῦνε Ρήγισσα, καθάλλ’ ἀπάνω στ’ ἄτι,
Νὰ χύνεσαι σὰν θύελλα, γοργὴ σὰν τὸν ἀέρα,
γιατὶ ἴσαι Σὺ βασίλισσα, τοῦ Μάρτη θυγατέρα!...

ΣΤΟΝ ΕΡΧΟΜΟ ΤΟΥ ΛΥΤΡΩΤΗ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ἔρχεσαι· τὸν ἐρχομό Σου χαιρετᾶνε τὰ πουλιά,
κάθε κῦμα τοῦ Αἰγαίου, βράχος καὶ ἀκρογιαλιά,
Λεύτεροι, καὶ σκλαβωμένοι, κεῖ στὴν ἔρημ' Ἀνατολή,
καρτεροῦμε, νὰ Σὲ ἰδοῦμε, ταξειδιάρικο πουλί !

Νὰ σκορπίσης πάλι χάρη, καὶ ἐλπίδα στὴν καρδιά,
στῶ νησιῶνε τὰ δελφίνια, καὶ στοῦ Γένους τὰ παιδιά.
Ἔρχεσαι, κι' ὁ ἐρχομός Σου, μᾶς σκορπίζει τὴν ἐλπίδα·
καὶ σκιροτᾶ στὴν ἄφιξή σου, πληγωμένη ἡ Πατρίδα !

Μὰ εἶθε πειὰ τὸ ἔλα Σου, νᾶναι τὸ ὑστερόν Σου,
κι' ἐδῶ νὰ μένης πάντοτε, στὴ μέση τῶν παιδιῶν Σου,
Στὴ θλίψη μας, νὰ θλίβεσαι, νὰ χαίρης στὴ χαρά μας,
νὰ δώσης τέλος ἔνδοξο, στοὺς θρούλους, στὰ ὄνειρά μας !

Ἀθῆναι 25 Μαρτίου 1928.

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΩΒΙΝΙΣΤΑΣ ΝΕΟΤΟΥΡΚΟΥΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥΣ

Πάλ' ἀνοίξατε τὸ στόμα, καὶ ὑψώσατε τὰ χέρια,
κι' ἀπειλεῖτε μὲ τὰ λόγια, κι' ἀπειλεῖτε μὲ μαχαίρια.
τοὺς ἀνέμους, τὰς θαλάσσας, Γῆ, καὶ Οὐρανὸ καὶ Φύση,
τὴν Ἀγία μας Πατρίδα, τὴν Ἀνατολὴ τῆ Δύση.

Πόλεμο ζητεῖτε ὅλοι, στὴ Βουλὴ, στὴ Γερουσία,
κι' ἐτοιμάζετε ἀρμάδες κι' ἐτοιμάζετε τὰ πλοῖα,
γιὰ νὰ πάνε εἰς τὴν Κρήτη, τὴν καταστροφὴ νὰ χύσουν,
κι' οἱ στρατοὶ σας τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ αἷμά της νὰ πνίξουν!

Μὲ φοβέρες πάλ' ἀρχίστε καὶ μὲ λόγια νὰ σκορπᾶτε,
κεραυνοὺς στὴν ἀτμοσφαῖρα, καὶ ἀνέμους νὰ χτυπᾶτε,
Εἰς τὸ βλέμμα σας ὡς φᾶσμα! ὁ Ἑλληνισμὸς προβαίνει,
καὶ τοὺς ὕπνους σας ταράττει τῆ διάνοιά σας πέρνει!

Τί ζητεῖτε Δόν - Κιχῶτοι, ἀπ' τὴν ἡρωίδα Κρήτη;
ἡ ἀγία ἔνωσίς της σᾶς ταράττει καὶ σᾶς πλήττει;
Τὶ ζητεῖτε ἀπ' τοῦ Ἔθνους τοὺς Ναοὺς καὶ τὰ σχολεῖα,
τὶ ζητεῖτε κάθε λίγο ἀπὸ τὰ Πατριαρχεῖα;

Τὰ προνόμια τοῦ Γένους! π' ἐσεβάσθησαν οἱ χρόνοι.
κι' ἐπεκύρωσαν Σουλτάνων, οἱ πανένδοξοι οἱ θρόνοι,
Σεῖς, μὲ ὄλη σας τὴ λύσσα, καὶ μὲ μιὰ μανία ὅλοι,
προσπαθεῖτε γιὰ νὰ σεῖστε, τὰ θεμέλια σας στὴν Πόλη.

Ἐλυσσάξτε στὴν Καβάλλα, καὶ μᾶς βροῖσατε τὸ στέμμα,
σὲ βουδρούμια δὲ τοῦ Πέραν, χύσατε ἀθῶον αἷμα,
Εἰς τὴν Ἑπειρο, καὶ Θράκη ἄχυσαι ὅλη τὴ μανία,
καὶ τρομοκρατεῖτε μ' αἷμα, ὅλη τὴ Μακεδονία.

Ἄδικα ἀπηγγονίστε, Ἕλληνας στὴν Ἐλασσῶνα,
καὶ τοὺς μύδρους σας, σκορπᾶτε σ' ὅλη τὴν Ἀνατολή,
Ἵχθυοῦν, ἐνώπιόν σας, αἱ σκηναὶ τοῦ Μεσαιῶνα,
κι' ὅλ' αὐτά, γιὰ νὰ τρομάξετε τὴν Ἑλληνικὴ φυλὴ !!

Δὲν τρομάζει, μὲ τὰ λόγια Ἔθνος μας τὸ δοξασμένο,
δὲ λυποθυμᾶ, δὲν τρέμει, μὲ τὸν ταρταρινισμό σας.
Τὸ δένδρον τῆς λευτεριάς του, τῶχει μ' αἷμα ποτισμένο !
ποὺ ἐσφράγισε γιὰ πάντα τὸ μεγάλ' ἀφανισμό σας !!..

Μὴ σᾶς βανκαλίζει ἐλπίδα, νὰ κερδίσετε τὴ νίκη,
μὲ τὸ νοῦ σας, μὴ θυμᾶστε τὸ ἑνενήκοντα ἑπτὰ.
Ἡ ἔκθρασις ἑκιοῦ τοῦ πολέμου, εἰς τὴν ἱστορί' ἀνήκει,
τῆς μεγάλης προδοσίας, μένουσιν δείγματα ἅπτά.

Ἀποφεύγουμε, γιὰ λόγους ὑψηλοῦς, μιὰ μαύρη ὥρα,
καὶ γελοῦσαμε στ' ἀλήθεια, μὲ τὸν ἐξωφρενισμό σας.
Ἡ μεγάλη ἵπομονή μας ἐξηντλήθη πειὰ ὡς τώρα,
ἄκοντας, μᾶς προκαλεῖτε γιὰ τὸν ἐξολοθρευμόν σας !

Ἀπειλεῖτε, νὰ ὑψῶστε, στὴν Ἀνατολή, στὴν Κόνια,
τοῦ Προφήτου τὴ σημαία· εἶσθε λέγω στὰ σωστά σας;
Ἵθερμόαιμοι γειτόνοι, πέρασαν κείνα τὰ χρόνια,
ποὺ σᾶς ἔτρεμεν ὁ κόσμος κι' ἔκυφτε στὸ ὄνομά σας !..

Πέρασαν, κείνα τὰ χρόνια, κι' ἤλθον 'λευθεριᾶς καιροί,
κάθε Ἔθνος, μὲ τὸ ξίφος, καὶ μὲ ἀνοιχτὴ καρδιά,
Στὸν πολιτισμὸ στὴ δόξα, ἀεννάως προχωρεῖ,
καὶ στολίζεται μὲ μύρτα καὶ μὲ δάφνινα κλαδιά.

Ὡστε, πάψτε τὸ θυμὸ σας, πάρτε τὴν ἀναπνοή σας,
καὶ τὰ πόδια σας, τῆς Κρήτης δὲ θὰ ἴγγιξουν τ' ἅγιο χῶμα.
'Απωλέσθη διὰ πάντα, καὶ γιὰ ὅλη τὴ φυλή σας
σωφρονίστε μήπως σῶστε, τὸ αἱμορραγοῦν σας σῶμα!..

Ἵπεκχύνετε τὸ μίσος, τὰ ἴμοβόρα ἔνστικτά σας,
μὲ πλαστάς διαδηλώσεις γιὰ τὸ ζήτημα τῆς Κρήτης.
Πάλι αἵματα διψᾶτε, μὲ τὰς πράξεις τὰς φρικτὰς σας.
τέρατα, προσέξτε, στήτε, θὰ ἀναφλεχθ' ἡ πυρῆτις !!

Τυφλωμένοι, ἀπὸ λύσσα, κι' ἄγριο φανατισμὸ,
σμῆνος ὄχλου, τρισβαρῶρου, καὶ ἀγρίων Οὐλεμάδων,
Εἰς τοὺς δρόμους τῆς Ἰόπης, φέρνει τὸν ἀφανισμό :
χύσατε ἀθῶον αἷμα, ὀδηγούντων Δεοβισάδων !

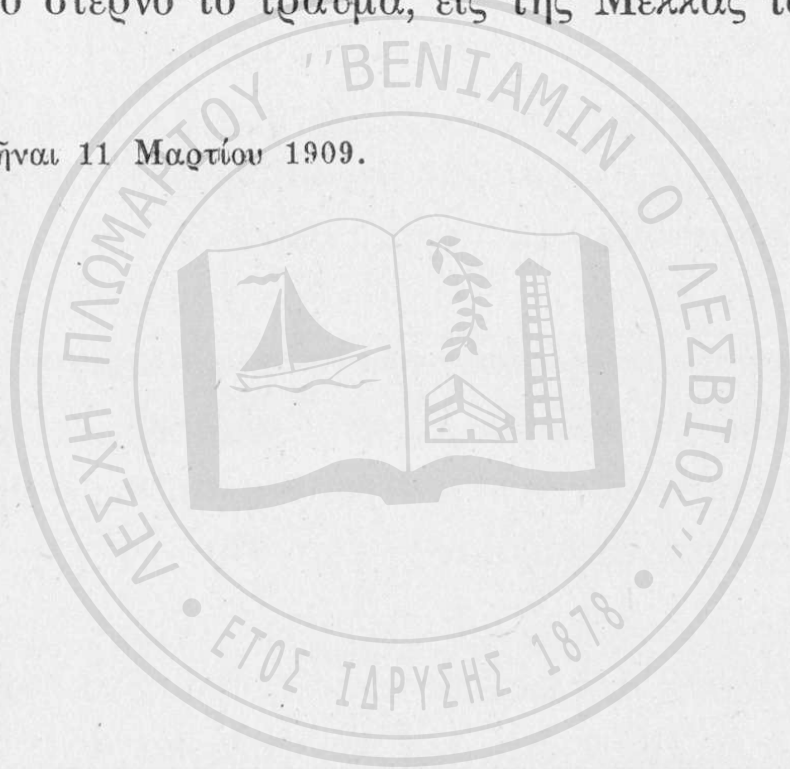
'Ελεηλατήσατ' οἴκους, καταστήματα μεγάλα,
φέρατε στὴ μέση πάλι, τῶν Ἀδάνων τὰ δεινά,
Βρέφη, νήπια ξεκοιλιάστε, πράξτε ἔργα τέτοια κι' ἄλλα,
ὦ ἀπάνθρωπα θηρία! τέρατα, ἀληθινά !

Καὶ στὸν Εὐξείνο 'κηρίξτε, μπουκὸς στὸ ναυτικὸ μας,
κι' ἀπειλεῖτε νὰ τοῦ δώστε γενικώτερη χροιά.
Καὶ μ' αὐτά, ζουρλοί, ζητεῖτε ν' ἀποτρέψτε τὸ σκοπὸ μας,
καὶ στὴν ἡρωίδα Κρήτη, νὰ μὴ φθάσ' ἐλευθεριά !

Σπείρατε τὴν τρικυμία, τοὺς ἀνέμους, τὴν ἀντάρρα,
καὶ στὰς κεφαλὰς σας πάνω ἐστιβάξατε πληγὰς,
Πλὴν, σὲ λίγο, θὰ θερίστε τὴν παγκόσμιον κατάρρα
καὶ θὰ πληρωθῇ ὁ ὀρίζων ἀπὸ θρήνους κι' οἰμωγὰς !

Τὸν Θεὸ εὐχαριστοῦμε, διὰ τὴν τιμὴν ποὺ κάνει,
κι' ἔταξεν εἰς τὴν φυλὴν μας, μὲ σταυρὸ καὶ μὲ κοντάρι,
τὴν φυλὴν σας τὴν ἀγρία, μιὰ γιὰ πάντα ν' ἀποθάνῃ.
δίδων τὸ στερνὸ τὸ τραῦμα, εἰς τῆς Μέκκας τὸ λιοντάρι !

Ἀθῆναι 11 Μαρτίου 1909.

ΣΤΟ ΘΩΡΗΚΤΟ ΜΑΣ «ΑΒΕΡΩΦ»

Νά! τὸ Ἄβέρωφ ἄφησε τῆς Πόλης τὸ λιμάνι
ἄφησε τὸ «Ντολμὰ - μπαξὲ» καὶ τὴν Ἁγιά Σοφιά
καὶ τρέχει γοργοτέρωτο τὸ γύρο του νὰ κἀνη
νὰ πὰ' καὶ σ' ἄλλα μέρη μας νὰ δώση λευτεριά.

Νὰ τὸ Ἄβέρωφ ξεκινᾷ τὸ θρουλλικὸ καράβι
κι' ὀλόταχο τὰ κύματα καὶ τὰ μπουγάζια σχίζει
στὰ χαλυβδένια στέρνα του μαύρη φωτιά ἀνάβει
κι' ἀπὸ παντοῦ ὁποῦ περνᾷ τοὺς σκλάβους χαιρετίζει.

Τὰ κάστρα τὸ γνωρίσανε, τὸ ἔνοιωσε τὸ κῦμα
ὡς καὶ τὰ ὀλογάλανα Αἰγαίου τὰ νερὰ
ποὺ τὴν «ἀρμάδα» ἔκανε μιὰ μέρα στάχτη, τρίμμα,
καὶ ἄχρηστη τὴ σώριασε μέσα στὸ «Ναγαρᾶ».

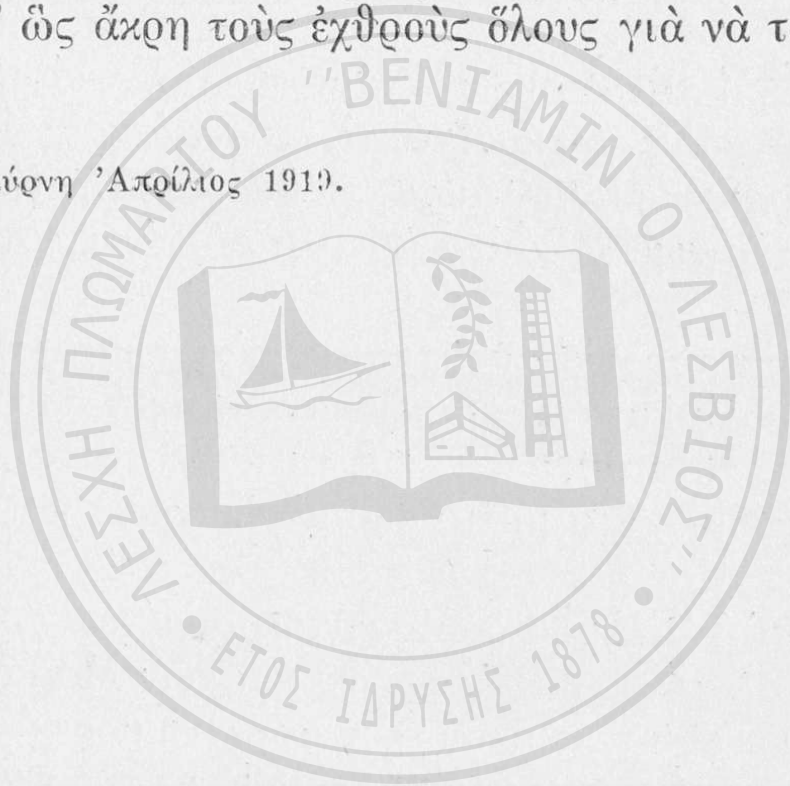
Νάτο, προβαίν' ἀπ' τὰ Στενά, τοῦ ἔθνους τὸ καμάρι
περήφανο, καμαρωτὸ καὶ τὸ ἕψηλὸ κατάρτι
στολίζ' ἢ γαλανόλευκη μὲ δόξα καὶ μὲ χάρη
καράβι, τῆς φυλῆς χαρὰ καὶ τῆς σκλαβιάς ἀντάρτη.

Γιὰ ιδέες, μ' ὄρμη τὰ κύματα καὶ τὰ νερ' αὐλακώνει
καὶ τρίζει τὸ κατὰστρομα μὲ τὰ βαρειά κανόνια
χίλια δελφίνια στ' ἄρματα καὶ ἓνα στὸ τιμόνι
κι' ὀπίσω του ἀκολουθοῦν χιλιάδες χελιδόνια !..

Βγῆκ' ἀπ' τῆς Ἑλλης τὰ στενά, γίγας τ' ἀνάστημά του
καὶ τραγουδοῦν τῇ δόξα του τ' ἀθάνατα νερά του
τὸ γνώρισαν καὶ τὸ φιλοῦν, τὸ γλύφουν, τὸ χαϊδεύουν
καθ' ἀκρογιαλὶ καὶ νησί, νὰ τὸ ἰδοῦν γυρεύουν.

Νὰ πάρουν ἀπ' τῇ δόξα του κι' ἀπὸ τῇ λεβεντιά του
κι' ἀπ' τὴν τρανὴ τῇ φλόγα του π' ἀνάφτει στὴν καρδιά του
καὶ νὰ τὰ στείλουν σ' ἀδελφοὺς σὰ φλόγα πού θ' ἀνάψη
ἀπ' ἄκρ' ὡς ἄκρη τοὺς ἐχθροὺς ὅλους γιὰ νὰ τοὺς κάψη.

Σμύρνη Ἀπρίλιος 1919.

ΣΤΗΝ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ
ΤΟΥ ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

Ἐκατὸ συνεπληρώθησαν, ἀφ' ὅτου ἦλθες χρόνια,
Στ' ἄμοιρο, καὶ μαρτυρικό, καὶ ἅγιο Μεσολόγγι.
Τὸν ἔνδοξό σου θάνατο, τὸν σιγοκλαῖν τ' ἀηδόνια,
ὡς καὶ τὰ δάση, τὰ βουνά, ἢ ρεμματιῆς κι' οἱ λόγγοι !

Ἦλθες Σύ! πάναγνη ψυχὴ, ἀντροεῖο παλληκάρι,
μὲ τὴ μεγάλη σου καρδιά, τὴ λεβεντιὰ καὶ χάρη,
Κι' ἐσκόρπισες παντοῦ χαρὰ, τὸ θάρρος, τὴν ἐλπίδα,
στὴν πληγωμένη Μάνα μας, στὸ Ἔθνος, στὴν Πατρίδα !

Ποῦ μὲ τὴν παρουσία σου, καὶ μὲ τὰ χρήματά σου,
τὴν ὑψηλὴ καταγωγή, πῶφερνε τὸ νομὰ σου,
Εἰρήνεψες τοὺς ἀρχηγούς καὶ τὰ καπετανάτα
καὶ πρόβαλε στὰ μάτια σου μὲ ὠμορφιά καὶ νειᾶτα,

Πανώρηα ἢ Ἑλλάδα σου! τῶν περασμένων χρόνων !
τῆς Σαλαμῖνος ἢ Ἑλλάς, ὡς καὶ τῶν Μαραθῶνων !
Τὸ βλέμμα σου τ' ἀέτειον κι' ἡ φωτεινὴ μορφή σου,
ἢ φλογισμένη σου καρδιά, τὸ σθένος τῆς ψυχῆς σου,

Ἦλα μαζί, γεννήσανε, τὸ θάρρος, στὸ στρατό μας,
καὶ τὴν αὐτοπεποίθησι, μόνο, στὸν ἑαυτό μας,
Καὶ φάνησαν οἱ Μπότσαροι, Ζορμπάδες καὶ οἱ Δράκοι,
Ἄνδρουῦτσοι καὶ Βλαχάβηδες καὶ οἱ Καραϊσκάκοι,

Τῆς Ἀλαμάνας ὁ Τιτάν, ὁ γίγας, τὸ ξεφτέρι,
ὁ Διάκος, ὁ ἀθάνατος, ὅπου δὲν ἔχει ταῖρι,

Νικῆται, Παπαφλέσσηδες, καὶ Κολοκοτρωναῖοι,
Οἱ Στάϊκοι, οἱ Πετρόμπεοι, κι' οἱ Μαυρομιχαλαῖοι !

Τζαβέλλαι, Βαῖρακτάρηδες καὶ χιλιάδες ἄλλοι,
Ποῦ τὸ Ντοβλέτι ἔφεραν σ' αὐτὸ τὸ μαῦρο χάλι !
Καὶ γέννησαν τὰ πέλαγα, δελφίνια καὶ λιοντάρια,
τῆς Σπέτσας, Ὑδρας, καὶ Ψαρρῶν, κεῖνα τὰ παλληκάρια !

Ὅπου μὲ βάρκες ἔβγαιναν, καὶ κυνηγοῦσαν στόλοι,
Κρατῶντας στὸνα τὸ σπαθί, καὶ στ' ἄλλο τὸ πιστόλι,
Καὶ πρόβαλαν Μιαούληδες, Κανάρηδες, Πιπίνιοι,
ἢ ἀντρειωμένη ἢ γενιά, ἢ δοξασμένη κείνη !

Οἱ Ραφαλιάδες, Μπότασοι, Σαχτούρηδες, Τομπάζοι,
Ποῦ μιὰν ὀλόκληρη Τουρκιά, ἔκαναν νὰ τρομάξῃ !
Ποῦ μόλις ἔβλεπαν πανιά, στὴ θάλασσα κατάσπρα,
μὲ τρόμο φεύγαν νὰ κρυφτοῦν οἱ ἄνδρσοι στὰ κάστρα !..

Ποῦ κάνανε τὸν Καραλῆ, στῆς Χίου τὸ μπουγάξι,
τὸν Μωχαμέτ ἀπ' τὴν καρδιά, καὶ τὸν Ἀλλάχ νὰ κράξῃ,
Νὰ ξεριζώνῃ τὰ μαλλιά, τὰ γένεια του νὰ βγάξῃ,
ἰνσάφι! καὶ βοήθεια! κι' ἔλεος! νὰ φωνάξῃ.

Ποῦ Δράμαληδες, σάρωσαν, Τοπάλ πασσάδες, κάψαν,
Μπραῖμηδες ἐγιούχαξαν, καὶ Κιουταχῆδες θάψαν !
Τὶ κρῖμα! ποῦ δὲν ἔζησες, λίγο καιρὸν ἀκόμα,
Τρανή, καὶ πάναγνη ψυχὴ, στὸ ἅγιο τοῦτο χῶμα,

Τὰ ὄνειρά σου νάβλεπες, ὅλα μὲ τὴν ἀράδα,
ποῦ ζωντανέψαν, κι' ἔγειναν, σάρκα, γιὰ τὴν Ἑλλάδα !

Νὰ ζοῦσες, καὶ νὰ ἔβλεπες τ' ἅγιο σου, Μεσολόγγι,
    πὸ τοῦ Μπραΐμη, ἀναφτε, τὰ μαῦρα τὰ κανόνια,
Καὶ σύριζα ἔτρεμανε, δάση, βουνά, καὶ λόγγοι,
    Κεῖνη τὴ δύστυχη στιγμή, κείνα τὰ μαῦρα χρόνια !

Πῶς πλημμυρίσαν τὰ βουνά, ἢ ρεμματιῆς κι' οἱ κάμποι,
    ἀπὸ Τουρκιὰ καὶ Ἀραπιά, τοῦ Ἰμπραΐμ τ' ἀσκέρια,
Ἄστράφτουν, τὰ κανόνια τους, κι' ἡ μπαγιονέτα λάμπει,
    κι' οἱ καβαλλάρηδες, κρατοῦν τὸ χαλινὸ στὰ χέρια,
Ἔτοιμοι, νὰ ὀρμήσουνε σὰν ἀφρισμένο κῦμα,
    τὸ πᾶν νὰ καταστρέψουνε καὶ νὰ μᾶς κάνουν θοῖμμα !

Μά, μιὰ χουφτιὰ παλληκαριῶν, ποῦξερε νὰ 'ποθάνη,
    φθορὰ μεγάλη, στὸ στρατὸ τοῦ Ἰμπραΐμη κάνει.

.....

.....

Ἄχ! τὶ δὲν ὑποφέρανε, τὰ παλληκάρια κείνα,
    πὸ ἡ ἀρρώστεια τᾶτρωγε, τὰ θέριζε ἡ πείνα,
Ἡ ἀγρουπιὰ κι' ἡ δυστυχιὰ τὰ εἶχανε θεριέψη,
    τὸ αἷμα κι' ἡ ἐκδίκηση, τὰ εἶχαν ἀγοριέψη,

Κι' ὅταν ἐσήμανε, βουβή, ἡ ὥρα τῆς ἐξόδου,
    καὶ πῆραν τὰ προστάγματα τῆς τρομερᾶς ἐφόδου,
Ἔ! . . καὶ νὰ ζοῦσες, νὰ βλεπες, ἐκεῖνα τὰ λιοντάρια,
    τὴν ὥρα πὸ τὶς σπάθες των σύραν ἀπ' τὰ θηκάρια !

Κι' ὀρμήσανε, μ' ἀπελπισιά, γέροι, παιδιά, μανάδες,
    τῆς Ρούμελης οἱ σταυραητοί, στοὺς Τουρκοαραπάδες !

Κι' ὅλοι κουβάρ' ἐπέφτανε, ἕνας πάνω στὸν ἄλλο,
κι' ἔγρυνε τέτοιο μακελειό, τέτοιο κακὸ μεγάλο,

Ποὺ ὁ νοῦς τ' ἀνθρώπου, σταματᾷ βουβαίνεται ἢ γλῶσσα,
σὲ τέτοι' ἀνδραγαθήματα, καὶ μεγαλεῖα τόσα !

Πῶγινε γιὰ παράδειγμα φριχτὸ στὴν οἰκουμένη,
πὼς δὲν πεθαίνει μιὰ φυλὴ, τέτοια ἀντρειωμένη !!

Κι' ὅταν τὰ παλληκάρια μας, χλωμὰ κι' ἀποσταμένα,
ξαπλώνανε σὲ πτώματα, κατακομματιασμένα,
Σὲ μυριάδες πτώματα, ἀπίστων εἰς τὸ χῶμα,
π' ἂν τ' ἄβλεπες, θὰ ἔλεγες πῶς ἤμποροῦν ἀκόμα,

" Ἄν καὶ νεκρά, δύο Τουρκιὲς καὶ Ἀραπιὲς νὰ θάψουν
καὶ τοῦ Σουλτάν Μαχμουὺτ Γαζῆ, τὸ θρόνο γιὰ νὰ σκάψουν!
Κι' ὀλίγοι, ὅπου ἔμειναν, ἐκεῖ μέσα κλεισμένοι,
Γέροι, γρηῆς, καὶ ἄρρωστοι, στὴ μάχη πληγωμένοι !

Κι' αὐτοί, δὲν παραδίνουνε, δὲ σκύφτουν τὸ κεφάλι,
παρά, στὴν Πάνω γειτονιά, στὸ σπίτι τοῦ Καψάλη,
συνάζονται, κι' ὀρκίζονται, ὅλοι μὲ τὴν ἀράδα,
νὰ τιναχθοῦν, καὶ νὰ καοῦν, γιὰ τὴ γλυκειὰν Ἑλλάδα !

Καὶ γίνεται ἠφαιστειο! τὸ Μεσολόγγι ὅλο !

Κι' ἀστράφτει σὰν μετέωρο στοῦ οὐρανοῦ τὸ θόλο.

.....
.....

ΣΤΗΝ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΦΙΛΕΛΛΗΝΑ
ΦΡΑΓΚ ΑΜΠΝΕΎ' ΑΣΤΙΓΓΟΣ

Κοιμᾶσαι στῆς Ἑλλάδας σου τὸ ἀλαφρὸ τὸ χῶμα,
ἓνα αἰὼν' ὀλόκληρο στοῦ Πόρου τὸ νησί,
Μὰ ἡ ἀγία σου ψυχὴ πά' στ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα
αἰῶνια θὰ χαίρεται· γιατί κανεῖς ὡς σύ,

Στὸν κόσμον δὲ μᾶς πόνεσε καὶ δὲ μᾶς ἐλυπήθη,
δὲν ἐτινάχθη στὶς φωτιές, στοὺς μύδρους δὲν ἐχύθη,
Κανεῖς, τόσο δὲ δούλεψε γιὰ τὴν ἐλευτεριά μας·
γι' αὐτό, ὁ τάφος σου, βωμός, γιὰ μᾶς καὶ τὰ παιδιὰ μας,

Θὰ στέκεται παντοτεινά, σεμνὸ προσκυνητᾶρι
χωμένος μέσ' στὰ λούλουδα, μέσ' σὲ μυρτιάς κλωνάρι,
Καὶ θὰ σὲ κλαίῃ αἰῶνια, μία Φυλὴ μεγάλη,
τὰ πέλαγά της, οἱ στεργιές, τὸ κάθε ἀκρογιάλι !..

'Απὸ τοὺς πρώτους, πρώτος σύ, ἔτρεξες παλληκᾶρι
στὴ ματωμέν' Ἑλλάδα σου θαλασσινὸ λιοντᾶρι,
Τότες, πὺ γοργοφτέρουγη ἡ φήμη διαλαλοῦσε
τὲς νίκες μας, τὰ τρόπαια καὶ κόσμους συγκινοῦσε !

Μαζὺ μὲ ἄλλους, ἔφτασες γοργός, σὰν τὸ ξεφτέρι,
μὲ φλογισμένη τὴν καρδιὰ καὶ μὲ σπαθὶ στὸ χέρι.
Σὰν μερικούς, δὲ ζήτησες θέσεις, μηδὲ πρωτεῖα
βαθμούς καὶ ἀξιώματα καὶ ἄλλα μεγαλεῖα,

Ποὺ σ' ἄξιζαν· μά, σὰν ἀπλός, μὲ ψυχικὴν ἀντρεία
ὑπηρεσία ζήτησες στὰ φτωχικά μας πλοῖα·

Στὰ φτωχικά, μὰ ἔνδοξα καὶ κοσμοξακουσμένα
ὅπου ἐμεγαλούργησαν στὸ ἅγιο ἴκοσιένα.

Καὶ σὰ λαμπρὰ μετέωρα τῆ γῆ φωτίσαν ὅλη
καὶ τοὺς τυράννους ἔκαναν νὰ ξεψυχοῦν στὴν Πόλη,
Καὶ νὰ ζητοῦν βοήθεια ἀπ' τὸν Μεχμέτ Ἄλῃ
σύρριζα δὲ νὰ σείεται τὸ κράτος τοῦ Ἄλῃ.

Κι' ἔτσι, πὰ' στὸ «Θεμιστοκλῆ» δέχθηκες θέση ναύτη
Σύ, τοῦ μεγάλου Νέλσωνα βοηθὲ καὶ στολοκάφτη,
Ποὺ κάτω κεῖ, στὸ Τράφαλγκαρ, γιὰ τὴν τρανὴ πατρίδα
τὴν Ἄλβιόνα, γράψατε τὴν πειὸ χρυσοῦ σελίδα.

Κι' ἔγεινες τοῦ Τομπάζη μας τὸ τρομερὸ δελφίνι
καὶ τὴν κορβέτα σώσατε κοντὰ στὴ Μυτιλήνη
Καὶ καταναυμαχήσατε μαζὺ μὲ τ' ἄλλα πλοῖα
τὰ ἐχθρικά, κεῖ στὸ Μπαμπᾶ, στὴ θρυλικὴ μας Τροία.

Κι' ἀνοίξατε χάσμα βαθὺ τοῦ τυράννου τὸ δρόμο
καὶ τοῦ σκορπίσατε παντοῦ τὴ φρίκη καὶ τὸν τρόμο
Ποὺ προστασία γύρευε ἀπ' τῶν Στενῶν τὰ κάστρα
κι' ἡ φήμη σας ἀψήλωνεν ὡς τ' οὐρανοῦ τὰ ἄστρα !

Μὰ δὲν ἐχόρτασες μ' αὐτὴ τὴ δόξα τὴ μεγάλη
γιατὶ νοστάλγησες νὰ ἰδῆς Κορίνθου ἀκρογιαλὶ
Κι' ἀφίνεις ἀρχιπέλαγο καὶ δοξασμένα πλοῖα,
τρέχεις στὴν Πελοπόννησο, παίρνεις τὴν ἀρχηγεία

Στ' ἔνδοξο πυροβολικό, κι' ἀρχίζεις νὰ σκορπίζης
τοὺς μύδρους σου στὸ Δράμαλη νὰ τὸν κατατσακίξης

Καὶ πὰ' στήν ντάμπια τ' Ἀναπλιοῦ νὰ ρίχνεσαι σὰ φίδι
νὰ βομβαρδίζης νὰ χτυπᾷς τὸ μαῦρο Παλαμῆδι.

Οἱ Τοῦρκοι νὰ λιποθυμοῦν κι' ἔλεος νὰ φωνάζουν
ἄπ' τὶς καρδιές των τὸν Ἀλλάχ! τὸ Μωχαμέτ νὰ κράζουν.
Κι' οἱ δόλιες οἱ χανούμισσες μὲ τὰ παιδιὰ στὸ χέρι
νὰ τρέχουνε μισόγδυμες ἡμέρα μεσημέρι !..

Σκάζει ἡ ἐπανάσταση στήν τουρκοφάγο Κρήτη
σὲ ἠλεκτρίζ' ἡ εἶδηση σὲ σέρνει σὰ μαγνήτη
Καὶ παρατᾷς τὸ Δράμαλη κατακομματιασμένο
κι' ἀπὸ τὸ γέρο τοῦ Μωρηᾶ βεράνι καμωμένο.

Παίρνεις τὸ πυροβολικὸ μὲ μάτι σὰν ἀστροίτη
τρέχεις, πετᾷς σὰ σύννεφο, στήν ἡρωίδα Κρήτη !..
Σὲ μάγεψαν τὰ κάλλη της ἡ τόση ἀντρεία της,
κι' ἔτρεξες πάλι πρῶτος σύ, μὲ τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ της.

Καὶ ρίχνεσαι σὰ Κάνδανα, σὰ μαύρ' ἀνεμοζάλη
καὶ μὲ τὰ πυροβόλα σου, τοὺς σκάφτεις τάφο πάλι
Στὸ Κίσαμο καὶ σὰ Χανιά τοὺς κατακεραυνώνεις
πάνω στὶς ράχες, στὶς πλαγιές, μύριους ἐχθροὺς σκοτώνεις

Καὶ μὲ τῆς Κρήτης τὰ θηριὰ τ' ἀτίθασσα κοπέλια
κλείετε ὅλη τὴν Τουρκιὰ πάλι μὲσ' σὰ καστέλια
Κι' ἀστράφτουν πάλι τὰ Σφακιά, μουγκρίζ' ὁ Ψηλορείτης
κι' ὅλη ἡ μεγαλόνησος ἀνάφτει σὰν κομήτης !..

Μὰ ωἰμέ!.. δὲν ἦτανε γραφτὸ ἐλεύτερη νὰ γείνη
καὶ τὴν ἀφίνεις μὲ καῦμό, γοργόφτερο σαχίνι

Ξαναγυρίζετε ξανά στα δοξασμένα μέρη
μὲ τὸ πικρὸ παράπονο ποὺ ἡ ψυχὴ σας φέρει !..

Δὲν ἀπαγοητεύεσαι· παρὰ, στὸ Κυβερνεῖο
στὸν Πόρο πάλι ἔφερες τὸ βῆμά σου τὸ θεῖο
Καὶ πείθεις τὴν Κυβέρνηση τὸ στόλο νὰ ὀργανώση
καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τύραννο νὰ τὸν κατατροπώση.

Τὰ λὲς καὶ μὲ τὸν Μπάϋρον, τὸν πείθεις καὶ ἐκείνον
τῇ γνώμῃ σου νὰ ἀσπασθῇ καὶ φεύγεις στὸ Λονδῖνον
Καὶ δίνεις τὴν παραγγελιὰ γι' ἀτμῆρες, νέο πλοῖο
καὶ ἔλαμψεν ἀπὸ χαρὰ τὸ πρόσωπο 'σ τὸ θεῖο.

Καὶ μόνος σου ἐπιστατεῖς σ' ὅλη τὴν ἐργασία
σκορπᾶς ὅλο τὸ χρῆμά σου, κάνεις τέτοια θυσία
Ποὺ μόνος ἓνας σὰν καὶ σὲ μπορούσε νὰ τὸ κάνῃ
γιὰ νὰ κερδέψ' αἰώνια τῆς δάφνης τὸ στεφάνι.

Γοργὰ τὸ ἀποτέλειωσες· θέτεις τὰ πυροβόλα
σκύφτεις καὶ τὰ γλυκοφιλεῖς τὰ ὀρμηνεύεις ὅλα
Στὴν κάθε των ὀμοβροντῆ τάφο βαθὺ ν' ἀνοίγουν
τάφο βαθύ, θεόρατο· καὶ μέσα των νὰ πνίγουν,

Τ' ἄγρια στίφη τ' Ἰμπραῖμ, τοὺς Τουργοαραπάδες
τοῦ Κιουταχῆ τοὺς λιάπηδες τοὺς σκυλαρβανιτάδες.
Καὶ στὰ θολὰ τοῦ Τάμεση νερὰ τὸ καμαρώνεις
καὶ τὸ βαφτίζεις μ' ὄνομα, τὸ λούζεις, τὸ μυρώνεις.

Τοῦ δίνεις τὸ συμβολικὸ ὄνομα «Καρτερία»
τὸ κάνεις ναυαρχίδα σου καὶ πάνω στ' ἄλλα πλοῖα

Θέτεις σὺ τὰ πληρώματα, τ' ἀντρεία παλληκάρια
Ἕδρας, Σπεταιῶν καὶ τῶν Ψαρῶν θαλασσινὰ λιοντάρια.

Τὴν ὀδηγεῖς στὰ ἅγια νερὰ τῆς Σαλαμῖνος
κεῖ, ὅπου τὴν Ἀνατολὴν τὴν ἔθαψεν ἐκεῖνος
Ὁ μέγας ὁ Θεμιστοκλῆς κι' ὁ κόσμος ἐλυτρώθη
κι' ἀπὸ τὴ φτέρνα τῶν Περσῶν τὸ γένος μας ἐσώθη.

Τὴ βάπτισες στὸν πόλεμο καὶ κεῖ στὸν Πειραιᾶ.
σίγησες τὰ προχώματα τῶν Τούρκων, μὲ πυρά,
στὸν Ἅγιο Σπυρίδωνα· καὶ στὸ Πασᾶ Λιμάνι
δύο κορβέτες ἐχθρικές, στάχτη, κομμάτια κάνει

Πετᾶς γοργὸς σὰν ἀστραπὴ φθάνεις στὴ Μουνιχία
ξαφνίζεις πάλι τὸν ἐχθρὸ λείψ τὴν πολιορκία
Καὶ σώζεις τὴν Ἀκρόπολη, καὶ τοῦ Πασᾶ τ' ἀσκέρι
ἀφίνει τὰ ἐφόδια καὶ φεύγει χέρι, χέρι ! . .

Ὁρμᾶς καὶ στὸν Εὐβοϊκὸ σὰν κεραυνὸς ταχύς
χάνει τὸν ἐφοδιασμὸν ὁ ἄγριος Κιουταχῆς.
Καὶ κεῖ κοντὰ στὸν Ὠρωπό, αἰχμαλωτίζεις τρία
γιομάτ' ἀπὸ ἐφόδια, Τουρκοαράβων πλοῖα !

Μπαίνεις στὸν Παγασητικό, τὸ Βόλο βομβαρδίζεις
καὶ κεῖ κοντὰ στὸ Τρίκερι ἀρμάδα ἀντικρίζεις
Ὁλόκληρη· μὰ δὲ δειλιᾶς, δὲ στρίβεις τὸ τιμόνι
παρά, πάνω στὴ γέφυρα κρατῶντας τὸ τρομπόνι.

Διάταζες στὰ πληρώματα μάχη ἐκ τοῦ συστάδην
καὶ ἔστερνες πολλὰ κορμιὰ τῶν Τούρκων εἰς τὸν Ἄδην.

Κι' ἀπ' τὴν ἀρμάδ', ἄλλ' ἔκαψες, ἄλλ' ἔρριξες στὴ ξέρα
καὶ ἄλλα αἰχμαλώτισες μὲ τρικυμιὰ κι' ἀέρα.

Πετᾶ στὴν Ἀλεξάνδρεια γοργὴ ἢ «Καρτερία»
φέρει τὴν ἀναστάτωση στὰ ἐχθρικά τὰ πλοῖα
Κι' ὁ μέγας ὁ Μεχμέτ Ἀλῆς τὰ γένεια του μαδίζει
φεύγει στὸ ἐσωτερικὸ καὶ τὸ Γιουνὰν ὑβρίζει !..

Καὶ γρήγορος σὰν ἀστραπὴ εἰς τὸν Μαῖα φθάνεις,
ξεκαθαρίζεις τὰ νερὰ καὶ γάργαρα τὰ κάνεις
Στρίφτεις γιὰ τὴν Ἐφτάνησο, τρέχεις τὴν Πάτρο' ἐγγίζεις
καὶ μὲ τὴν «Καρτερία» σου τοὺς Τούρκους φοβερίζεις.

Καὶ τρέχοντας ὀλόταχα, κεῖ στὴν Ἰτέα φθάνεις
βρίσκεις ἀρμάδα ἐχθρική καὶ στὰ πυρὰ τὴ βάνεις
Κι' ἀκόμα πρὶν σ' ἀντιληφθῆ καὶ πρὶν νὰ φέξ' ἡ μέρα
τὴ ναυαρχίδα σκόρπισες στάχτη εἰς τὸν ἀέρα !..

Περνᾶς στὸν Κορινθιακὸ καὶ χύνεσαι στὰ κάστρα
στὸ Ρίο καὶ Ἀντίρριο πού φθάνανε στὰ ἄστρα
Μὲ τὸ βαρὺ τῶν ὀπλισμῶ τὸ φύσει ὀχυρὸ τῶν
τὰ λούζεις ἀπὸ σίδηρο, φωτιά, καπνὸ καὶ κρότον

Τὰ βούβανες, τὰ σίγησες, τὰ ἔκανες ρημάδι
περνᾶς ἔπο' μέσ' ἀπ' τὰ πυρὰ, φθάνεις στὸ Βασιλάδι
Τὸ βομβαρδίζεις τὸ χτυπᾶς, μουγκρίζουνε οἱ λόγγοι
κατασπαράζετ' ὁ ἐχθρὸς μέσα στὸ Μεσολόγγι

Κι' ὁ ἴδιος μὲ τὰ χέρια σου τὴ γαλανὴ ὑψώνεις
καὶ πᾶ' στοὺς προμαχῶνες του τὴν μπήγεις, τὴν στηλώνεις

κι' ἔτσι τὸ Βασιλάδι μας τὸ καταματωμένο
Γίνεται πάλ', Ἑλληνικὸ καὶ δαφνοστολισμένο.

Μὰ δὲ χορταίνεις καὶ μ' αὐτά, σὲ δάφνες δὲν κοιμᾶσαι
πάντα τὸ Μεσολόγγι σου στοὺς ὕπνους σου θυμᾶσαι
Καὶ πάντα συλλογίζεσαι πῶς θὰ τὸ κατορθώσης
κι' ἀπὸ τὰ νύχια τῶν ἐχθρῶν νὰ τ' ἀπελευθερώσης.

Μὲ τ' ἀλαφρὰ καρᾶβια σου καὶ μὲ τὴν «Καρτερία»
μπαίνεις στὴ λιμνοθάλασσα, συνάπτεις ναυμαχία
μὲ τοῦ ἐχθροῦ τὰ πλοῖα.

Καὶ θυελλώδης ρίχνεσαι στῆς μάχης τὴν ἀντάρα
παντοῦ σκορπίζεις θάνατο, τὴ φρίκη, τὴν κατάρα
στοὺς Τούρκους τὴν τρομάρα !..

Τροῖς ἐφοροῦνε οἱ ἐχθροὶ καὶ τροῖς 'πισθοχωροῦνε
καὶ λυσσασμέν' ἐνίσχυσιν ἀπ' τὸν Πασᾶ ζητοῦνε
Μὰ στὴν τετάρτην ἔφοδο πὺρ κᾶν' ἡ «Καρτερία»
σκορπᾶνε κι' ὀπισθοχωροῦν τὰ ἐχθρικά τὰ πλοῖα.

Κι' ἡ ναυμαχία ἔκλειε μὲ νίκη εἰς ἐσένα
πολλὰ καρᾶβια τῶν ἐχθρῶν ἦτανε τσακισμένα.
Μὰ ὠϊμένα! μοῖρα βάσκανη σὲ φθόνησε Πατέρα
καὶ ξέσχισε τὰ στήθη σου ἐχθροῦ μιὰ μαύρη σφαιρα.

Κι' ἔπεσες σύ! κι' ἥρωες οἱ συμπολεμιστές σου
ὁ Γκαϊμπεν καὶ ὁ Στέϊλμπαχ, οἱ πυροβολητές σου,
Κι' ὁ κόμης ὁ Μαρόλια σου, Σικελινὸ λιοντάρι,
κι' ὁ Παπαπάνου, τᾶξιό τῆς Ὑδρας παλληκάρη !..

Βάψατε μὲ τὸ αἷμά σας Αἰτωλικοῦ τὸ κῦμα
τὴν ὥρα ὅπου ὁ ἐχθρὸς γινόταν στάχτη τρίμμα
Κι' ἡ νίκη ἐφτερούγιζε πάν' ἀπ' τὴν κεφαλή σας
κι' ἀφήσατε νὰ σᾶς θρηνηῖ ὀλόκληρ' ἡ φυλή σας.

Θὰ σᾶς θρηνοῦνε τὰ νησιὰ τὰ δάση τ' ἀκρογιαλῖα
τὰ πέλαγα καὶ οἱ στεργιές, τὰ Ἑλληνικὰ κανάλια
Κι' αἰῶνες ἂν παρέλθουνε, πολλές χιλιάδες χρόνια
κι' ἐνόσω πά' στὸν Ὀλυμπο θ' ἀσπρίζουνε τὰ χιόνια

Τῆς νίκης τὸν ἀντίλαλο θὰ τὸν ἀρπᾶ ἡ αὔρα
καὶ θὰ τὸν δίνῃ στοῦ Βορριᾶ τὰ σύγνεφα τὰ μαῦρα
Νὰ τὸν σκορπίζουν ἀπ' τὴ μιὰ ἕως τὴν ἄλλην ἄκρη
κι' ὅπου ὑπάρχουν Ἑλληνες, νὰ μὴ σταθῆ τὸ δάκρυ !..

Π' ὀλόθερμο θὰ στέλνουμε στὸν τάφο σας τὸν ἅγιο.
εὐώδη μοσκολίβανα, κηριά, νερὸ τρισάγιο
Κι' ὅτι ἀκόμα ἔχουμε, τὴ μνήμη, τὴν καρδιά μας
τὰ δροσερὰ λουλούδια μας καὶ τὰ δαφνόκλαρά μας.

Μὰ εὐθύς ἡ «Καρτερία» σου στοὺς κόλπους της σᾶς πέρνει
ὅπως μιᾶς μάνας ἀγκαλιά, στὴ Ζάκυνθο σᾶς φέρνει
Σένα καὶ τοὺς συντρόφους σου, τῆς Βρετανίας θρέμμα
καὶ πά' στὸ ἡλιόλουστο νησί, παρέδωσες τὸ πνεῦμα.

Μ' ἓνα παράπονο πικρό, στὰ χεῖλη σου π' ἀνθοῦσε
ἡ πονεμένη σου ψυχὴ πού τόσο καρτεροῦσε
Νὰ ἰδῆ τὸ Μεσολόγγι σου, πάλ' ἐλευθερωμένο
στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Μάνας του καὶ κοσμοδοξασμένο.

Δὲν πρόφταξες τὸ ἔπαθλο νὰ πάρης εἰς τὰ χέρια
ἐσὺ καὶ οἱ συντρόφοι σου καὶ τ' ἄλλα σου ξεφτέρια
Γιὰ τὴ μεγάλη δούλεψη τὴν τόση σου τὴ δράση
γιὰ τὴ γλυκειὰν Ἑλλάδα σου· ποιὸς θὲ νὰ τὶς ξεχάσῃ;

Στὸ δρόμο ἦταν ἡ γραφὴ τοῦ τότε Κυβερνήτου
τοῦ μέγα Καποδίστρια, πὺ μ' ὅλη τὴ ψυχὴ του
Σ' ἠύχετο καὶ σὲ γνώριζε ναύαρχον εἰς τὸ στόλο
κι' ὀργανωτὴ τοῦ ναυτικοῦ στὸ ναύσταθμό μας ὅλο.

Μὰ ἔτσ' ἡ μοῖρα θέλησε ἡ μαύρη εἰμαρμένη
ἡ γιγαντένια σου καρδιὰ ἡ πολυοπικραμένη
Νὰ μὴ χαρῆ στα ζωντανά· μὴ γλυκαθοῦν τὰ χεῖλη
καὶ ἡ γραφὴ πὺ σουῦστειλαν Κυβέρνηση καὶ φίλοι.

Νὰ σ' εὔρ' ἐτοιμοθάνατο στὴν κλίνη ξαπλωμένο
καὶ μὲ τὴν κυανόλευκο νὰ σ' ἔχουν σκεπασμένο.
Κι' ἡ ἀγγελικὴ σου ἡ μορφὴ τὸ γαλανό σου μάτι
νὰ ἀλλοιώνεται νὰ σβῆ στὸ νεκρικὸ κρεββάτι

Παράδωσες στὴ Ζάκυνθο, μὰ τὸ σεπτὸ σου σῶμα
τὸ κήδεψ' ἡ Ἑλλάδα σου στοῦ Πόρου τᾶγιο χῶμα
Καὶ σὲ συνόδεψαν νεκρὸ σὲ ὅλη τὴ πορεία
ὅλου τοῦ Κράτους οἱ ἀρχὲς μέσα στὴν «Καρτερία,

Μαζὺ κι' ὁ Καποδίστριας ὁ Κυβερνήτης κείνος
κι' ἀπ' ὅπου κι' ἂν περνούσατε ἀκούονταν ὁ θρηῖνος
Πὺ κόχλαζε στοῦ Ἔθνους μας τ' ἀντρειωμένα στήθια
κι' ἠρώτων ἂν σκοτώθηεν ὁ Ἄστιγγας στ' ἀλήθεια !..

Ήταν καὶ ὁ ἱστορικὸς Τρικούπης ὁ μεγάλος
στὴ στεῖρα κείνην ἐποχὴ πού δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος
Τὸ σκῆνός σου συνόδεψε καὶ κείνος μὲ τοὺς ἄλλους
κι' ἐξύμνησε τὴ δράση σου τοὺς ἄθλους τοὺς μεγάλους
Μέσα στὸν ἐπικήδειο ποῦπε στὴν ἐκκλησία
στὸ δοξασμένο θάνατο στὴν τόση σου θυσία.

Παντοῦ σημαίνουν σήμαντρα, παντοῦ κροτοῦν κανόνια
καὶ τὴν πομπὴ ἀκολουθοῦν χιλιάδες χελιδόνια
Ἔως τὸν Πόρο πῶφθασεν ἡ νεκρικὴ πορεία
κι' ἐκεῖ σὲ ἀποβίβασε, νεκρὸν ἡ «Καρτερία».

Μὲ γαλανὴ μεσίστιο μὲ ἄρμενα θλιμμένα
κι' ὅλα τὰ πυροβόλα τῆς νὰ σκούζουν ἕνα, ἕνα
Τὴν ὥρα πού κατέβασαν τὸ σῶμά σου στὸ μνήμα
γαλήνεψ' ὅλος ὁ γιαλός, βουβάθηκε τὸ κῦμα.

Γιατὶ κι' αὐτὰ γνωρίζανε τῆς φύσης τὰ στοιχεῖα
τοῦ Ἕθνους μας τὴ συμφορὰ, τὴ μαύρη δυστυχία
Κι' ἔγεινεν ἡ κηδεῖα σου μεγάλη σὰν κι' ἐσένα
π' ἄλλος δὲν ἀξιώθηκεν νεκρὸς στὰ 'κοσιένα.

Σ' ἐσκότωσαν κι' ὅλ' ἡ φυλὴ, θρηνεῖ τὸ σκοτωμό σου
θρηνεῖ τὴ μαύρ' ὀρφάνεια μας τὸν ἀποχωρισμό σου
Κι' ὠρκίστηκε στὸν τάφο σου, ἐκδίκηση νὰ δώση
τόσο σκληρὴ πού ὁ ἐχθρὸς βαρεῖα θὰ τὴν πληρώση.
Ἄχι νᾶναι προσωρινή, παρὰ νᾶναι αἰώνια
κι' ἐνόσω στέκουν στὰ βουνὰ οἱ βράχοι καὶ τὰ χιόνια.

ΣΤΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ ΒΕΝΙΖΕΛΟ

Μετὰ τὴν ἐκλογικὴν νίκην τοῦ Αὐγούστου 1928

Τοῦ Ἔθνους ὅπου εἶσαι σὺ ἡ ἀναπνοὴ κι' ἡ ζῆσι,
ἡ χαλυβδένια σου πυγμὴ ποτὲ μὴ σταματήση
Χτύπησε, κόψε, πέταξε τὰ ἄχρηστα τὰ μέρη
τοῦ Ἔθνους, σὺ τῆς Κρήτης μας ἀκούραστο ξεφτέρι.

Γιὰ νὰ σωθῆ ἀπ' τὴ Φυλὴ ἡ χρήσιμη μερίδα
κόψε τα, πέτα τα στὴ γῆ, γιὰ νὰ σωθῆ ἡ Πατρίδα
Εἶσαι τοῦ Ἔθνους ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀπαντοχὴ του
αὐτὰ σοῦ κράζει ὁ λαὸς μὲ ὅλη τὴ ψυχὴ του.

Ἐζήτησες τὴ ψῆφο μας σοῦ τὴν ἐδώσαμε' ὅλοι
ἐσὺ ἴσαι ἡ ἐλπίδα μας, ἡ πασχαλιὰ κι' ἡ σκόλη,
Σὲ σὲ ἐλπίζοιμ' ὅλοι μας βλαστὲ τοῦ Ψηλορείτη
λεβέντη πού σὲ γέννησεν ἡ τουρκοφάγος Κρήτη

Ἄρκει ὅσον ὑπέφερε καὶ πάσχει ἡ Πατρίδα,
τοῦ ἥλιου τῆς εἶσαι ἐσὺ ἡ ἀστραφτερὴ ἀχτίδα·
Σὺ πού θὰ χύσης ἄπλετο τὸ φῶς στὴ σκοτεινιά της
καὶ θὰ σκορπίσης τὴ χαρὰ εἰς τὴν ἀπελπισιά της.

Τὸ ξεύρεις πῶς σὲ λάτρευσε τὸ Ἔθνος πέρα πέρα
καὶ σὲ λατρεύει, ξέχασε ὅμως μιὰ μαῦρ' ἡμέρα
Ποὺ τὸ πλανέψανε σκληρὰ οἱ μαῦρ' ἀντίπαλοί σου
οἱ ἄνανδροι, οἱ ἄκαρδοι κι' οἱ φθονεροὶ ἐχθροὶ σου.

Κείνη τὴ μαύρη κι' ἀραχνὴ καὶ τοῦ Νοέμβρη πρώτη
πὺ σκέπασαν τὸ γένος μας τὰ τρισβάρη τὰ σκότη
Χίλιες χιλιάδες ἦτανε καλὸ μὴ ξημερώση
μιὰ μέρα τέτοια ἀποφράς τὸ φῶς της νὰ μὴ δώση.

Σὲ μᾶς, στὸν κόσμον καὶ στὴ γῆ, σ' ὅλη τὴν Οἰκουμένη
πὺ ἡ ἔνδοξή μας ἡ Φυλὴ ἡ καταματωμένη,
Σὲ πόλεμον δεκάχρονον πὺ εἶχεν ἀποστάσει
δάφνες, νίκες καὶ τρόπαια, τὰ εἶχ' ὅλα χορτάσει.

Κι' ἦταν στὸ τέλος γιὰ νὰ ἰδῆ μιὰ εὐτυχισμένη μέρα
ἡ λευτεριὰ στὰ τέκνα της νὰ πλημμυρίσ' ὡς πέρα
Στὸν οὐρανὸ ἡ γαλανὴ νάπαιζε μὲ τὴν αὔρα
καὶ νὰ σκορποῦσε τῆς σκλαβιάς τὰ σύννεφα τὰ μαῦρα.

Μὰ 'κεῖνον πὺ δὲν ἔγεινε τότες, ἄς γείνη τώρα
ἔσὲ προσμένονι' ὅλοι μας, σὲ σὲ ἐλπίζ' ἡ χώρα
'Ἐσένα περιμέναμε ν'ἀλθῆς ἀπὸ τὰ ξένα
τοὺς πόνους καὶ τοὺς πόθους μας νὰ γιάνῃς ἕνα ἕνα.

"Ἐφθασες, ἦλθες ξαφνικὰ ὡσὰν τὴν καταιγίδα
ἔδιωξες κάθε συμφορὰ κι' ἔσωσες τὴν Πατρίδα
"Ἐδραξες εἰς τὰ χέρια σου τοῦ "Ἐθνους τὸ τιμόνι
εὐθύς ἐπάψαν τὰ δεινὰ, γιατρέφτηκαν οἱ πόνοι.

Στ' ἀλύγιστα τὰ μπράτσα σου στὰ χαλυβδένια χέρια
ἔπαψ' ἡ φουσκοθαλασσιά, λαμπρόφεξαν τ' ἀστέρια
Καὶ τὸ καράβι ἤσυχον μὲ τὴ στροφὴ πὺ κάνει
περήφανον καὶ ζηλευτὸν θὰ μπῆ μὲσ' στὸ λιμάνι.

Ν' ἀλλάξη τὴν ἀρματωσιά, νιὸ πλήρωμα νὰ πάρη
κι' ὅταν ξανάβγη στὸ γιαλό, τὴν τρικυμιὰ γιὰ νάβρη
Τοῦ πόντου τὸ τρικύμισμα, τὴ μαύρ' ἀνεμοζάλη
τ' ἀφρολουσμένα κύματα νὰ σκᾶν στὸ ἀκρογιαλί

Λαφρόπλεγο, τρεχούμενο, μέσα στὴν τρικυμία
θ' ἀντιπαλαίψη ἄφοβα μὲ ὅλα τὰ στοιχεῖα
Καὶ τὴ φουρτούνα π' ἄγρια ὅλα τὰ καταπίνει
θὰ τὴ δαμάση, γιὰτ' ἐσὺ θὰ φέρῃς τὴ γαλήνη.

Προχτὲς μᾶς ἦρθε εἶδηση μὲ τῆς αὐγῆς τ' ἀγέρι,
ὅτι ἀρρώστησες βαρειά σὺ λατρευτὲ Λευτέρη
Μεγάλε Βενιζέλε μας, γλυκειά, τρανὴ ἐλπίδα
ποῦσαι γιὰ ὅλη τὴ Φυλὴ, γιὰ ὅλη τὴν Πατρίδα.

Νάξευρες ὅταν ἡ εἶδηση μᾶς ἦλθεν ἀπὸ πέρα
κείνη τὴ δροσολιόλουστη τοῦ Σεπτεμβρίου μέρα
Τί νέκρα καὶ κατήφεια, πίκρα, χολὴ μεγάλη
ἐσκέπασε τῆς Λέσβου μας τὴ μι' ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη.

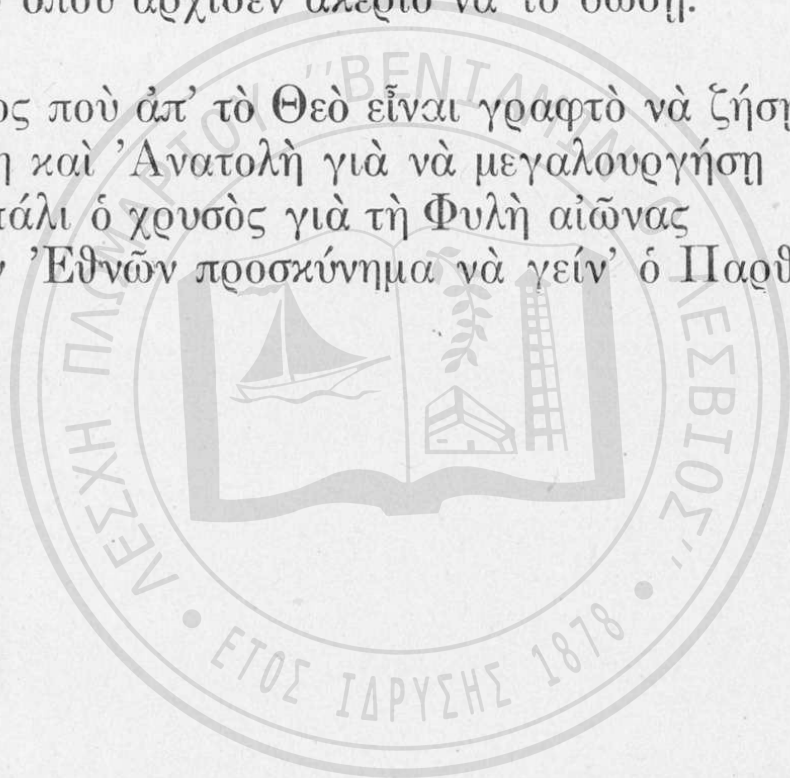
Κι' ὅλ' ἔτρεχαν νὰ μάθουνε μὲ πόνο εἰς τὰ στήθεια
ἂν ὁ πατέρας τῆς Φυλῆς ἀρρώστησε στ' ἀλήθεια
Καὶ τρέχανε στίς ἐκκλησιές, παράκλησες νὰ κάνουν
καὶ νὰ παρακαλέσουνε τοὺς ἅγιους, γιὰ νὰ γιάνουν

Τὸν ἀκριβό τους ἀρρωστο, τὸν λατρευτὸ πατέρα
πολλοὶ στεκόταν ἄγρυπνοι καὶ πρόσμεναν τὴ μέρα
Ποῦ θὲ νὰ ἔλθ' ἡ εἶδηση καὶ ἄλλοι τὸν ἀέρα
ξορκίζανε τὸ δάκρυ τους νὰ σοῦ τὸ φέρῃ πέρα.

Νὰ τὸ σκορπίσ' ὀλόθερμο στὴν ἄρρωστή σου κλίνη,
ξόρκι εἰς τὴν ἀρρώστιά σου καὶ βάλσαμο νὰ γείνη,
Πολλὲς μητέρες ἔκλαιγαν, καθὼς καὶ θυγατέρες
καὶ παρεκάλουν τὸ Θεὸ νὰ κόψη ἀπ' τὶς μέρες

Τὲς ἰδικές τους καὶ σὲ σᾶς ὅλες νὰ τὲς χαρίσῃ
τὸ μέγα τέκνο τῆς Φυλῆς πολλὰ χρόνια νὰ ζήσῃ
Χρόνια πολλὰ, ἀμέτρητα, ὡς πού νὰ κατορθώσῃ
τὸ ἔργο ὅπου ἄρχισεν ἀκέραιο νὰ τὸ δώσῃ.

Στὸ Ἔθνος πού ἀπ' τὸ Θεὸ εἶναι γραφτὸ νὰ ζήσῃ
σὲ Δύση καὶ Ἀνατολὴ γιὰ νὰ μεγαλοουργήσῃ
Νὰ ἔλθῃ πάλι ὁ χρυσὸς γιὰ τὴ Φυλὴ αἰῶνας
καὶ τῶν Ἐθνῶν προσκύνημα νὰ γείν' ὁ Παρθενῶνας.

II. ΔΡΑΦΝΕΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

Κράτησε, μέσ' στὰ σπλάχνα σου καὶ μέσα στὴν καρδιά σου,
σὰ φυλαχτό, σὰ ἔγκομφι σου, τὰ ἔνδοξα παιδιὰ μου,
σφαγμέν' Ἀνατολή!..

Ὅσο, στὸν Ἑρμὸ ἀνθίζουνε, τὰ δαφνοκλάδορά σου,
πὸ τὰ ποτίζω δάκρυα, αἶμ' ἀπὸ τὴν καρδιά μου,
καὶ πίκρ' ἀπ' τὴ χολή!

Κι' ἐνόσ' ὁ Γίγας Τρωῶλός σου, κι' ὁ Σίτυλός σου στέκει,
μὲ τὶς πανύψηλες κορφές, ἔπὸ νέφη σκεπασμένες,
Ἄσῖα, τουρκεμμένη,

Περίμενε, κι' ἐμὲ νὰ ρηθῶ, σὰ μαῦρ' ἀστροπελέκι,
νὰ ξεσκλαβώσω χῶρές μου, πὸ ἔχουνε καμένες,
τὴν ἀστραπὴ ζωσμένη!..

Μὲ γιγαντών' ὁ πόνος μου, μὲ θρέφει ὁ καῦμός μου,
μὲ κἀν' ἀντάρα, θύελλα, ὁ ἀναστεναγμός μου!

Καὶ γρήγορα, τὸ χῶμά σου, θὰ τὸ πατήσω πάλι,
τὸ ἔματωμένο χῶμά σου, τὸ μάγο ἀκρογιάλι!..

Ο ένδοξος στρατηγός Λ. Παρασκευόπουλος

Η 25 ΜΑΡΤΙΟΥ ΤΟΥ 1920

Ἑλλάδα, Μάνα μου γλυκειά, Πατρίδα ζηλεμένη,
νά, ἡ παλῆς ἡ δόξης σου, μὲ τὶς καινούργιες σμίγουν !
Ἑλλάδα, κόσμου σέμνωμα, Μητέρα δοξασμένη,
νά, νέα λεβεντ' ἴπουλα, τὸ δρόμο σου ἀνοίγουν !
γιὰ νὰ περάσης Ρήγισσα, τὸ φῶς σου νὰ σκορπήσης,
κι' ἐκεῖ στὸν μάγο Βόσπορο, τὸ θρόνο σου νὰ στήσης !

Χρυσὴ Μανοῦλα, ἀνοιξε θερμὴ τὴν ἀγκαλιὰ σου,
καὶ σφίξε μας τὰ ὄρφανά, τὰ δύστυχα παιδιὰ σου.
Σφίξε μας, εἰς τὰ στήθη σου, κι' ἀπάνω στὴν καρδιά σου,
ἀνάστησέ μας μὲ γλυκὰ κι' ὀλόθερμα φιλιὰ σου.

Μᾶς ρήμαξαν οἱ τύραννοι . . . Φθάνει, Μητέρα, φθάνει
στὴν κεφαλὴ μας ἔθεσαν, ἀκάνθινο στεφάνι !
Μ' ἄπονο χέρι ἔδωσαν, φιδιῶν χολὴ νὰ πιοῦμε,
Μάνα, νὰ σὲ ξεχάσουμε καὶ νὰ σ' ἀπαρνηθοῦμε ! . .

Γλυκειὰ Μανοῦλα, νᾶξευρες . . . στὸν μέγα τὸ χαμό σου . . .
στὴν τόση σου τὴ συμφορὰ, καὶ στὸν ἀφανισμό σου . . .
σὰν ἔπεσεν ἡ Πόλη σου σὰν ἔπεσεν κι' Ἐκεῖνος,
τὸ τελευταῖό σου παιδί, ὁ ἥρως Κωνσταντῖνος,
τ' ἀντρειωμένο τέκνο σου, 'κείνο τὸ παλληκάρι,
ποὺ στὴ ψυχὴ 'ταν ἄγγελος, καὶ στὴν καρδιὰ λιοντάρι !

Ποὺ τούρκεψαν ἡ ἐκκλησιές, μὲ τὴν Ἁγιά Σοφιά σου,
καὶ μαῦρ' ἀτέλειωτη σκλαβιά, πλάκωσε τὰ παιδιὰ σου.
Τί μέσα καταχθόνια, βάλαν νὰ μᾶς πλανέψουν,
τί σχέδια σατανικά, γιὰ νὰ μᾶς καταστρέψουν !

Νὰ μὴ μιλοῦμ' Ἑλληνικά, κι' οὔτε τὴν ἱστορία,
τὲς γλῶσσές μας, μᾶς ἔκοψαν τ' ἀνήμερα θηρία.
Μᾶς εἶπαν πὼς ἀπέθανες! ἀπὸ τὰ τραύματά σου,
καὶ ὅτι γῦπες φάγανε, τὰ σπλάχνα, τὴν καρδιά σου !

Κι' ἀκόμα, πὼς σοῦ κάψανε, τὸ θεῖο τὸ κορμί σου,
γιὰ νὰ καοῦν, μαζὺ μ' αὐτό, κι' οἱ πόθοι τῆς ψυχῆς σου,
κι' ὅτι τὴν ἴδια τὴ στιγμὴ, τὴ μαύρ' ἐκείνη μέρα,
σκορπίσανε τὴ στάχτη σου, στὸν ἄγριον ἀέρα !

Μὴν τύχ' ἡ θεία στάχτη σου, στὸ χῶμ' ἀπάνω πέση !
σοῦ δώση νειᾶτα καὶ ζωὴ, σὲ ξαναζωντανέψη.
Γιατί, καλὰ γνωρίζανε τὴν τόση ἀντροειά σου,
τὸ κοφτερό σου τὸ σπαθὶ τὴ φοβερὴ ματιά σου.

Καὶ νὰ μὴν περιμένουμε, ποτὲ τὸν ἐρχομό σου.
αὐτά, μᾶς ἔλεγε συχνά, ὁ ἄπιστος ἐχθρός σου.
Κι' ὅτι πὼς δὲ μᾶς γέννησες, δὲν ἦσαν σὺ Μητέρα
ἀλλ' ἀπὸ Ἑθνη βάρβαρα, μᾶς κέρδισες μιὰ μέρα !

Μὰ μεις, δὲν τὰ πιστεύαμε, ὀλόγλυκεια Πατρίδα,
κι' εἶχαμε μιὰ παρηγοριὰ καὶ μιὰ κρυφὴν ἐλπίδα,
πὼς σὰν καὶ σένα Ρήγισσα, Νεράϊδα δὲν πεθαίνει,
κι' οὔτε στὸν Ἄδη μιὰ θεά, ποτὲ δὲν κατεβαίνει !

Παρὰ σ' ἐπῆρεν ἄνεμος, ἀέρας στὰ φτερά του,
καὶ σὲ ἀνέβασ' ἀψηλά, στὴν ἀφθαστὴ σπηλιά του,
κι' ἐκεῖ, σ' ἀπέθεσεν, ἐκεῖ, νὰ γειάνουν ἡ πληγές σου,
νὰ γειάνουν οἱ φτεροῦγές σου καὶ ἡ λαβωματιές σου.

Κι' ὅτι μὲ χρόνια, μὲ καιρούς, πίσω θὲ νὰ γυρίσης,
ἀντρειωμένη, σὰν καὶ πρῖν, νὰ ξαναπολεμήσης,
τὸ τέρας, τὸν Ἀντίχριστο, τὸν ἄπιστον ἐχθρό σου,
ποῦ σοῦφερε τὴ συμφορὰ καὶ τὸν ἀφανισμό σου!

Κι' ὅτι μὲ τὴ ρομφαία σου, τὸ πύρινο σπαθί σου,
θὰ πάρης ὅ,τι ἔχασες, τὴ δόξα, τὴν τιμὴ σου! . . .
Καὶ θὰ τὸν σπρώξης μὲ ὀργή, στὰ πρωτεινά του μέρη,
νὰ μὴ δροσίζη τὸ θεριό, τ' Αἰγαίου σου τὰ γέρι!

Βαθειά! στὸν ἄγριο τόπο του, στὶς στέπες, στὴν Ἀσία,
νὰ μὴν πατῆ τὸ πόδι του, Ρούμελη, Μικρασία,
ὡς ποῦ νὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς καὶ κεῖ νὰ τὸν κτυπήσης
νὰ τὸν σαρώσης 'πὸ παντοῦ καὶ νὰ τὸν ἀφανίσης! . . .

Κι' ἐμεῖς, σὲ νοιώσαμ' οἱ φτωχοί, πάλι σ' αὐτὰ τὰ χρόνια,
ἔφεραν τὰ μηνύματα τὰ μαῦρα χελιδόνια.
"Ὅτι μιὰ νύχτα σκοτεινὴ, μιὰ νύχτ' ἀνταριασμένη,
σ' εἶδανε μέσ' τὰ πέλαγα, τοὺς κεραυνοὺς ζωσμένη!

Καβάλλα, εἰς τὰ κύματα τὰ μυριοαφρισμένα,
μὲ χίλι' ἀντρεϊά σου παιδιὰ, μπαρουτομαυρισμένα!
νὰ τρέχετε, σὰν ἀστραπή, εἰς τοῦ βορρηᾶ τὰ μέρη,
κ' ἐκεῖ στὸ Μοῦδρο στήσατε, εἰς τὸν ἐχθρὸ καρτέρι!

Σὲ λίγ' ἀκούσαμε καὶ μεῖς τοὺς μαύρους κεραυνοὺς σου,
κι' εἶδαμε μέσ' στὰ πέλαγα, μελίσι τοὺς ἐχθροὺς σου,
'Αναστατώναν τὸ γιאלό, μαῦροι καπνοὶ καὶ κρότοι,
καὶ φάνηκε μέσ' τοὺς καπνοὺς τοῦ Παύλου Κουντουριώτη,

Ἡ ἀντρειωμένη του μορφή, βαρειὰ νὰ διατάζη,
στὰ θαλασσολιοντάρια του, τὸ θάρρος νὰ μοιράζη,
«Τρέξτε μπροστὰ ὀλοταχῶς, βαρᾶτε τὴν Ἀρμάδα,
κι' ἂν πέσουμε, θὰ πέσουμε ὅλοι γιὰ τὴν Ἑλλάδα!»

Σὰν τί λαχτάρια, πήραμε, σὰν τί τρομάρα ὅλοι,
μὴν τύχη τὴν Ἑλλάδα μας τὴν βρῆ κανένα βόλι !
Καὶ τρέξαμε στὶς ἐκκλησιές, γονατιστοὶ στὸ χῶμα,
μὲ δάκρυα στὰ μάτια μας, μὲ προσευχὴ στὸ στόμα!

Τὸ Θεὸ παρακαλούσαμε, ἡ χάρη του νὰ δώση,
ἀπ' τὰ καρᾶβια τοῦ ἐχθροῦ, ἕνα νὰ μὴ γλυτώση !
Δὲν πέρασε ὥρα πολλή, καὶ τᾶδαμε γυρομένα,
κι' ἀπὸ τ' ἀστροπελέκια σου, κατακομματιασμένα !

Νὰ φεύγουνε, νὰ φεύγουνε, μέσ' στὰ Στενὰ νὰ 'μποῦνε,
κι' ἀνάμεσα στὰ φρούρια τὴ σωτηριὰ νὰ βροῦνε !

.....
.....

Κι' ἐλπίσαμε, κι' ἐλπίσαμε, πὼς θ'ἂν' κοντὰ ἡ 'μέρα,
κι' ἐμεῖς νὰ σ' ἀγκαλιάσουμε, τρισένδοξη Μητέρα,
Μὰ ἡ 'μέρες, ἐδιαβαίνανε, χωρὶς νὰ σὲ ἰδοῦμε,
χωρὶς νὰ σ' ἀνταμώσουμε, νὰ σὲ γλυκασπασθοῦμε !

Κατάρια εἰς τὸν αἴτιο, καὶ τιμωρία θεία
Θὲ νὰ τὰ γράψῃ Μάνα μου, ἡ μαύρη ἱστορία
ποῦταν αἰτία κι' ἀφορμὴ, ἡ τὸς' ἀργοπορία,
κι' ἐρούφηξαν τὸ αἷμά μας τ' ἀνήμερα θηρία !

Μᾶς κάναν μαῦρο διωγμό, Σένα νὰ ἐκδικηθοῦνε,
τὸ βιός μας νὰ ἀρπάξουνε, τὸ αἷμά μας νὰ πιοῦνε.
Μὰ δὲν τὸ θέλῃς ὁ Θεὸς ὅλοι μας νὰ χαθοῦμε,
πρὶν νὰ σὲ ἀγκαλιάσουμε καὶ πρὶν νὰ σ' ἀσπασθοῦμε !

Γιὰ πές μας, Μάνα μας χρυσῆ, καὶ τ' ἄλλα τὰ παιδιά σου,
ποὺ σκλαβωμένα βρίσκονται, στὰ νύχια τοῦ φονιά σου,
Θὰ τὰ γλυτώσης καὶ αὐτά; Ἀλήθεια Μάν' ἀλήθεια;
τέλειωσαν πειὰ τὰ ψέμματα, πᾶνε τὰ παραμύθια;

Ἦ Οχου, Μανουῖλα ἀκριβὴ καὶ στοργικὴ Μητέρα,
γιατὶ ἀκοῦμε ψαλμωδιές, κλάμματα στὸν αἰθέρα;
Γιατὶ ἡ στολὴ Σου ἡ λευκὴ, γιατὶ ἔναι ματωμένη,
καὶ ἡ Φλοκάτα Σ' ἡ χρυσῆ ἀπὸ φωτιὰ καμμένη;

Γιατὶ ἔν χλωμό, τὸ πρόσωπο, κι' ἀστραφτερὸ ἡ ματιὰ Σου,
μήπως Βουλγάροι, σφάζουνε, καὶ πάλι τὰ παιδιά Σου;
Γιατὶ κρατεῖς στὰ χέρια Σου, τὸ δαμασκί σπαθί Σου,
κι' ἀστροπελέκια ζώνεσαι; εἶναι πολλοὶ οἱ ἐχθροὶ Σου;

Μήπως στὸ ἐσωτερικὸ ὁ Τοῦρκος ὁ φονιάς Σου,
ὀργιάζει ὁ Ἀντίχριστος, καὶ πάλι στὰ παιδιά Σου;
Ἦ, μέσ' τὴ χώρα τοῦ Βορρᾶ, ποὺ ζοῦνε οἱ Μουζίκιοι,
σταυρώνουνε τὰ τέκνα Σου ἄγριοι Μπολσεβίκοι;

Καὶ ἡμᾶς, κᾶτι ψιθυρισμοὺς μᾶς ἔφερεν ἡ αὔρα,
κᾶτι μηνύματα φριχτά, τὰ σύννεφα τὰ μαῦρα,
πὼς πλεῖστ' ἀδέλφια μας φτωχά, ποὺ ζοῦσαν στὴ Χερσῶνα,
τὼρ' ἀπὸ χρόνια παλαιά, σχεδὸν ἓνα αἰῶνα.

Στῶν Τσάρων τὴν ἀπέραντη, τρανὴ Αὐτοκρατορία,
στὴν Ὀδησσό, στὸν Καύκασο καὶ σ' ἄλλα κυβερνεῖα,
πὼς βροῆκαν μαῦρο θάνατο, τὰ κάμανε κομμάτια,
κάψαν καλύβια τῶν φτωχῶν, μὰ κάψαν καὶ παλάτια.

Πολλῶν πλουσίων τέκνων Σου, οἱ ἄγριοι Μπολσεβίκοι,
ἢ τίγρεις ἢ ἀνήμερες, οἱ πεινασμένοι λύκοι,
καὶ τὶς περιουσίες των τὶς ἄρπαξαν τὰ κτήνη,
τὰ ἀνθρωπόμορφα θεριά, οἱ Μπολσεβίκοι 'κεῖνοι.

Καὶ λίγοι πού προφθάσανε, νὰ σώσουν τὴ ζωὴ τους,
ὅ,τι κι' ἂν εἶχαν ἱερό, τὴν πίστη, τὴν τιμὴ τους,
κι' αὐτοὶ στοὺς δρόμους πέφτουνε, νεκροὶ πάνω στὸ χῶμα,
κι' ἀπ' τὶς στερήσεις τὶς πολλές, ἑκαταντήσαν πτῶμα !

Μὰ πῶς, Μητέρα δὲ μιλᾷς, γιατί τρέχει τὸ δάκρυ;
μήπως θ' ἀνοίξης πόλεμο πάλι ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη;
Γιατὶ κυττᾷς τὰ κύματα; γιατί τὸ ἀκρογιάλι;
μήπως θὰ γίνης σίφουνας πάλι κι' ἀνεμοζάλη ;

Γιατὶ κυττάζεις τὸ γιालὸ καὶ πότε τὰ βουνά σου,
τὶ ἔχεις μέσ' τὴ σκέψη Σου καὶ μέσα στὴν καρδιά Σου;
Πές μας το Μάνα, πές μας το νὰ ξέρουμε κι' οἱ δόλιοι,
θὰ φύγη ὁ Ἀγαρινὸς τώρα πειὰ ἀπ' τὴν Πόλη;

Πές μας καὶ γιὰ τὸ Γίγαντα, τὸ ὕστερον παιδί Σου,
πού γέννησες καὶ σοῦδωσεν ἀκέρηα τὴν τιμὴ Σου,
πού τὸν ἐκοιλοπόναγες πρὸ πεντακόσια χρόνια,
καὶ τὸν ἐγέννησες κρυφά, στοὺς πάγους καὶ στὰ χιόνια,

Στὰ πειὸ θεόρατα βουνά, πάνω στὸ Ψηλορείτη,
στὸ δοξασμένο Σου νησί, ὅπου τὸ λένε Κρήτη,
μέσα σὲ σπήλιο ἄγριο, στὴν πειὸ ψηλὴ κορφή του,
κι' ἀπὸ λεχοῦδι ἄστραφτεν, ἡ ξύπνεια στὴ μορφὴ του !

Καὶ τοῦβαλες στὸ πλάϊ του Μοῦσες νὰ τὸ λατρεύουν,
καὶ τὶς νεράϊδες τῶν λιμνῶν νήπιο νὰ τὸ χορεύουν,
τὴν Ἀμαζόνα τοῦ βουνοῦ νὰ τὸ ὑπερασπίζη,
καὶ τὴ θεὰ Ἐλευθερίαν θάρορος νὰ τοῦ χαρίζη.

Γιὰ συντροφιά, τοῦ ἔδωσες τὸν ἥλιο, τὸ φεγγάρι,
κι' ὅ,τι ἀνθοῦνε στὰ βουνὰ μὲ ὠμορφιά καὶ χάρη.
Γιὰ λίκνο του μυρτόκλαδα, γιὰ σπάργανα τὴ δάφνη,
γιὰ πουπουλένιο στρωμὰ του, τῶν λαγκαδιῶν τὴν πάχνη.

Τ' ἀηδόνια, γιὰ νανούρισμα, ὡς καὶ τὰ χελιδόνια,
καὶ γιὰ σινδόνι καθαρὸ, τὰ κάτασπρα τὰ χιόνια.
Γιὰ φυλαχτὸ, τοὺς κερανοῦς, τὰ μαύρ' ἀστροπελέκια,
ποὺ γίνηκαν τόσες φορές στὴν Κρήτη Σου ντουφέκια.

Κρυφὰ 'κεῖ τὸν ἀνάτρεφες καὶ μιὰ βραδεῖα τοῦ Μάρτη,
στὴ θυγατέρα Κρήτη Σου, τὸν ἔστειλες ἀντάρτη,
τὸ τί ἐγίνηκ' ἔπειτα τ' ἄγραψ' ἡ ἱστορία,
Μανοῦλά μας ἀντάρτισσα, Βασίλισσα, Κυρία !

Λοιπὸν, αὐτὸ τὸ τέκνο Σου, τὸ μέγα τὸ παιδί Σου,
ποὺ τ' ὄστειλες στὰ μακροῦ, τώρα μὲ τὴν εὐχὴ Σου,
ποὺ πέρασε τὰ πέλαγα καὶ διάβηκε στὴ Δύση,
τοῦ κόσμου 'κεῖ τοὺς ἰσχυροῦς, διὰ νὰ συναντήση.

Νὰ τοὺς εἰπῇ τὸ δίκηο Σου, καὶ τὰ παράπονά Σου,
κι' ὅτι γυρεύεις λευτεριά, γιὰ ὅλα τὰ παιδιά Σου.
Δὲ θὰ 'μπορέσῃ, μάνα μας, δὲ θὰ τὸ κατορθώσῃ,
σ' ὅλα τὰ σκλάβα μέρη σου τῆ' λευτεριά νὰ δώσῃ;

Νὰ χύσῃ φῶς ἐλευθεριᾶς, στὰ Δωδεκάνησά σου,
νὰ ἰδοῦνε 'μέρα 'λευτεριᾶς στὴν Κύπρο τὰ παιδιά Σου,
Στὴ Βόρειο τὴν Ἑπειρο, στὴ Θράκη, στὴ Χειμάρρα,
ἀφορισμὸς κι' ἀνάθεμα, χίλιες φορὲς κατάρρα,
σ' αὐτοὺς π' ἀκόμα, προσπαθοῦν Τοῦρκο νὰ 'ποστηρίξουν,
καὶ τέτοια μέρη γνήσια, Ἑλληνικὰ νὰ πνίξουν !

Τί θὰ γενῆ ὁ Πόντος μας, καὶ τόσα ἄλλα μέρη,
τῶμορφο Ἄδραμμίτι μας, Φρένελι καὶ Κεμέρι,
ἢ Ἐφεσος, ἢ Σάρδεις Σου, ἢ Φιλαδέλφειά Σου,
καὶ πλεῖστες χῶρες καὶ χωριά πού χτίσαν τὰ παιδιά Σου.

Ἡ Προῦσα, τὸ Βαλοῦ-Κεσέρ, ἢ ξακουστὴ Τρωάδα,
πού ἀπ' τὴν ἀρχαιότητα, ἦτανε στὴν Ἑλλάδα,
ἢ ξακουστὴ ἢ Ἑλλη σου, τοῦ Δάρδανου ἢ χώρα,
δὲ θὰ σωθοῦνε καὶ αὐτὰ ἀπ' τῶν ἐχθρῶν τῆ' μπόρα;

Τῆς Προποντίδος τὰ νησιά, Μυριόφυτος καὶ Χώρα,
δὲ θὰ γενοῦν ἐλεύθερα κι' αὐτὰ μαζύ μας τώρα;
Ἄλλα μας τὰ παράλια, ἕως τὴν Προποντίδα,
τί θὰ γενοῦν Μητέρα μας, Ἑλλάς, γλυκειὰ Πατρίδα;

Πῶς δὲν μᾶς ἀποκρίνεσαι, γιὰτὶ 'σαι ἀνταρσιασμένη,
γιὰτὶ τόσο περίλυπη, στέκει, καὶ δακρυσμένη;

φοβάσαι μὴ τὸ τέκνο σου, δὲ θὰ τὸ κατορθώσῃ,
σὲ ὅλους γιὰ παρηγοριά, τῇ 'λευτεριά νὰ δώσῃ;

"Ἐννοια σου, μὴ πικραίνεσαι γιὰτὶ 'ναι Βενιζέλος,
κι' αὐτός, ποῦφερε τὴν ἀρχή, θὰ φέρῃ καὶ τὸ τέλος.
ἐκεῖ μὲ γλῶσσα πύρινη, θὲ νὰ ἐξιστορήσῃ,
τὰ ἔθνικὰ μας δίκαια καὶ θὰ πεισθῇ ἡ Δύση,

Θὰ τοὺς εἰπῇ, ἂν θέλουνε, παγκόσμιο εἰρήνη,
καθὼς τὴν ὄνειρεύονται οἱ ἰσχυροὶ ἐκεῖνοι,
κι' ἂν θέλουν τὴν 'Ανατολή, εἰρήνη νὰ καλύψῃ,
πρέπει τὸ μισοφέγγαρο, γιὰ πάντα νὰ ἐκλείψῃ !

Νὰ κυματίσῃ ὁ Σταυρὸς καὶ στὸν κυματισμὸ του,
νὰ χύσῃ φῶς ἐλευθεριᾶς καὶ τὸν πολιτισμὸ του,
ν' ἀνθίσουν πάλι τὰ βουνά, ἢ λαγκαδιές, τὰ δάση,
καὶ ὁ καθεὶς, τοὺς πόνους του, τὶς πίκρες νὰ ξεχάσῃ.

Νὰ κελαϊδήσουν τὰ πουλιά, νὰ βγάλ' ἡ γῆ χορτάρι,
πὺ τ'ἀκαψε, τὰ ξέρανε, τὸ Τουρκικὸ ποδάρι,
νὰ καθαρῖσ' ὁ οὐρανός, ἀπὸ τὴ συγνεφιά του,
νὰ βρῇ τὴν κόρη ἢ μάνα της, κι' ὁ κύρης τὰ παιδιά του.

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπανε, τὰ τέκνα στὴ μητέρα,
κι' ἐκείνη, ὕψωσε θολά, τὰ μάτια στὸν αἰθέρα,
κάτ' ἐψιθύρισε, σιγά, καὶ σήκωσε τὸ χέρι :
«Τὰ βλέπετε ; τὰ βλέπετε ; τοὺς λέγ' αὐτὰ τὰ μέρη,

Χιλιάδες χόνια 'πέρασαν ἀπ' τὸν καιρὸν ἐκεῖνο,
πὺ ὅτι εἶχα, τῶδωσα, κι' ἀκόμ' ὅτ' ἔχω δίνω,

πού δῶ πρωτογεννήθηκα καὶ ἴδῶ εἶδα τὸν ἥλιο,
ἀπὸ θεοῦς, . . . καὶ πάσχισα καὶ ἔκανα Βασίλειο.

Τὰ βροῖκα ἄγρια κι' ἔρημα ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη,
ἐγὼ τὰ καλλιέργησα, ἐγὼ μ' αὐτὸ τὸ χέρι,
ἔκτισα πόλεις καὶ χωριά, πού καὶ αὐτὴ ἡ Δύση,
ὥς τώρα στέρνει τέκνα της γιὰ νὰ τὰ προσκυνήσῃ !

"Ἄς εἶναι καὶ ἐρείπια, πάλ' ἔρχονται ἀκόμα,
σκύφτουν καὶ τὰ ἀσπάζονται γονατιστοὶ στὸ χῶμα,
πολλοὶ ἐφάνησαν, σκληροί, κι' ἀγνώμονες, σὲ ἴμένα,
τὰ πειὸ λαμπρὰ κειμήλια, μοῦ τάχουνε κλεμμένα.

Κλέψαν πολλὰ ἔπ' τὴν Ἔφεσο, Πέργαμο καὶ Τρωάδα,
δὲ μ' ἐσεβάσθησαν ποτὲ πῶς ἤμουν ἡ Ἑλλάδα,
πῶς εἶμ' ἐγώ, κείν' ἡ θεά, πού στα παλῆὰ τὰ χρόνια,
τοὺς ἔσωσα πολλές φορές, ἀπὸ τὴν καταφρόνια !

Τοὺς ἔστειλα τὶς Μοῦσές μου, πνευματικὴ τροφή μου,
χίλιες φορές ἐστήλωσα, τ' ἀτσάλινο κορμί μου,
κι' ἀπάνω μου σωριάσθησαν ἀγρίων λαῶν στίφη,
μὲ λόγχεις, μὲ ἀκόντια, μὲ κράνη καὶ μὲ ξίφη !

Πολλές φορές, μ' ἀπόφαση καὶ λύσσ' εἶχαν ὁρμήση,
νὰ μὲ ξεθεμελιώσουνε Ἀνατολὴ καὶ Δύση,
Κι' ἀπάνω μου, σὰ νᾶμουνα βράχος θεμελιωμένος,
συντριβόνταν κάθε λαός, κι' ἔμειν' ἀποσταμένος !

"Ἄν μὲ συνέτριβ' ὁ ἐχθρὸς τότε στὴ Σαλαμίνα,
πού τόσ' ἀνδρεία δεῖξανε τὰ τέκνα μου ἐκεῖνα,

καὶ τόσο αἷμα Περσικό, στὸ κῦμα εἶχαν χύση,
νομίζετε θὰ βρῖσκονταν, σὲ τέτοια θέσ' ἢ Δύση;

Νᾶχη τέτοιο πολιτισμό, πὺ αἰώνια φῶς σκορπίζει,
σ' ὄλο τὸν κόσμο ἀνθρωπισμό, καὶ τέχνες πὺ χαρίζει,
καὶ τώρα γιὰ ἀνταμοιβή, καὶ τώρα, γιὰ μισθό μου,
ζητοῦν ὀλίγοι ἄκαρδοι, στὸ πλάϊ τὸν ἐχθρό μου.

Ἄκόμα ὡς τώρα, σὰν καὶ πρὶν καὶ στὰ εἰκοσιένα,
πὺ μυριάδες κόκκαλα, ἔχω στὴ γῆ σπαρμένα,
τῶν ἀντρειωμένων μου παιδιῶν, στοὺς πάγους καὶ στὰ χιόνια,
τὸ μαρτυροῦν, τῆς Ρούμελης οἱ λόγγοι, καὶ τ' ἀηδόνια !

Γλυκά, τὴ συχνοτραγουδοῦν, τὴν τόση μου θυσία,
τῆς Δοϊράνης καὶ τοῦ Σκρᾶ τὴ γιγαντομαχία,
π' ἀκόμ' ἀχνίζουν αἵματα στὸν Αἶμο, στὴ Ροδόπη,
κάτι, καὶ γώ, συνέτεινα, νὰ πάψη στὴν Εὐρώπη,

Τ' ἄγριο ματοκύλισμα, ὁ κόσμος νὰ ρηνέψη,
σ' ὄλα τὰ ἔθνη ὁμόνοια χαρὰ νὰ βασιλέψη !

.....
.....

Οἱ Γερμανοὶ ἀπ' τὸ Ἴλιο, μούκλεψαν βιὸ μ' ἀξία,
μὰ ἰδέτε, τοὺς τιμώρησε δικαιοσύνη θεία,
κι' ἄλλοι, μοῦ κλέψαν ποιο πολλὰ ἔργα τοῦ Πραξιτέλη,
καὶ ἐκμαγεῖα γύψινα, τώρα καθεὶς μᾶς στέλλει !

Ἄ Σύλλας εἰς τὴν Κόρινθο, τὰ ἔργα μου τὰ θεία,
τὰ ἔκλεψε, τὰ ἔσυλησε, τὰ φόρτωσε στὰ πλοῖα,

μὰ ἡ ὀργή μου ἔφθασε· τὰ πλοιά του τσακίζει,
καὶ κεῖ, κατὰ τὰ Κύθηρα, αὐτανδρα τὰ βυθίζει !

Ὁ Ἐλεγῖνος σύλησεν, αἴσχος!! τὸν Παρθενῶνα !
ποῦταν προσκύνημα Θεῶν, καὶ τῶν Ἐθνῶν κορῶνα·
Κλέψαν, τὶς Καρυάτιδες, ἀπὸ τὸ Ἐρεχθεῖο,
σύλησαν τὴν Ἀκρόπολη, γυμνώσαν τὸ Θησεῖο !
καὶ στὴν Εὐρώπη τὰ κρατοῦν ἀκόμα στὰ Μουσεῖα,
κι' ἀντὶς αὐτῶν, μοῦ ἔστειλαν, γύψινα ἔκμαγεῖα !

Μ' ἀρπάξανε τὴν Κύπριδα, τὴν Ἀφροδίτη 'κείνη,
π' ἀκόμα μέχρη σήμερα ἡ οἰκουμένη κλίνει,
καὶ γέρνει τὸ κεφάλι της, γιὰ νὰ τὴν προσκυνήσῃ,
τὴν κλέψαν καὶ τὴν ἔχουνε κι' αὐτὴ ἐκεῖ στὴ Δύση !

Ποῦν' ἡ θεά, τῆς Μήλου μας, ποῦνε ἡ Ἀφροδίτη,
ὁ Ποσειδῶνας κι' ὁ Ἐρμῆς, μαζὺ κι' ἡ Ἀμφιτρίτη,
τὰ ἔργα τοῦ Φειδία μας, τὰ ἅγια, καὶ θεῖα,
θὰ μοῦ τὰ στείλουν τάχατες κι' αὐτὰ εἰς ἔκμαγεῖα;

Πῆραν ἀπ' τὴν Τανάγρα μου, Μυκήνας καὶ Κυλλήνη,
τὰ πειρὸ λαμπρὰ μνημεῖά μου, τὴν ἐποχὴν ἐκείνη,
καὶ ὅτι μοῦμεινε φτωχό, καὶ ὅτι ραγισμένο,
μέσα στὰ φυλλοκάρδια μου τὸ φύλαξα κρυμμένο !

Κι' ἄλλα, ποῦ τώρα θὰ βρεθοῦν, μοῦ τᾶκρουσε τὸ χῶμα,
τὸ χῶμά μου, τὸ στοργικό, ὅπου πατῶ ἀκόμα,
κλέψαν κι' ἀπὸ τὰ δύο μου, τὰ ξακουστὰ μαντεῖα,
ἄμετρο βιό, κειμήλια, ἀθάνατα καὶ θεῖα !

Χαθήκαν στὴ Δωδώνη μου καὶ στοὺς Δελφούς μου τόσα,
πὺν νὰ τὰ πῶ ξηραίνονται τὰ χεῖλη μου κι' ἡ γλῶσσα,
γιὰ δέτ' ἐκεῖ τὴν Ἔφεσο πὺν ἔχει καταντήση,
'μπορεῖ μάτι νὰ τὴν ἰδῆ καὶ δάκρυ νὰ μὴ χύση;

'Ιδέτε καὶ τὰς Σάρδεις μου, τοῦ Κροίσου τὸ βασίλειο,
π' ἀπ' τὸ χρυσάφι ἔλαμπε, καὶ 'κεῖνο σὰν τὸν ἥλιο !
χαλάσματα, κατήντησε, κλάψετε, τὸ χαμό του,
κλάψτε τὴ δυστυχία του καὶ τὸν ἀφανισμό του !
'Ιδού, κι' ἡ Φιλαδέλφεια τὴν ἔχουν τουρκεμένη,
τις ξακουστὲς τῆς ἐκκλησιῆς, τις κάνανε τεμένη !

Ποιὸ πέρα τὸ 'Αἰδίني μου, τὰς Τράλλεις μου ἰδῆτε,
ξερριζωμένο σκέλεθρο . . . χαλάσματα πὺν κεῖται
ἡ ζηλευτὴ Ἡλιούπολις, ὅπου χιλιάδες χρόνια,
κρυφά, μοῦ τὴν ἐφύλαξαν, σὰν τὰ βουνὰ τὰ χιόνια !

Ποῦ μοῦ τὴν ἐκατάντησαν, ὀρδὲς βαρβάρων τώρα,
τὴν πόλη μου τὴν ὠμορφη, τὴ ξακουστὴ μου χώρα !
Εἶδα ἐκεῖ τὰ σπλάχνα μου, χυμένα εἰς τὸ δρόμο,
τὰ τέκνα μου ἀλλόφρονα, ἀπ' τὴ σφαγὴ, τὸν τρόπο !

'Ωργίασαν οἱ ἄπιστοι, στ' ἀθῶνα τὰ παιδιά μου,
τὸ πειὸ καθάριο αἷμά μου, 'πῆραν ἀπ' τὴν καρδιά μου,
οἱ ἄγριοι καννίβαλοι . . . μὰ εἶν' κοντὰ ἡ 'μέρα,
πὺν θὰ σκεπάση 'λευτεριά, τὰ μέρη αὐτὰ ὡς πέρα !

Καὶ θὰ τοὺς δώσω 'γὼ φιλιὰ βγαλμέν' ἀπ' τὴν καρδιά μου,
νὰ ἀναλάβουν γρήγορα, τὰ δύστυχα παιδιά μου,

Θὰ τὰ θερμάνω ὅλα τους στὴ στοργικὴν ἀγκάλη,
νὰ ξανανθίσῃ ἢ δόξα τους, τὰ πλούτη τους, τὰ κάλλη.

Καὶ παρ' ἐκεῖ τὸ Γόρδιον, ἰδέτ' ἀφανισμό !
ἔδῶ μιὰ ἕμερα ἔκοψε τὸ Γόρδιο δεσμό,
ὁ Μέγας ὁ Ἀλέξανδρος κι' ἔσχισε τὴν Ἀσία,
τὸ τέκνο μου, πὺν σάρωσε Δαρεῖο καὶ Περσία !

Νά . . . φάνηκε κι' ἡ Πέργαμος τῶν Ἀτταλῶν ἢ Πόλη,
π' ἄστραφταν τὰ παλάτια της καὶ τῶν στεῶν οἱ θόλοι,
πὺν δεύτερ' ἤρχετο αὐτὴ, ἀπ' τὴν κλεινὴν Ἀθήνα,
ποῦνε ἢ δόξες κι' ἢ τιμές; ποῦνε τὰ χρόνια ἕκεινα;

Παρέκει ἢ Πιτάνη μου, ὁ Ἀταρνεὺς ἔδῶθι,
τὰ κάμανε χαλάσματα, τίποτε δὲν ἐσώθη !
Νά, τ' Ἀῖβαλί μου τ' ἄχαρο, τὸ διπλαφανισμένο,
πὺν δυὸ φορὲς σταυρώθηκε γιὰ ἕμένα τὸ καῦμένο !

Π' ἀκόμα, μέσ' τὶς ἄλυσσες καὶ μέσ' τὰ σίδερά του,
βογγοῦσε τὸ ταλαίπωρο, μὲ τὴν παλληκαριά του,
γιὰ ἰδέτε το, γιὰ ἰδέτε το, πὺν ἔχει καταντήση,
ἕμπορεῖ μάτι νὰ τὸ ἰδῆ, καρδιὰ νὰ μὴ ραγίσῃ;

Μὰ θὰ τοῦ δώσω ἕγὼ φιλιά, οἱ πόνοι του νὰ γιάνουν,
τέτοια παιδιὰ μου γκαρδιακά, ποτὲ δὲ θὰ πεθάνουν.
Σιμὰ τὸ Μοσχονῆσί μου, τὸ μοσχαναθρεμμένο,
τὸ σκόρπισαν, τὸ σάρωσαν, καὶ τοῦτο τὸ καῦμένο !

Ποῦταν στολίδι τοῦ γιαλοῦ καὶ ναυτικὸ καμάρι,
καὶ τοῦτο ἀπ' τὰ στήθια μου τὴ ζεστασιὰ θὰ πάρῃ,

νὰ γιγαντώση νὰ γενῆ, θαλασσινὸ δελφίνι,
στὴ δόξα καὶ στὴν ἀρχοντιά, στὴν παλληκαρωσύνη !

Ἡ Φώκαια μὲ τὰ πλούτη της καὶ μὲ τὸ ναυτικὸ της,
ποὺ σκόρπιζε παντοῦ τὸ φῶς, καὶ τὸν πολιτισμὸ της,
πῶς τώρα τὴν κατάντησαν, μαύρη κι' ἀραχνιασμένη,
ποῦταν ἀπὸ τὶς μοῦσές μου, κι' ἀπ' ὅλα προικισμένη !

Ἡ Σμύρνη, ἡ πεντάμορφη, ἡ Σμύρνη ἡ ζηλεμένη,
ποὺ πέντ' αἰῶνες στὴ σκλαβιά ἦταν ἀλυσσομένη,
πρώτη μέσ' τὴν Ἀνατολή, πρώτη στὴ Μικρασία,
καὶ πρώτη κόρη, ἀκριβή, σ' ὅλη τὴν Ἰωνία.

Ποὺ ἔλαμπε στὴ λεβεντιά, στὰ πλούτη καὶ στὰ κάλλη,
ὀλόκληρη ἡ Ἀνατολή, νὰ δείξη δὲν εἶχε ἄλλη,
ποὺ γέννησε τὸν Ὅμηρο, τοῦ Παρνασσοῦ τ' ἀηδόνη,
δῆτε πῶς τὴ κατήντησαν πικρὴ σκλαβιά καὶ πόνοι ! . .

Μίλητος καὶ Κλαζομεναὶ κι' ἡ ξακουστὴ Μυκάλῃ,
ποὺ ἀκόμα εἰς τὰ βάρη του, τῶμορφο ἀκρογιαλί,
κρατεῖ σ' ἓνα φυλαχτό, τὰ Περσικὰ τὰ πλοῖα,
στοὺς βράχους καὶ στὰ φύκια του, στὴν ἀμμουδιὰ τὴν κρούα !

Καὶ τῶν ναυάρχων ἡ σκιὲς Ξανθίππου, Λεωτυχίδα,
φρουροῦν καὶ τὰ φυλάττουνε γιὰ μένα τὴν Πατρίδα,
Ἐδῶ τ' ἀνδρεῖά μου Βουρλά, ποὺ ἡ παλληκαριά των,
ὁ ἄδολός των ἐθνισμός, ἡ τόση λεβεντιά των,

Κεντήσανε πολλὰς φορὲς τ' ἄγριου ἐχθροῦ τὰ μάτια,
βουλήθηκε χίλιες φορὲς νὰ τὰ ἰδῆ κομμάτια,

μὰ δὲν τὸ θέλησε ὁ Θεός, τὸν εἶχε ἀποτυφλώση,
κι' ἀπὸ τὰ μαῦρα νύχια του, νὰ τὰ ἀπογλυτώση !

Καὶ μύριες ἄλλες πόλεις μου μὲ φρούρια καὶ κάστρα,
ποὺ φθάναν μὲ τὴ δόξα τους, τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἄστρα,
ὅλες τὶς ἐκατάστρεψαν, τὶς ἔχουν ἀφανίση,
μπορεῖ Μητέρα, σὰν κι' ἐμέ, 'μπορεῖ νὰ μὴ θρηνήση ;

Γιὰ ὅλ' αὐτά, γνωρίζω γώ . . . ἡ Δύση θὰ ἐνδώση,
καὶ μέσ' στὴ συνδιάσκεψη θὰ τὰ ἐπικυρώση,
στὸ ὄνομά μου, ὅλ' αὐτά, ἀλλ' ὄχι πέρ' ὡς πέρα,
κι' ὄχι ὅπως τὰ ἤθελε μιὰ στοργικὴ μητέρα !

Κι' ἀκόμ' ἐν ἄλλο· τὸν ἐχθρό, πρέπει ἐγὼ νὰ σπρώξω,
στὰ βάρη, κι' ἀπ' τὸν τόπο μου μονάχη νὰ τὸν διώξω·
Μὰ εἶναι ἀπ' τοὺς ἰσχυροὺς, ποὺ μερικοὶ ἀκόμα,
κρατοῦνε σκλάβα τέκνα μου, πὰ' στὸ δικό μου χῶμα.

Θὰ τὰ ἀφήσουν καὶ αὐτοί, μὰ ὡς πότε ἀγάλι ἀγάλι,
θὰ γίνω πάλι σίφουνας, θὰ γίνω ἀνεμοζάλη,
καὶ θὰ ζωσθῶ τὴν ἀστραπή, τὸ μαῦρο ἀσιροπελέκι,
θ' ἀστράψη πάλι ἡ λόγχη μου, θ' ἀνάψῃ τὸ ντουφέκι,

Καὶ μιὰ γιὰ πάντα θὰ λυθοῦν ἔλ' οἱ λογαριασμοί μου,
γι' αὐτό, στὰ χέρια μου κρατῶ, τὸ κοφτερὸ σπαθί μου,
γι' αὐτὸ ν' χλωμὸ τὸ πρόσωπο, κι' ἀστραφτερὴ ἡ ματιὰ μου,
κι' εἶναι χωμένη σ' αἵματα ἢ ἄσπρη φορεσιά μου !
Αὐτὰ τὰ λόγια μίλησε, στὰ τέκνα ἡ Μητέρα,
κι' ὡσὰν ἀητός, πετάχτηκε, χάθηκε στὸν αἰθέρα !
Καὶ 'κεῖνα, τὴν ἐβλέπανε, στὰ σύννεφα καβάλλα,
ποὺ ἔφευγε νὰ πᾶ νὰ ἰδῇ καὶ τὰ παιδιὰ της τ' ἄλλα ! . . .

ΣΤΟΥΣ ΠΡΩΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΕΥΣΙΜΟΥΣ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΑΣ

Τὴν ἡμέρα τῆς ὀρκωμοσίας των

Πῶς εἴσθε λεβεντόπαιδα, κανεῖς δὲν ἀμφιβάλλει·
γι' αὐτό, στὸ στήθος ἢ καρδιὰ τοῦ καθενός μας πάλλει,
καὶ κᾶθε πατριώτης σας, σᾶς εὐχεται μὲ χάρη,
ὅπου πατᾶτε, ὁ σταυρός, νὰ διώχνη τὸ φεγγάρι !

Τώρα, πὺ θὰ φορέσετε, στὴν κεφαλὴ σας στέμμα,
Μικρασιάτικα παιδιὰ, τῆς Ἰωνίας θρόμμα,
καὶ ξίφος εἰς τὴ μέση σας, στὸν ὦμο μανλιχέρι,
δειξτε, πὼς ξέρει νὰ χτυπᾶ τὸ ἀνδρικό σας χέρι,

“Ὅπου ἂν τύχη τὸν ἐχθρό, στὰ σύνορα ’κει πέρα,
Βούλγαρο, Τοῦρκο, Ἄλβανό, μεσάνυχτα καὶ ἄμερα,
πὼς θᾶστ’ ἀκοίμητοι φρουροὶ ὅλοι μὲ τὴν ἀράδα,
γιὰ τὴ σεπτὴ Μητέρα μας, γιὰ τὴ γλυκειάν Ἑλλάδα !

Αὐτό, τὸ ξέρει ὁ καθεὶς. Κανεῖς δὲν ἀμφιβάλλει,
π’ ἂν τύχη ἓνας, μὲ ’κατὸ ἐχθρούς μας νὰ τὰ βάλῃ
θὰ προτιμῆσθαι θάνατο, χίλιες φορές τὴν ὥρα,
ἢ, νὰ μολύνῃ ἐχθρικό ποδάρι πειὰ τὴ χώρα.

Ἄκοῦστε . . . κᾶτι γογγυτοί, φθάνουν μὲ τὸν ἀγέρα
σᾶν ψίδυροι μὲ τὸ βορρηᾶ μᾶς ἔρχοντ’ ἀπὸ πέρα . . . .
εἶναι τὰ σκλάβ’ ἀδέλφια μας, πὺ σφάζουν κι’ ἀτιμάζουν
Τοῦρκοι, καὶ Βούλγαροι μαζύ, καὶ ἔλεος φωνάζουν !

Ποὺ μᾶς ζητοῦνε ἔλεος ! μὲ χέρια σηκωμένα,
τ' ἀδέλφια μας τὰ ἄμοιρα, τὰ ἔρημα, τὰ ξένα,
ζητᾶνε ὅλα συνδρομή, ζητᾶνε εὐσπλαχνία,
ζητᾶνε, νὰ τὰ σώσουμε ἀπὸ τὴ τυραννία.

Εἶνε τὰ σκλάβ' ἀδέλφια μας, τὰ τρισδυστυχισμένα,
ποὺ μέσ' τὶς φυλακὲς βογγοῦν ὄλ' ἀλυσσοδεμένα,
εἶναι τὸ δάκρυ, οἱ στεναγμοί, οἱ κοπετοὶ κι' οἱ θρηνοὶ,
αὐτὰ τ' ἀντιλαμβάνεστε; μπορεῖ κανεὶς νὰ μείνη;

Κι' ἂν ἔχη σίδηρο καρδιά, καὶ σπλάχν' ἀπὸ ἀτσάλι,
μπορεῖ κανεὶς νὰ στέκεται, χωρὶς, φωτιά νὰ βάλῃ,
φωτιά! σὲ ὅλη τὴν Τουρκιά, στὴν Πόλη, στὴν Ἀσία,
νὰ πάψῃ πειὰ ὁ διωγμὸς καὶ ἡ λεηλασία; . . .

Τότε, τῆς Ἄγας τὸ θεριό, τοῦ Βόλγα τὸ καπλάνι,
στὴ γῆ θὰ σκυλοδέρνεται, αἷμα δὲ θὰ βυζάνη!
Τότε πειὰ καὶ τ' ἀδέλφια μας, ἐλεύθερα θὰ ζήσουν,
θὰ βροῦνε καὶ τὴ Μάννα τους νὰ τὴ γλυκοφιλήσουν.

Βαρᾶτε ἔμπρὸς τὴ σάλπιγγα, παιδιὰ καὶ ξεκινηστε,
στὴν Πόλη μας τὴ ξακουστή, μέσα νὰ σταματῆστε,
Φωτιά! σὲ ὅλη τὴν Τουρκιά ! σπαθὶ καὶ εἰς τοὺς ξένους,
καὶ τρέξτε κεῖ ποὺ σπαρταρᾷ ὁ σταυραητὸς τοῦ Γένους :

Πέντε αἰῶνες καρτερᾷ νὰ σᾶς ἰδῇ Ἐκεῖνος,
νὰ πάρῃ τὴν ἐκδίκηση ὁ μάρτυς Κωνσταντῖνος,
πέντε αἰῶνες τώρα,
στοῦ Βύζαντος τὴ χώρα,
μὲ πικραμένα χεῖλη,
στοῦ Ρωμανοῦ τὴν Πύλη !

Στὴ Μικρασία μὲ σπαθί,
στὴν Πόλη μὲ λαμπάδες,
νὰ ῥθοῦνε στόλοι ἀγγλικοί,
νὰ ρθοῦν, νὰ πάρουν ἀπὸ κεῖ,
τὰ λείψανα, μαύρης φυλῆς !
χαρέμια καὶ πασσάδες !..
Καὶ νὰ λειτουργηθῆτε,
μέσ' τὴν Ἀγιά Σοφιά,
καὶ σ' ὅλα σας τ' ἀδέλφια
νὰ δώστε λευτεριά !..

Τὸ ἀνωτέρω ποίημα ἀπηγγέλθη παρὰ τοῦ ἰδίου «Ἐθνικοῦ Ποιητοῦ» κ.
Θεμ. Δημητρούλη τὸν Ἀπρίλιον 1920 ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ Μαγνη-
σίας κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως διὰ Σμύρνην τῶν ἐπιστράτων Μα-
γνησίας καὶ τῶν πέριξ, ἐνώπιον τοῦ τεταμημένου καὶ ἐνδόξου Στρατηγοῦ κ.
Δ. Ἰωάννου, τοῦ ἐπιτελείου, πλείστων ἀξιωματικῶν, τῶν προκρίτων καὶ ἀ-
πειροῦ πλήθους.

ΣΤΟ ΘΩΡΗΚΤΟ ΜΑΣ «ΛΗΜΝΟΣ»,*

Χαλύβδινό μας φρούριο, «Λῆμνος» χρυσὸ καράβι,
πὺ πάντα μέσ' ἴστα σπλάχνα σου, μαύρη φωτιά ἀνάβει !
Φωτιά, ὀργή, κ' ἐκδίκηση, τοῦ Ἔθνους ἡ ἐλπίδα,
σ' ἐσὲ καὶ στ' ἄλλα ὅμοιά σου, ἐλπίζει ἡ Πατρίδα !

Καὶ δὲ θ' ἀργήση ἡ στιγμή, νὰ ῥθῆ αὐτὴ ἡ ὥρα,
πὺ τὴν προσμένονμ' ὅλοι μας, πέντε αἰῶνες τώρα,
Τὰ μάγια πειὰ νὰ λύσουνε, τ' ἀτρόμητα παιδιά σου,
τὰ μαῦρα τὰ κανόνιά σου, καὶ τ' ἀστραπόβροντά σου !

Πὺ θὰ βροντήξουνε καὶ κεί καὶ θὰ γιορτάσουμ' ὅλοι
στὸ μαγικό μας Βόσπορο, στὴ θρυλική μας Πόλη.
Ἡ γαλανή μας νὰ στηθῆ πά' στὴν Ἀγιά Σοφιά,
κ' ὅλο τὸ σκλάβο Γένος μας νὰ ἰδῆ ἐλευθεριά.

Κεῖνη τὴν ὥρα θὰ χαρῆ Γῆ, Οὐρανὸς καὶ φύση,
θ' ἀστράψη ἡ Ἀνατολή καὶ θὰ θαυμάσ' ἡ Δύση,
ὁ κόσμος θὰ ἀλλοιωθῆ ἡ φύσις, τὰ στοιχεῖα,
σ' ὅλα τ' ἀδέλφια ἑλευτεριά θὰ πλημμυρίση θεία ! . . .

* (Τὸ πρωτότυπον τοῦ ἀνωτέρου ποιήματος ἐδόθη παρὰ τοῦ ἰδίου ποιητοῦ κ. Θεμ. Δημητρούλη τὴν 15 Μαρτίου 1920 εἰς τὸν κυβερνήτην τῆς ἐν Σμύρῃ ναυλοχούσης «Λήμνου» κ. Α. Δ. Γονατᾶν καὶ κατεχωρήθη εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ πλοίου)

ΣΤΟ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟ

Τὴν ἡμέρα τῆς ὑποδοχῆς του στὴ Μαγνησία ἀπὸ
τὸ στρατηγὸ Δ. Ἰωάννου

Χίλια, καλῶς ὠρίσατε, μὲ τὶς δροσιές τ' Ἀπρίλη,
μὲ τοῦ Μαγιοῦ τὶς εὐωδιές· σὲ χαιρετοῦν οἱ φίλοι,
τρισέβαστε πατέρα μας... Σεμνὲ Μητροπολίτη,
πὺ ὀλωνῶν μας ἡ καρδιά, γιὰ Σένα κάτι κρούφτει...

Μιὰν ἄλλ' ἀγάπη, σεβασμό, γιὰ τὴ σεπτὴ μορφὴ σου,
γιὰ τὸ μεγάλο ἔργο σου, γιὰ τὴν τρανὴ ψυχὴ σου,
πὺ ὄλα τὰ θυσίαςες γιὰ πίστη καὶ Πατρίδα,
μεγάλε Ἐθναπόστολε, πὺ ἡ φτωχὴ γραφίδα,

Τοῦ ποιητῆ, δὲν ἤμπορεῖ γιὰ νὰ ἐξιστορήσῃ,
τὴ δράση σου, τοὺς μόχθους σου, πιστὰ νὰ εἰκονίσῃ,
Στὸν ἐρχομό σου χαίρεται κι' ἀγάλλεται ἡ φύσις
καὶ μυριάδες στόματα, σοῦ εὐχονται νὰ ζήσης,

Πολὺν καιρό, σὰν τὰ βουνά, πὺ δὲ φοβοῦνται χρόνια,
οὔτε χαλάζια καὶ βροχὲς καὶ παγετοὺς καὶ χιόνια.
Στὸ διάβα σου ὁ Σίπυλος κυρτώνει τὸν αὐχένα,
καὶ γέρνει τὸ κεφάλι του νὰ χαιρετήσ' ἐσένα.

Ὁ Τμῶλος, στέρνει τὶς δροσιές, ἀπὸ τὶς κορυφές του
καὶ τ' Ἀπριλιοῦ τὶς εὐωδιές, ἀπὸ τὶς ρεμματιές του,
Ἐψώνει τὸ κεφάλι του γιὰ νὰ σὲ καμαρώσῃ,
στὸ κουρασμένο σῶμά σου, νειὰ λεβεντιὰ νὰ δώσῃ.

Γιὰ σέ, τῆς Ἰωνίας μας, ἡ ρεμματιὲς ἀνθοῦνε,
καὶ τὰ πουλιὰ στὰ δάση τους, γιὰ σένα κελαῖδοῦνε.
Ριγεῖ καὶ χαίρει, καὶ σκιρτᾷ, ὅλη ἡ Μαγνησία,
γιὰ τοὺς μεγάλους κόπους σου, τὴν τόση σου θυσία !

Ποὺ τόσο σὺ ἐργάσθηρες γιὰ τὴ γλυκειὰ Πατρίδα,
καὶ ἡ ματιὰ σου, σκόρπιζε τὸ θάρρος, τὴν ἐλπίδα,
κείνη τὴ μαύρη ἐποχὴ στὰ σκοτεινὰ τὰ χρόνια,
ποὺ ζούσανε τὰ τέκνα σου στὴ μαύρη καταφρόνια!

Στὴ Θράκη, Δράμα, Σέρρας μας καὶ στὴ Μακεδονία
ἀπὸ τοῦ Κρούμου τὴ γενειὰ τ' ἀνήμερα θηρία
σὰν πόσους δὲν ἐγλύτωσες! βρέφη, παιδιά, μητέρες,
παρθένες σὰν τριαντάφυλλα στὶς μαῦρες 'κεῖνες 'μέρες!

Εἶθε, νὰ ζῆς στὸ θρόνο σου. Μέσ' στὴν ὠραία Σμύρνη,
γιὰ νὰ σκορπίσης φῶς παντοῦ καὶ θάρρος καὶ γαλήνη
νὰ προστατεύῃ πάντοτε ἡ σπλαχνικὴ καρδιά σου,
τῆς τύχης τὰ ἀπόκληρα, τὰ δύστυχα παιδιά σου.

Πάντα νὰ κάνης τὸ καλὸ ποὺ σοῦγραψεν ἡ μοῖρα,
σ' ἀπελπισμένους, δυστυχεῖς, στὸ ὄρφανό, στὴ χήρα. . .

ΣΤΟΝ ΤΙΜΗΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΝΔΟΞΟ ΣΤΡΑΤΗΓΟ

Δ. ΙΩΑΝΝΟΥ

Γιὰ τὴ μεγάλη δράση του στὴ Μικρασία

Τετιμημένε στρατηγέ, ἀντρεῖο παλληκάρι,
Μακεδονίας γέννημα, Χαλκιδικῆς βλαστᾶρι,
πὺ στὴ ψυχὴ 'σαι ἄγγελος καὶ στὴν καρδιὰ λιοντᾶρι,
τοῦ δοξασμένου μας στρατοῦ, λατρεία καὶ καμάρι!

Σ' ἐσὲ πὺ ἢ φαντασία μου μὲ φέρνει σ' ἄλλα χρόνια,
καὶ μοῦ θυμίζει "Ολυμπο, τσαπράζια καὶ μιλιόνια,
Πίνδο, μὲ ἀψηλὲς κορφές, μὲ τὰ γκρεμνὰ στὰ πλάγια,
Ταῦγετο, μὲ ρεμματιές, μὲ δάφνες καὶ μὲ βάγια.
Καὶ μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς κυττάζω ἕνα, ἕνα,
τὰ παλληκάρια τῆς γενιᾶς, κείνης τοῦ 'κοσιένα.

Πότε, μοῦ μοιάζεις τῆς Γραβιάς 'κείνο τὸ παλληκάρι,
πότε τῆς 'Αλαμάνας μας, τὸ Διάκο, τὸ λιοντᾶρι....
"Ἄλλοτε πάλι Μπότσαρη, κι' ἀρθανιτιὰ μελίτσι,
'Αράχωβα μὲ Δίστομο, Κιάφα καὶ Καρπενῆσι!

Χαῖρε, πὺ ἔλαχε σ' ἐσὲ ὡς πέρα νὰ σαρώσης,
τ' ἄσπλαχνα στίφη τοῦ Κεμάλ κι' ἐλευθεριὰ νὰ δώσης
σὲ μυριάδες ἀδελφούς, στὴ Μικρασία ὅλη,
σένα προσμένουν μὲ μυρτιές οἱ ἀδελφοὶ στὴν Πόλη!

Μὲ δάφνες καὶ μυρτόκλαδα οἱ σκλάβοι σὲ προσμένουν,
κι' ἀπ' τὸν ἀντρεῖό σου στρατόν, ἐλευθεριὰ γυρεύουν.
Νὰ φθάσης σ' ἄν τὴν θύελλα, σ' ἄν τὴν ἀνεμοζάλη,
στὸν θρυλικό μας Βόσπορο, στὸ μάγο ἀκρογιάλι.

Ὁ γρανιτόψυχος ἥρωσ στρατηγὸς Ἰωάννου

Καὶ δῶ, σὰν τὴν Ἀνατολὴν τὸ θάρος νὰ σκορπίσης,
πέντε αἰῶνων σίδηρα νὰ καταθρουματίσης.
Νὰ λάμψη πάλι ἡ χαρὰ, στῶν ἀδελφῶν τὰ χεῖλη,
νὰ λάβῃ σάρκα ἢ σκιά, τοῦ Ρωμανοῦ τὴν Πύλη
τοῦ Μέγα Αὐτοκράτορα, τοῦ λιονταριοῦ Ἐκείνου,
τοῦ θρυλικοῦ μας σταυραητοῦ, τοῦ μάρτυ Κωνσταντίνου!

Νάλιθι ἡ παλιὰ ἡ δόξα μας, τὰ τιμημένα χρόνια,
νὰ κελαιδίσουν τὰ πουλιά, στὸ Βόσπορο τ' ἀηδόνια,
ν' ἀνθίσουνε ἡ ρεμματιές τὰ δάση κι' ὄλ' ἡ φύση
ν' ἀστράψῃ ἡ Ἀνατολὴ καὶ νὰ φωτίσ' ἡ Δύση!
Ἡ τουρκεμένες ἐκκλησιές νὰ ξαναλειτουργήσουν,
καὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Γένους μας, σὰ στάχτη νὰ σκορπίσουν!

Προῦσα Ὀκτώβρης 1920.

ΣΤΟΝ ΛΕΟΝΤΟΚΑΡΔΟ ΚΙ' ΕΝΔΟΞΟ ΣΤΡΑΤΗΓΟ

Κ. Ξ. ΝΙΔΕΡ

Γιὰ τὶς λαμπρὲς τοῦ νίκης στὴ Ρωσσία καὶ στὸν
τομέα Φιλαδελφείας—Οὐσάκ

Ἐπὶ κοντὰ σὲ γνώρισα καὶ εἶδα τὴ μορφὴ σου,
κι' ἐγνώρισα τοὺς πόθους σου, στὰ βάθη τῆς ψυχῆς σου,
ποὺ ἄστραφτε τὸ βλέμμα σου, ὅλο τὸ πρόσωπό σου,
καὶ μαρτυροῦσαν ὅλα σου τὸν κρύφιο τὸ σκοπό σου,

Τὰ πειρὰ ἀγνὰ αἰσθήματα, καὶ τὰ ἰδανικά σου,
γιὰ τὴ γλυκεῖα Πατρίδα μας, ποῦχες μέσ' στήν καρδιά σου
νὰ δώσης μάχη φονικὴ καὶ τελικὴ συνάμα,
καὶ εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἐχθροῦ ν' ἀνοίξης τέτοιο τραῦμα,

Τέτοια ἀγιάτρευτη πληγὴ ποὺ νὰ τ' ἀποτελειώση
νὰ μὴ ἔμπορῃ νὰ σταθῇ κι' ἄλλη μάχη νὰ δώση,
ὡς ποὺ νὰ φθάσῃ ὁ καιρὸς, πάλι νὰ τὸ χτυπήσης
ἀπὸ παντοῦ νὰ τοῦ ριχτῆς καὶ νὰ τὸ διασκορπίσης.

Ἔτσι, καὶ τ' ἀφῆρε ὁ Θεός, μὲ τ' ἅγιο τοῦ τὸ χέρι,
καὶ τὸν καταθρυμμάτισες στοῦ Οὐσακιοῦ τὰ μέρη,
καὶ φεύγει πανικόβλητος, γδυμνὸς καὶ πεινασμένος
καταστρεμμένος, ἄκαρδος καὶ κοσμοντροπιασμένος.

Φεύγει, ἀκόμα ἄνανδρος, ὡς τὸ Ἐσκὶ Σεχῆρι
καὶ ὁ τσολιᾶς τὸν κυνηγᾷ, σ' ἄν νᾶναι πανηγῦρι!
Στὰ ἄγρια τὰ μέρη του, καὶ φεύγει σ' ἄν ἀντάρρα,
ἀπὸ παντοῦ τὸν κυνηγᾷ, δάκρυ, καῦμός, κατάρα!

Ἐκείνωνε ποὺ ἔδιωξε, στοὺς πάγους καὶ στὰ χιόνια,
ἐκείνων ποὺ τυράνησεν ἄμετρα τόσα χρόνια
ἐκείνων ποὺ τὸ αἷμά τους βύζαινε νύχτα μέρα,
ζωή, θρησκεία καὶ τιμὴ κρεμόταν στὴ μαχαίρα!

Τοῦ ἄγριου κατακτητή! Μὰ τώρ' ἦλθαν τὰ χρόνια,
νὰ σβύσ' ἡ δόξα, ὁ θρόνος του, στὴ μαύρη καταφρόνια!
καὶ νὰ προβάλ' ἡ λευτεριά, στὰ πρωτεινὰ λιμέρια,
μὲ τοὺς ἀητοὺς τῆς Ρούμελης, τοῦ Αἰγαίου τὰ ξεφτέρια ἰ

Μὲ λύσσα καὶ μ' ἀπόφαση, ὅπως καὶ στὴ Ρωσσία,
τοὺς Μπολσεβίκους σκόρπισες εἰς τὴ Θεοδοσία,
καὶ ἔκανες τὸν Ἀταμὰν Γρηγόριεφ νὰ φεύγῃ,
κι' ἀπ' τὰ Σοβιετ ἐνίσχυση, βοήθεια νὰ γυρεύῃ.

Ἐδῶ, ἀκόμα πειὸ πολὺ τοὺς ἔκανες νὰ νοιώσουν,
πὼς ἀπ' τὴ μαύρη λόγχη μας δὲ θὰ τὴν ἔγλυτώσουν ἰ
Κι' ὅτι καὶ κεῖ στὴν Ἀγκυρα, καὶ πειὸ βαθειὰ θὰ ἔμποῦμε
καὶ μὲ τὸν Μουσταφᾶ Κεμάλ μ' ἐκείνον θὰ τὰ ποῦμε....

Μαγνησία. Αὐγούστος 1920.

ΣΤΟ ΔΑΦΝΟΣΤΕΜΜΕΝΟ ΣΤΡΑΤΗΓΟ

Λ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟ

Γιὰ τὶς λαμπρὲς τοῦ νίκες

Τῆς Ἰωνίας μας βλαστέ, τῆς Σμύρνης μας καμάρι,
τῆς Μικρασίας μας ἀητὲ κι' ἀδάμαστο λιοντάρι!
Καύχημα καὶ λατρεία μας, στολίδι τοῦ στρατοῦ μας,
ἀπελπισιά, παράλυση καὶ τρόμος τοῦ ἐχθροῦ μας.

Ἄκούραστο κι' ἀδάμαστο κι' ὀρμητικὸ ξεφτέρι,
παντοῦ ἢ παρουσία σου, νίκη καὶ δόξα φέρει.
Ἄπὸ τῆ Σμύρνη ἔφευγες μὲ τὸ ἐπιτελεῖο,
μ' ἔκτακτο τραῖνο, κι' ἄστραφτεν ἢ φλογερὴ ματιά σου,
Ἔτρεχες γιὰ τὴ δόξα μας καὶ γιὰ τὸ μεγαλεῖο,
κι' ἐσκόρπιζες θάρρος, χαρὰ, εἰς τὰ στρατεύματά σου.

Ἄπ' ὅπου κι' ἂν ἐδιάβαινες, ἀστρίτης ἢ ματιά σου,
κι' ἐτρέμανε πὺν ἄκουαν, οἱ Τοῦρκοι τὸνομά σου
Στὸ Σουσουροῦ, Βαλῆ Κεσέρ, στὴν Πάνορμο σὲ εἶδα
μὲ τὸ χρυσὸ Ἀητόπουλο ποῦστερνεν ἢ πατρίδα.
Τὴν ἔκτακτη ἄκείνη στιγμή, τὴν ἄγια ἄκείνη ἄμερα
πὺν ἄλευτεριά θὰ σκέπαζε τὴ Θράκη μας ὡς πέρα.

Σᾶς εἶδα, πὺν μιλούσατε κι' ἢ φωτεινὴ μορφή σας,
ἀντανακλοῦσε τὴ χαρὰ ποῦχατε στὴ ψυχὴ σας.
Σᾶς εἶδα καὶ στὴ Ραιδεστό, γοργόφτερο γεράκι,
νὰ χύνετε θάρρος, χαρὰ, σ' ὀλόκληρη τὴ Θράκη!

Ναί! μὲ τὸ λεβεντόπαιδο, τὸ γυιὸ τοῦ Βασιληᾶ μας
τὸ ἐγκόλφι μας τὸ φυλαχτό, ποῦχαμε στὴν καρδιά μας,
π' ὅλος χαρὰ 'ταν καὶ ζωὴ, ὅλος δροσιὰ καὶ χάρη,
ποὺ κάθε κῦμα ζήλευε, τὸ βλέμμα του νὰ πάρη.

Καὶ τώρα ποὺ κατήντησεν ἡ λεβεντιὰ κι' ἡ νειότη,
πῶμοιαζε τῆς Ἑλλάδας μας, τὴν ὠμορφιά τὴν πρώτη,
Στὸ μνήμα μέσα μοναχός, στ' ἀραχνιασμένο χῶμα
κι' ἄφησε τὸν Ἑλληνισμό, νὰ τὸν θρηνηῖ ἀκόμα!

Σοῦ εὔχομαι, Στρατάρχῃ μου, νὰ ξαναδράσης πάλι,
στὰ ζηλεμμένα μέρη μας, στὸ μάγο ἀκρογιάλι,
γρήγορα, πολὺ γρήγορα, στὴ θουλική μας Πόλη
μὲ δάφνες, θάγια καὶ μυρτιές θὰ σὲ προσμένουμ' ὅλοι.

Ἄκοῦς, ἀρχίζει νὰ χτυπᾷ τοῦ Γένους ἡ καμπάνα,
λές, καὶ μᾶς στέρνει μήνυμα ἡ ὀλόγλυκεία μας Μάνα
Ὅλοι ἐκεῖ νὰ τρέξουμε, ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ὅλοι,
στὴ 'νειρεμέν' Ἀγιά Σοφιά στὴ δοξασμένη Πόλη,
ποὺ θὲ νὰ μῆ ὁ Βασιληᾶς, τὴ λειτουργιὰ νὰ κάνῃ
καὶ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Ἔθνους μας, γιὰ πάντα θ' ἀποθάνῃ.

ΣΤΟ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΠΡΟΥΣΗΣ

Κ.Κ. ΔΩΡΟΘΕΟ

ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

Τοῦ δούλου Ἐθνους ἡ ἐλπίς καὶ ὑστερνὴ ἀχτίδα
τρανέ μας Ἐθναπόστολε, Μεγάλε μας Πατέρα,
ποὺ εἰργάσθης καὶ κοπίασες, τόσο γιὰ τὴν Πατρίδα
τοὺς ἐμπνευσμένους λόγους Σου σκόρπα τους πέρα πέρα,

Νὰ τοὺς ἀρπάξουν κεραυνοί, στοὺς σκλάβους νὰ τοὺς πᾶνε
πάντα πιστοὶ στὸν ἀρχηγὸ στὸ Βενιζέλο νᾶναι,
Στὸ μέγα τέκνο τῆς φυλῆς, ποὺ τὸ λατρεύουμ' ὅλοι,
ποὺ θὰ μᾶς δώσῃ λευτεριά, Ἁγιά Σοφιά καὶ Πόλη!

Νὰ ζήσης Τοποτηρητή, πολλὰ χρόνια νὰ ζήσης,
στὴ θρυλικὴν Ἁγιά Σοφιά μέσα νὰ λειτουργήσης
Νὰ ζῆς σὰν τὰ ψηλὰ βουνά, ποὺ δὲν φοβοῦνται χρόνια,
οὔτε ἀστραπές, οὔτε σεισμοὺς καὶ παγετοὺς καὶ χιόνια.

Αὐτὰ τὰ λίγα σεῦχονται τοῦ ποιητῆ τὰ χεῖλη
καὶ εἶθε νὰ πραγματοποιθῶν, οἱ πόθοι μας κι' οἱ θρυλοὶ!

Κωνσταντινούπολις, 1 Δεκεμβρίου 1920.

ΣΤΟΝ ΕΠΙΤΕΛΑΡΧΗ Κ. ΝΟΤΗ ΜΠΟΤΣΑΡΗ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ

Γιὰ τὴ λαμπρά του δράση στὸ Ἐπιτελεῖο

Πολλὲς φορές ἐρχόμουνα στὸ ἀρχιστρατηγεῖο,
ἐκεῖ στὴ Σμύρνη στὸ λαμπρὸ ἐπιτελικὸ γραφεῖο
Καὶ σ' ἔβλεπα πὺν ἄστραφτεν ἀπ' τὴ χαρὰ ἢ μορφὴ σου,
ἢ γιγαντένια σου καρδιὰ κι' ἢ ἀφοβὴ ψυχὴ σου.

Στὸ μέγαρο, πὺν ἔλαμπε τὴν ἐποχὴν ἐκείνη
καὶ τὸ συχνοστεφάνωνε ἢ δάφνη κι' ἢ μυρσίνη
Καὶ τὸ τιμοῦσαν Γίγαντες, ὅλοι μὲ τὴν ἀράδα
πὺν ξεύραν νὰ πεθαίνουνε γιὰ τὴ γλυκειὰν Ἑλλάδα.

Ὅλα πηγαίνουν κατ' εὐχὴ γιὰ τὴ χρυσὴ Πατρίδα,
στὸ Μπέλεσι, στὸ Λαχανᾶ κι' ἐκεῖ στὸ Σκοῶ τὴν εἶδα
Μὲ ματωμένη τὴ στολὴ ν' ἀστράφτη ἢ ματιὰ της
καὶ μέσ' στὴ δόξα νὰ ὀδηγῇ τ' ἀδάμαστα παιδιὰ της
Μοῦ ἔλεγες κι' ἀπ' τὴ χαρὰ δακρῦζανε τὰ μάτια
ὄτ' ὁ ἐχθρὸς θεὸς νὰ γενῇ θρούμματα καὶ κομμάτια.

Τώρα εἰς τὴν ἐξόρμησιν κανεῖς δὲ θὰ τολμήσῃ
τὴ χειμαρρῶδη μας ὀρμὴ γιὰ νὰ τὴν σταματήσῃ
Ὅπως τὸ εἶπες κι' ἔγινε σὲ ἕξῃ μέρες μέσα
πέρ' ἀπ' τὴν Προῦσα ὁ ἐχθρὸς ἰπιάσε νὰ πάρ' ἀνέσα.

Ὁ τόπος καθαρίστηκε, ἢ ἐνδοχώρα ὅλη
καὶ στ' ἄκουσμά μας οἱ ἐχθροὶ λιποψυχοῦν στὴν Πόλη.

Σὲ ἕξη μέρες οἱ ἄπιστοι τὰ παρατῆσαν ὅλα
ἐφόδια καὶ ὄχυρά καὶ πλεῖστα πυροβόλα.

Καὶ φεύγουν πανικόβλητοι ἀπ' τὸ Οὐσὰκ πιὸ πέρα
εἰς τοῦ στρατοῦ τὴν ἰαχὴν ποὺ κραύγαζεν «ἀέρα»
Καὶ ἄφησαν τὸ Σαλιχλί, Μάρμαρ' Ἀλασεέρι,
Ἄξάρι, Σῶμα, Κιρκαγὰτς καὶ τὸ Μπαλουκεσέρι.

Καὶ τρομαγμένοι διασκελοῦν βουνά, γκρεμνά, λαγκάδια
λουφάζουνε στὸ τρέξιμο, φεύγουν σὰν τὰ ζαρκάδια
Μαζὺ καὶ οἱ ἐπιτελεῖς κι' οἱ στρατηγοὶ μαζὺ τους
φεύγουνε γιὰ νὰ σώσουνε μονάχα τὴ ζωὴ τους.

Αὐτὰ τὰ λόγια μοῦλεγες κι' ἀπ' τὴ χαρὰ πετοῦσες
κι' ἄλλες ἀπὸ τὰ μέτωπα εἰδήσεις ἐζητοῦσες,
Γιατ' ἔχεις μέσ' στὶς φλέβες σου τῶν Μποτσαραίων αἷμα
κι' εἶσαι Σουλίου γέννημα καὶ τῆς Ἡλείρου θρόμμα.

Θυμᾶμαι καὶ στὴν Πάνορμο, στὸ ἀρχιστρατηγεῖο
ποῦλθα καὶ σ' ἐπεσκέφθηκα, τὴν ὥρα, ποὺ τ' ἀντροεῖο
καὶ θρουλικό μας στρατεύμα ἔφευγε γιὰ τὴ Θράκη
κι' ἐκεῖ μὲ τὸν Τζαφέρ Ταγιάρ νὰ μετρηθῆ λιγάκι.

Ἦταν ἡ ὥρα ποῦχα βγῆ ἄπὸ μέσ' ἀπὸ τὰ πλοῖα
ποὺ ξαφνικὰ ἐστάλθηκα νὰ κάνω ἀπαγγελία
Στὸ ἄτυχο ἄκρικο παιδί, τοῦ θρόνου τὸ βλαστάρι
ποῦχε τὴν ἄδολη καρδιά, τὴ λεβεντιὰ καὶ χάρη.

Στὸ Βασιληᾶ Ἀλέξανδρο, ἄκρικο τὸ παλληκάρι
ποὺ ξαφνικὰ ἐπέλετο τὴ Θράκη γιὰ νὰ πάρη.

Μὲ συνεχάρηκες θερμά, σοῦ ἄφησα ὑγεία
μὲ πῆγες εἰς τὸ στρατηγὸ καὶ σ' ὅλα τὰ γραφεῖα.

Μὲ σύστησες καὶ ἔφυγα τὴ νύχτα μὲ τὸ στόλο
καὶ βγήκαμε στὴ Ραιδεστὸ μὲ τὸ στρατό μας ὅλο
Καὶ ἔγεινε τὸ ἀπίστευτο θαῦμα στὰ μέρ' ἐκεῖνα,
σὲ πέντε μέρες, τὸ Τζαφὲρ στείλαμε στὴν Ἀθήνα.

Ν' ἀλλάξη τὸν ἀέρα του, λίγο νὰ ἡσυχάση
τὸ μένος τὸ πολεμικὸ ἐκεῖ νὰ τοῦ περάση.
Καὶ στοῦ Φαλήρου τ' ἀνοιχτὸ καὶ μάγο ἀκρογιαλί,
ὀλίγο νὰ συλλογιστῆ τοῦ ντοβλετιοῦ τὸ χάλι.

Ἔλεσε τὸ Δουλὲ Μπουογὰς, Σαράντα Ἐκκλησίες,
χωρὶς μὲ αἵματα πολλά, χωρὶς τρανὲς θυσίες
Καθὼς καὶ τὸ Οὐζοῦν Κιοπροῦ κι' ἡ πόλη ἡ μεγάλη
ἡ ὠρία Ἀδριανούπολη, μὲ τὰ πολλά της κάλλη.

Μὰ ἦρθαν δίσεκτοι καιροὶ καὶ μέρα ἀποφράδα
κι' ἦταν γιὰ τὴν Πατρίδα μας, κι' ἦταν γιὰ τὴν Ἑλλάδα
Ὅτ' ἦταν ὅταν ἔχασε τὸ στέμμα καὶ τὸ θρόνο
καὶ τὴ μεγάλ' Ἀγιά Σοφιά κείνο τὸ μαῦρο χρόνο.

Ποὺ ἔλεσε μὲ τὸ σπαθί, στὰ αἵματα πλεμένος
ὁ μάρτυς ἑκεῖνος Βασιληᾶς, ὁ ἀδικοσφαγμένος
Καὶ ἔκτοτε ἐσκέπασε τὸ Ἔθνος μας σκοτάδι,
σκοτάδι σκοτεινότερο κι' ἀπὸ αὐτὸ τοῦ Ἄδη.

Πάνορμος Ἰούλιος 1920.

Στρατηγός Κονδύλης, ὁ «Κεραυνός» τῆς νίκης

ΣΤΟΝ ΗΡΩΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ Γ. ΚΟΝΔΥΛΗ
ΚΑΙ ΣΤΟ ΓΕΝΝΑΙΟ ΕΠΙΛΑΡΧΟ ΤΣΑΓΚΑΡΙΔΗ
(Κάν-Βογάζ και Παζάρ-κιοϊ.* 'Ιούνιος 1920)

Λιοντάρι μου άτίθασσο, γοργόφτερο ξεφτέρι,
άπ' την αύγή ξεκίνησες με τὸ σπαθὶ στὸ χέρι
'Απ' τὸ χωριὸ τοῦ Κέστερλη, σὺ καὶ τὸ σύνταγμα σου
τὸ δεύτερο τὸ θρυλικό, τ' άθάνατα παιδιά σου.

Καὶ δίνεις μάχη φονικιά με τὸν έχθρὸ κεί πέρα
γιατὶ κρυφά τὸ έμαθε καὶ πρόσμεν' ὄλη 'μέρα.
'Εμαθε άπ' τὸ Κέστερλη πὼς εἶχες ξεκινήσει
καὶ στὰ στενά τοῦ Κάν—Μπογάζ καρτέρι σου'χε στήσει.

Με τι χαρὰ σε πρόσμενεν ὁ σκύλος καὶ έλλίδα
μέσ' στὰ στενά τοῦ Κάν Μπογάζ πὸς σ' έστησε παγίδα
Γιὰ νὰ σε πιάση ζωντανὸ λιοντάρ' άγοριεμένο
άνδρειο παλληκάρι μου, δαφνοστεφανωμένο!

Μὰ ποῦ νὰ τὸ φαντάζετο, ποῦ νὰ τὸ καρτεροῦσε
ὁ Μιραλάης τοῦ έχθροῦ π' άκόμα συζητοῦσε
Πὼς σὺ, Κονδύλη, μάθαινες ὄλα τὰ σχέδιά του
τὰ έργα του τὰ δόλια καὶ τὰ σατανικά του.

Καὶ ξάφνω, πέφτεις πάνω του σάν τὸ σκληρὸ ξεφτέρι
καὶ ὁ άντρεῖος σου στρατὸς τέτοιο κακὸ τοῦ φέρει
Μέσ' στὰ στενά τοῦ Κάν—Μπογάζ τέτοια σφαγή έγίνη
π' άκόμα ὡς τὼρ' άντιλαλοῦν οἱ βόγγοι καὶ οἱ θροῆνοι.

* 'Οχυραὶ θέσεις μεταξύ Σάι δ'ων Μιρμασίας.

Ποὺ χύνονταν ἀπ' τῶν ἐχθρῶν τὰ ματωμένα στήθια
κι' ἐσπάραζαν μέσ' στοὺς γκρεμνοὺς κορμιὰ ἀπίστων
[πλήθια.

Λίγοι μονάχα ἔφυγαν καὶ φεύγουνε ἀκόμα
στὸ τρομερὸ σου μακελειὸ μὲ τὴ ψυχὴ στὸ στόμα! . . .

Οἱ πειότεροι πάνω στὴ γῆ ἐκοίτοντο πεσμένοι
νεκροί, καὶ μέσ' στὸ αἷμά των τὸ μαῦρο βουτηγμένοι
Κι' ἄλλοι μὲ ψυχορράγημα ἐμούγκριζαν στὰ πλάγια
καὶ στὸν ἀχό τους ἔσκουζε κι' ἐθρήν' ἡ κουκουβάγια! . . .

.....
.....

Δὲ στέκεσαι, τὸν κυνηγᾶς, τὸν καταθρομματίζεις,
πέρ' ἀπ' τὴ Φιλαδέλφεια τὸν σπρώχνεις, τὸν τσακίζεις
Καὶ σὰν τὸν ἄνεμο γοργὸ καὶ σὰν τὴν καταιγίδα
κάθιδρο μέσ' στὰ Μάρμαρα, λεβέντη μου, σὲ εἶδα! . . .

Τὰ κυριεύεις καὶ αὐτά, λίγη φρουρὰ ἀφίνεις
λίγο ψωμί, λίγο νερὸ καβάλλα στ' ἄτι πίνεις
Μαζὺ μὲ τὰ λιοντάρια σου καὶ ρίχνεσαι στὸ δρόμο
σκορπᾶς παντοῦ εἰς τοὺς ἐχθροὺς τὴ φρίκη καὶ τὸν τρόμο!

Πενήντα χιλιόμετρα πήρατε σὲ μιὰ ἴμερα
ὑστερ' ἀπ' τὸν κυνηγημὸ τῆς μάχης ἐκεῖ πέρα
Ποὺ δώσατε στοὺς ἄπιστους, ἀντρεῖο παλληκάρι
Εὐρυτανίας γέννημα, τοῦ Πίνδου μας λιοντάρι! . . .

Νάτος κι' ὁ Τσαγκαρίδης μας, ἀκούραστο ξεφτέρι
μὲ τὴν ἐπιλαρχία του καὶ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι

Μέσ' στὸ Παζάο-κιοϊ ἔφτασε, στὸ Σαλιχλῆ παρέκει
καὶ μ' ἓνα τάγμα ἐχθρικό σ' ἄγρια μάχη μπλέκει.

Κι' ἦταν τὸ τάγμα φοβερό, τὸ Σαλιχλῆ φρουροῦσε
κι' εἶχε ρητὲς διαταγές, γι' αὐτὸ δὲν τὸ κουνοῦσε
Σὲ ὅ,τι κι' ἂν συνέβαινε· κάλλιο 'χε νὰ πεθάνη
παρὰ τὸν ἄπιστο Γιουνὰν στὰ μέρη του νὰ βάνη.

Κι' ἦταν φοικτὴ ἡ σύρραξη κι' ἡ μάχη τρομερὰ
τὸ ἱππικό του τῶβαλαν οἱ Τούρκοι μὲ πυρὰ
Γι' αὐτὸ πῆρε ἀπόφαση νὰ τοὺς πεζομαχήση
καὶ ἄνισο ἐφτάωρο ἀγῶνα νὰ κρατήση.

Τελειώνουν τὰ φυσίγγια του καὶ μὲν' ἡ σπάθα μόνη
τὴ σέρνει ὁ ἐπίλαρχος, τὴν κρυφοκαμαρώνει
Σὰν τὸ λιογτάρι πὺ θωρεῖ τὸ σκύμο του χαμένο
καὶ ρίχνεται πιά 'στὸν ἐχθρὸ βουβὸ καὶ πεινασμένο.

Νὰ τοῦ σπαράξη τὴν καρδιά, τὸ αἷμα νὰ ρουφήξη
καὶ μὲ τὰ μαῦρα νύχια του ἄγρια νὰ τὸν πνίξη
Ἔτσι κι' ὁ Τσαγκαρίδης μας ἔννοιωσε στὴν καρδιά του
ὅτι κινδύνευε πολὺ αὐτὸς καὶ τὰ παιδιὰ του.

Καὶ ἔριξε ἄγρια κραυγὴ «Λεβέντες μου, ὀρμᾶτε
τὴ σπάθα εἰς τὰ χέρια σας καὶ τοὺς ἐχθροὺς χτυπᾶτε».
Γράφει κι' ἓνα σημείωμα καὶ στὸν Κονδύλη στέλλει
μ' ἓνα ἱπέα γρήγορα κι' αὐτὰ τοῦ παραγγέλλει·

Τέλειωσαν τὰ φυσίγγια μου, τὰ πυρομαχικά μου
καὶ βρίσκομαι σὲ κίνδυνο καὶ γὰ καὶ τὰ παιδιὰ μου

Ὅχτ' ὄρες πεζομάχημα μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι·
μὰ τοῦ ἐχθροῦ μας ἢ φωτιὰ καταστροφὴ μᾶς φέρει.
Τὰ μαῦρα πολυβόλα του παντοῦ φωτιὰ σκορπίζουν
τ' ἀντρειωμένα μου παιδιὰ τὰ ἀποδεκατίζουν

Σοῦ γράφω· ὄχι πῶς δειλιῶ κι' οὔτε ποτὲ θὰ κλάψω
παρὰ τὰ ἄπιστα σκυλιὰ θέλω ἐδῶ νὰ θάψω.
Τὸ αἷμα τῶν συντρόφων μου θέλω νὰ ἐκδικήσω
κι' ὅλη τὴ μαύρη λύσσα μου πᾶ' στὸν ἐχθρὸ νὰ χύσω.

Καὶ πάλι ξαναφώναξε· «Παιδιά, ξαναορμάτε
μαῦρο κι' ἄγριο ξεκοίλιασμα· ποτὲ μὴ σταματᾶτε.
Ὡρα τὴν ὥραν καρτερῶ φυσίγγι' ἀπ' τὸν Κονδύλη
κι' ἅμα τὴ λάβη τὴ γραφὴ ἀμέσως θὰ τὰ στείλῃ».

Μέσ' στὴν πορεία δόθηκε τὸ γράμμα στὸν Κονδύλη
κι' ἀντὶ τὰ πυρομαχικὰ πῶγραφε νὰ τοῦ στείλῃ,
Δυὸ λόχους παίρνει βιαστικά, σὰν τὸ βορριᾶ προφτάνει
ἀπὸ τὰ νῶτα τῶν Τουρκῶν, τέτοιο κακὸ τοὺς κάνει

Ποὺ σὲ δυὸ ὄρες μοναχὰ τοὺς ἀποτελειώνει
καὶ σ' ἓνα τάφ' ἀπέραντε, ἐκεῖ μέσα τοὺς χώνει.
Καὶ ἡ σημαία τοῦ σταυροῦ τὴ λευτεριά σκορπίζει
παντοῦ· ἀέρι δροσερὸ κι' αὔρα τὴ χαιρετίζει.

Σιδηρ. Σταθμὸς Ἀξαρίου, Ἰούνιος 1920

ΣΤΟΥΣ ΔΟΞΑΣΜΕΝΟΥΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥΣ

ΟΘΩΝΑΙΟ ΚΑΙ ΜΑΝΕΤΑ

(Τσαμ-Τσιφλικ.* 'Ιούλιος 1920)

Χύνοντ' οί Τοῦρκοι ἄνανδρα ξάφνω πά' σ' ἓνα τάγμα
πὸ ἀπ' τῆ ζέστη τὴν πολλὴ τὸ τρομερὸ τὸ καῦμα
Τῆ νύχτ' ἀναπαύοτανε πέρ' ἀπὸ τὸ Τσαμ—τσιφλίκι
κοντὰ ἐκεῖ στὸ Ντενιζλί καὶ χύνονται σὰ λύκοι.

“Αγρι' οί Τοῦρκοι καὶ λυσοῦν στὴν ἔφοδο πὸ κάνουν
οί ἄνδρες μας συντάσσονται, τὴν κούραση ξεχάνουν
Κι' ὁ Μπέλιας ἐπὶ κεφαλῆς, «ἐμπρός, παιδιά, φωνάζει
μὲ λόγχη ἀντεπίθεση, Τοῦρκος μὴ σᾶς τρομάζει! . . .»

Καὶ χύνονται ἀκράτητοι, στ' ἐχθροῦ τὸ μαῦρο κῦμα
οί ἄνδρες μας ἀκάλυπτοι· μὰ ἦσαν λίγοι, κριμα! . . .
Κι' ἦταν ἡ μάχη ἄνισος· οί Τοῦρκ' ἦσαν μελίσι
Μὰ πῶς; ὁ Μπέλιας ἤμπορεῖ νὰ τοὺς ἀναχαιτίση;

Καὶ σκέπτει' ὑποχώρηση μὲ τάξη γιὰ νὰ κάνη
τὴν καταστρώνει στὴ στιγμή, σ' ἐνέργεια τὴ βάνει.
‘Αρπᾶ κι' ἀπ' τὸν καταυλισμὸ τὰ πυρομαχικά του
ὡς καὶ αὐτὰ τὰ ἄρρωστα τ' ἀνάπηρα παιδιά του.

Κι' ἀρχίζει νὰ ὑποχωρῇ τὴ νύχτα στὸ σκοτάδι
μὰ τὸ μαθαίνουν οί ἐχθροὶ καὶ ρίχνονται κοπάδι
Στὸ δρόμο του ἐξαφνικὰ νὰ τὸν πλευροκοπήσουν
νὰ τοῦ τσακίσουν τὴν καρδιά καὶ νὰ τὸν ἀφανίσουν.

* Ὀχυρὰ θέσις παρὰ τὸ Ντενιζλὴ Μικρασίας.

Μὰ μέσ' ἔστο γλυκοχάραγμα σαλπίσματα ἤχοῦνε
καὶ στὸν κυνηγημένο μας στρατὸ γὰρὰ σκορποῦνε
Σαλπίσματα ἤρωϊκὰ σαλπίζουνε καὶ κράζουν
Καρδιὰ παιδιά, καὶ φτάσαμε, νὰ ἤρθαμε ! φωνάζουν.

Οἱ Τοῦρκοι πάλ' ἐνίσχυσι λαμβάνουνε μεγάλη
παίρνουνε θάρρος στὴν καρδιὰ κι' ἀέρα στὸ κεφάλι
Καὶ ρίχνονται ἔξαφνικὰ πάνω στὴ Μεραρχία
πῶφθανε, σὰν ἀνήμερα καὶ ἄγρια θηρία.

Χτυποῦν τὴν ἔμπροσθοφυλακὴ σκληρὰ καὶ τὴν κλονίζουν
τὴν σύγχυση, τὸν πανικό, τὸ θάνατο σκορπίζουν! . . .
Τοὺς πρώτους πυροβολισμοὺς τοὺς ἔφερε τ' ἀέρι
στὸ δοξασιμένο Μέραρχο, κι' ἀμέσως εἰς τὸ χέρι,

Σέρνει τ' ἀστραφτερὸ σπαθὶ τὰ περνιστήρια χώνει
μέσ' στοῦ ἀλόγου τὰ πλευρά· τὸ βλέμμα του θολώνει
Ἄπ' τὴν ὀργὴ καὶ χύνεται στὸ ἄτι του καθάλλα
στὸ δρόμο καὶ ἀκολουθοῦν καὶ τὰ παιδιά του τ' ἄλλα.

Λαμπίρης, Πρωτοσύγκελος, ὁ ἥρωας Σουμπασάκος
ὡσὰν ἀητοὶ προφθάσανε κι' ἀρχίνησεν ὁ τράκος
Ὁ ἄγριος καὶ τρομερός. Κι' οἱ Τοῦρκοι λυσσασμένοι
τολμοῦν σφοδρὰν ἐπίθεσι· μὰ τὴν ἄπελπισμένοι

Φεύγουν ὀπίσω γρήγορα μὲ τὸ ἀλλάχ ! στὸ στόμα
κι' ἀφίνουν νὰ σπαράζουνε πολλὰ κορμιὰ στὸ χῶμα.
Τί καρτερεῖτε βρὲ παιδιά, ἀντρεία παλληκάρια
Μικρασιάτικα θηριὰ καὶ τ' Ἀϊβαλιοῦ λιοντάρια

Ρίχνει φωνὴ ὁ Μέρσαρχος κι' ἄκουσαν τὰ ξεφτέρια.

Γιὰ πᾶψτε τὰ τουφέκιά σας τὶς λόγχες σας στὰ χέρια
Κι' ὀλόϊσα στὰ προχώματα τῶν Τούρκων, καὶ χτυπᾶτε
Παντοῦ τὴ μαῦρ' ἐκδίκησι καὶ τὴ σφαγὴ σκορπᾶτε ! . . .

Γνωρίζουν νὰ σκοτώνονται κι' οἱ στρατηγοὶ ἀκόμα
ἀπὴντησε καὶ ὤρμησε μὲ τὸ σπαθὶ στὸ στόμα

Στὸν πειὸ πυκνότερο σωρὸ καὶ στὴ γραμμὴ τὴν πρώτη
τὸν σκέπασαν ὀβούζια, μαῦροι καπνοὶ καὶ κρότοι ! . . .

Νά ! κι' ὁ Μανέττας χύνεται σὰν τὴν ἀνεμοζάλη
σὰν τὴ φουρτουῖνα π' ἄγρια χτυπᾶ τὸ ἀκρογιάλι
Μ' ὄλη του τὴν ἡρωϊκὴ κι' ἔνδοξη Μερσαρχία
καὶ πέφτουν πάνω στοὺς ἐχθροὺς σὰν ἄγρια θηρία.

Κλονίζουνε τὶς τάξεις του· ἀλλ' ἄξαφνα καὶ πάλι
πέρνει βοήθεια ὁ ἐχθρὸς ἐνίσχυσι μεγάλη
Καὶ ξανακάν' ἐπίθεσι κι' ἀπὸ τὰ δυὸ τὰ μέρη
πετᾶ στὴ μάχη ὁ Μέρσαρχος μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι

Καὶ κράζει εἰς τοὺς ἄνδρας του πάλι ξαναορμᾶτε
τὶς λόγχες 'στὰ τουφέκιά σας, κι' ἄσπλαχνα νὰ τρυπᾶτε
Τὸν μαῦρο κι' ἄπιστον ἐχθρό· ἐμπρὸς ὅλοι πετᾶτε
πειὸ πέρ' ἀπ' τὰ προχώματα καὶ κεῖ μὴ σταματᾶτε ! . . .

Κι' ὁ Ὀθωναῖος ξαναορμᾶ ὀπίσω δὲ γυρίζει
παρὰ μέσα στὶς τάξεις του τοὺς ἄνδρες ἐρεθίζει
Καὶ ξαναπέφτουν στὸν ἐχθρὸ μὲ πέτρες, μὲ κοτρώνια
τὸν κυνηγοῦνε ἄσπλαχνα τοῦ πέρνουν τὰ κανόνια.

Μὰ τότε σφαῖρα τοῦ τρουπᾶ τ' ἀριστερὸ ποδάρι
καὶ πέφτ' ἀπὸ τὸ ἄτι του στὸ δροσερὸ χορτάρι,
Σὰν ἔλατο· κι' ἀπ' τὴν πληγὴ τὸ αἷμα πλημμυρίζει
μέσα στῆς μάχης τὸ χορὸ τὸ θάνατο ἀντικρούζει.

Μὰ πάλι δὲν τὸ δέχεται γιὰ νὰ τὸν μεταφέρουν
κι' εἶναι τὸ τραῦμα σοβαρὸ· αὐτὸ ὅλοι τὸ ξέρουν
Π' ἂν δὲ θελήσῃ πρόχειρη νὰ κάνῃ θεραπεία
γρήγορα θὰ ἐξαντληθῇ ἀπ' τὴν αἰμορραγία.

Μὲ τ' ἀετῶδες βλέμμα του ἀκολουθεῖ τὴ μάχη
κι' ἀντιλαμβάνεται εὐθύς τὴν ἐκβασὴ τοῦ θᾶχῃ
Πικρὸ ἓνα χαμόγελο στὰ χεῖλη του ἀνθίζει
καὶ κράζει τὸν Ὑπασπιστὴ τὸν πιάνει καὶ καθίζει

Παρατηρᾶς τοῦ φώναξεν ὁ Τοῦρκος ἔτσακίσθη
κι' ἀπ' τὸν ἀνδρεῖό μας στρατὸ πῶς ὑπερφαλαγγίσθη
Τώρα δέσε τὸ τραῦμά μου κι' ἀπάνω στὸ φορεῖο
θέστε με κι' ἄς μὲ φέρουνε πέρα στὸ χειρουργεῖο.

Κι' ἐδέχθη, ὅταν τὸν ἐχθρὸ τὸν ἔβλεπε νὰ φεύγῃ
πειὸ πέρ' ἀπὸ τὸ Δενιζλί, κι' ἔλεος νὰ γυρεύῃ
Κι' εἶδε τὴν κυανόλευκο παντοῦ νὰ κυματίζει
καὶ τὸ ἀηδόνι τῆς αὐγῆς νὰ τὴνὲ χαιρετίζει ! . . .

Μπαλούκεσερ Ἰούλιος 1920

ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟ ΒΕΝΙΖΕΛΟ

Μετὰ τὴν κατάληψι τῆς Σμύρνης

Σὲ σένα, νοῦ ὑπέροχε, μέτωπο τιμημένο,
σὲ σὲ ἐλπίζομε' ὅλοι
Μὲ σέ, τὸ μεγαλειό μας εἶνε σφιχτὰ δεμένο,
μὲ σὲ θὰ δοῦμε Πόλη ! . . .

Θὰ ἰδοῦμε καὶ Ἁγιά Σοφιά θὰ πληρωθοῦν καὶ χίλιοι,
χρησμοί, ἐλπίδες, ὄνειρα, καὶ ἐθνικοί μας θρούλοι !
Μὲ σένα ἐπατήσαμε τῆς Βουλγαριᾶς τὸ πτώμα !
μιᾶς ἄτιμης καὶ μαύρης καὶ ἄπιστης γενιᾶς !
Μὲ σὲ τῆς Μικρασίας μας, τὸ ματωμένο χῶμα,
θὰ σώσουμε, νὰ σβύσῃ ὁ Τοῦρκος ὁ φονιᾶς !

Μεγάλε Βενιζέλε, καμάρι τῆς φυλῆς,
καύχημα τῆς Εὐρώπης, τρόμος Ἀνατολῆς.
Σὲ σέ, χρωστοῦμε ὅλοι μας, τὴ δόξα τὴ μεγάλη,
γιὰ σὲ φιλοῦν τὰ κύματα τὸ κάθε ἀκρογιαλί,
Καὶ μέσ' στὶς σεληνόφωτες, νυχτιές ποὺ ἡσυχάζουν
κῦμα μὲ τὴν ἀκρογιαλιά, «Ζήτω Λευτέρη» κράζουν !

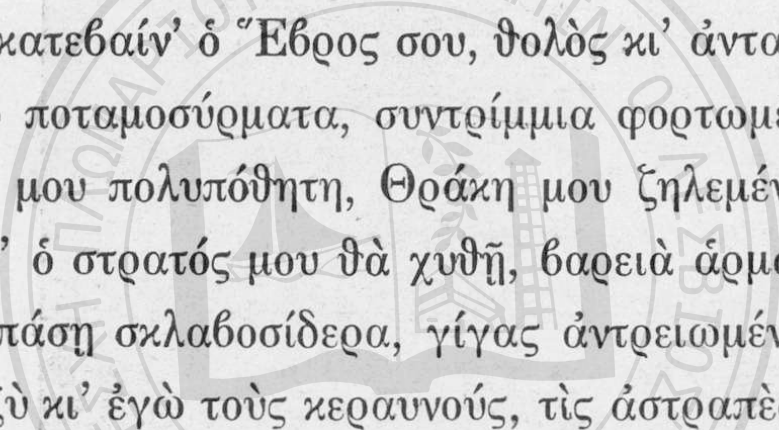
III. ΜΥΡΤΙΕΣ ΤΟΥ ΕΒΡΟΥ

Μάρκου, ὁ γενναῖος στρατηγός

Πῶς κατεβαίν' ὁ Ἔβρος σου, θολὸς κι' ἀνταριασμένος
ἀπὸ ποταμοσύρματα, συντρίμια φορτωμένος
Κόρη μου πολυπόθητη, Θράκη μου ζηλεμένη
ἔτσ' ὁ στρατός μου θὰ χυθῆ, βαρειά ἀρματωμένος
Νὰ σπάση σκλαβοσίδερα, γίγας ἀντρειωμένος,
μαζὺ κι' ἐγὼ τοὺς κεραυνούς, τὶς ἀστραπὲς ζωσμένη !

ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΗΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ

Ἐπὶ τῇ ἀφίξει του εἰς Πάνορμον

Ξαφνικά, μᾶς ἤλθες τώρα, Σύ, Ἑλλήνων τὸ καμάρι,
καὶ τοῦ Θρόνου μας μεγάλο καὶ ἑπερήφανο βλαστάρι !
Καὶ στὸν ἐρχομό σου, φρίττουν καὶ ριγοῦν ὅλα τὰ μέρη
τῆς Μεγάλης μας Ἑλλάδος, λεοντόκαρδο ξεφτέρι !

Ἔρχεσαι, κι' ἀπὸ τὰ βάθρα σείεται ἡ γῆ μας ὅλη,
κι' ἀπαστρέφτουν ἀπὸ δόξα, τῆς Ἀγίας Σοφίας οἱ θόλοι.
Καὶ στῆς Ἑλλῆς τὰ πελάγη καὶ στ' ἀπόρθητα Στενά,
μυριάδες ἀγγελούδια ψάλλουνε «ὦ σ α ν ν ἄ».

Ἔρχεσαι, κι' ὅλη ἡ φύση χαιρετᾷ τὸν ἐρχομό Σου,
τὴν ἥρωϊκὴ μορφή Σου, τὸ μεγάλο τὸ σκοπό Σου.
Καὶ τοῦ Βόσπορου τὸ κῦμα, γνώρισε τὸν καβαλλάρη,
κι' ἀφρισμένο στὸ καράβι, ρίχνεται γιὰ νὰ Σε πάρη.

Νὰ Σ' ἀρπάξη, νὰ Σε φέρη, μέσα στὴν Ἀγιά Σοφιά μας,
Σένα καὶ τὸ ἑπιτελεῖο μὲ τ' ἀθάνατα παιδιά μας.
Πεντακόσια πᾶνε χρόνια, ὅπου ἔπεσεν Ἐκεῖνος,
ὁ μέγας μας ὁ μάρτυς, ὁ λεβέντης Κωνσταντῖνος !

Κι' ἔκτοτε Σένα, προσμένει ἑκεῖ στοῦ Ρωμανοῦ τὴν Πύλη !
μὲ λαχτᾶρα στὴν καρδιά του, μὲ παράπονο στὰ χεῖλη,
Νὰ σὲ ἰδῇ πάνω στὸ ἄτι, καβαλλάρης νὰ διαβῆς
στὴ μεγάλ' Ἀγιά Σοφιά μας μέσα νὰ λειτουργηθῆς !

Γίν' αέρας Βασιληᾶ μου, ἀστραπή, σκληρὸ ξεφτέρι,
κι' ὄρμησε σὰν τὴν ἀντάρα μέσ' τὰ θρυλικά μας μέρη.
Πέρασαν τ' ἀφορισμένα, καὶ τὰ σκοτεινὰ τὰ χρόνια,
λυώσανε στὸ Βόσπορό μας, ἀπὸ τὰ βουνὰ τὰ χιόνια !

Λύσανε, πᾶνε τὰ μάγια καὶ τὰ βάσκανα τὰ μάτια
τρέξε στήσε τὸ θρονί σου στῶν προγόνων τὰ παλάτια
Μυριάδες καρτεροῦνε ἀδελφοὶ Σένα νὰ δοῦνε
νὰ ριχτοῦν στὴν ἀγκαλιά Σου νὰ σὲ γλυκοασπασθοῦνε !

Κι' εἶνε ἔτοιμο τὸ Ἔθνος, σ' ὁποιαδήποτε θυσία,
φθάσε στὴν Ἀγιά Σοφιά μας στὴ Μεγάλῃ ἐκκλησία,
Τέλειωσε τὴ λειτουργιά της κι' ἔλυσαν πλέον τὰ μάγια !
στῶν Σουλτάνων τὰ σαράγια θὰ λαλήσ' ἡ κουκουβάγια
Κι' ἡ ἀράγνη θὰ ὑφαίνη τὸν ἱστόν της στὸ ταβάνι
θὰ ρημάξῃ πειὰ ἡ Πύλη, τὸ Δοβλέτι, τὸ Διβάνι ! . . .

Τὸ ἀνωτέρω ποίημα ἀπηγγέλθη παρὰ τοῦ ἰδίου Ἐθνικοῦ ποιητοῦ, ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τοῦ Θωρηκτοῦ Γ. Ἀβέρωφ καὶ ἐνεχειρίσθη τῷ ἰδίῳ.

Πάνορμος 5 Ἰουλίου 1920

ΣΤΟΝ “ΚΕΡΑΥΝΟ,, (ΣΤΡΑΤΗΓΟ Γ. ΚΟΝΔΥΛΗ)

Θαροῶ, δὲ μὲ λησμόνησες πού ἦρτα στὴ σκηνή σου,
κι' ἀγνάντεψα τὴν ὄψη σου τὴ γιγαντοψυχὴ σου,
Κεῖ πέρα στὸ Γενι-κιοῖ σὲ μιὰ βουνοπλαγιά του,
λιοντάρ' ἐσύ, στὴ ρημικὴ κι' ἀπόκρημνη σπηλιά του ! . . .

Καὶ πότε ἔβλεπα θολὴ κι' ἄγρια τὴν ματιὰ σου,
Κι' ἡμερη, σὰν καμάρωνες τὰ λεβεντόπαιδά σου,
Πού, παίζανε στὸν ποταμό, κι' ἐλούζοντο στ' αὐλάκι,
λιοντάρι τῆς Βαλκανικῆς, Ἀνατολῆς γεράκι.

Σὰν τί ὠραῖα ὄνειρα εἶχες στὴ φαντασία,
νὰ χύσης τὴν ἐλευθεριὰ σ' ὅλη τὴ Μικρασία,
καθὼς πού τὴν ἐχύσατε στὸν Αἴμο ἐκεῖ πέρα,
κι' ἐφώτισεν ἀνέσπερη στ' ἀδέλφια μας ἡμέρα ! . . .

Κι' ἄλλη φορὰ, δὲ λησμονῶ σ' ἕκτακτο τραῖνο μέσα,
πού φεύγαμε γοργόφτεροι, χωρὶς πνοὴ κι' ἀνέσα,
γιοματο πυρομαχικά, κι' ἀτίθασσα παιδιὰ μας,
τρεχᾶτοι γιὰ τὴν Πάνορμο, ποῦρχετ' ὁ Βασιληᾶς μας.

Ποῦρχετο τὸ καμάρι μας τοῦ Γένους ἢ ἐλπίδα,
τοῦ Ἔθνους ἢ παρηγοριά, πῶστερνε μιὰ Πατρίδα,
μὲ χίλιους θρούλους κι' ὄνειρα, τὴ Θράκη νὰ λυτρώση
κι' ὡς τὴν Ἀδριανούπολη, τὴν λευτεριὰ νὰ δώση.

Τὴν ἴδια νύχτα φεύγαμε μὲ τὰ πολεμικά μας,
μαζὺ μὲ τόσα ἐπίτακτα, γιοματ' ἀπ' τὰ παιδιὰ μας

Λιοντάρι τὸ καθένα τους ἴλατι τ' ἀνάστημά τους
ποὺ οἱ Τοῦρκοι ἐπαράλυσαν στὸ πρῶτο χτύπημά τους.

Τὸ ἐνθυμοῦμαι· πρῶτος σύ, ἀπὸ μιὰ φορτηγίδα
πήδηξες μέσ' τῆ θάλασσα σὰν μαύρη καταιγίδα
σὰ θύελλα ὀρμητικὴ σὰ μαύρ' ἀνεμοζάλη,
κι' ἐντὸς λεπτοῦ, ἐσάρωσες, βουνὰ καὶ ἀκρογιαλὶ ! . . .

Μαζύ σου, ἐπηδήξαγε, σὰν τὸ σκληρὸ γεράκι
τ' ἀντρειωμένα σου παιδιὰ, καὶ κάμανε τῆ Θράκη
Καθάρια, σὰν τὰ γάργαρα νερὰ τῆς Προποντίδος
κι' οἱ Τοῦρκοι πέφτουν, προσκυνοῦν τὸ τέκνον τῆς Πα-
[τροίδος

Ἐκεῖνο τὸ ἀητόπουλο ἴκεινο τὸ παλληκάρι
ποὺ κάθε κῆμ' ἀκράτητο, ἐρρίχνετο νὰ πάρη
Τῆ θρυλικῆ του τῆ μορφῆ, τὸ γαλανό του βλέμμα
τῶν Ἀθηνῶν τὸ γέννημα, τὸ καύχημα, τὸ θρέμμα.

Στῆ χειμαρρώδη σου ὀρμὴ καὶ στὴν κεραυνοβόλο
ὁ Τοῦρκος ἕνα πρόφθασε νὰ ρίψη πυροβόλο
Κι' ἐγκαταλείπει τὰ λοιπά, μὲ τὰ ἐφόδιά του,
καὶ φεύγει, φεύγει νὰ σωθῆ σὰ λύκος στῆ φωλιά του.

Τὸν κυνηγοῦνε τὰ σκυλιὰ, καὶ φεύγει λαφασμένος
πλεμένος μέσ' στὸ αἷμά του καὶ κατατρομαγμένος.
Σὰν ἀστραπὴ καθάρισες σὰν κεραυνὸς τῆ Θράκη
τῆς Ρούμελης μας ἀητέ, τοῦ Ἑρμοῦ μας γεράκι !
Καὶ τὸν Γαζῆ Τζαφέρ Ταγιάρ, σὲ μία μόνην ὥρα,
τὸν στείλατε γιὰ ἀλλαγὴ στὴν Ἀθηνῶν τῆ χώρα ! . . .

ΣΤΗΝ ΩΡΑΙΑ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΗ

Γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσί της

Ἄδριανούπολη χρυσῇ, παρθένα τιμημένη,
πὺ σπαρταροῦσες στὴ σκλαβιά, χρόνι' ἀλυσσοδεμένη,
πὺ κάθε Ἕλληνας καρδιά, ἐθρῆνει τὰ δεινά σου,
ἐθρῆνει τὴν ὄρφάνιά σου, τὴ μαύρη συμφορὰ σου.

Πὺ σ' ἔρριψεν ἡ μοῖρά σου, σὲ δυὸ θηριῶν τὸ στόμα,
Τουρκοβουλγάρων, κι' ἔβρεξαν, χίλιες φορές τὸ χῶμα,
μ' αἶμα ἀγνὸ τὰ τέκνα σου, ὦ πόλη ζηλεμένη,
πόλη ἀπὸ μυστήριον καὶ πέπλο, σκεπασμένη ! . . .

Φρίττω, θαυμάζω καὶ ριγῶ στὴν τόσην ἀντοχὴ σου,
στὴν τόσο σου ἡρωισμό, στὴν αὐταπάρησί σου,
Πὺ οἱ ἐχθροί, σοῦ ἔσφιγγαν μὲ βρόχο τὸ λαρύγγι,
πότε τῆς Μέκκας τὸ θηριὸ καὶ ἄλλοτε οἱ λύκοι,

Οἱ νηστικοὶ τῆς Βουλγαριᾶς, νὰ σ' ἀποτελειώσουν
τις σάρκες σου στὰ ὄρνεα, καὶ στὴ φωτιά νὰ δώσουν.
Καινούργιον θάρρος πάντοτε ἀντλοῦσες καὶ ἐλπίδα,
τὸ δακρυσμένο βλέμμα σου ἔστρεφες στὴν Πατρίδα.

Μόνον, ἄπεριμενες νάρθη μίαν ὠμορφ' ἄγια ὦρα
νὰ πάψουν τὰ μαρτύρια κι' ἀπ' τὴ δική σου χώρα
τὰ χρόνια ἐδιαβαίνανε, τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο
ἕως πὺ ἡ Μητέρα μας, γέννησε τὸ μεγάλο,

Τὸν Μέγα Βενιζέλο μας πάνω στὸ Ψηλορείτη
στὸ δοξασμένο τὸ νησί, τὴν ἡρωίδα Κρήτη,
Κι' ἔρριψε μόνον μιὰ ματιὰ στὰ σκλαβωμένα μέρη
καὶ τ' ἀσώσε μὲ τ' ἀνδρικό καὶ σπλαχνικό του χέρι !

Ἄπηγγέλθη εἰς τὸ Γυμνάσιον Ἀδριανουπόλεως ἐνώπιον τῶν κ. κ. Καθηγητῶν καὶ τῶν μαθητῶν, τὴν ἐπαύριον τῆς ἀπελευθερώσεως.

ΣΤΟΝ ΗΡΩΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΓΕΝΝΑΙΟΥΣ ΣΥΜΠΟΛΕΜΙΣΤΑΣ ΤΟΥ

Λεβέντες πὺ ἐχύθητε ὅλοι μὲ μιὰ λαχτάρα,
στοῦ Βόλγα τὰ ἀνήμερα, καὶ ἄγρια θηριά,
Σὰ χείμαρρος ὀρηθικός, σὰ λαῖλαψ 'σὰν ἀντάρα,
καὶ τὰ κατασυντρίψατε, γιὰ τὴν ἐλευθεριά,

Τῆς δακρυβρέχτου χώρας μας τῆς αἵματολουσμένης,
τῆς γῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου μας, τῆς κοσμοδοξασμένης,
Καὶ δώσατε, τὴ λευτεριά στὰ ἅγια 'κεῖνα μέρη,
μὲ τὸ βαρὺ, χαλύβδινο καὶ ἀνδρικό σας χέρι !

Ἡ Τζουμαγιά, ὁ Λαχανᾶς, ἡ Κρέσνα, τὸ Λοξᾶτο,
τὸ ματωμένο τὸ Κιλκίς, πὺ φέροατ' ἄνω κάτω,
Ἐφριξαν στὴν ἀνδρεία σας, στὴ φονικὴ μανία,
στὶς τρομερὲς θυσίες σας, γιὰ τὴ Μακεδονία !

Κορμιά, πὺ δὲν ἐλυώσατε ἀκόμα μὲσ' στὸ χῶμα,
πὺ ἡ ψυχές σας καρτεροῦν, στοῦ Οὐρανοῦ τὸ δῶμα,
Νὰ ἰδοῦνε κι' ἄλλη Ἀνάσταση κι' ἄλλη μεγάλη σκόλη
τὴ γαλανὴ Σημαία μας νὰ ἔμπη μὲσ' τὴν Πόλη.

Σὰν τί δὲν ὑποφέρνετε, ὅταν πατῆ ποδάρι,
Βουλγαρικὸ τοῦ τάφου σας τὸ δροσερὸ χορτάρι
Ἄου μιὰ χούφτα προδοτῶν, ἐτόλμησε νὰ φέρη,
Βουλγάρους εἰς τὰ ἱερὰ καὶ ἅγιά σας μέρη ! . . .

Γιὰ σᾶς, π' ἀντισταθήκατε, στὰ ἄπειρα τὰ πλήθη,
Βουλγάρων καὶ προτεῖνατε τὰ ἀνδρικά σας στήθη,
Κι' ἀπάνω σας σὰ νᾶσαστε βράχοι θεμελιωμένοι,
Ἐσπασαν, κι' ἔπεσαν στὴ γῆ αἵματοκυλισμένοι !

ΣΤΟΝ ΗΡΩΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ ΑΘΑΝΑΣ. ΜΑΡΚΟΥ

Μάρκου, λεβέντη, ἥρωα, ἀντρείο παλληκάρι
τῆς Δοϊράνης τὸ θηριό, Παγγαίου τὸ λιοντάρι
Σουλόβου, Κρέσνας, Λαχανᾶ, γοργόφτερο ξεφτέρι
Νευροκοπίου ἀετέ, ὅπου δὲν ἔχεις ταῖρι.

Χαῖρε πού ἡ ἀνδρεία σου κι' ἡ τόση λεβεντιά σου
μαζὺ καὶ τὰ ἀθάνατα τ' ἀδάμαστα παιδιά σου
τοῦ ἥρωϊκοῦ συντάγματος τοῦ τῶν Σερρῶν τὸ πρῶτο
π' ὠρμήσατε ἀκράτητοι μέσ' στή φωτιά, στὸν κρότο,

Διακοσίων κανονιῶν πλείστων ὀβιδοβόλων
πού οἱ καπνοὶ ἐσκέπασαν τοῦ Οὐρανοῦ τὸν θόλον
πού ἔτρεμε κι' ἐσειέτο τὸ ἔδαφος ὡς πέρα
κείνη τὴν τρομερὴ στιγμή 'κείνη τὴ μαύρη μέρα

Π' ὠρμήσατε ἀκράτητοι σὰν κῦμα ἀφρισμένο
σὰν κῦμα ἀφροσκέπαστο ἀπ' τὸ βορριᾶ δαομένο
καὶ δὲν σᾶς κράτησαν φραγμοί, ἀέρια καὶ ἄλλα
μήτε συρματοπλέγματα, σατανικὰ μεγάλα

Στὶς πρῶτες τάξεις τοῦ στρατοῦ πρῶτος ἐσὺ ξεφτέρι
μ' ἀνορθωμένα τὰ μαλλιά καὶ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι
διέταξες ἐπίθεση δεκάτη, στοὺς ἐχθρούς μας
παρώτρυνες τοὺς ἄνδρας σου τοὺς γυποαετούς μας

Νὰ πάψουν τὸ ντουφέκι τους νὰ πέσουν μὲ τὴ λόγχη
σὲ κάθε λόχη, σὲ ἀμπρί, βουνοπλαγιά καὶ κόγχη

ν' ἀρχίσῃ τὸ ξεκοιλίασμα μὲ τὸ βαρὺ τὸ χέρι
ἀπ' τὸ βουβό, τ' ἀτσάλινο κι' ἀστραφτερὸ μαχαίρι

Ποὺ οἱ Γερμανοβούλγαροι χλωμοὶ σὰ θειαφοκέρι
πέφτανε νὰ φιλήσουνε τὸ ἄσπλαχνό σου χέρι
Ἔλεος, ἐκραυγάζανε μὲ δάκρυα στὰ μάτια
μὰ πρὶν δοθῆ διαταγὴ ἐπέφτανε κομμάτια !

Μέσα στὴν ἄγρια σφαγὴ, μέσ' στὸ λυσσωδὴ τρακό
μαῦρ' ἀπ' τὴ σκόν' ἀπ' τοὺς καπνοὺς, μιᾶς στὸν Παπα-
[δάκο

στὸ ἀφροισμένο τὸ θηριὸ τὸν Ὑποδιοικητὴ σου
πὼς ἢ μεγάλη σου καρδιὰ κι' ἢ γιγαντόψυχὴ σου

Δὲν τὸ κρατᾶ σ' ἓνα στρατὸ πὺ ρίχνει τ' ἄρματά του
πὺ παραδίνει ὄπλισμὸ μὲ ὑψωμένα χέρια
κι' ἔντρομος δὶν' ὅ,τι κρατεῖ καὶ τὰ ἐφόδιά του
ἀκόμα τίς σημαῖές του, ἄς πάψουν τὰ μαχαίρια.

«Διάταξε τοὺς ἄνδρας μου νὰ πάψῃ πειὰ ἢ λόγχη
καὶ στὴ ψυχὴ ἐκδίκηση, καθένας τῶν ὅπ' ὄχει,
ἄς τὴ φυλάξῃ γι' ἄλλοτε, γιὰ ἄλλη μαύρη μάχη
εἰς τὸ Προσλάπ πὺ θὰ καῖ θ' ἀνάψῃ κάθε ράχη !»

Κι' ἔτσι ἢ μάχη ἔπαψε τῆς μαύρης Δοϊράνης
πὺ τέτοια νίκη, μόνο σὺ γνωρίζεις νὰ τὴν κάνῃς.
Μὲ λάφυρα ἀμέτρητα μὲ χίλιους αἰχμαλώτους
Γερμανοβούλγαρους ἐχθροὺς μ' ὄλο τὸν ὄπλισμό τους.

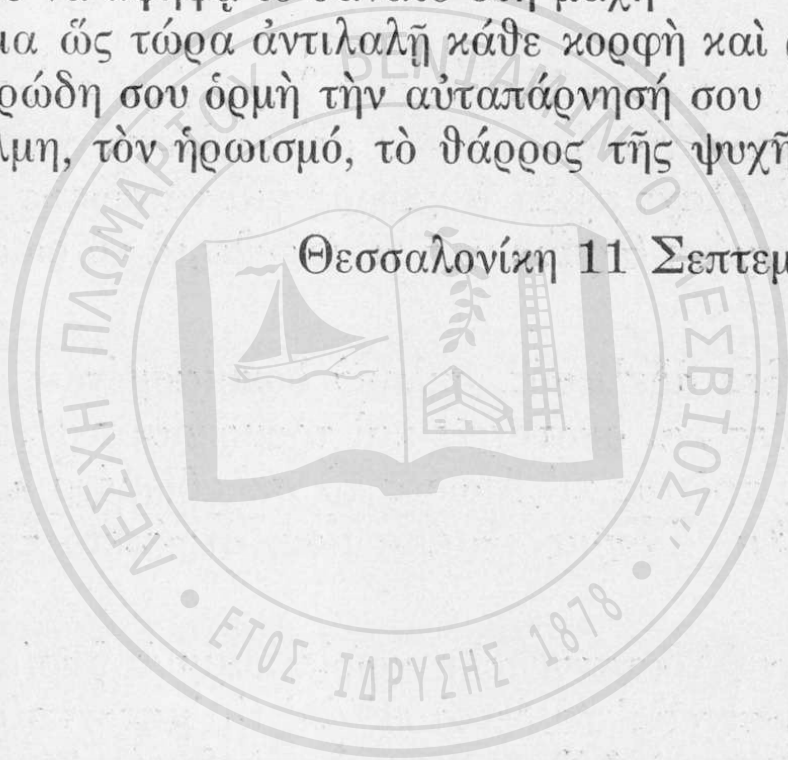
Μπρὸς στὸ τρανὸ τὸ ἔργο σου, στὴ δόξα τὴ μεγάλη
πὺ μένανε κατάπληκτοι Ἑγγλέζοι καὶ οἱ Γάλλοι

ὁ μέγας Φράνς Ντὶ Ἐσπεραὶ τῶν Γαλατῶν στρατάρχης
στὸ μέγα σου κατόρθωμα κι' ἂν ζῆς κι' ἂν δὲν ὑπάρχεις

Μὲ σεβασμὸ μ' εὐλάβεια θὰ φέρῃ τ' ὄνομά σου
γιὰ σὲ καὶ γιὰ τ' ἀνδρεῖα σου τὰ θρυλικά παιδιὰ σου
ποὺ καὶ τῶν Ἄγγλων στρατηγὸς Οὐΐλσον ὁ μέγας
ἀνέφερε στὴν ἔκθεση πὼς δὲν ὑπάρχει ἄλλος

Καθὼς ἐσὲ νὰ ἀψηφᾷ τὸ θάνατο στὴ μάχη
π' ἀκόμα ὡς τώρα ἀντιλαλῇ κάθε κορφή καὶ ράχη
τὴ χειμαρῶδη σου ὁρμὴ τὴν αὐταπάρησή σου
τὴν τόλμη, τὸν ἥρωισμό, τὸ θάρρος τῆς ψυχῆς σου !

Θεσσαλονίκη 11 Σεπτεμβρίου 1918

ΣΤΟΝ ΤΙΜΗΜΕΝΟ ΚΙ' ΕΝΔΟΞΟ ΣΤΡΑΤΗΓΟ

Μ. ΖΥΜΒΡΑΚΑΚΗ

Τετιμημένε Στρατηγέ καὶ τοῦ στρατοῦ καμάρι,
τῆς δοξασμένης σου γενιᾶς, περήφανο βλαστάρι !
Τῆς Τουρκομάχου Κρήτης μας ἀδάμαστο λιοντάρι,
καὶ τῆς Ἀμύνης μας γνωστὸ καὶ πρῶτο παλληκάρι !

Δυὸ στίχους μόν' ἢ Μοῦσά μου θὰ γράψῃ στὴ μορφῇ σου,
στὴ γιγαντένια δράση σου στὴν αὐταπάρησή σου.
Χαῖρε ποὺ ἔλαχε σὲ Σὲ ὁ κλῆρος γιὰ νὰ σώσῃς
τὴ ματωμένη Θράκη μας κι' ἐλευθεριὰ νὰ δώσῃς,

Σὲ μυριάδες ἀδελφούς, σκληρὰ δοκιμασμένους,
ἀπέλπιδες καὶ δυστυχεῖς καὶ τρομοκρατουμένους.
Ὡρησες πρῶτος κι' ἔσωσες τὰ σκλαβωμένα μέρη,
Καβάλλα, Σέρρας, Δράμα μας, ἀτρόμητο ξεφτέρι.

Πῆρες τὴν Ἀδριανούπολη χωρὶς καμμιά θυσία,
τὴν ἔσωσες ἀπ' τὰ δεινὰ κι' ἀπ' τὴ ἄματοχυσία,
τὴ στήριξες στὰ βάρθρα της καὶ στὰ θεμέλιά της,
σκόρπισες θάρρος καὶ χαρὰ, στὰ δύστυχα παιδιὰ της.

Ἀπηγγέλθη εἰς τὸν στρατηγὸν κ. Μ. Ζυμβρακάκην καὶ ἐνεχειρίσθη ἐφ'
ἰδίῳ, ἐν Ἀδριανουπόλει.

IV. ΜΑΤΩΜΕΝΗ ΣΤΡΑΤΑ

Τὰ αἵματα πὸν χύθηκαν καὶ τὰ κορμιὰ πὸν λυώσαν
μέσα στὸ μαῦρο χῶμά σου σφαγμένη Μικρασία,
Τέτιο 'να θάρρος στὴν καρδιά, τέτοια ἐλπίδα δώσαν
γιὰ τὴν τρανὴ κι' ἀφάνταστη στὸ χῶμά σου θυσία
ἄχαρη Μικρασία,

Πὼς θὰ φυτρώση γρήγορα καὶ θὰ ριζοβολήση,
τὸ δένδρο τῆς ἐλευθεριᾶς μὲ τὰ πλατεῖα κλαδιὰ του
Καὶ μὲ καιρὸ τῆ μυρωδιὰ καὶ τοὺς καρποὺς θὰ χύση
καὶ θὰ δεχθῆ στοὺς ἴσκιους του τ' ἀλύτρωτα παιδιὰ του
μὲ ὅλη τὴ δροσιὰ του.

Μιὰ μέρα ὄχι μακρονὴ μιὰ μέρα πὸν θ' ἀστράψη
ἀπὸ τὴ φλόγα τῆς ψυχῆς τοῦ Ἔθνους τὴ μεγάλη,
Πὸν θὰ χυθῆ στοὺς τόπους σου, ὅ,τι κι' ἂν βρῆ νὰ κάψη,
ἀξαφνικὰ σὰν τὸ Βορριᾶ, τὴ μαύρ' ἀνεμοζάλη
στῆς Σμύρνης τ' ἀκρογιαλῆ.

ΣΤΟΝ ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟ ΤΗΣ
ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

ΑΝΑΣΤ. ΠΑΠΟΥΛΑ

Παπούλα, ἀρχιστράτηγε, γενναῖο παλληκάρι,
τῆς Αἰτωλίας γέννημα, Μεσολογγιοῦ βλαστάρι,
Ἄντρειωμένε στή ψυχὴ καὶ στήν καρδιά λιοντάρι,
περήφανε τὸ φρόνημα, τῆς Στρατιᾶς καμάρι !

Ποιὰ μοῖρα σὲ ἐμύρωσε κι' ἔλαβες τέτοια χάρη,
παντοῦ νὰ ὑψώνης τὸ Σταυρό, νὰ ρίχνης τὸ φεγγάρι.
Καὶ στήν ὁρμὴ σου τὰ βουνά, ὅλα ν' ἀντιλαλοῦνε
κι' οἱ οὐρανοὶ ν' ἀστράφτουνε καὶ νὰ φεγγοβολοῦνε!

Νὰ ρίχνεσαι στὸν πόλεμο, γοργὸς σὰν τρικυμία,
νὰ σὲ τρομάζουνε κι' αὐτὰ ἀκόμα τὰ στοιχεῖα.
Μὲ τοὺς Μπιζανομάχους σου μὲ τοὺς γυπαετοὺς σου
ν' ἀνοίγης χάσματα πλατεῖα στοὺς ἄπιστους ἐχθρούς σου!

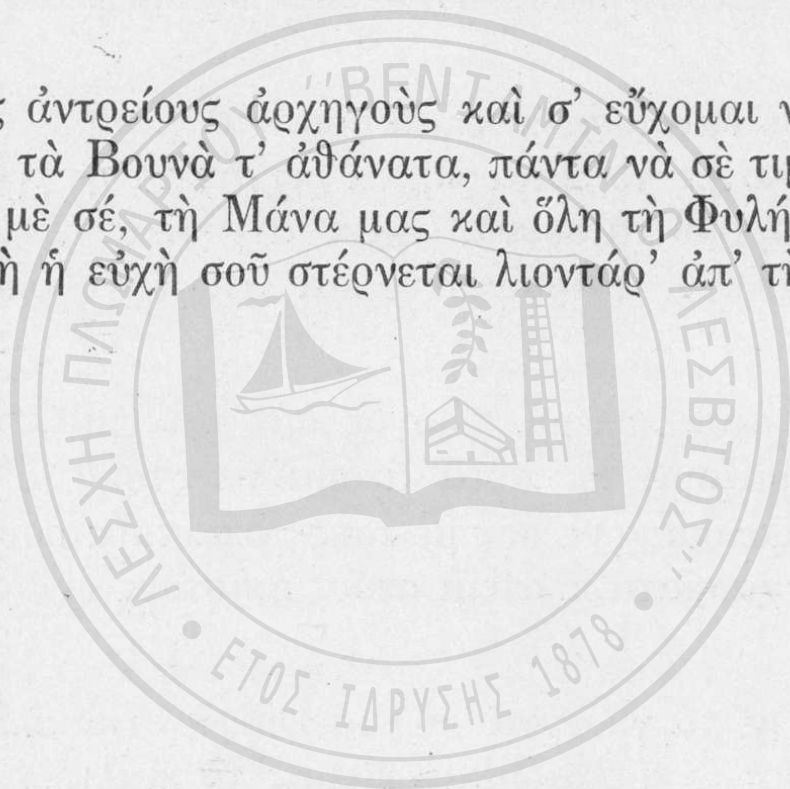
Νὰ διασκελίξης τὰ γκρεμνὰ πὸ μιὰ κορφή στήν ἄλλη,
πότε κρατῶν τὸ σπαθὶ καὶ κάποτε τὸ κιάλι,
Νὰ δίνης διατάγματα νὰ ὀδηγῆς τὴν μάχη,
ἀπὸ λαγκάδι, σὲ γκρεμνὸ κι' ἀπὸ κορφή, σὲ ράχη.

Νὰ μὴ τρομάξης θάνατο, ὀβίδες καὶ κανόνια,
ποὺ μοιάζεις ἕναν Ὀλυμπο, κάτασπρον ἀπὸ χιόνια
Κι' ἄλλοτε πάλι θάλασσα, τρικυμανταριασμένη,
κι' ἄλλοτε Πίνδου κορυφή, μὲ σύννεφα ζωσμένη !

Κοντούλη καὶ Βλαχόπουλε, νὰ ζῆτε χίλια χρόνια
σὰν τὰ πανύψηλα βουνά, πὺ δὲ φοβοῦνται χιόνια,
Τρικούπη ἄξιε στρατηγέ, Λεοναρδόπουλέ μου,
πὺ σᾶς στολίζουσι ἢ μυρτιῆς κί ἢ δάφνες τοῦ πολέμου.

Καὶ σέ, Πλατῆ, γοργόφτερο καὶ ἄφοβο ξεφτέρι,
Διαλέτη μου Διοικητῆ μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι,
Σὲ βλέπω στοῦ Τουλοῦ-Μπουνάρ τοὺς βράχους, νὰ διατάξης
καὶ μὲ τοὺς στρατιῶτες σου τὴ δόξα νὰ μοιράξης

Ἔχεις ἀντρείους ἀρχηγούς καὶ σ' εὐχομαι νὰ ζοῦνε,
σὰν τὰ Βουνὰ τ' ἀθάνατα, πάντα νὰ σὲ τιμοῦνε,
Μαζὺ μὲ σέ, τὴ Μάνα μας καὶ ὅλη τὴ Φυλὴ μας,
αὐτὴ ἢ εὐχὴ σοῦ στέρονεται λιοντάρ' ἀπ' τὴ ψυχὴ μας !

Η ΓΙΓΑΝΤΟΜΑΧΙΑ ΤΟΥ ΕΣΚΙ ΣΕΧΗΡ

(Χαρισμένο στις ιερές σκιές τῶν πεσόντων)

Γιὰ σᾶς, ὅπου ὀρμήσατε, σὰ νᾶταν πανηγῦρι,
στῆς Κοβαλίτσας τὰ γκρεμνὰ 'κεῖ στὸ 'Ἐσκι-σεχῆρι,
στ' 'Αχτσέ-Μπουνὰρ καὶ στοῦ 'Αβγκὶν τὰ τρομερὰ τὰ μέρη
κρατῶντας τὸ ντουφέκι σας, τὴ λόγχη σας στὸ χέρι,

Στοῦ Ντουζ-νταγύ, τὶς κορυφές ἀνδρεῖα παλληκάρια
καὶ τὰ στενὰ τοῦ Μπόζ-'Εγιούπ, ἀτρόμητα λιοντάρια
ποὺ σκόρπιζε τὸ θάνατον ἢ τρομερὴ ματιά σας
καὶ σ' ὕψη δυσθεώρητα, ἔφταν' ἢ λεβεντιά σας.

Ποὺ τὴν ὀρμή σας, δὲ 'μπορεῖ κανεὶς, νὰ σταματήσῃ !
τὴν ἄγριά σας ἔφοδο, τίποτε νὰ κρατήσῃ,
οὔτε συρματοπλέγματα, τάφροι, ἀμπρί, κανόνια,
μήτε χαλάζια καὶ βροχές μηδ' ἀστραπές καὶ χιόνια.

Οὔτε κόπος καὶ στέρηση, δίψα καὶ ἀϋπνία,
μύριων ἐχθρῶν ξεψύχισμα καὶ μαύρη ἀγωνία,
ὅλα μαζὺ δὲ 'μπόρεσαν νὰ σᾶς ἀποκαρδίσουν,
δειλία μέσ' τὶς τάξεις σας, κι' ἀπελπισιὰ νὰ χύσουν.

Παρά, ἐκεῖ σὰ γίγαντες μὲ κεραυνοὺς στὰ χέρια,
τοὺς Τούρκους ἐσαρώσατε, γοργόφτερα ξεφτέρια.
Σὲ βλέπω, πάλι νὰ ὀρμᾶς, Λεοναρδόπουλέ μου,
μὲ τοὺς ἀητούς σου στὶς γραμμές τὶς πρῶτες τοῦ πολέμου.

Καὶ σὺ Τρικούπη, στρατηγέ, μὲ τὸ σπαθὶ σου, πρῶτος
ποὺ στήν ὀρμὴ σου, ἔπαψε τῶν κανονιῶν ὁ κρότος,
Καὶ μίλα μόνο τὸ σπαθὶ κι' ἡ λόγχη τοῦ στρατοῦ μας,
κι' ἀνοιγες χάσματα πλατειά, στὶς τάξεις τοῦ ἐχθροῦ μας

Πλατῆ ! σὲ βλέπω νὰ ὀρμᾶς, μὲ τόλμη καὶ ἀνδρεία,
μὲ τὴν γοργόφτερη, γνωστὴ Ἐβδόμη Μεραρχία,
τοῦ μάγου Ἀρχιπελάγου μας καὶ νὰ πλευροκοπᾶτε,
στὸ σκυλλόγι τοῦ Κεμάλ, θάνατο νὰ σκορπᾶτε ! . . .

Σὲ βλέπω μὲ τὸ «Ἑκτο» σου σύνταγμα Τσοχαντάρη,
νὰ διασκελίζης τὰ γκρεμνά, τοὺς βράχους, τὸ θυμάρη,
Νὰ μὴν ἀφήνης τὸν ἐχθρό, ἀνάσα γιὰ νὰ πάρη,
ζηλεύω τὴν ἀντρεία σου, τὴν τόλμη σου τὴ χάρη,
νὰ δίνης τέτοιο, χτύπημα βαρὺ εἰς τοὺς ἐχθρούς σου
μὲ τὰ λιοντάρια τοῦ Μωρηᾶ καὶ μὲ τοὺς σταυραητούς σου

Καὶ σέ, μὲ τὸ «Δωδέκατο» σὲ βλέπω ἔμπροσς νὰ τρέχης
ἀνδρεῖε, Σουμπουσάκο μας, μ' αἷμα ἐχθροῦ νὰ βρέχης
τὴν μαύρη γῆ, τὴν ἄχαρη καὶ τὴν ἀφωρισμένη,
ποὺ θὲ νὰ μένη μ' αἵματα γιὰ χρόνια ποτισμένη !

Ζωϊτόπουλε, διοικητή, ἀτρόμητο ξεφτέρι,
σὲ βλέπω μέσα στοὺς καπνούς, μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι,
νὰ δέχεσαι δύο πληγὲς κι' ἀκόμα ἔμπροσς νὰ τρέχης,
καὶ μὲ τὸ τίμιο αἷμά σου, πλαγιές, γκρεμνά νὰ βρέχης :...

Ἀφίνεις, τὴ Διοίκηση, κι' ἀναλαμβάνει ἄλλος,
μ' ἀφροὺς στὸ στόμα, καὶ ὀρμᾶ ὁ ἥρωες Σταμελάκος.
Μὰ πρὶν ἀκόμα δυνηθῆ τὸ τέλος γιὰ νὰ δώση,
καὶ πέρ' ὡς πέρα τοὺς ἐχθρούς, νὰ τοὺς κατατροπώση,

Ὀβίδα, πέφτει ξαφνικά, καὶ πέρνει τὴ ψυχὴ του
καὶ πέφτει ἀπ' τὰ χέρια του τὸ φονικὸ σπαθὶ του.
Σωριάζεται σὰν ἔλατο, πὰ στοῦ βουνοῦ τὰ γιόνια
καὶ τραγουδοῦν τὴ δόξα του στὶς ρεμματιές τ' ἀηδόνια !...

Μὲ τὸ σπαθὶ στὰ χέρια σου, σὲ βλέπω Γαλακτίδη,
στὴν τρομερὴ τὴν ἔφοδο νὰ ρίχνεσαι σὰ φίδι
μά, δέχεσαι δύο πληγές, καὶ γέρνεις στὸ χορτάρι,
Δελφίني τ' Ἀρχιπέλαγου, Μοσχονησιοῦ λιοντάρι ...

Καὶ σένα βλέπω Θράβαλε, νὰ ὀρμᾶς σὰν τὸ ξεφτέρι,
νὰ ὑψώνης τὸ πιστόλι σου μὲ τὸ δεξί σου χέρι,
Μά, πρὶν τὴν ἔβδομη βολή, τὸ χέρι σου μοιράρει,
βλήμα ἐχθροῦ σ' ἀπέκοψε, τὸ δεξιὸ ποδάρι !...

Μέσα στὴ μάχη τοῦ Ἀβγκίν, σὲ βλέπω Ποθουλάκη,
ὡς καὶ τὸν πατριώτη σου τὸ Γιῶργο Δεδοράκη
Μὲ ὀρθωμένα τὰ μαλλιά, τὸ μάτι σας ἀστρίτης,
λεβέντες, παλληκάριά μου τῆς Τουρκομάχου Κρήτης !

Μά, πρὶν νὰ λήξ' ἡ ἔφοδος, ἡ ἀντεπίθεσή σας,
τραυματισμένους καὶ τοὺς δύο, σᾶς βλέπουν οἱ ἐχθροὶ σας.
Μὲ τὸ σπαθὶ στὰ χέρια σας, τὸ βλέμμ' ἀγριεμένο,
νὰ ξανορμᾶτε στὸ σωρὸ τὸν μᾶλλον πυκνωμένο !

Βεργόπουλε, τῶν Καλαμῶν, ἀδίμαστο ξεφτέρι,
σὲ βλέπω μὲ τὸ φονικὸ σπαθὶ σου εἰς τὸ χέρι,
Καὶ μὲ τὸ ἄλλο νὰ κρατᾶς πιστόλι νὰ καπνίζῃ,
μὰ βλήμα πέφτει ξαφνικὰ βαρειά σὲ τραυματίζει !

Μπακάλ' άνθυπολοχαγέ, στὴν Κοβαλίτσα πρῶτος,
π' ὀρμουῦσες δὲ σὲ φόβιζε τῶν κανονιῶν ὁ κρότος
οὔτε ἢ λόγγες τῶν ἐχθρῶν τ' ἀκοίμητα πυρά τους
παρά, γοργὸς σὰν κεραυνός, πέφτεις στὸ πρόχωμά τους,
κι' ἀρπάξεις τὸ συγκρότημα ! μὰ ἄμετρα μολύβια
περάσανε τ' ἀτρόμητα κι' ἥρωικά σου στήθεια !

Νὰ πλέης μέσ' τὸ αἷμά σου, σπασμέν' ἢ κεφαλή σου,
δὲ σκιάζεται, δὲ δειλιά, ἢ ἀντρικιά ψυχὴ σου,
Ἐπίατρε Νικόλαε, ἀντρεῖε Τσιριντάκη,
κι' ἐδῶ εἰς τὸ Τουλοῦ-Μπουγάρ, ὡς κι' ἄλλοτε στὴ Θράκη
Ἐδειξες πὼς οἱ Ἕλληνες, ὅπου καὶ ἂν βρεθοῦνε,
τὸν ὄρκο στὴν Πατρίδα των, πιστὰ τὸν ἐκτελοῦνε ! . . .

Ἄνδρεῖε, Δημητρόπουλε, τῆς Ρούμελης γεράκι,
τοῦ Ψηλορείτη μας ἀητέ, Ἀντώνη Καγιαμπάκη,
καὶ Δροσινὲ ἀτρόμητε, σεμνὸ μου παλληκάρι,
μ' ἓνα πικρὸ χαμόγελο ξαπλώστε στὸ θυμάρι ! . . .

Κι' οἱ τρεῖς μαζί, καὶ χύσατε γιὰ τὴ γλυκεῖα Πατρίδα,
τοῦ αἵματός σας τὴ στερνὴ, κι' ὀλόθερμη ρανίδα !...
Ἐννοιά σας, μὴ πικραίνεσθε, μὴν κοίτεσθε θλιμμένοι,
στοὺς τάφους σας σιωπηλοί, λεβέντες τιμημένοι.
Τὸ αἷμα, ποὺ ἐχύσατε, στὰ σκλαβωμένα μέρη,
παντοῦ ἀνάσταση, παντοῦ, κι' ἐλευθερία θὰ φέρη.

Η ΓΙΓΑΝΤΟΜΑΧΙΑ ΤΟΥ ΚΑΛΕΓΚΡΟΥ

Τί μουγκρητά, τί χαλασμός, τί άστραπές στα ούράνια
τί κύματα στρατοῦ πυκνά, καπνοὶ μαῦρα ντουμάνια ;
Ποὺ σκέπασαν τὸ Καλὲ-Γκροτ' ἢ φύση ἐβουβάθη
κι' ὁ ἥλιος ἀπὸ τοὺς καπνοὺς τῆς μάχης ἐσκεπάσθη.

Παντοῦ ῥημιὰ· οὔτε πουλὶ στα δάση δὲ φωνάζει
μήτ' ὁ πετριτής στὸ κλαδὶ οὔτε ἡ κίσσα κράζει
᾽Ὡς καὶ τ' ἀγρίμια τοῦ δρυμοῦ ἀφίσαν τὴ σπηλιά τους
ἀφίσανε τὸν τόπο τους καὶ τὴν κρουφὴ φωλιά τους.

Καὶ μέσ' στα πόδια χώσανε τὴ φουντωτὴ οὐρά τους
φεύγουνε φεύγουν μακρὰ μαζὶ μὲ τὰ μικρὰ τους
Μόνον οἱ μαυροκόρακες κοπάδι στὸν ἀγέρα
κρῶζουνε κοὶ προσμένουνε νὰ βασιλέψ' ἢ ἔμερα
Γιὰ νὰ ριχτοῦν στα λείψανα πτώματα νὰ ξεσχίσουν
νὰ σχίσουνε ἐντόσθια, μάτια νεκρῶν νὰ χύσουν.

Μάχη δὲν ὀνομάζεται πόλεμος δὲ λογιέται
παρὰ ἢ μαύρη κόλαση π' ὁ κόσμος ὅλος σειέται
Δὲν τὸ ἀντιλαμβάνεσθε ποὺ ὡς καὶ τὰ στοιχεῖα
νεκρώθησαν καὶ γίνεται Δευτέρα παρουσία;

Ἐδῶ ἔναι μέγα μακελειό, ἐδῶ φρικτὸ σφαγεῖο
ἐδῶ τοῦ Ἄρχισατανᾶ τὸ μαῦρο συνεργεῖο
Δύο φυλὲς ἀντίπαλες χτυπᾶ ἢ μιὰ τὴν ἄλλη
μὲ λύσσα, μὲ ἐκδίκηση κι' εἶναι φρικτὴ ἢ πάλη.

Καὶ τρομερὴ ἢ ἄβυσσο, ὅπου τὶς ξεχωρίζει
γι' αὐτὸ στοὺς λόγγους, στὰ βουνὰ καὶ στὰ γκρεμνὰ μουγ-
[κρίζει

Τ' ἄγριο πυροβολικὸ κορμὶ ἄπειρα θερίζει
καὶ τὰ ποτάμια τὰ θολὰ μὲ αἷμα κοκκινίζει.

Δύο φυλὲς ποὺ ἔχουνε λογαριασμὸ νὰ ἰδοῦνε
πέντε αἰώνων· μὰ γι' αὐτὸ οἱ δύο των θὰ τὰ ποῦνε
Καὶ θὰ τὰ λέν' αἰώνια ἐνόσφ φέγγ' ἢ ἴμερα
κι' ὁ ἥλιος ἀκτινοβολᾷ κι' ἀστράφτει στὸν αἰθέρα.

Τέσσαρα ἡμερόνυχτα λυσομανᾷ ἡ μάχη
καὶ οὔτε τέλος μὴδ' ἀρχὴ ἐφαίνετο γιὰ νᾶχη
Στὴ μάχη ὁ ἴδιος ὁ Κεμάλ· μαζί του ἦταν κι' ἄλλοι
ἐπιτελεῖς ποὺ εἶχανε τὸ πειὸ τρανὸ κεφάλι.

Γύρω του οἱ ἐπιτελεῖς στὸ χάρι' ὅλοι σκυμμένοι
βουβοὶ δὲν ἀνασαίνουνε! εἶν' ὅλοι λυπημένοι
Καὶ μιὰ σημαία πένθιμη μὲ μισοφέγγαρο' ἄσπρο
κι' ἀνάμεσα τοῦ φεγγαριοῦ λευκό 'ταν ἓνα ἄστρο.

Μὲ κρόσια μαῦρα, πένθιμα ἦταν πλαισιωμένη
καὶ μὲ κοντάρι ὀλόμαυρο τὴν εἶχανε στημένη
Σημεῖα ὅτι εἶχανε θλίψη στὸ στρατηγεῖο
γιατὶ μεγάλους ἔχασαν ἄνδρες στὸ ἀρχηγεῖο.

Κι' ἀκόμ' ὅτι ζητήσανε θυσία ἀπ' τὸ Μελέτι
θυσία ὑπεράνθρωπη κι' ἴσως γενῆ κεσμέτι
Καὶ δώσ' ὁ μέγας ὁ Ἀλλάχ καὶ κἀν' αὐτὴ τὴ χάρη
καὶ τ' ὄχυρὸ τοῦ Καλὲ-Γκροτ γενῆ τάφος, μεζάρι.

'Απέραντο εἰς τοῦ Γιουνὰν τὰ λυσσασμέν' ἀσκέρια
καὶ λύσουνε τοῦ Ἔθνους των τ' ἀλυσσωμένα χέρια
'Ο κάθε Μουσουλμάνος πειὰ θὰ ζήση μὲ ραχάτι
καὶ τὸ μπουρέκι του θὰ τρώη γέροντας στὸ κρεββάτι.

Αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Κεμάλ καὶ οἱ τιτλοῦχοι ὅλοι
τὰ εἶπανε στὴν Ἄγκυρα τὰ γράψανε στὴν Πόλη
Καὶ σύναξαν στρατεύματα κι' ἐφόδια μεγάλα
ζωοτροφίες, χρήματα κι' ὅ,τι ζητήσαν ἄλλα.

Μιὰ κοίταξε στὸ Καλὲ-Γκροτ τὴν ἔρημο 'κεῖ πέρα
κι' ἔλεγε στοὺς ἐπιτελεῖς, πὼς πρὶν νὰ σβύσ' ἡ ἴμερα
'Εδῶ θὰ γίνῃ τοῦ Γιουνὰν τὸ μαῦρο κοιμητήριο
αὐτὸ καὶ σεῖς τὸ ξέρετε καὶ δὲν εἶνε μυστήριο.

Μὰ βράδυσεν ἡ τέταρτη κι' ἦλθεν ἡ πέμπτη ἴμερα
κι' ἀκούστ' ἡ μαύρη ἰαχὴ, πὺν κράζανε «ἀέρα»
Καὶ ὁ στρατὸς μας χούμιξε σὰν λαίλαψ, σὰν ἀντάρα
κι' οἱ Τοῦρκοι πανικόβλητοι φεύγανε μὲ τρομάρα.

Τὲς πλάτες των ἐγύρισαν ζητοῦν νὰ φύγουν ὅλοι
πῶκαμε τὸν πολὺν Κεμάλ νὰ σύρη τὸ πιστόλι
Μαζύ του κι' οἱ ἐπιτελεῖς μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι
πολλ' ἀπ' τὰ πολυβόλα τους τοὺς στήσανε καρτέρι.

Καὶ φράξανε τὸ δρόμο τους πὺν μόλις κατορθῶσαν
τὸ ὑλικό, τὸ γόητρο, τὶς θέσεις των καὶ σῶσαν
Καὶ βιαστικὰ ἐδιάταξε δυὸ μεραρχίες ἄλλες,
νὰ πέσουνε στὸν πόλεμο νὰ πάρουν θέσεις κι' ἄλλες.

Καὶ ὄλο του τὸ ἵππικὸ μὲ καλπασμὸ νὰ φθάσῃ
ἀπὸ τὰ πλάγια τοῦ Γιουνὰν κι' ὀμπρός του νὰ περάσῃ
Κι' ἀμέτρητος Τουοκόκοσμος, ἔτρεχε μὲ τρομάρα
νὰ δώσῃ χέρι στὸν Κεμάλ στῆς μάχης τὴν ἀντάρα.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ κλονίζεται στὴν ἔφοδο ὁ στρατὸς μας
εἶνε τὰ μέρη ὄχυρά, ἄπειρος ὁ ἐχθρὸς μας
Χιλιάδες ἐχθρικά πυρὰ τοῦ βάλανε στὴ μέση
κι' ὁ συντριμμένος μας στρατὸς βάφτει τὴν κάθε θέση,

Μὲ τὸ ἀγνὸ τὸ αἷμά του καὶ πίνει τὸ χορτάρι
καὶ πίν' ἢ χέρσα 'κείνη γῆ, ὁ σκίνος τὸ θυμάρι
Μὰ μέσ' στὴν κρίσιμη στιγμὴ στὸ τρομερὸ πελέκι
πέφτει ὡσὰν τὸ σίφουνα, σὰ μαῦρ' ἀστροπελέκι.

Μὲ τὸ ὀλόγδυμο σπαθὶ νά... φθάνει ὁ Πλαστήρας
μὲ τοὺς ἀητοσολιάδες του στὸ πλάϊ του κι' ὁ Ζήρας
Μὲ πεζικὸ τὸ δεύτερο τ' ἀντρείο παλληκάρι
καὶ ρίχνεται μέσ' στοὺς ἐχθροὺς σὰ τίγρις σὰ λιοντάρι.

Καὶ δεξιά του φθάνουνε τῆς πέμπτης Μεραρχίας
δυὸ σιδηρᾶ συντάγματα ὑπέροχης ἀνδρείας
Νὰ κι' ἡ ἐπιλαρχία μας τ' ἀντρείου Τσαγκαρίδη
φθάνει στὸ ἄκρο δεξιὸ καὶ χύνεται σὰ φίδι.

Ἄγριο στὰ νῶτα τοῦ ἐχθροῦ καὶ πρὶν τὸ ἵππικὸ του
τῆ δῆ καὶ τὴν ἀντιληφθῆ, χαλνᾷ τὸ σκοπὸ του.
Μὰ κι' ἄλλο, τάγμα πρόφθασε βοηθᾶ τὸν Τσαγκαρίδη
τὸ τάγμα τοῦ ἀτίθασσου τοῦ ἥρωα Βαΐδη.

Οἱ δυὸ οἱ ὄγχοι τῶν στρατῶν χτυπιοῦνται λυσσασμένοι
κι' οἱ δυὸ θὰ πέσουνε στὴ γῆ κανεῖς των δὲ θὰ μένη
Κάθε στιγμή ξαπλώνονται χιλιάδες σκοτωμένοι
καὶ μυριάδες πέφτουνε στὴ γῆ οἱ πληγωμένοι.

Τρέχει τὸ αἷμα ὀλόθερμο καὶ γίνεται αὐλάκι,
ριάζονται λύκοι στὸ βουνό, γοργοπετοῦν κοράκι
Καὶ καλιακούδες ἄμετρες, φθάσαν τὰ ράμφη τρίζουν
καὶ μὲ κατάμαυρα φτερὰ τρέχουν τ' ἀέρι σχίζουν.

Βαδίζουνε στὸ θάνατο χιλιάδες παλληκάρια
πὰ στὸν ἀνθὸ τῆς νιότης των· βρέχουνε τὰ χορτάρια,
Τ' ἀθῶ' ἀγριολούλουδα μ' αἷματα τὰ ποτίζουν
τρέχουν μπροστὰ μὰ οἱ πιότεροι. Ξωπίσω δὲ γυρίζουν !...

Πέφτουν χαλάζ' οἱ ντουφεκιές, χεῖμαρρος τὰ κανόνια
τρέμουν οἱ βράχοι στὰ βουνὰ καὶ λυώνουνε τὰ χιόνια·
Καὶ πολυβόλα ἄπειρα συρίζουν σὰ μελίσει
ἀνοιξ' ἢ μαύρη κόλαση κανεῖς των δὲν θὰ ζήση.

Ὁ ἥλιος κλίνει, μὰ κρατᾶ ἡ μάχη πεισματάρια
κι' ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀλαλαγμοὶ βρισίδι καὶ κατάρα·
Ἄλλάχ ! φωνάζουνε οἱ μὲν, οἱ δὲ κράζουν «ἀέρα»
τῶν πληγωμένων στεναγμοὶ γιομίζουν τὸν αἰθέρα.

Μὰ ξάφν' ἀκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Μαύρου Καβαλλάρη,
πὺρ ἐβρουχήθη σὰ θηριὸ σὰν ἄγριο λιοντάρι,
Ἐμπρὸς ἀητοὶ μου ρίξτετε στοὺς ὄμους τὸ ντουφέκι
καὶ σύρετε τὶς λόγχες σας· ἔμπρὸς μαῦρο πελέκι.

Καὶ ἄγριο ξεκοίλιασμα ὡς εἶστε μαθημένοι,
ἐμπρὸς γοργοτσολιάδες μου ἕνας ἐχθρὸς μὴ μένη
Καὶ σέρνει ὁ ἴδιος τὸ σπαθὶ καὶ στὴ γραμμὴ τὴν πρώτη
γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸν σκέπασαν μαῦροι καπνοὶ καὶ κρότοι !

Τῶν κανονιῶν, πού ἔπεφταν κι' ἡ μάχη ἀντιλαλοῦσε
χιλιάδες βόμβες ἔσκαφταν τὸ χῶμα πού πατοῦσε
Καὶ πότε τὸν ἐσκέπαζαν, πότε κατρακυλοῦσε
σ' ἄβουλα γκρέμνα τοῦ βουνοῦ κι' ἐμπρὸς παιδιὰ φωνοῦσε.

Σὰν ἀετοὶ πετάξανε καὶ σὰ θηριὰ χουμίσαν
στὰ πρῶτα χαρακώματα καὶ τὰ ἐπλημμυροῖσαν
Μ' αἵματα, κι' ἀπὸ τῶν Τουρκῶν ἀμέτρητα κουφάρια
δὲν πολεμοῦσαν σὰ στρατὸς παρὰ σὰν τὰ λιοντάρια.

Ὅ- και τὶς λόγχες ποῦχανε, πάνω στὸ χῶμ' ἀφήκαν
κι' ἀξάρματοι πὰ στοὺς ἐχθροὺς τοὺς Τούρκους ἐριχτήκαν
Καὶ μὲ τὰ δόντια ἔπεσαν πὰ στοὺς ἐχθροὺς στ' ἀλήθεια
μὲ νύχια τοὺς ἐξέσχίζαν, δὲν εἶνε παραμύθια.

Φοίξανε εἰς τὴν ἔφοδο, ποῦκανεν ὁ Πλαστήρας
καὶ πέφτει σὰν τὴ θύελλα στὴν ἔφοδο κι' ὁ Ζήρας
Καὶ τοὺς μιμεῖται καὶ πετᾶ στὴ μάχη κι' ὁ Βαΐδης
μὲ τὴν ἐπιλαογία του ὀμοῖα κι' ὁ Τσαγκαορίδης.

Καὶ ἐξορμᾷ καὶ ὁ στρατὸς ὅλος μ' ἐφ' ὄπλου λόγγη
καὶ ξεκοιλιάζει τὸν ἐχθρὸ στ' ἀμπρὶ σὲ κάθε κόγγη.
Μέσα εἰς τὰ ταχύσκαπτα καὶ στὰ προχώματά του
κι' εἶναι μεγάλ' ἡ συμφορὰ καὶ ἡ ἀπώλειά του.

Ξαναορμάει ὁ ἐχθρὸς τὶς θέσεις νὰ κρατήσῃ,
τὴ λύσσα, τὴν ἐκδίκηση, εἰς τὸν Γιουνὰν νὰ χύσῃ,
Μ' ἀντεπεξέρχεται μ' ὄρμη σ' ἔφοδ' ὁ Τσιρογιάννης
πῶς δὲν ἀντεπεξέρχεται Κεμάλ μόνο τὰ χάνεις ;

Λυσομανοῦνε οἱ ἐχθροὶ καὶ φεύγουνε τρεχάτοι
πηδᾶ κι' ὁ Μουσταφᾶ Κεμάλ πὰ στ' ἀφρισμένο τ' ἄτι
Ποὺ τῶχῃ καὶ τὸ φύλαγε μόνο γι' αὐτὴ τὴν ὥρα
νὰ χρησιμεύσῃ στὸν Γιουνὰν τὴν τρομερὴ τὴ μπόρα.

Φεύγει μὲ τοὺς ἐπιτελεῖς τιτλούχους καὶ πασάδες
καὶ μ' ἓνα δυὸ ποῦχε μαζὺ χανούμισσες κυράδες
Καὶ μόνη μέσ' τὴν "Αγκυρα ἐκεῖ 'χε σταματήσῃ
καὶ ρώτᾳ ἄν τὸ «Σεϊτὰν ἀσκέρ» τὸν εἶχ' ἀκολουθήσει.

Κι' ἔτσι τ' Αὐγούστου δεκαφτὰ καὶ τοῦ εἰκοσιένα
στὴν κορυφὴ τοῦ Καλέ-Γκροτ τὸν πιὸ ψηλὸν αἰχένα
Κυμάτιζεν ἡ γαλανὴ κι' ἔπαιζε μὲ τὴν αὔρα
καὶ τὴν ἐκαλημέριζαν τὰ σύννεφα τὰ μαῦρα !..

Σμύρνη 27 Αὐγούστου 1921

Η ΦΟΝΙΚΩΤΑΤΗ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΜΠΟΛΑΤΛΗ*

(Ἀπὸ 10—15 Αὐγούστου 1921)

Βαδίζει ἔμπρὸς ὀλόταχη καὶ στὸ ποτάμι στέκει,
ἢ δαφνοστολισμένη μας Ἑβδόμη Μεραρχία.
Στὸ πέρασμά της ὁ ἐχθρὸς σὲ πόλεμο τὴν πλέκει
κι' ἐναντιώνονται κι' αὐτὰ τῆς φύσης τὰ στοιχεῖα.

Ἄρχισε καὶ γιοφύρωνε τὸ λαίμαργο ποτάμι
πὺρ ὡς τώρα δὲν ἐχόρτασε κορμιά νὰ καταπίνῃ,
Ἐπιασε καὶ μεθοδικὰ τὸ πέρασμα νὰ κάμῃ
καὶ τὸν ἀδάμαστο στρατὸ ἀντίπερα νὰ χύνῃ.

Μὰ ξαφνικὰ τῆς ρίχνονται ἐχθροῦ ἄπειρα στίφη
κι' ἀπὸ τὰ πλάγια ἵπικὸ μὲ γυμνωμένα ξίφη,
Σκοπὸς τους νὰ χαλάσουνε τὴ λεμβογέφυρά μας
κι' εἰς δύο νὰ χωρίσουνε τ' ἀτρόμητα παιδιὰ μας.

Πενῆντα στόματα ξερνοῦν πά' στὸ στρατὸ τῆ φρίκη
τῶν κανονιῶν καὶ οἱ ἐχθροὶ λυσομανοῦν σὰν λῆκοι
Κι' ὁρμοῦν γιὰ τρίτη πλὴθ φορὰ τὴ γέφυρα νὰ λύσουν
στρατεύματα κι' ἐφόδια στὸν ποταμὸ νὰ χύσουν.

Μ' ἀντεπιτίθενται μ' ὁρμὴ σὰν τὸ ἀστροπελέκι
καὶ δίδουν τέτοιο μάθημα, τέτοιο φρικτὸ πελέκι
Στοὺς ἄπιστους, οἱ ἄνδρες μας, πὺρ χρόνια κι' ἂν περάσουν
πολλά, θὰ νὰ τὸ σκέπτωνται δὲν θὰ νὰ τὸ ξεχάσουν.

---

* θέσις ὀχυρωτάτη παρὰ τὸν Σαγγίρειον ποταμόν.

Ὁ ἄχαρις Σαγγάριος κοκκίνισ' ἀπ' τὸ αἶμα
καὶ πτόματ' ἀναρίθμητα κατέβαζε τὸ ρέμμα
Κι' ἀπὸ τὰ δύο ἀντίπαλα στρατεύματα κι' ἡ φρίκη
κι' ἀνατριχίλα ἐκάλυψε τὴν ἔνδοξή μας νίκη.

Σᾶς βλέπω Νικολόπουλε, καὶ σένα Ροδοσάκη
ἀητὲ Δημητρακόπουλε, λιοντάρι μου Λαντζάκη
Μπράσκα, Κουμοῦτσο, στὴ γραμμὴ μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι
λεβέντη Ζαχαρόπουλε, ὅπου σὰν τὸ ξεφτέρι

“Ὅλοι μαζὺ ὠρμούσατε πᾶ' στοῦ ἐχθροῦ τὸ κῦμα,
τὸ σπάσατε, μὰ βοήκατε δαφνοστρωμένο μνήμα
Βαθειὰ μέσ' στὴν Ἀνατολή, μὰ κι' ἂν περάσουν χρόνια
χιλιάδες, θὰ σᾶς τραγουδοῦν στὶς ρεμματιῆς τ' ἀηδόνια.

Καὶ θᾶρχεται ἀπ' τὰ νησιὰ τὸ μυρωμέν' ἀγέρι
μεσάνυχτα στοὺς τάφους σας τὸ δάκρυ μας νὰ φέρη.

.....
.....

Μὰ ὁ ἐχθρὸς δὲν στέκεται, ἐνίσχυση λαμβάνει
καὶ ξαφνικὰ τὴν τέταρτη ἐπίθεσή του κάνει
Σκοπὸς του τὸ γεφῦρό σας καὶ πάλι νὰ χαλάση
καὶ τὸ στρατὸ πὺν πέρασεν αἰχμάλωτο νὰ πιάση.

Μὰ τότε ἀποφασίζεται ἐπίθεση μεγάλη
π' ὡς τότε ὁ Σαγγάριος νὰ δείξη δὲν εἶχ' ἄλλη
Κι' ὀρμοῦνε σὰν τὸ σίφουνα τὰ τάγματά μας ὅλα
μὲ μπαγιονέτα, μὲ σπαθὶ καὶ μ' ὀπλοπολυβόλα.

Ὁ Διάμεσης μὲ τὸ σπαθί, ἔμπρὸς ὁ Κιτρινιάρης
μ' ἀνορθωμένα τὰ μαλλιά λὲς κι' ἦτανε ὁ Ἄρης,
Ὁ Μαυρομάτης τὸ σπαθὶ ἀπὸ τῆ θήκη σύρει
καὶ μ' ἓνα ἄλμ' ἀπότομο πηδᾶ ἀπ' τὸ γεφυῖρι.

Πίσ' ὁ Φαρμάκης τάχτηκε γιὰ ὅλους ἐφεδρεία
μὲ τοὺς λεβέντες τῶν νησιῶν τ' ἀδάμαστα θηρία
Λαμβάνει τὴ διοίκηση κι' ὁ Λούφας τὸ λιοντάρι
τὸ ἄφοβο καὶ θρυλικὸ κι' ἀντρεῖο παλληκάρι.

Κι' ἀρχίνησ' ἡ ἐξόρμησις ὡσὰν τὴν καταιγίδα
ἐκεῖ χρυσῇ Πατρίδα μου, Ἑλλάδα μου σὲ εἶδα
Πῶμοιαζες τῶν Θερμοπυλῶν ἐκείνη τὴν Ἑλλάδα
τὴν κρανοφόρο Ἀθηναῖ, τὴν ἄσπιλη Παλλάδα.

Σὲ βλέπω πρῶτος νὰ ὀρμᾶς ἦρωα Κιτρινιάρη
πά' στοὺς ἐχθροὺς μὲ ἄλματα, μὲ λεβεντιὰ καὶ χάρη
Μὲ τοὺς ἀνδρείους π' ὀδηγεῖς κι' ὀλοῖσα βαδίζεις
στὶς τάξεις τὶς πυκνότερες τ' ἐχθροῦ νὰ τὶς σκορπίῃς.

Λυσσᾶ καὶ φρίττει ὁ ἐχθρὸς καὶ διατάζει ὅλα
πάνω στ' ἀντρεῖο τάγμα σου, βροχὴ τὰ πυροβόλα
Ὅμως ἐσὺ δὲν σκιάζεσαι, μήτε δειλιᾶ τὸ μάτι
παρὰ γοργὸς πά' στὶς πλαγιές, στ' ἄγριο μονοπάτι,

Ἀκάλυπτος καὶ ἀσκεπὴς κρατῶντας τὸ πιστόλι
διάταζες τοὺς ἄνδρας σου ν' ἀκολουθοῦνε ὅλοι.
Κι' ἀκάλυπτα ὠρμούσανε ὅλα τὰ παλληκάρια
καὶ ἔπερναν τὶς λόγχες τους ἔξω ἀπ' τὰ θηκάρια.

Μὰ μέσ' στῆς μάχης τὸ τρελλὸ ἐκείνο πανηγῦρι
καὶ πρὶν ἄλλη ἐνίσχυση σ' ἔλθη ἀπ' τὸ γιοφῦρι
Σφαῖρα ἐχθροῦ σοῦ ξέσχισε τ' ἀντρειωμένα στήθια
κι' ἀκούσθη μιὰ στριγγιὰ φωνὴ πού φώναζεν ἀλήθεια,

Ὁ Κιτρινιάρης ἔπεσε στὸ χῶμα σὰν λιοντάρι
τ' ἀτίμητο, τὸ ἔνδοξο, κείνο τὸ παλληκάρι
Πάνω στὴν ἄχαρη τῆ γῆ, πὰ' στὸ χλωρὸ θυμάρι
καὶ μὲ τὸ τίμιο αἷμά τουποτίζει τὸ χορτάρι.

Τὴν ὥρα πού τὸν ἄπιπτο ἐχθρό' χε θρουμματίσει
καὶ μέσα του τῆ σύγχιση τῆ μαύρ' εἶχε σκορπίσει
Τὴν ὥρα πού δαφνόκλαδα καὶ τῆς μυρτιᾶς κλωνάρια
στεφάνωναν τὸν ἥρωα κι' ὅλα τὰ παλληκάρια,

Ποῦ ὠδηγοῦσε στὸ χορὸ ἐκείνον τοῦ πολέμου
πού δὲν ἐλπίζω ὅσο ζῶ νὰ ξαναἰδῶ ποτέ μου.
Κοιμοῦ μέσα στὸν τάφο σου ἥρωα Κιτρινιάση
ἦσυχος καὶ τῆ φήμη σου μιὰ μέρα θὰ τὴν πάρη,

Μαζὺ καὶ τὴν ἀντρεία σου ἢ αὔρα νὰ τὴν φέρη
στὸ μάγο Ἀρχιπέλαγο κι' ἡ δόξα εἰς τὸ χέρι
Κρατῶντας φωτοστέφανο καὶ δάφνινο κλωνάρι
καὶ στ' ἄλλο ἠλιοφώτιστο κι' ἀκοίμητο λυχνάρι,

Στις γενεές πού ἔρχονται θὰ δείχνη τὰ ἀχνάρια,
τὸν δρόμο σας τὸν ἔνδοξο, ἀτρόμητα λιοντάρια
Μέσα στὴ μαύρ' Ἀνατολῇ γιὰ νὰ σᾶς μιμηθοῦνε
τ' ἀχνάρια σας νὰ πάρουνε μιὰ μέρα νὰ σᾶς βροῦνε.

Μὰ νὰ κι' ὁ Μαυρομμάτης μας μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι
μὲ τὸ ἀντρείο τάγμα του τὸ θάνατο ποὺ φέρει
Κάμνει μιὰ πλαγιοδρομὴ καὶ δείχνει πὼς γνωρίζει
ν' ἀποκοιμίζει τὸν ἐχθρὸ καὶ νὰ τὸν ἀφανίζει.

Ἵομοῦνε καὶ τὰ τάγματα Διάμεση καὶ Φαρμάκη
κι' οἱ λόχοι Βαμβακόπουλου καὶ Ἰερωνυμάκη
ἽΟχι μὲ τὰ ντουφέκια τους παρὰ μὲ ξιφολόγχη
καὶ μὲ λιθάκια πολεμοῦν καὶ βρέχουν κάθε κόγχη.

Καὶ κάθε πλάγη τοῦ βουνοῦ μ' αἷμα Τούρκων ποτάμι
φεύγει, σκορπίζει' ὁ ἐχθρὸς καὶ τρέμει σὰν καλάμι
Κι' ἀφίνει μύρια πτώματα 'πά στοῦ βουνοῦ τὰ πλάγια
μέσα στὴ μαύρη ἐρημιὰ νὰ σκούζ' ἡ κουκουβάγια.

Καὶ λάφυρα ἀμέτροτα καὶ τὴ σημαί' ἀκόμα
μέσα σὲ αἷματα πηχτὰ ριχμένη πά' στὸ χῶμα
Κι' ἡ γαλανὴ στὴν κορυφὴ νὰ παίζη μὲ τ' ἀγέρι
τ' ὀλόδροσο, ποὺ ἡ λευτεριὰ κι' ἡ νίκη μόνο φέρει.

Κορδελιὸ Σμύρνης 27 Αὐγούστου 1921

ΣΤΟΝ ΛΕΟΝΤΟΚΑΡΔΟΝ ΑΕΡΣΠΟΡΟΝ ΛΟΧΑΓΟΝ

ΘΑΝΟ ΚΟΛΙΑΛΕΞΗ

(Έβλη-Φακελή,* 15 Αύγούστου 1921)

Μέσ' στοὺς αἰθέρας τί ζητᾶς, στὰ ὕψη τί γυρεύεις
καὶ μέσ' στὰ μαῦρα σύγνεφα σὰν τί παραμονεύεις
πάν' ἀπ' τὸ Μπολατλί;

Σὰν τὸ γεράκι πὺ πεινᾷ κι' ὅταν ἰδῇ τὸ θῦμα
ἀπὸ τὰ ὕψη ρίχνεται σὰν ἄγριο, μαῦρο κῦμα
καὶ μὲ ματιὰ θολή.

Ἔτσι καὶ σύ, λεβέντη μου, τοῦ "Απειρου λιοντάρι
καὶ τοῦ στρατοῦ μας καύχημα λατρεία καὶ καμάρι
Σὰν τὸν ἀητὸ περίμενες στὸ θῦμα νὰ χουμίσης
καὶ μὲ τὸ πολυβόλο σου νὰ τὸν καταξεσχίσης.

Δὲν ἄργησε καὶ φάνηκε τρεχᾶτο νὰ πετᾷ
μὰ νά, σ' ἀντιλαμβάνεται κι' ἀμέσως σταματᾷ
Σὰν τὸ πουλὶ τὸ ἄσημο σὰν τὸ βλακοκοράκι
πὺ συναντᾷ στὸ δρόμο του ἄξαφνα τὸ γεράκι.

Καὶ σταματᾷ τὸ πέταγμα ξάφνω γιὰ νὰ γλυτώση
ζητᾷ κουφάλα στὸ βουνὸ καὶ δάσος νὰ τρουπώση
Ὅμοια κι' ὁ ἄνανδρος ἐχθρὸς ξοπίσω ἐτραβήχθη
καὶ στὴ φυγὴ τὰ ἔβαλε στὸ "Απειρο ἐχύθη.

Νὰ ρίχνεσαι σὰν ἀστραπὴ μέσα εἰς τὸν αἰθέρα
σὰν βέλος τὸ διπλάνο σου συρίζει στὸν ἀέρα

* Ὁχυρὸν παρὰ τὸ Μπολατλὴ Μικρασίας.

Καὶ τὸν προφτάνεις, τὸν χτυπᾷς, τὸν κατακεραυνώνεις·
καὶ μέσ' στ' ἀεροπλάνο του τὸ ἔμβολό σου χώνεις.

Μὰ ὦϊμέ! τὸ πολυβόλο σου παθαίνει ἐμπλοκὴ
στὰ ὕψη τὰ θεόρατα καὶ ὁ ἐχθρὸς σου κεῖ
Ἀντιλαμβάνεται εὐθύς τὸ τί ἔχει συμβῆ
μὲ δύναμι ὑπεράνθρωπη ζητεῖ νὰ ἀναβῆ.

ἽΠὸ σένα πειὸ ψηλότερα μὲ βόμβα εἰς τὸ χέρι
σὲ σὲ καὶ στὸ διπλάνο σου καταστροφή νὰ φέρῃ
Κι' εἶχες καιρὸ ν' ἀποσυρθῆς, νὰ φύγῃς, νὰ γλυτώσῃς
καὶ σ' ἄλλο μέρος βολικὸ τῆ μάχῃ σου νὰ δώσῃς.

Μὰ πῶς; Ὁ Ἕλληνας μπορεῖ τὰ νῶτα νὰ γυρίσῃ
μπροστὰ σ' ἓνα Κοτζὰ Μεχμέτ νὰ ὀπισθοχωρήσῃ;
Μπορεῖ μιὰ γάτα στὸ θηριὸ μπροστὰ νὰ νιαουρίσῃ
ἢ σὲ μιὰ τίγρη τὸ σκυλι ἀπάνω νὰ ὀρμήσῃ;

Ἔτσι καὶ σὺ γυπαιετέ, κρατᾷς τὴ ψυχραιμία
φκιάνεις τὸ πολυβόλο σου καὶ ρίχνεσαι μὲ βία
Σὲ ὕψη πειὸ ἀνώτερα κι' ἀρχίζεις νὰ θεορίζῃς
καὶ μὲ τὸ πολυβόλο σου ἄγρια νὰ ξεσχίζῃς.

Τ' ἀεροπλάνο τοῦ ἐχθροῦ, ὡς καὶ τὸν καθαλλάρη
Ζήτω! φωνάζει ὁ στρατός, τοῦ Ἔθνους μας καμάρει!
Καὶ φεύγει, φεύγει ὁ ἐχθρὸς κατακουσκινισμένος
καὶ ἀπὸ δύο τραύματα στὴ πλάτη πληγωμένος.

Μὰ δὲν ἀρκέσαι καὶ σ' αὐτό, ξωπίσω δὲ γυρνᾷς
παρὰ πάν' ἀπ' τὴν Ἀγκυρα ψηλὰ τὸν κυνηγᾷς

Καὶ 'κεῖ συνήφθ' ἡ φονικὴ ἡ μάχη ἡ μεγάλη
καὶ στὴν πλατεῖα ἔτρεχαν Ρῶσοι, Ἄγγλοι καὶ Γάλλοι.

Κι' αὐτὸς ὁ Μουσταφᾶ Κεμάλ, βεζύρηδες, πασάδες,
χοτζάδες καὶ δερβίσηδες, σοφτάδες καὶ μολάδες
Ἵς καὶ ἡ Ἀντιλὲ χανούμ μὲ τὸ λεπτὸ γιασμακι
κάθε οὐρὶ τῶν χαρεμιῶν καὶ κάθε χανουμάκι

Καὶ πλῆθος Τούρκων ἄπειρο, βουβὸ καὶ λυσσασμένο
ποῦ μ' ὅ,τι βροῆκε πρόχειρο ἦτανε ὀπλισμένο
Κι' οἱ βεβλεβῆδες ἄφιναν τζαμιὰ καὶ μενδρεσέδες
κι' ἔβλεπαν μὲ καρδιόχτυπο ψηλὰ στοὺς μιναρέδες.

Νὰ φέρουν γύρα καὶ τὰ δυό, ἀητὸς καὶ τὸ κοράκι
σὰν τὸν ψαρᾶ ποῦ κυνηγᾶ μ' ἀπόχη καὶ καμάκι
Μέσ' στ' ἀφρισμένα κύματα τὸ ψάρι νὰ χτυπήσῃ
ἔτσι 'τ' ἀεροπλάνο σου, χωρὶς νὰ σταματήσῃ.

Μέσα στὰ μαῦρα σύγνεφα, ψηλὰ εἰς τὸν αἰθέρα
σ' ὀμίχλη καὶ σὲ καταχνιὰ καὶ σ' ἄγριον ἀέρα
Τὸ κυνηγοῦσε ἄσπλαγχνα καὶ τὸ πλευροκοποῦσε
καὶ μὲ τὸ πολυβόλο του τὰ σπλάχνα του τρυποῦσε.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ἀψήλωσες μὰ πειὸ πολὺ ἀκόμα
ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἐχθρικό μέσ' στ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα
Καὶ μιὰν ὀβίδα τοῦ πετᾶς καὶ μιὰν ἄλλη ἀκόμα
τὸ ἔσπασες· σωριάζεται καὶ πέφτει εἰς τὸ χῶμα.

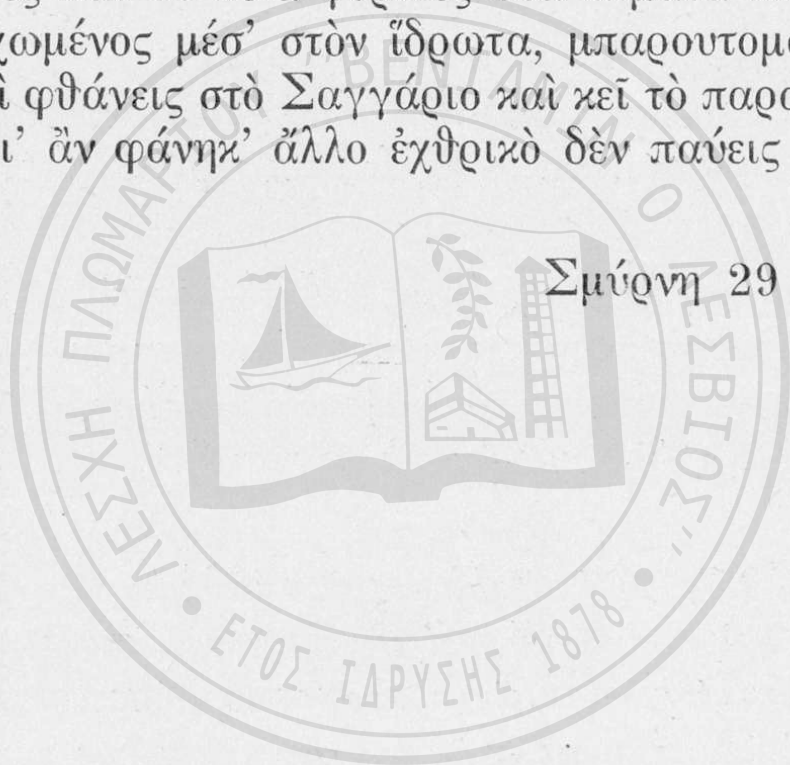
Μαζὺ μὲ τὸν Κοτζὰ Μεχμέτ κι' οἱ Τοῦρκοι ἀποσταμένοι
ἀπὸ τὴ θλίψ' ἀπ' τὴν ὀργὴ ἄγριοι, λυσσασμένοι

Στέκουν καὶ ρίχνουν κανονιῆς καὶ τουφεκιῆς συνάμα
μὰ τότες πειὰ ἐγίνηκε τ' ἀπίστευτο τὸ θᾶῤμα.

Ξοπίσω πάλι γύρισες καὶ ἔρριξες στὸ δρόμο
δύο ὀβίδες ποῦμειναν κι' ἄφησες φρίκη, τρόμο
Μέσ' στὴ καρδιὰ τῆς "Αγκυρας, πάνω στὸ συντριβάνι
καὶ ὁ ἄγριος Τοῦρκος στὴ φυγή, στὰ πόδια του τὸ βάνει.

Τότες καὶ σὺ πειὰ γύρισες στὰ αἵματα πλεμένος
χωμένος μέσ' στὸν ἴδρωτα, μαρουτομαυρισμένος
Καὶ φθάνεις στὸ Σαγγάριο καὶ κεῖ τὸ παρατᾶς
κι' ἂν φάνηκ' ἄλλο ἐχθρικό δὲν παύεις νὰ ρωτᾶς.

Σμύρνη 29 Αὐγούστου 1921

ΣΤΟΝ ΑΤΡΟΜΗΤΟ ΑΕΡΟΠΟΡΟ ΛΟΧΑΓΟ

κ. ΒΑΣ. ΤΣΑΠΡΑΛΗ

ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΑΝΤΑΞΙΟ ΤΟΥ ΙΛΑΡΧΟ κ. ΣΤΑΛΙΟ

(Μαλί-Κισί,* 15 Αὐγούστου 1921)

Γιατί ἀπὸ τὰ σύγνεφα χάμω τῇ γῆ κοιτᾶτε
γιατί ψηλὰ ποῦ'σθ' ἀσφαλεῖς, γιατί δὲ σταματᾶτε
μόνο στὴ γῆ πετᾶτε
καὶ αἵματα ζητᾶτε;

Δὲ σᾶς κρατᾶν τὰ σύγνεφα, δὲ σᾶς κρατᾶ τ' ἀέρι
παρὰ τὶς βόμβες ὁ καθεὶς κρατῶντας εἰς τὸ χέρι
Κατέρχεσθε, κατέρχεσθε, καὶ πῶς δὲν σταματᾶτε
ποῦ πᾶτε, δὲν ἀκούετε; Σταθῆτε πιά, ποῦ πᾶτε !

Ἡ μάχη γενικεύεται, κροτοῦν μύρια κανόνια
στὰ δάση κλαῖνε τὰ πουλιά, βουβαίνονται τ' ἀηδόνια
Τὸ «Τρίτο Σῶμα» πολεμᾷ μὲ Τούρκους σὰν μελίσσι
τρέχει τὸ αἶμα ποταμός, τρέχει τὸ αἶμα βρύση.

Ἀχολοῦνε τὰ βουνά, μουγκρίζουνε τὰ πλάγια
σκούζ' ἀψηλὰ ὁ κόρακας στὰ βράχ' ἢ κουκουβάγια
Στὰ δάση λύκοι ρυάζονται τὰ νύχια τους τροχοῦνε
καὶ τὴ νυχτιὰ προσμένουνε σ' ἄταφους νὰ ριχτοῦνε.

Εἶστε τρελλοί; ποῦ τρέχετε; ὁ πόλεμος σᾶς σέρνει
τῆς μάχης ὁ ἀντίλαλος ὅλο κοντὰ σᾶς φέρνει

---

* Ὁχυρὸν παρὰ τὸ Γόρδιον Μικρασίας.

Σᾶς γοητεύει, σᾶς τραβᾶ, σᾶς ἔλκει στὸ χορὸ τοῦ
ὁ Τοῦρκος σᾶς καρδοκεῖ, προσμένει τὸν ἐχθρό του.

Μὰ ὄλο σεῖς κατέρχεσθε, πλησιάζετε τὸ χῶμα
διακόσια μέτρα μένουνε, δὲ στέκεστε ἀκόμα;
Ὁ Τοῦρκος μάτι βλοσυρὸ ἀπάνω σας στυλώνει
τὰ νύχια μέσ' στὰ στήθια του ἀπ' τὴν ὀργὴ καρφώνει.

Γιατ' εἶδε μὲ τὰ μάτια του πὼς τὸν περιφρονᾶτε
δύο Γιουνὰν στίς τάξεις του τίς βόμβες νὰ σκορπᾶτε
Δύο ἐσεῖς, μὰ ἄπειρο τὸ πλῆθος τὸ δικό του
τρόμος τὰ πολυβόλα του, τὸ πυροβολικό του!...

Καὶ λυσσασμένος διάταξε σειρὰ τὰ πολυβόλα,
νὰ βάζουν ἀκατάπαυστα εἰς τοὺς ἐχθρούς του ὄλα
Κι' εἴκοσι σφαιρὲς βρίσκουνε τὸ πλοῖο, τὸ τρουπᾶνε
καὶ δυὸ πάνω στὴ μηχανὴ πέφτουν καὶ τὴ χαλᾶνε.

Καὶ μιά, ἡ πειὸ φαρμακερή, στὴν πλάτη σου τρουπώνει
ξεσχίζει τὰ πλεμόνια σου καὶ μ' αἷμα αὐλακώνει
Τ' ἀντρωιωμένα στήθια σου, μὰ πίσω δὲ γυρίζεις
παρὰ ἀκόμα πειὸ σκληρὰ στέκεις καὶ βομβαρδίζεις

Τὸν ἄπιστον Ἀγαρηνό, τὸν Τοῦρκο τὸν ἀχρεῖο
τὸ αἰμοβόρο τὸ θηριό, τὸ δόλιο, τὸ κοῦο
Π' ἂν δὲν ἐρχόνταν ἡ φοικτὴ, ἡ πρώτη Νοεμβρίου
κανεῖς δὲ θὰ τὸν γλύτωνε ἀπ' τὴν ὀργὴ Κυρίου.

Κι' ὅταν ἀποτελειώσατε τὴν κάθε σας ὀβίδα
κι' ὄλα τὰ πυρομαχικὰ ποῦδωκεν ἡ Πατριδα

Κι' ὅταν ἀποτελειώσατε τὸ μέγα τὸ σκοπὸ σας
τὸν πόθο σας τὸν ἅγιο καὶ τὸν προορισμὸ σας

Τότες τ' ἀεροπλάνο σας στὰ ὕψη πάλ' ἀνέβη
καὶ ἡ θολή σας ἡ ματιὰ τὸν Τοῦρκον ἀγναντεύει
Ποῦ τοῦσπασ' ὅλη ἡ γραμμὴ κι' οἱ Ἕλληνες στὸ χέρι
κρατῶντας τὸ ἀτσάλινον καὶ τρομερὸ μαχαῖρι.

Τολμοῦσαν τὴν ἀπόκοτη καὶ μαύρ' ἐπίθεσή τους
κι' αὐτομολοῦσαν κι' ἔφευγαν κοπάδι οἱ ἐχθροὶ τους
Κι' ἀκούοταν ἡ ἰαχὴ ποῦ κραύγαζαν «ἄερα»
καὶ τὴ σκορποῦσεν ὁ βορριάς βαθεῖα στὰ δάση πέρα.

Φεύγουν οἱ τύραννοι χλωμοί, φεύγουνε ντροπιασμένοι
μένουν μονάχ' οἱ Ἕλληνες μ' ἀποδεκατισμένοι
Κι' ἡ θέσις τοῦ Μαλίκιοι στὰ αἵματα πλεμένη
κι' ἀπὸ κουφάρια τούρκικα ὡς πέρα σκεπασμένη

Καὶ τότες πειὰ ἀφήσατε τὴ μάχη καὶ πετᾶτε
ὀλόϊσα στὸ Σαγγάριο, τὴν εἶδηση σκορπᾶτε
Πῶς συνετρίβει ὁ ἐχθρὸς καὶ φεύγει κι' ὅλο φεύγει
κι' ἀπ' τὸν Κεμάλ βοήθεια κι' ἐνίσχυση γυρεύει.

Κι' ἐκεῖ τ' ἀεροπλάνο σας τ' ἀφήσατε σπασμένο
κι' ἀπὸ τὲς σφαῖρες χάρβαλο καὶ κατατρουπημένο
Καὶ πληγωμένο σοβαρὰ σὲ θέσαν σὲ φορεῖο
καὶ σ' ἔστειλαν νὰ γιατρευτῆς εἰς τὸ Νοσοκομεῖο.

ΣΤΗ ΜΑΝΝΑ

(Κα "Αννα Παπαδοπούλου)

Μάννα, γλυκό μας ὄνομα, Μάννα παρηγοριά μας
Μάννα ἐλπίδα μας χρυσῆ καὶ θάρρος στὰ παιδιά μας
Τὸ λατρευτὸ σου τ' ὄνομα τὸ συχνotraγουδοῦνε
μέσα στοὺς λόγγους τὰ πουλιὰ τὴ φήμη διασκοροῦνε.

Οἱ ἄνεμοι στὰ πέρατα καὶ ὁ ἀχὸς τὴν παίρνει
ἀπὸ τὰ δάση, τὰ βουνὰ καὶ στὶς καρδιές τὴ φέρνει
Μαννάδων, ὅπου ἔχασαν στὴ μάχη τὰ παιδιά τους
ποῦταν ἢ μόν' ἐλπίδα τους καὶ ἡ παρηγοριά τους.

Ἐσύ γιὰ τὰ ἀπόκληρα παιδιά 'χεις γείνη μάννα,
ὁ κύρης καὶ ἡ ἀδελφή, ἡ γλυκοσταυρομάνα
Στὴ λύπη τους καὶ στὴ χαρὰ σὺ ἦσουν τ' ὄνειρό τους
ἐσύ 'σουν ἡ παρηγοριά, ἐσύ κι' ὁ θησαυρός τους.

Πόσες δὲ σὲ ζηλέψανε στὸν πόλεμο μητέρες
κεῖνες τὶς τόσο σκοτεινὲς καὶ ματωμένες μέρες
Πόσες δὲν ἐλαχτάρισαν Μάννες κι' αὐτὲς νὰ γείνουν
παντοτεινὰ τὸ βάλσαμο, παρηγοριὰ νὰ χύνουν.

Στὰ πληγωμένα τὰ παιδιά, τοῦ Γένους μας τὴ νειότη
ποὺ ἔπεφταν πᾶ' στὰ γκρεμνὰ καὶ στὴ γραμμὴ τὴν πρώτη
Π' ἄλλοι τὰ μάτια ἔχασαν, τὰ πόδια τους, τὰ χέρια
κι' ἔπλεαν μέσ' στὸ αἷμά τους τοῦ Ἔθνους τὰ ξεφτέρια.

Κι' ἄλλοι μ' ἀσθένεια βαρεῖα μέρες ψυχοραγοῦσαν
τὴ μάνα καὶ τὴν ἀδελφὴ ἔπο πέρα καρτεροῦσαν
Καὶ ὅταν τύχαινε ἐσὲ νὰ δοῦνε στὸ πλευρό τους
ἠσύχαζαν καὶ ἔσκυφταν νὰ ποῦν τὸ μυστικὸ τους.

Μόνο σὲ σὲ τὴ Μάνα τους καὶ τὴν παραγγελιά τους
καὶ ὅ,τι ἄλλο εἶχανε κρυμμένο στὴν καρδιά τους
Καὶ ἔπειτα τὰ μάτια τους σφαλούσανε ἠρέμα
παρέδιναν τὸ μυστικὸ σὲ σὲ Μελάδων θρέμμα.

Πάντα τρεχάτη ἦσουν, ξεφτέρι, πάντα πρώτη
δὲν σὲ τρομάζαν αἵματα τῶν κανονιῶν οἱ κρότοι
Μήτε τὰ πλήθη τῶν Τουρκῶν, τ' ἀμέτρητο μελίσι
ἔφθαν' ἢ παρουσία σου τὸ θάρρος νὰ σκορπίση.

Τὸ θάρρος, τὴν πεποίθησι καὶ τὴν ἀντρεία κείνη
ποὺ αἰῶνες κι' ἂν περάσουνε ἱστορικῶς θὰ μείνη
Κι' οὔτε τὸ Ἔθνος ἠμπορεῖ στὸ μακρινό του βίον
νὰ δείξη ἄλλη σὰν καὶ σὲ μὲ τέτοιο ζῆλο θεῖο,

Μὲ τέτοια αὐταπάρνησι καὶ μὲ καρδιά μεγάλη
τὸ Γένος Μάνα σὰν καὶ σὲ νὰ δείξη δὲν ἔχ' ἄλλη
Δὲν ἔφθανε ὅ,τ' ἔκαμες κείνα τὰ μαῦρα χρόνια
μέσ' στοῦ πολέμου τὴν κλαγγή, στοὺς πάγους καὶ στὰ
[χιόνια

Πῶτρεχες τὴν παρηγοριὰ νὰ δώσης, τὴν ἐλπίδα
στ' ἀθάνατά μας τὰ παιδιὰ ὅπου γιὰ τὴν Πικρίδα
Καὶ γιὰ τὴν ἅγια πίστη μας ὠρμούσαν σὰν θηρία
κι' ἔστελναν εἰς τὰ τάρταρα, στὴ μαύρη γῆ τὴν κρούα,

Πολλές χιλιάδες ἄπιστων μὲ μιὰ ἐλπίδα ὅλοι
νὰ μποῦμε στὴν Ἁγιά Σοφιά νὰ πάροουμε τὴν Πόλη
Παρὰ καὶ ὅταν πέρασεν ἡ μπόρα ἡ μεγάλη
πούφερε τὴν Πατρίδα μας σ' αὐτὸ τὸ μαῦρο χάλι

Δὲν ἀπελπίστηκες καὶ σύ, τὴ δράση σου ν' ἀφήσῃς
μέσα στὴν τόσ' ἀπελπισιὰ τὴ λήθη νὰ ζητήσῃς
Νὰ μένης μέσα στὴ θεομὴ τῆς φαμελιᾶς ἀγκάλῃ
καὶ νὰ ξανάβρῃς τὴ ζωὴ καθὼς σὰν πρῶτα πάλι.

Παρὰ ἡ Μάννα ἔμεινες καὶ πάντα θε νὰ μείνης
σ' ἀνάπηρους καὶ φθισικοὺς τὸ βάλαμο νὰ χύνῃς
Τὸ μέγα санаτόριο πού χτίζεις ἐκεῖ πέρα
θα μένη ἀβασίλευτη στὴ δράση σου ἡμέρα.

Καὶ γενεὲς ὀλόκληρες σὰν ἔρχονται μιὰ μέρα
τὸ μνημᾶ σου νὰ ράνουνε λουλούδια ἀπὸ πέρα
'Απ' τὴ σφαγμέν' Ἀνατολὴ θα κράζουνε Μητέρα
ξύπνα ν' ἀκούσῃς μῆνυμα πούλθε μὲ τὸν ἀέρα.

'Απὸ τὴ δόλια Ἀνατολή, πὼς Τοῦρκος κεῖ δὲν μένει
κι' ἡ Μικρασία ἡ χρυσὴ ἡ διπλοσκοτωμένη
Στῆς Μάννας τῆς τὴν ἀγκαλιὰ παίζει μὲ τὰ φιλιότης
καὶ προσκαλεῖ ἀπὸ παντοῦ τὰ ὄρφανὰ παιδιὰ τῆς.

Ἀθῆναι Μάρτιος 1927

Ο θρυλικός «Μαῦρος Καβαλλάρης»
στρατηγὸς Ν. Πλαστήρας

ΣΤΟ ΜΑΥΡΟ ΚΑΒΑΛΛΑΡΗ ΣΤΡΑΤΗΓΟ

Ν. ΠΛΑΣΤΗΡΑ

«Καρὰ—ἀτλῆ» σὲ λέγανε, οἱ Τοῦρκοι ἐκεῖ πέρα,
κι' ἡ φήμη σου αἰώνια καβάλλα στὸν ἀέρα,
Θὰ τρέχη γοργοφέρουγη καὶ ἀστροποτρεχάτη,
καὶ θὰ σ' ὀραματίζονται καβάλλ' ἀπάνω στ' ἄτι!

Πάντοτε μέσ' στοὺς ὕπνους των, βραχνᾶς θὰ τοὺς πλακῶνη
μ' ἀνατριχίλες, μὲ σπασμούς, πού θὰ τοὺς θανατώνη!
Καὶ γενεὲς θὰ σκάζουνε Τοουρκῶν στὸ ὄνομά σου,
μὲ τρόμο, καὶ θὰ φρίττουνε στὰ κατορθώματά σου!

Πάντα ἔμπροστὰ θὰ βλέπουνε τὸν «Μαῦρο καβαλλάρη»
στὸ ἀφρισμένο τ' ἄτι του νὰ ἰμοιάζη σὰν τὸν ἼΑρη,
Πά' στοῦ Σιπύλου τὶς πλαγιές, στὸ Παπαζλί ἔκει πέρα,
μαζὺ μὲ τοὺς τσολιάδες του νὰ βάζουνε «ἀέρα»,

Στὸν ἄκαρδὸ τους τὸ στρατό, νὰ τὸν κατατσακίξη,
κι' ὡσὰν ἀητὸς νὰ ρίχνηται, τὶς τάξεις του νὰ σχίξη,
Σκλήρᾳ νὰ τὸν πλευροκοπᾶ, νὰ τὸν ἐκμηδενίξη,
νὰ τὸν σκορπίζ' ἀπὸ παντοῦ καὶ νὰ τὸν ἀφανίξη!

Ἦρθα καὶ σ' εἶδα, ἦρωα, ἀνδρεῖο παλληκάρι!
νὰ παίξης μὲ τοὺς σκύμνους σου τοῦ Πίνδου μας λιοντάρι,
Μὲ τοὺς τιτανομάχους σου, τοὺς γιγαντοτσολιάδες,
πού μέσ' στὰ μαῦρα ντύσανε πολλῶν Τοουρκῶν μαννάδες

Θυμᾶμαι, στὴν ἐξόρμησι, ποῦσουν πρωτοπορεία
μὲ τὸ στρατό σου κι' ἔσχιζες βουνά, λαγκάδια κοῦα,

Ποῦ στ' ὄνομά σου ὁ ἐχθρός, ἐσήκωνε τὰ χέρια,
παρέδινεν ἱματισμό, ντουφέκια καὶ μαχαίρια Ἴ

Μά... ἰδὲς πῶς μᾶς ἐφθόνησε μοῖρα καταραμένη
καὶ ἡ ἀνδρεία στρατιά, ἡ κοσμοδοξασμένη,
Ποῦ ἐκατακοσκίνισε τὴ Μικρασία ὅλη,
πιὸ πέρ' ἀπ' τὸ Σαγγάριο, ποῦ τὴν ἐτρέμαν ὅλοι

“Οπου στὸ μαῦρο διάβα της, ἐσεῖετο κι' ἡ γῆ,
ποῦ στ' ἄκουσμά της οἱ ἐχθροὶ τῶβάζαν στὴ φυγή.
Καὶ ἄθελα ν' ἀναγκασθῆς μὲ τὸ στρατὸ τὸν ἄλλο,
νὰ λάβῃς τὴν ἀπόφαση, τὸν κόπο τὸ μεγάλο,

Καὶ νὰ ταχθῆς πάλι φρουρός, στὴν ὀπισθοπορεία,
Θῶραξ, ἀσπίς χαλύβδινος, στ' ἀνήμερα θηρία.

.....
.....

Πόσο στρατὸ δὲν ἔσωσες τὴν ἐποχὴ ἐκείνη,
χιλιάδες γυναικόπαιδα πῶφερές ὡς τὴ Σμύρνη,
Πόσες παρθένες καὶ παιδιὰ ἀπὸ τὲς ἀτιμώσεις,
ἀπὸ φρικώδη ὄργια, κάθε εἴδους κακώσεις.

Στὸ μέγα τότε πανικό, τὸ τί δὲν ἔχεις κάνει,
κανένας δὲν τὸ λησμονεῖ, κανεὶς δὲν τὸ ξεχάνει,
Χωμένος μέσ' στὰ αἵματα, μὲ θύματα πολλὰ
ἑβδομάδες θεονήστικα, φθάσατε στὰ Βουρλά

Ἐσύ, μὲ τοὺς τσολιάδες σου καὶ μ' ὅλο τὸ στρατό σου,
μ' ὅλα σου τὰ ἐφόδια, τὸ πυροβολικό σου,

Μὲ ἔντιμ' ὑποχώρηση, κάθε λεφτὸ καὶ μάχη,
κάθε στιγμὴν ἐπίθεση, σὲ κάμπο καὶ σὲ ράχη
Ὡς πὺν κατῆλθες στὸν Τσεσμέ, κάτω στὴν παραλία
κι' ἔβαλες τὰ ἀδύνατα πλάσματα μέσ' στὰ πλοῖα

Μαζὺ κι' ὅτι ἐφόδια ἢ στρατιά σου εἶχε,
ἂν κι' ὁ ἐχθρὸς, πολὺ μακρὺ ἀπὸ σένα δὲν ἀπεῖχε.
Ἔβαλες τοὺς τσολιάδες σου, τοὺς ἄμπακαρες στὰ πλοῖα
ὡς καὶ τῆ... χλαῖνα π' ἄφησαν πάνω στὴν παραλία,

Καὶ τότε... τοὺς διέταξες, ὁμοβροντή νὰ ρίψουν
τὴν ὄμορφη Ἀνατολή, νὰ ἀποχαιρετίσουν
Κι' ἔπειτα, μὲ τὰ δάκρυα καὶ μὲ καρδιὰ σφαγμένη
ἔσκυψες καὶ ἐφίλησες, τὴ γῆ τὴ ματωμένη,

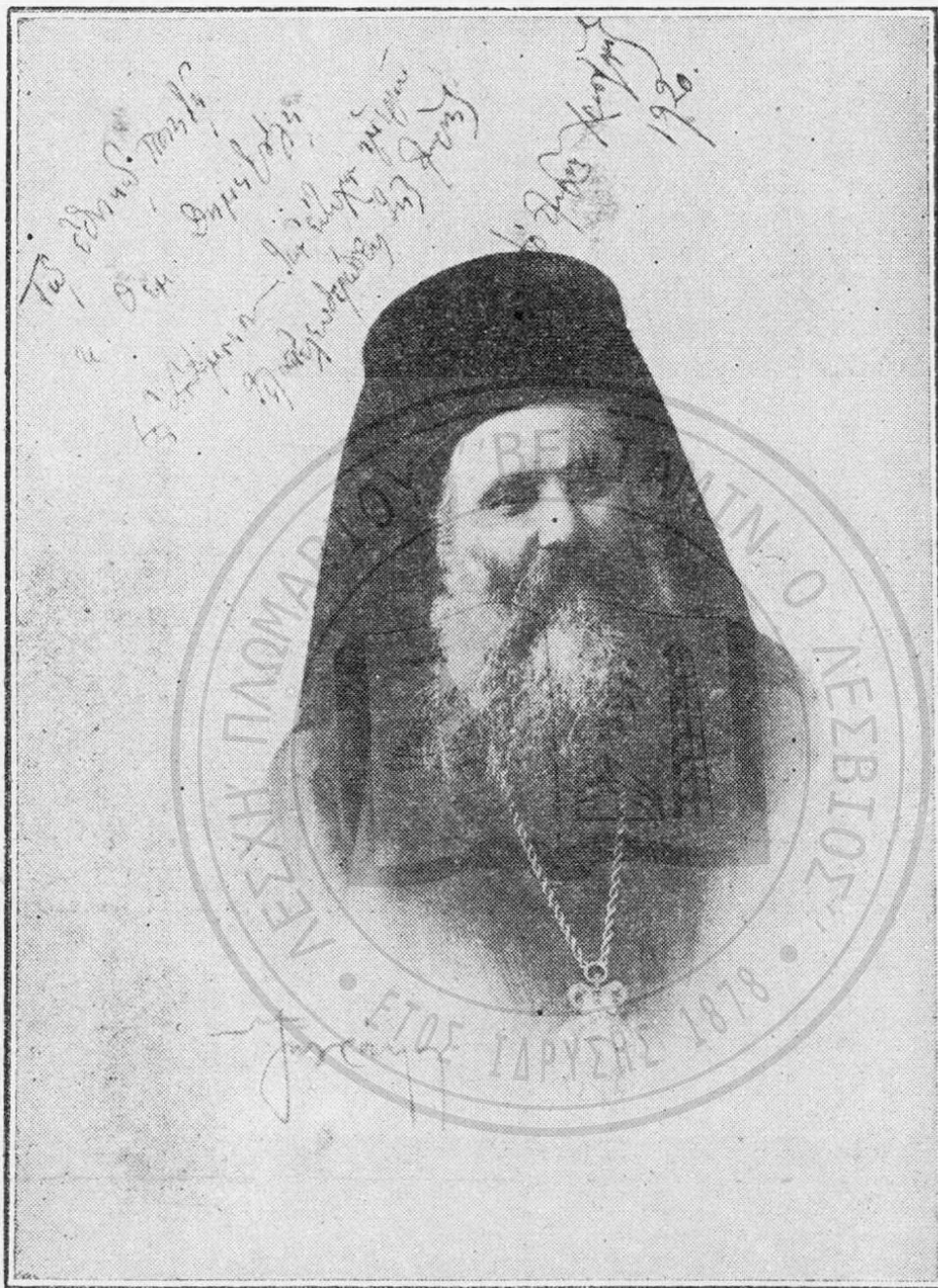
Κι' εἶπες σιγά... μά... σ' ἄκουσαν, τὴ μαύρη ὥρα ἄκείνη
«μὴν ἀπελπίζεσαι χρυσῆ καὶ ζηλεμένη Σμύρνη,
Γρήγορα θὰ ξανάλθουμε, καὶ σύντομα ἀκόμα
νὰ ἀπολευθερώσουμε, τὸ ἅγιο σου τὸ χῶμα,

Τὸ χῶμα πὺν ἐσκέπασε τὸν ἅγιο ποιμενάρχη,
Χρυσόστομο, τὸ μάρτυρα, τὸν μέγαν ἱεράρχη,
Πὺν ρούφηξε τὸ αἷμά του, Τοῦρκος μὴν τὸ μολύνη
θὰ τὸ φυλάξ' ὡς πὺν νὰ δῆ ἐλεύθερη τὴ Σμύρνη.»

Αὐτά, αὐτὰ μιλῆσανε τὰ χεῖλη σου τὰ θεῖα,
καὶ ἄμπηκες μέσα καὶ εὐθύς, ξεκίνησαν τὰ πλοῖα,
Καὶ ἡ χλωμὴ σου ἢ μορφή ἔγινεν αἰθερία...
Μὰ τ' ἄλλα πιά λεβέντη μου θὰ γράψ, ἡ ἱστορία...

Ο Ἐθνομάρτυς Χρυσόστομος Σμύρνης
θύμα τῆς Τουρκικῆς θηριωδίας

Χῦσε μοιριολόγι Κόρη, μὲ παρθενικιά φωνή
σκίρτησε ἄπο περηφάνεια ματωμέν' Ἀνατολή
πῶτυχε σ' ἐσὲ ὁ κλῆρος, τέτοια χάρη σὺ νὰ ἔχης
τέτοια μνήματα γιγάντων, μὲ τὸ δάκρυ σου νὰ βρέχης
Καὶ στοὺς κόλπους σου, νὰ κρύβης, στὴ θερμὴ σου ἀγκαλιὰ
τῆς μεγάλης μας Ἑλλάδος τὰ ἀείμνηστα παιδιὰ.

ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΛΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ
Δ. ΙΩΑΝΝΟΥ

Λοιπόν, ἀπέθανες καὶ σύ, σὰν τοὺς θνητοὺς τοὺς ἄλλους
ἀπ' τὴν ἀπαγοήτευση, τοὺς κόπους τοὺς μεγάλους ;
Τὰ σπλάχνα σου, τὰ ἔφαγε τῆς λύπης τὸ σαράκι,
ἀητὲ τοῦ Σκροᾶ, τῆς Τζουμαγιᾶς, τοῦ Τμώλου τὸ γεράκι

Τοῦ Ἔθνους μας ἡ συμφορὰ, τώρα πέντ' ἕξη χρόνια
σὲ μάρανε, σὲ ξέρανε, σὰν τὸ βλαστὸ τὰ χιόνια,
Ἐτρούπησε κι' ἐμάρανε, τὴ γιγαντοκαρδιά σου,
κι' ἀπαρηγόρητα θρηνοῦν, στὸν τάφο τὰ παιδιὰ σου.

Ἐκεῖνα, πὺ ὠδήγησες καθάλλα πάνω στ' ἄτι,
στῆς Δοϊράνης τὰ γκρεμνά, στοῦ Σκροᾶ τὸ μονοπάτι
Καὶ στῆς Ροδόπης τὶς πλαγιές, πάνω στὸ Περιστέρι,
πλεμμένος μέσ' στὰ αἵματα, μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι

Τ' Ἀρχιπελάγου τὰ θηριά, τῆς Λέσβου τὰ λιοντάρια,
τὰ πειὸ πολλὰ πὺ βρήκανε γιὰ σάβανα θυμάρια,
πὺ τ' ἀγαποῦσες πατρικὰ, τὰ βάφτιζες στὴ μάχη
καὶ τοῦ πολέμου τὸν ἀχό, τὸν σκόρπα κάθε ράχη,

Σ' ἄλλες πλαγιές, σ' ἄλλα γκρεμνά, πέρα στὴ Βουλγαρία
καὶ τοῦ Δοξάτου οἱ σφαγεῖς τ' ἀνήμερα θηρία
πετοῦσαν τὸν ἱματισμό, τὰ ὄπλα τους ἀκόμα,
γιὰ νὰ λαφρώσουν τ' ἄκαρδο, καὶ τ' ἀνανδρό τους σῶμα

Νὰ φύγουν, νὰ τρουπώσουνε, μέσα στὴ Βουλγαρία,
κατάβαθα, πολὺ μακρὰν νὰ βροῦνε σωτηρία,

ἀπ' τὸ λεπίδι τὸ πολὺ, ἀπ' τὸ πελέκι 'κεῖνο,
π' ἀκόμ' ὡς τώρα τὰ βουνά, βογγᾶνε ἀπ' τὸ θοῆνο,

Ποὺ ἄφηναν οἱ Βούλγαροι, τρεχᾶτοι μέσ' στὰ δάση,
ποιὸς ἤμπορεῖ, τὴ δράση σου πατέρα νὰ ξεχάση ;

.....
.....

Λοιπὸν, ἀπέθανες καὶ σὺ σὰν τοὺς θνητοὺς τοὺς ἄλλους,
ποὺ ἡ χειμαρρῶδη σου ὀρμὴ ἐξέπληξε καὶ Γάλλους
Κι' Ἑγγλέζους, ὡς καὶ Ἴταλοὺς μέσ' στὴ Μακεδονία,
ποὺ σ' ἐσεβάστηκαν κι' αὐτά, τῆς φύσης τὰ στοιχεῖα ;

Μέσα, στὴν μαύρη γῆ, λοιπὸν κλείστε τὸ παλληκάρι
τῆς Ρούμελης τὸν ἀετό, τοῦ Τμώλου τὸ λιοντάρι ;
Τοῦ Σίπυλου τὴν τίγριδα, τῆς Προύσας τὸ θηρίο,
σὲ τέτοιο μνήμα ταπεινό, καὶ ἀραχνὸ καὶ κροῦο ;

Τέτιο 'να γίγαντα ἔμπορεῖ, μνήμα νὰ τὸν χωρέση ;
τέτοιο λεβέντη δύναται τὸ χῶμα νὰ χωνέψη ;
Ποὺ ὡς καὶ τὸ χάρο ἤμπορεῖ μιὰν ὥρα νὰ νικήση,
ἂν καμμιά 'μέρα ἢ σάλπιγγα τοῦ Γένους τὸν ξυπνήση ;

Οἱ Τοῦρκοι, στὴν Ἀνατολή, ἔφριπταν στ' ὄνομά του,
καὶ ἔμειναν παράλυτοι, στὰ κατορθώματά του
Ἦσαν ἀνάλγητος, σκληρός, σὲ Τούρκους δολοφόνους,
σὲ ἐνθυμοῦμαι, Στρατηγέ, στοὺς δοξασμένους χρόνους

Κεῖ κάτω, στὴν ἐξόρμησι καθὼς νὰ εἶνε τώρα,
ποὺ σάρωσες καὶ σκούπισες, τὴ 'ματωμένη χώρα,

Σὲ ἕξη μέρες μοναχὰ ἕως τὴν Προῦσα πέρα,
ἀπὸ Τσετάδες καὶ στρατό, πολὺκλαυστε Πατέρα

Ἦσουν ὅμως κι' ἄγγελος· κι' εἶχες καρδιὰ μεγάλη,
σὰν τὴ πλατειὰ τὴ θάλασσα, μὲ ἠλιόλουστο ἀκρογιαλί
Ἐσυμπονοῦσες τὸ φτωχό, τὴ γδύμνια, τὴν ὀρφάνια,
καὶ τῶχες μέγα καύχημα καὶ τῶχες περηφάνεια,

Νὰ προστατεύης ἄοπλους, νὰ σώξης αἰχμαλώτους
μέσα στῆς μάχης τὴ κλαγγή, στῶν κανονιῶν τοὺς κρότους
νὰ σώξης γυναικόπαιδα κι' ἀλλόπιστα ἀκόμα,
κι' ἐτοιμοθάνατα παιδιά, πὺ σπάραζαν στὸ χῶμα

.....
.....

Μιὰ ἴμερα, μαῦρο μήνυμα μοῦρθε μὲ τὸν ἀγέρα,
πὺς πέθανες καὶ σ' ἔβαλαν, στὴ μαύρη γῆ Πατέρα,
Μέσα στὸν Εὐαγγελισμό παράδωσες ἠρέμα,
βλαστάρι τῆς Χαλκιδικῆς, τῶν Ἀθηνῶν μας θρέμμα

Ἄγρια μοῖρα καὶ σκληρὴ μὲ ἔρριξε καὶ μένα,
στὰ μέρη αὐτά, Πατέρα μου κι' ἄς ἦταν χιονισμένα,
Δὲν ἐφοβήθην τὸ βορρηᾶ μηδὲ τὸ χιονονέρι,
παρά, ὀλίγα λούλουδα ἐπῆρα εἰς τὸ χέρι,

καὶ ἔτρεξα στὸ μνημῆμά σου, στὸν τάφο σου τὸν ἅγιο,
κι' ἀπάνω κεῖ τὰ σκόρπισα μὲ φύλλα δάφνης βάγιο

.....
.....

Σὲ τέτοιο τάφο, θάψανε Πατέρα, τὸ κορμί σου,
καὶ θάψανε μαζὺ μ' αὐτὸ τὴ δόξα, τὴν τιμὴ σου ;
Ξεχώσετε τὸν ἥρωα, πάρτε τὸ παλληκάρι,
ποῦταν στολίδι τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ καμάρι

Σηκώσετε τὸ Στρατηγό, στὰ χέρια παλληκάρια,
'Εσεῖς τ' 'Ολύμπου σταυραητοί, τοῦ Πίνδου τὰ λιοντάρια,
Μικρασιάτικα παιδιά, Αἰγαίου τὰ ξεφτέρια,
ὑψώσετέ τον ἀπαλά, στὰ ἀνδρικά σας χέρια

Καὶ φέρτε τον καὶ θέστε τον στοῦ Σκοῦ τὴ μαύρη ράχη
πάντα τὸ χιόνι συντροφιά στὸ πλάγι του γιὰ νάχη.
Κι' ἐκεῖ στὴν πεῖο ψηλὴ κορφή, σκάψτε μεγάλο μνήμα,
ἐκεῖ πού κατασκόρπισε κι' ἔκανε στάχτη τριμίμα

Τὸν ἄπιστο τὸ Βούλγαρο τὸ γένος τὸ ἀχρεῖο,
τὸ ἄνανδρο, τὸ δόλιο, τ' ἀχάριστο, τὸ κοῦο,
Τοῦ Βόλγα τὰ καθάρματα καὶ τοῦ Τιμοῦρ τοὺς γόνους,
τοῦ Κρούμου καὶ τοῦ Σαμουήλ, τοὺς μαύρους ἀπογόνους

Μεγάλο σὰν τὴ σκέψη του, πλατὺ σὰν τὴν καρδιά του,
νὰ ἔχη πάντα συντροφιά, τ' ἀθάνατα παιδιά του.
Μ' Ἐκεῖνα πού τὴν ἔφοδο, τὴν τρομερ' εἶχε κάνει,
κι' ἐκέρδεψε τ' ἀμάραντο τῆς δόξης τὸ στεφάνι

Καὶ κεῖ, νὰ στέκεται φρουρὸς τοῦ Γένους μας αἰώνια,
μέσ' στοὺς βορρηάδες, στὶς βροχές, στοὺς παγετοὺς καὶ
[χιόνια

'Ὡς φάσμα ὑπερφυσικό, μὲ κράνος καὶ κοντάρι,
νὰ τὸν τρομάζουν Ἀλβανοὶ καὶ Σέρβοι καὶ Βουλγάροι

'Αθήνα 10 Μαρτίου 1928

ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΣΚΙΑ ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ
ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΑ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Γιατί πάντα, στους ὕπνους μου καὶ μέσ' στὰ ὄνειρά μου,
βλέπω τὴν Ἅγια σου Σκιά καὶ σβύνειτ' ἡ χαρά μου,
ἢ ψεύτισσα, πού τὴ ζητῶ τώρ' ἀπὸ τόσο χρόνο,
νά μοῦ γλυκάνῃ τὴ ζωὴ καὶ τῆς ψυχῆς τὸν πόνο ;

Καὶ ἤσυχο τὸ πνεῦμά μου ν' ἀναπαυθῆ λιγάκι,
νά γλυκαθοῦν τὰ χεῖλη μου, ἀπ' τὸ πολὺ φαρμάκι,
πούπιανε καὶ πικράθησαν τὰ δόλια σωθικά μου,
ἀπὸ τὰ πάθη τῆς φυλῆς, ἥρωα, γέροντά μου ;

Σὲ βλέπω ὄχι ὅπως πρίν, μὲ τὴ γλυκεῖα μορφή σου,
μὲ τ' ἅγιό σου μεϊδιάμα, τὴ σιγαλὴ φωνή σου,
νά μοῦ μιλάς, καὶ νά μοῦ λές, τέλειωσαν τὰ δεινά μας,
πάψανε πειὰ τὰ δάκρυα καὶ τὰ μαρτύριά μας

Πῶς τέτοιος νοῦς, ποῦ κυβερνᾷ, μὲ μάτι σὰν ἀστρίτη,
. . . Ξεφτέρι πού γεννήθηκε πάνω στὸ Ψηλορείτη,
Τέτιο ἀκούραστο κορμί, μὲ σιδερένιο χέρι,
σύντομα στὴν Ἅγια Σοφία στὴν Πόλη θὰ μᾶς φέρῃ

Μὰ τώρα, πῶς κατάχλωμος, πῶς τόσο λυπημένος,
στέκεις ἐμπρός μου πάντοτε βουβὸς σκελεθρωμένος,
Γιατί τρέχουν τὰ δάκρυα, ἀπὸ τὰ βλέφαρά σου,
κι' ὀλόθερμα κατακυλοῦν καὶ βρέχουν τὴν καρδιά σου ;

Τρέμω στοὺς τόσους πόνους σου, νοιώθω τὴν ἀγωνία,
τὴν ὥρα πὸν ριχτήκανε, μὲ ἄφθαστη μανία,
σὰν λυσσασμέν' ἀπάνω σου, μὲ ξύλα καὶ μαχαίρια,
τὴν ὥρα πὸν ἐσήκωσες στὸν οὐρανὸ τὰ χέρια,
κι' εἶπαν τὰ θεῖα χεῖλη σου δυὸ λόγια στὸ Θεό σου
κι' ἄστραψ' ἡ ἄγια σου μορφή, τὸ θεῖο πρόσωπό σου

Ἄχ δὲ μ' ἀφίσανε κι' ἐμὲ νὰ βρῖσκωμαι σιμά σου,
νᾶπερνα ἀπ' τοὺς πόνους σου κι' ἀπ' τὰ μαρτύριά σου,
νὰ σ' ἀσπαζόμουνα θερμά, νᾶχα αὐτὴ τὴ χάρη,
καὶ νᾶκλεφτ' ἀπ' τὴ δόξα σου καὶ γὰρ ἓνα κλωνάρι

Βλέπω, κουνᾶς τὰ χέρια σου καὶ μὲ τὰ δάχτυλά σου,
μοῦ δείχνεις μύρια τραύματα, μοῦ δείχνεις τὰς πληγὰς σου·
πὸν σοῦκαναν οἱ ἄπιστοι, στὸ τίμιο τὸ κορμί σου,
καὶ σὲ κατακομμάτιασαν πρὶν ἔβγη ἡ ψυχὴ σου

Μέσα στὸν Τουρκομαχαλᾶ, ἐκεῖ στοὺς «Δυὸ Τσεσμέδες»
σὲ σέρνανε ἀλύπητα, τσέτες καὶ χαφιέδες,
Καὶ πέσαν σὰν ἀχόρταγο, ἀπάνω σου μελίσει,
πρὶν νὰ προφθάσ' ἡ γλῶσσά σου, δυὸ λόγια νὰ μιλήση

Καὶ ρούφηξαν τὸ αἷμά σου, σὰν τίγρεις πεινασμένες,
καὶ σκόρπισαν τὶς ἁγιές σου τὶς σάρκες ἠματωμένες,
καὶ τὶς ποδοπατούσανε πολὺπαθε Πατέρα,
μέσα στοὺς δρόμους ἄταφες τὴν μαύρη κείνη ἡμέρα.

Τί συμφορὰ ! τρομάζ' ἡ Γῆς, οἱ τάφοι λὲς ραγίζουν,
τὰ χαροπούλια κρούζουνε τὸ δόλι' ἀγέρι σχίζουν,

μιάς κόρης σκλάβας σέρνουνε, τραγοῦδι λυπημένο . . .
καὶ κλαῖν' τὸν ἱεράρχη της κατακομματιασμένο! . .

Καὶ νά ! Πατοῦν τὶς ἐκκλησιές, μολύνουνε τὰ Ἅγια,
καὶ 'κεῖ ποῦ ψέλναν τὰ πουλιά, σκούζει ἡ κουκουβάγια,
ἡ Σμύρνη σου ἡ ὠμορφή, ἡ ζηλεμένη Σμύρνη,
ποῦ ἀνθίζαν ἡ πασχαλιές, ἡ δάφνη κι' ἡ μυρσίνη,
κάηκε, ξερριζώθηκε, ἐρείπια ἔχει γίνη,
καὶ στὸν ἀντάρτη τὸν Κεμάλ, τὴν κεφαλή της κλίνει !

Τάφος πλατὺς κι' ἀπέραντος, διάπλατο κοιμητήριο,
νὰ δέχεται τὰ τέκνα της μ' ἀφάνταστο μαρτύριο,
κατάντησεν ὅλη ἡ Γῆς, ἀπ' τὸν Τσεσμὲ καὶ πέρα,
ἀκόμ' ὡς τὸ Σαγγάριο, πολὺκλαυστε Πατέρα.

Χιλιάδες κόρες ντροπαλές, βρίσκονται τουρκεμένες,
καὶ σὲ χαρέμια τούρκικα κλαῖνε ἀπελπισμένες,
'Αμέτρητοι λεβέντες μας, παιδιὰ δοκιμασμένα,
ἄταφα κι' ἀσαβάνωτα στὸ χῶμα πεθαμένα

Βουθή, . . . παράδαρ' ἡ Φυλή . . . προδόθηκε Πατέρα ! . . .
'πὸ μιὰ γενιὰ κατάρατη, ποῦ σκόρπισεν ὡς πέρα,
στάχτη, συντρίμμια, συμφορές, τῶν κόσμου καταφρόνια,
κι' ἔφερε πάλι δύστηχους καιροὺς καὶ μαῦρα χρόνια ! . . .

.....
.....

Ὅμως, κοιμήσου ἤσυχά, στῆς Σμύρνης τ' ἅγιο χῶμα,
Πατέρα μου τρισέβαστε, κοιμήσου λίγ' ἀκόμα,
Κι' ὅποταν ἔλθ' ἡ ἀνοιξη κι' ἔλθῃ τὸ καλοκαῖρι,
καὶ σ' ἔρθουν τὰ μηνύματα μὲ τῆς αὐγῆς τ' ἀγέρι,

Μὲ τὰ πουλιὰ τοῦ οὐρανοῦ, τῆς ρεμματιᾶς τ' ἀηδόνια,
καὶ μὲ τὰ λάλα, τὰ τρελλὰ τοῦ Μάρτη χελιδόνια,
Πῶς πάλ' ἡ Μάνα φόρεσε τὴν κόκκινη φλοκάτα,
θυμήθη τοὺς παληοὺς καιροὺς, τὰ πρωτεινά της νειᾶτα,

Καὶ σὰν τὸ σύννεφο γοργή, τὸν οὐρανὸ σκεπάζει,
Ξαπλώνει στὴν Ἀνατολὴ καὶ τοὺς ἐχθροὺς της σφάζει !
Ὁ Ἔρμος καὶ ὁ Μαίανδρος, στὸ αἶμα κοκκινίζουν,
ὁ Τμῶλος καὶ ὁ Σίπυλος, σὰν τὰ στοιχεῖα μουγκρίζουν !

Κι' ἀπὸ τὰ βάθρα σείεται καὶ τρέμ' ἡ Γῆ μας ὅλη,
κι' ἀρχίσανε τὰ σήμαντρα, νὰ παίζουνε στὴν Πόλη,
Τότες καὶ σὺ Πατέρα μου, ξύπνησε μὴν κοιμᾶσαι,
τοὺς πόνους, τὰ μαρτύρια, τίς θλίψεις μὴ θυμᾶσαι !

Κι' ἄς λάμπ' ἡ ἅγια ὄψη σου, ἄς φωτισθ' ἡ ματιὰ σου,
κι' ἄς φτερουγίσουν τὰ ὄνειρα ποῦντες μέσ' τὴν καρδιά σου,
Γιατὶ ἐξωντανέψανε τὰ ὄνειρα Πατέρα,
καὶ ἐξημέρωσ, ἡ χρυσῆ τοῦ Ἔθνους μας ἡμέρα !

Μὲ τὴ δικιά μας τὴν πνοή, ἀνάσανε καὶ πέ μας,
τὸ «Ὁσσανά» τῆς λευτεριᾶς· ξαναζωντάνεψέ μας,
Χίλιων χρονῶνε πόθους μας, χίλιων χρονῶν ἐλπίδες
σῆκω, καὶ στάσου ζωντανός! . . . νά! ἦρθαμε! μᾶς εἶδες;
Θὲ νὰ σοῦ ποῦν περήφανοι οἱ σταυραητοὶ τοῦ Γένους·
«Δὲν περιμέναμε ζωὴ καὶ λευτεριὰ 'π τοὺς ξένους! . . .»

17 Σεπτεμβρίου 1922

ΣΤΙΣ ΙΕΡΕΣ ΣΚΙΕΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΜΑΧΗ ΚΛΑΠΑΔΟΥ ΠΕΣΟΝΤΩΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ

Ἰωάννου Μενουδάκου ἀνθυπολοχαγοῦ, Κόγια Βέργου λο-
χίου, Ἐμμ. Βαρδῆ, Ἰωάννου Μανιδάκη, Πέτρου Σαμανῆ,
Κωνσταντίνου Κατσίνα, Νικολάου Δημητρίου, Στεργίου
Στεργιοπούλου, Ἀναστασίου Καραγιαννοπούλου, Ἀπο-
στόλου Τσικλῆ, Δημητρίου Δασκαλάκη καὶ Ἀποστόλου
Ἀλεστίου.

Τώρα πὺ ἦλθ' ἡ παγωνιά, πὺ ἔρχονται τὰ χιόνια,
πὺ δὲ λαλοῦνε τὰ πουλιά, δὲν κελαῖδοῦν τ' ἀηδόνια,
Κι' οἱ ἄνεμοι σφυρίζουνε, στὰ δάση, στὰ βουνά μας,
κλαῖν τὰ παιδιὰ τὶς μάνες μας κι' οἱ μάνες τὰ παιδιὰ μας !

Κι' ὁ Χάρος πειά, ἀπόστασε, ψυχές, κορμιὰ νὰ πέρνει,
καὶ μαίνεται ὁ πόλεμος κι' ὅλο κοντὰ μᾶς φέρνει,
Τώρα πειά, πὺ βρισκόμαστε κοντὰ στὴν καταιγίδα,
κι' ὅλα τὰ τέκνα τῆς καλεῖ ἡ προσφιλῆς Πατρίδα

Γιὰ τὸν καινούργιο πόλεμο, τὸ μέγα τὸν ἀγῶνα,
πὺ θ' ἀναλάβ' ἡ Μάνα μας τώρα μὲ τὸ χειμῶνα,
Καὶ θὰ κριθῆ ἡ τύχη μας, μιὰ καὶ γιὰ πάντα τώρα
στὴ δακρυσματοβρεχτὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου χώρα !

Ἦλθαμε, δῶ στοὺς τάφους σας, ν' ἀντλήσουμε ἐλπίδα,
Θάρρος καὶ αὐταπάρηση, γιὰ τὴ γλυκειὰ Πατρίδα,
Νὰ πάroum' ἀπ' τὴ δόξα σας κι' ἀπὸ τὴ λεβεντιὰ σας,
παράδειγμ' ὀλοζώντανο ἀπ' τὴν παλληκαριά σας !

Σὲ σᾶς, δὲν πρέπουν κλάματα καὶ μοιρολόγια τόσα,
παρά, τραγούδια κι' ἄσματα νὰ ψάλλῃ κάθε γλῶσσα.
Σᾶς τραγουδοῦν οἱ ζέφυροι, στὶς ρεμματιές τ' ἀηδόνια,
τὶς χειμωνιές τὰ κάτασπρα καὶ τ' ἄσπιλα τὰ χιόνια !

Στοὺς οὐρανοὺς, τὰ Χερουβεὶμ, γιὰ σᾶς δοξολογοῦνε
καὶ στοὺς αἰθέρας Σεραφεὶμ τὴ δόξα σας ὑμνοῦνε
Καὶ τοῦ Κλαπάδου τὰ βουνά, στοὺς βράχους, τὰ κοτρώνια,
τὴν ἀντρεία σας τραγουδοῦν πέρδικες καὶ ἀηδόνια !

Ἄστροάφτουνε οἱ Ἀχλαδιές καὶ τὸ Σκοτεινοβοῦνι,
μύδρους σκορπᾶ ὁ Πετσοφᾶς, τοῦ Τούρκου τὸ ρουθοῦνι !
Φλογβολᾶ ὁ Καλαθᾶς ! κι' ὁ κάμπος σκοτεινιάζει,
Ἄ Μανουσάκης κι' ὁ Μελᾶς φωτιά παιδιὰ φωνάζει !

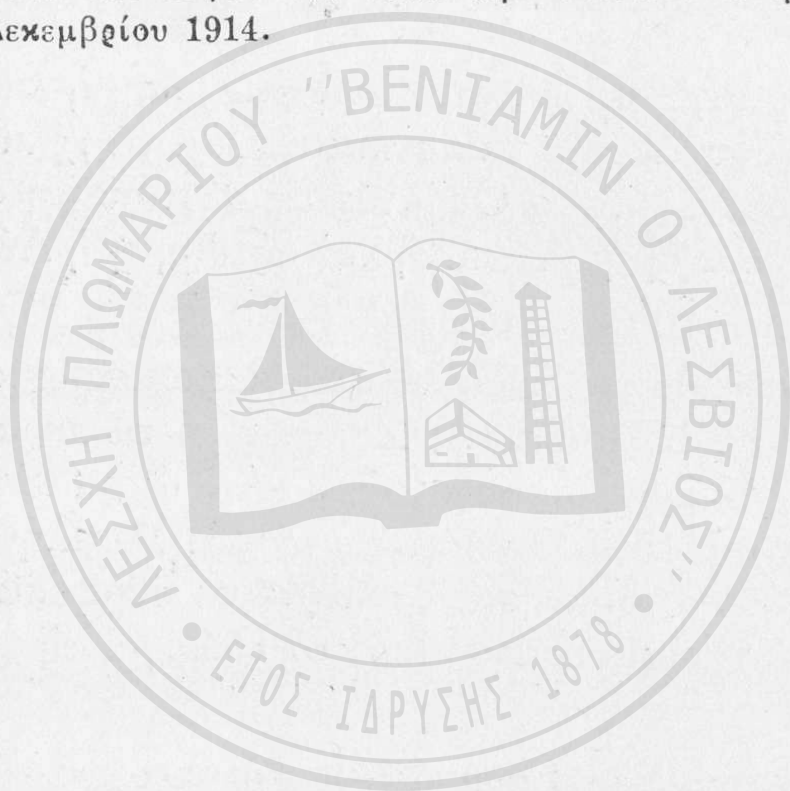
Ἄ Συρμακέξης τὸ σπαθί, στὰ χέρια του χουφτώνει
τρέμ' ὁ ἐχθρὸς στὴν ὄψη του, λευκὴ σημαί' ἀπλώνει !
Βερνάρδος καὶ Παυλόπουλος, καθὼς ἀητοὶ ὁρμοῦνε,
στὴ μάχη καὶ σαρώνουνε ἐμπρὸς τῶν ὅ,τι βροῦνε !

Κι' ὁ Δρίτσας μὲ τὴ Φάλαγγα τῆς Λέσβου· τὸ καμάρι,
χτυπᾶ στὰ πλάγια τὸν ἐχθρό, τὰ νῶτά του νὰ πάρῃ.
Τρέμουν οἱ Τοῦρκοι ἄνανδροι κι' Ἄλλάχ ! ἀλλάχ ! φωνάζουν,
τὰ χέρια τῶν ὑψώνουνε, τὰ ὄπλα τῶν τινάζουν.

Καὶ ὡς ἀγέλη δέχονται κτηνῶν νὰ ὀδηγῶνται,
τὴν τύχη τῶν, τὸν Πατισάχ, μόνο νὰ καταρῶνται !
Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ὁ Γκανῆ, Μπαχοῆ, Κεμάλ καὶ ἄλλοι,
ἔφριξαν μὲ τὴν τόλμη σας, τὴν τρομερή σας πάλη !

Ἄγγελοι σεῖς, στοῦ οὐρανοῦ τὸ σαπφειρένιο δῶμα,
σκώληκες μεῖς, πάνω στῆς γῆς τὸ λασπωμένο χῶμα,
Σὰν τὶ νὰ σᾶς προσφέρουμε στὴ μνήμη σας ἴδῳ πέρα ;
ποὺ σὰν ἀστέρια λάμπετε, ψηλά, εἰς τὸν αἰθέρα . . .
Ὅλιγα νεκρολούλουδα, κηριά, λίγο λιβάνι,
κι' ἓνα δροσᾶτο πῶφερα στὸν τάφο σας στεφάνι ! . . .

Ἀπηγγέλθη ἐπὶ τοῦ τάφου των κατὰ τὴν ἐπέτειον ἐπιμνημόσυνον
τελετὴν τῆ 7 Δεκεμβρίου 1914.

ΣΤΗ ΣΤΥΓΕΡΑ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΟΥ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α΄

Θρηνεῖτε τώρα σήμαντρα, βαρᾶτε πειὰ καμπάνες,
κάπνιζε νεκρολίβανο, τὴ μυρωδιά σου χῦνε . . .
Ἑλληνοπούλες κλάψετε, μικρὰ παιδιὰ καὶ μάνες,
καὶ νεκροκέρ' αἰώνια, τὸ φῶς σου τρεμοσβύνε ! . . .

Στοὺς λόγγους καὶ στὶς ρεμματιῆς ἄς μὴ λαλοῦν τ' ἀηδόνια,
ἄς βουβαθοῦνε τὰ πουλιὰ ὡς καὶ τὰ χελιδόνια,
" Ἄς συννεφιάσ' ὁ Οὐρανὸς ἄς σκοτισθῆ ἡ φύση,
ἄς κλάψη ἡ Ἀνατολή καὶ ἄς θρηνηῆ ἡ Δύση ! . . .

Γῆ, οὐρανὸς καὶ πέλαγα, στεργιῆς καὶ ἀκρογιαλὶ,
καὶ σὺ Πατρίδα τῆς Σαπφῶς μὲ τὰ περίσσια κάλλη,
Ἄστεριά μου τοῦ οὐρανοῦ, καὶ σὺ ὠχρὰ Σελήνη,
καὶ σὺ, κοιτίδα ποιητῶν, ὠραία Μυτιλήνη,
Πενθήσατε, θρηνήσατε, κλάψτε τὴ συμφορὰ μας,
πὺ χάσαμε τὸ Βασιλιᾶ, τὸ Γιῶργο, τὴ χαρὰ μας !

Πὺ χάσαμε τὸ Γιῶργό μας, τὸ σπλαχνικὸ πατέρα,
μιὰ μαύρη ἡμέρα τοῦ Μαρτιοῦ, μιὰ σκοτεινὴν ἡμέρα,
Μιὰ Τρίτη ἀβασίλευτη, μιὰ μέραν ἀποφράδα,
μιὰ ἡμέρα, π' ἀξημέρωτη νᾶταν γιὰ τὴν Ἑλλάδα ! . . .

Καὶ στέρησ' ἀπ' τὸ Ἔθνος μας, τέτοιο σεπτὸ προστάτη,
τώρα πὺ κάθε κορυφή, καὶ κάθε μονοπάτι,
Ἀντιλαλοῦν τὶς δόξες του, τὸ μεσουράνημά του,
τὶς νίκες πὺ κερδίσανε μὲ αἷμα τὰ παιδιὰ του !

Τώρα, πὸν τὸν στεφάνωσεν αἰώνια ἡ νίκη,
εὐρέθη χέρι ἄνανδρο, μέσ' στὴ Θεσσαλονίκη,
Χέρι . . . ἐκφύλου ἄπονο καὶ δολοφόνου χέρι,
τέτοια πληγὴ καὶ συμφορὰ, στὸ Ἔθνος μας νὰ φέρη !

Τώρα, πὸν κάθε του στιγμή ἦταν γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
ὅ,τι 'ναι μέσα στὴ χιονιά, Ἀπρίλη πρασινάδα,
Τώρα, πὸν κάθε λόγος του καὶ κάθε συμβουλή του,
ἦταν διαμάντια, θησαυρός, γιὰ ὅλη τὴ φυλὴ του !

Σχοινᾶ ! . . . κατάρ' ἀνάθεμα, τὴν ὥρα πὸν γεννήθης,
καταραμένη ἡ στιγμή ποῦδες τὸ φῶς, τὸν ἥλιο·
'Ἡ μάνα, πὸν σου ἔδωσε τροφή· κι' ἐγαλουχήθης
καὶ σκόρπισες τὰ δάκρυα, σ' ὀλόκληρο βασίλειο !
Κατάρα καὶ ἀνάθεμα, σκορπιοὶ μέσ' στὰ λαιμά σου
καὶ νυχτερίδες καὶ ὄχιές, στὰ σάπια κόκκαλά σου.

Κι' ὅταν στὴ γῆ σὲ ρίψουνε, μέσα στὸ μαῦρο χῶμα,
ἔξω νὰ σὲ ξεράση !
Νὰ στέκι' αἰώνια ἄλυτο, τ' ἀφωρισμένον σ' σῶμα,
κανεὶς νὰ μὴν τὸ θάψη ! . . .

Καλλονὴ — Μάρτιος 1913

ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΣΚΙΑ ΤΗΣ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΟΥ ΒΑΣΙΛΟΠΑΙΔΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ

Ἦταν γραφτό σου, καύχημα, στολίδι τῆς Ἑλλάδος,
παντοτεινὰ νὰ στερηθῆς τὴν πόλη τῆς Παλλάδος !

Ἦταν γραφτό, σὲ ξένη γῆ, σὲ παγωμένο κλίμα,
μακρὰν τῶν γλυκυτάτων σου νὰ γίνῃς τέλος θῦμα ;

Ἦταν γραφτό, παντοτεινὰ ἢ δύστυχη Πατρίς σου,
νὰ στερηθῆ τὴν ὠμορφη, ἀγγελικὴ μορφή σου ;
Ναί, ἄνθρωπος δὲν ἦσουν σύ, παρ' ἦσουν ἀγγελοῦδι,
εὖοσμο ἄνθος τ' οὐρανοῦ τοῦ Πλάστου μας λουλοῦδι !

Λουλοῦδι, ὅπου ἔφυγες ἀπ' τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα,
καὶ φύτρωσες στὸ ἅγιο ἑλληνικὸ μας χῶμα.
Μὲ δάκρυ σ' ἀναστήσαμε, μὲ πόνο, μὲ λαχτάρα,
μὴ σὲ μαδήσῃ θύελλα, μὴ σὲ μαρὰν' ἀντάρα.

Μὲ πόθο, μὲ κρυφὴ χαρά, τὸ Ἔθνος σ' ἐθεώρει
κι' ἔκτοτε σ' ὠνομάσαμε, τῶν « Ἀθηνῶν ἡ κόρη ! »
Μὰ ὁ Πλάστης ἐχρειάστηκε πολύτιμο στεφάνι,
ἀπ' ἄνθη, κρίνα εὖοσμα, ὠραῖο νὰ τὸ κάνῃ,

Κι' ἔστειλε ἓναν ἄγγελο, ὠμορφο σὰν καὶ σένα,
νὰ δρέψῃ ἄνθη εὖοσμα, κρυφὰ στὴ γῆ ἀνθισμένα.
Κι' ὁ πλάνος σ' ἐπλησίασε, δὲ λέγει τὸ σκοπό του,
σκύφτει, μυρίζει, σὲ ἀρπᾷ ! σὲ φέρνει στὸν θεό του !

Δίχως ν' ἀκούση κλάματα, δίχως ν' ἀκούση θρηνο,
δίχως νὰ δῆ πόσοι θρηνοῦν τῶν Ἀθηνῶν τὸν κρίνο !
Μὰ τώρα, πὺ θὰ βρῖσκεσαι τοῦ Πλάστη τὸ στεφάνι,
εὖχου, γιὰ τὴν Πατρίδα σου, τοὺς πόθους της νὰ κάνη !

Βον

Σὰν ἄνθος π' αὐξάνει, κι' ἀρχίζει νὰ θάλλη,
σὲ κῆπον ὠραῖο μεστὸν εὐωδιά,
Ἄξαφνα, ὅμως, βροχὴ ἀνεμοζάλη,
τοῦ ρόδου μαδί' ἀποσπᾷ τὴν καρδιά !

Καὶ μένει χλωμό, μαραμένο στὰ χιόνια,
πλὴν ὅμως, ὁ κῆπος ἀκόμη μυρίζει,
Ἔτσι κι' ἡ δόλια πατρίς σου αἰώνια,
στὸνομά σου πικρῶς θὰ δακρῶζη !

Κοιμᾶται νεκρά, ἡ κόρη ἐκείνη,
σὲ ψυχραμένο σὲ ἄστοργο κλίμα,
Κεῖ, πὺ δὲ θάλλει ποτὲ ἡ μυρσίνη,
κεῖ πὺ δὲν βρέχει τὸ βράχο τὸ κῦμα !

Στὸ Φάληρο, φέρτε, τὸ μαῦρο κρεββάτι,
πὺ τὸ ὠραῖόν της σῶμα, μέσα κρατεῖ,
Κεῖ, πὺ ἐρρέμβασε, μεγάλο παλάτι,
καὶ 'κεῖ ἀποθέστε το σιμὰ στὴν ἀκτὴ !

Μεγάλο παλάτι, πλὴν, οἴμοι ! μνημεῖον,
ἐκεῖ ἄς ἐγείρη τὸ Ἔθνος λαμπρόν,
Ἐκεῖ, πὺ ἐρρέμβασεν ἔτι παιδίον,
μὲ στόλον τὸ Ἔθνος νὰ δῆ ἰσχυρόν ! . . .

Φέрте με, φέрте με, ἄνθ' ἅπ, τὰ ὄρη,
ἄνθη τ' Ὀλύμπου, τοῦ Πίνδου, τῆς Ὀσσας,
Μ' αὐτὰ θὰ στεφθῆ τελευταῖον ἢ κόρη,
λησμονοῦσα μ' αὐτὰ ἀναμνήσεις της τόσας ! . . .

Κι' ἂν δὲν τὴν στείλουν, ἄς στείλομε χῶμα,
χῶμ' ἅπ' τὰ σπλάχνα τῆς δόλιας τῆς χώρας,
Μ' αὐτό, ἄς σκεπάσουν τ' ὠραῖό της σῶμα,
μ' αὐτὸ νὰ περνᾷ τοῦ χειμῶνος τὰς ὥρας ! . . .

Ἐσβέσθη τὸ βλέμμα σου, ἐσβέσθ' ἢ πνοή σου,
ὡς τοῦ Ἥλιου τὴν ἐσχάτ' ἀχτίδα,
Καὶ θὰ προσεύχεται ἄνω, ἀγνή ἢ ψυχὴ σου,
γιὰ τὴν ὠραία, φτωχὴ σου Πατρίδα ! . . .

Ποία ἄλλη κόρη στὸν κόσμον,
βασιλόπαις χρυσῆ σαν καὶ σένα,
Σύναζ' ἄνθη, λιθάρια ἅπ' τὸν τόπον,
νὰ τὰ ἔχη μακρὰν εἰς τὰ ξένα ;

Καὶ τὸ Ἰλίνσκιοῖ ἔτι κοσμοῦσι, τέχνης συντροίμματα Παρθε-
[νῶνος·
ἐδῶ, πέτρα καμμιά ἅπ' τὸ Χάνι*, ἐκεῖ ἄνθ' εὐθαλῆ Μαρα-
[θῶνος

Κοιμοῦ, καὶ ἢ μνήμη σου θὰ μείνη, δὲν φεύγει,
Βαθειὰ ριζωμένη στὰ σπλάχνα τοῦ Ἕθνους !
Κι' ὁ ἕνας πάντα τοῦ ἄλλου θὰ λέγη,
Πῶς ἦσαν ἐγκόλπιον, στολίδι τοῦ Γένους!

Σμύρνη 1891

* Τὸ χάνι τῆς Γραβιάς

ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΡΑΓΙΚΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΛΟΧΑΓΟΥ ΑΕΡΟΠΟΡΟΥ
ΜΗΚΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Εἰς τὸν λιμένα τῆς Σμύρνης

Σμύρνη μου, μαυροφόρεσε 'πὸ μιὰ στὴν ἄλλη ἄκρη,
καὶ σεῖς πλάνα κορίτσια τῆς ἀφήσετε τὸ δάκρυ
νὰ πλημμυρίσῃ, νὰ χυθῆ στὸν τάφο του ἀπάνω
γιατί μιὰ τέτοια συμφορὰ ποτὲς δὲν τὴ ξεχάνω !!

Σμύρνη μου, μὲ τὴ θάλασσα τὸ μάγο ἀκρογιάλι,
καὶ Μικρασία ὄμορφη, μὲ τὰ οὐράνια κάλλη,
Πενθήσατε, θρηνήσατε, κλάψτε τὸ παλληκάρι,
Τῶν Ἀθηνῶν τὸ γέννημα, τὸ θρέμμα, τὸ βλαστάρι !

Ἐκεῖνον, ποὺ σεβάστηκαν μύρια ἐχθρῶν κανόνια,
Στρουμῶνος τὰ θολὰ νερά, τοῦ Βαρδαριοῦ τὰ χιόνια,
Καὶ τῆς Ροδόπης τὰ γκρεμνά, ἢ λαγκαδιὲς τοῦ Αἴμου,
γιατί μιὰ τέτοια συμφορὰ μᾶς ἔδωκες Θεέ μου ;

Τώρα, ποὺ ἡ Ἀνατολή, διψᾷ γιὰ παλληκάρια,
π' ἀνθοῦν ἢ δάφνες στὰ βουνά, στοὺς λόγγους, τὰ θυμάρια,
στὸ περιβόλ' ἢ πασχαλιά, στὰ δάση ἢ μυρσίνη,
κλαῖψτε γιὰ πάντα ρεμματιὲς καὶ θρήνησέ τον Σμύρνη !

Ἄ Τρωῶλος καὶ ὁ Σίπυλος γνώρισαν τὴν ἀντρείά του
τὴ γιγαντένια του ψυχὴ καὶ τὴν παλληκαριά του !

Ἄ Μοῦδρος, τὸν ἀγροίκησε καὶ μυριολόγι χύνει,
μαζὺ μ' ἄλλους συντρόφους του, μὲ τὸν Μωραϊτίνη,

Ὡς καὶ τῆς Ἑλλης τὰ στενά, εἶδανε τὴ μορφὴ του,
τὴν ἀφοβίαν, τὴν τόλμη του, τὴν αὐταπάρησίν του,
Σὰν τὸ γεράκι νὰ ὀρμᾷ, σὰν τὸ σκληρὸ ξεφτέρι,
τὸν πανικό, τὴ σύγχιση, εἰς τὸν ἐχθρὸ νὰ φέρη !

Καὶ τώρα, μέσ' στὴν ἐορτή, μέσ' τὴν τρανὴ χαρὰ μας,
πὺ εἶχαμε γιὰτ' ἔδιναν τὸν ὄρκο τὰ παιδιὰ μας,
Εἰς τὴ γλυκειὰ Πατρίδα τους, στὴ Μάνα τὴ μεγάλη,
π' ἀστράφτει, κι' ἀκτινοβολᾷ, ἀπ' τὰ πολλὰ τῆς κάλλη,

Βροῆκες, τὸ μαῦρο θάνατο στὴν πλάνα θάλασσά μας,
κι' ἀνοιξες τραῦμ' ἀγιάτρευτο, στὰ στήθη, στὴν καρδιά μας!

.....
.....

Κοιμοῦ, Θεοδωρόπουλε, κοιμήσου λίγ' ἀκόμα,
στῆς Ἰωνίας τ' ἀλαφρὸ καὶ μυρωμένο χῶμα,
Γιὰ λίγο, πὺ ἢ σάλπιγγα τοῦ Γένους θὰ ἠχήση,
καὶ τὸ μεγάλο σήμαντρο στὴν Πόλη θὰ χτυπήση!

Φθάσε, μὲ τ' ἄλλα ταίρια σου, μὲ τὸ Μωραϊτίνη
παράτησε τὴν κοῦα γῆ, ἄφησε πειὰ τὴν Σμύρνη,
καὶ μὲ τὸν Ἀργυρόπουλο μὲ τὸ Καραμανλάκη,
μὲ τὸ Χαμπᾶ, πὺ χύσανε τὸ πειὸ πικρὸ φαρμάκι,

Στὰ πληγωμένα στήθη μας, τῶρ' ἀπὸ τόσα χρόνια,
π' ἀκόμα τοὺς μοιρολογοῦν στὶς λαγκαδιές τ' ἀηδόνια,
Προφθάσετε στὴν λειτουργία, στὴ θρυλικὴ μας Πόλη,
μέσ' τὴ μεγάλ' Ἀγία Σοφία, πὺ θὰ γιορτάζοιμ' ὅλοι !!

Σμύρνη Ἰαρίλιος 1920

ΣΤΙΣ ΙΕΡΕΣ ΣΚΙΕΣ ΤΩΝ ΕΝ ΜΙΚΡΑΣΙΑ ΠΕΣΟΝΤΩΝ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ

ὦ Πατρίδα, δοξασμένη,
ὦ Ἑλλάς, γλυκειὰ μητέρα,
ἔλα, μὲ καῦμὸ καὶ χάρη,
εἰς αὐτὴ τὴν ἅγιαν ὥρα,
τὴν πανένδοξην ἡμέρα,
κόψε δάφνινο κλωνάρι !

Κόψε ἄνθη, κρίνα, ρόδα,
δροσερὰ μυρτιάς κλαδιά,
καὶ στεφάνωσε στὸ χῶμα,
τὰ νεκρά Σου τὰ παιδιά !
πῶπεςαν γιὰ τ' ὄνομά Σου,
μὲ λαχτάρω στὴ φωτιά,
γιὰ νὰ δώσουνε γιὰ πάντα,
εἰς τοὺς σκλάβους λευθεριά !

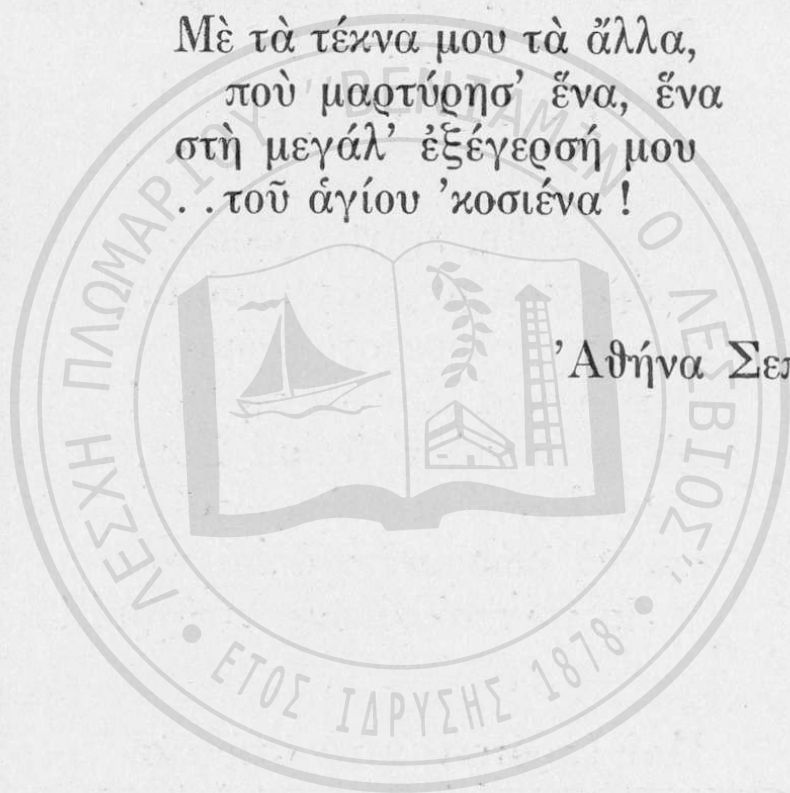
Ποὺ ἐπρότειναν τὰ στήθια,
εἰς τὰς λόγχας τοῦ ἐχθροῦ,
γιὰ τὴ δόξα σου, Ἑλλάς μου,
καὶ γιὰ κείνη τοῦ Σταυροῦ !
Τὰ γλυκόλαλά σου χεῖλη,
ᾧς τοὺς ποῦν αὐτὰ τὰ λόγια :

Καὶ τὰ χέρια σου τοὺς τάφους,
ᾧς τοὺς ράνουν μὲ λουλούδια,

κοιμηθῆτ' ἀντρειωμένα·
δὲν σᾶς πρόπον μοιρολόγια,
παρά, ὕμνους νὰ σᾶς ψάλλουν,
στοὺς αἰθέρας ἀγγελούδια !
Κοιμηθῆτε, δοξασμένα,
λεοντόκαρδα παιδιὰ μου,
ὕπνον, ἔλαφρὺ, αἰώνια,
στὴ φιλόστοργ' ἀγκαλιά μου !

Μὲ τὰ τέκνα μου τὰ ἄλλα,
ποὺ μαρτύρησ' ἓνα, ἓνα
στὴ μεγάλ' ἐξέγερσὴ μου
... τοῦ ἀγίου 'κοσιένα !

Ἀθήνα Σεπτέμβριος 1922

ΣΤΟΝ ΗΡΩΑ ΝΕΚΡΟ ΤΟΥ ΣΚΡΑ ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ
ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

Σὰν τὸν ἀητὸ ὄπου πετᾶ στοῦ κίνδυνου τὴν ὥρα,
μ' ὄρμη μέσα στὰ σύννεφα, στὴν ἀγροειμένη μπόρα,
Γιὰ νὰ σπαράξῃ τὸν ἐχθρὸ πὺ μπῆκε στὴ φωλιά του,
νὰ βλάψῃ τ' ἀπροστάτευτα κι' ἀφτέρωτα μικρά του,

Ἔτσι καὶ σύ, σὰν τὸν ἀητὸ ὄρμησες παλληκάρι,
τῆς ἀντρειωμένης Ἡπειρου γέννημα καὶ βλαστάρι,
Εἰς τῆς πατρίδας τὴν κραυγὴ, τὴν προδωμένη μέρα
ἄφησες οἰκογένεια, φίλους, γλυκειὰ μητέρα

Κι' ἀπὸ τοὺς πρώτους ἔφθασες μὲ λεβεντιὰ καὶ χάρη,
σὺ τοῦ Σουλιοῦ ἀτίθασσο κι' ἀδάμαστο λιοντάρι
Καὶ τῶν Δαγκλήδων σὺ γενιά, δόξα καὶ περηφάνεια
πὺ ἡ νίκη τοὺς ἐστόλιζε μὲ δάφνινα στεφάνια.

Ἐφθασες εἰς τὴν κρίσιμη, τὴν τρομερὴ τὴν ὥρα,
μέσα στὴν αἱματόβρεκτη τοῦ Ἀλεξάνδρου χώρα,
Πὺ τοὺς ἀνήμερους ἐχθροὺς ἐχάϊδευεν ἡ νίκη
κι' ἀντάμωσες τοὺς ἀρχηγοὺς μέσ' στὴ Θεσσαλονίκη

Καὶ δέχθηκες καὶ ἔγεινες εἰς τὴν πρωτοπορεία,
παράδειγμ' ἀνιστόρητο στὴ νέα Μεραρχία
Τ' Ἀρχιπελάγους, πᾶγεινε θροῦλος τὸ ὄνομά της
κι' ἡ νίκη πάντα ἔκλεινε στ' ἀθάνατα παιδιὰ της.

Μεσ' στὴ Μακεδονία μας, στὴ Θράκη, μὲ θυσία
σὲ λόγγους, δάση καὶ βουνά, βαθεῖα στὴ Μικρασία
Τὸ πέρασμά της οἱ ἐχθροὶ αἰώνια θὰ θυμοῦνται
καὶ τρομαγμένοι θὰ ξυπνοῦν τὴν ὥρα πού κοιμοῦνται.

Τὸ πρῶτο τάγμ' ἀνέλαβες σὺ νὰ τὸ ὀδηγήσης,
σὲ νύχτα θεοσκοτεινὴ Βουλγάρους νὰ χτυπήσης,
Μέσ' στὰ βουνὰ τοῦ μαύρου Σκρᾶ, σὲ μέρ' ὠχυρωμένα
ἀπὸ συρματοπλέγματα κι' ἀρμὲ-μπετὸν φκιασμένα.

Μὲ ὀλμοβόλα ἄγρια καὶ μ' ἀσφυξιογόνα
καὶ σκευασίες τρομερές, ἀπὸ δακρυογόνα
Μὲ ἄπειρους ὑπόνομους, πὸ ἄγριες τορπίλλες
πού σκόρπιζαν τὸ θάνατο καὶ τὶς ἀνατριχίλλες

Σύ, ὅλα τὰ περιφρονεῖς, σὺ ὅλα τὰ σαρκάζεις
καὶ μὲ τ' ἀντρεῖο χέρι σου τὸ ξίφος σου ἀρπάζεις,
Σ' ἓνα σου νεῦμα μοναχά, σὲ μιὰ μόνη ματιά σου
σ' ἔνοιωσαν, σ' ἀγροικήσανε, τὰ λεβεντόπαιδά σου.

Κι' ἀρχίνησ' ἡ γοργόφτερὴ κείνη ἐπίθεσή σου,
'π' ἀκόμα τώρα καὶ νεκρὸ σὲ τρέμουν οἱ ἐχθροὶ σου
Γιατ' ἦσαν γιγαντόψυχος, ἦσαν καὶ παλληκάρι
εἶχες κι' ἀθάνατα παιδιὰ, Αἰγαίου τὸ καμάρι.

Μὰ ὠϊμένα δὲν ἐπρόφθασες τὸ ἔργο νὰ τελειώσης
καὶ τὸ στερνὸ τὸ χτύπημα εἰς τοὺς ἐχθροὺς νὰ δώσης
Θραῦσμα ὀβίδος ξέσχισε τὰ στήθια, τὴν καρδιά σου
καὶ μένανε νὰ σὲ θρηνοῦν τ' ἀντρεῖα τὰ παιδιὰ σου.

Μὰ μέσ' στὸν τάφο ἠσύχασε, στὸ ἀραχνὸ τὸ μνήμα,
γιατ' οἱ ἐχθροὶ σου γείνανε μύρια κομμάτια, τρίμμα
Καὶ τὸ ἀγνὸ τὸ αἷμά σου πούπυε τὸ μαῦρο χῶμα
χίλιες φορές τὸ πήραμε καὶ μᾶς χρωστοῦν ἀκόμα.

Χίλιες φορές τὸ πλήρωσαν τοῦ Βόλγα τὰ κοθῶνια
τὸ μαρτυροῦν τὰ ἄγρια βουνὰ καὶ τὰ κοιτρώνια
'Ακόμα κι' οἱ ψηλὲς κορφὲς Ροδόπης, μὲ τὰ χιόνια
μᾶς τὸ χρωστοῦν παντοτεινά, θὰ τὸ χρωστοῦν αἰώνια.

Κοιμήσου μέσ' στὸ μνήμά σου, ὀλόγλυκα κοιμήσου
ὅτι σὲ χῶμα ἐλεύθερο κοιμᾶσαι συλλογίσου
Στὸ χῶμα τ' Ἀλεξάνδρου μας σὲ χώρα δοξασμένη
κοιμᾶσαι κι' ἀναπαύεσαι ψυχὴ ἀντρειωμένη.

“Ὅμως, τὸ πνεῦμά σου ἀγρυπνᾷ κι' ὅλο μὲ μᾶς γυρίζει,
τίς γενεὲς πού ἔρχονται γιὰ νὰ φρονηματίζη,
Νὰ σ' ἔχουνε παράδειγμα ὅταν μιὰ μέρα πάλι
ἀνταριαστοῦν τὰ πέλαγα, τὸ μάγο ἀκρογιαλί

Τοῦ ὄνειρεμένου Βόσπορου καὶ πληρωθοῦν οἱ θροῦλοι
κι' ἀνοίξη μόνη διάπλατα ἡ κλειδωμένη πύλη,
Γιὰ νὰ δεχτῆ τοὺς σταυραητοὺς τοῦ Γένους μὲ καμάρι
κι' ὅλους τοὺς ἐθνομάρτυρας θᾶσαι καὶ σὺ λιοντάρι.

Γιατ' ὅλοι ἀπὸ τὰ μνήματα γλυκὰ θὰ σηκωθοῦνε,
μαζὺ μὲ μᾶς θὰ τρέξουνε γιὰ νὰ λειτουργηθοῦνε
Στῆ νειρεμέν' Ἀγιά-Σοφιά, πού θὰ μᾶς δέχεται ὅλους
κι' ἡ γαλανὴ θὰ νὰ σκιρτᾷ πά' στοῦ ναοῦ τοὺς θόλους.

“Ομως κοιμήσου ἤσυχα, γιατί κι’ ἡ Μυτιλήνη
ἢ Λέσβος, τ’ ὄμορφο νησί, Αἰγαίου τὸ ρουμπίνι,
Δὲν σὲ λησμόνησεν ἀητέ, αἰῶνες κι’ ἂν περάσουν
οἱ Λέσβιοι ἀδύνατο εἶνε νὰ σὲ ξεχάσουν.

Γι’ αὐτὸ σὲ κενοτάφιο μαρμαροσκαλισμένο,
τὸ ὄνομά σου γράψανε τὸ δαφνοστολισμένο
Μὲ γράμματα ὀλόχρυσα, ὡς καὶ τὴν προτομή σου
γιὰ νὰ διαιωίσουνε τὴν δόξα, τὴν τιμὴ σου.

Γιατ’ ἔτυχε νὰ ὀδηγῆς τὰ τέκνα τους στὴ μάχη
σ’ ἀγριόβραχα καὶ σὲ γκρεμνά, στοῦ Σκοῦ τὴ μαύρη ράχη
Μαζὺ μὲ σὲ νὰ μοιρασθοῦν μ’ ὅλη τὴν περηφάνεια
τοὺς χίλιους μαύρους πόνους σου, τῆς δόξας τὰ στεφάνια.

Καὶ θᾶρχωνται κάθε πρωῒ, γριές, φτωχὲς μητέρες
ποὺ τὰ παιδιά τους ἔχασαν τὶς μαύρες κείνες μέρες
Κι’ ἄλλοι πολλοὶ στὸν τάφο σου, μὲ δάκρυα νὰ ραντίζουν
τὴν τιμημένη σ’ προτομή, νὰ σὲ καλημερίζουν.

Καὶ πάλι ξανασύχασε, κοιμήσου μέσ’ στὸ μνήμα
γιατ’ οἱ ἐχθροὶ σου γείνανε μύρια κομμάτια, τρίμμα.
Καὶ τὸ ἀγνὸ τὸ αἷμά σου ποῦπτε τὸ μαῦρο χῶμα,
χίλιες φορὲς τὸ πήραμε καὶ μᾶς χρωστοῦν ἀκόμα.

Μυτιλήνη 5 Ἰουνίου 1918

Στον Έθν. Πουλι
Σεμ. Δημητρίου εν
κόνα του Έθνομάρτυρος
Λείψμα Επειμύσεως
Αμασειας, του
Αθ. 1-1-19

Ο έθνομάρτυς Λέσβιος ιεράρχης που πέθανε στις φυλακές
της Άμασειας αφήφώντας τις ανιστόρητες ατιμώσεις
και τα βρασνιστήρια του Τούρκου

ΣΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΚΟ ΘΑΝΑΤΟ
ΤΟΥ ΛΟΙΔΙΜΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΖΗΛΩΝ ΑΜΑΣΕΙΑΣ
ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΓΡΙΤΕΛΛΗ

Μ' ἄλλους πολλούς, ἓνας καὶ σύ, στολίδι καὶ καμάρι
τῆς ὄριας Μυτιλήνης μας γέννημα καὶ βλαστάρι.
Τῆς Καλλονῆς τὸ καύχημα, τῶν Παρακοίλων θρέμμα
ἔβρεξες μὲ τὸ πάναγγο κι' ἥρωϊκό σου αἷμα

Βαθειὰ τοῦ Πόντου μιὰ γωνιά, τῆς δόλιας Μικρασίας,
ποὺ σὰν ἀστέρι φώτιζες τὸ θρόνο 'Αμασείας·
Καὶ σκόρπιξεν ἡ λάμψη σου κι' ἔχυνεν ἡ ματιά σου,
θάρος, χαρά, παρηγοριὰ κι' ἐλπίδα στὰ παιδιὰ σου,

Στ' ἀπόκληρα, τὰ ὄρφανὰ καὶ τὰ κυνηγημένα
Πόσ' ἀπ' αὐτὰ δὲν ἔσωσες, ποῦταν φυλακισμένα
Καὶ πόσα δὲν ἐγλύτωσες ἀπὸ σφαγὴ καὶ πείνα
καὶ τ'ἀστελνες ἀπόκρουφα στὴν Πόλη στὴν 'Αθήνα.

Πόσα κορίτσια ἄμοιρα, παιδούλες καὶ μητέρες,
ἀπὸ σκληρὸ ἐκτουρκισμό, τὶς μαῦρες κεῖνες μέρες
Δὲν ἔσωσεν ὁ τρόπος σου κι' ἡ θεία ἡ μορφή σου,
σὰν πόσοι, ἀπὸ τὸ χαμὸ γλύτωσαν ἀδελφοί σου.

Γιατ' ὅλοι σ' ἐκτιμούσανε, οἱ ἰσχυροὶ στὸν τόπο
κι' ὅ,τι ζητοῦσες, τ'ᾶκαμναν χωρὶς μεγάλο κόπο
Μὰ ἦρθαν μέρες ἄγριες, ποὺ σκόρπιζαν τὴ φρίκη
ἦρθαν ἀνήμερα θεριὰ καὶ πεινασμένοι λύκοι.

Τουρκολαζοὶ καὶ Τάταροι, Κοῦρδοι καὶ Τουρκομᾶνοι
κι' ὅ,τι ἡ Κόλαση ξερονᾶ κι' ὁ Ἄδης ἔξω βγάνει·
Καὶ σὲ μιὰ θεοσκότεινη νυχτιά, τὴν πύλη σπᾶνε
τῆς ἁγίας Μητροπόλεως, ρίχνονται καὶ σ' ἀρπᾶνε

Ἐλόγδυμνο, ἀπ' τὴν κλίνη σου, χωρὶς στολὴ καὶ ράσο
ῶϊμένα, τὸ μαρτύριό σου ποτὲς δὲν θὰ ξεχάσω !
Καὶ ἀπὸ τότε ἀρχινᾶ ὅλη ἡ τραγωδία
καὶ τὰ βασανιστήρια στὰ μέλη σου τὰ θεῖα.

Ἄλλοι εἶπαν πὼς σὲ κράτησαν πολὺν καιρὸ κλεισμένο
μέσα σὲ κρύα φυλακὴ κι' ἀπομεμονωμένο
Καὶ ἄλλοι ὅτι σ' εἶχανε στὴ φυλακὴ μὲ ἄλλους
κείνου τοῦ τόπου προὔχοντας, ὁμογενεῖς μεγάλους.

Καὶ ἀκούγαν μέσ' στὴ σιγῇ, στῆς νύχτας τὸ ρημάδι
στὶς ἄγριες κείνες βραδυές, μέσ' στὸ βαθὺ σκοτάδι,
Ἦλο σου τὸ μαρτύριο, τὴ φρίκη κι' ἀγωνία
π' ἄσπλαχνα σᾶς βασάνιζαν τ' ἀνήμερα θηρία.

Μερόνυχτα σᾶς ἄφηναν, οἱ σκύλοι πεινασμένους
κι' ἀλυσσωμένους πᾶ' στὴ γῆ, ἑβδομάδες διψασμένους
Καὶ ἄλλοι, πὼς σᾶς ἔσφαξαν γδυμνοὺς σὲ μαῦρο χάλι
κι' ἤπιαν τὸ τίμιο αἷμά σας σᾶν ἄγριοι Καννιβάλοι !

Μὰ ὅπως καὶ ἂν ἐγεινεν ὁ ἄδικος χαμὸς σας,
ὁ ἄγριός σας θάνατος καὶ ὁ ἀφανισμός σας
Ποὺ τὸν κρατεῖ μυστήριον καὶ θροῦλος τὸν σκεπάζει
πάντα τ' ἀγνὸ τὸ αἷμά σας ἐκδίκηση θὰ κράζη.

Στις γενεές πού ἤρθανε, σὲ κείνες πού θὰ ῥθοῦνε,
τόσων μαρτύρων αἵματα ποτὲ νὰ μὴ ξεχνοῦνε.

“Ἄν κι’ ἀκριβὰ μᾶς πλήρωσαν, ἀκόμα μᾶς χρωστοῦνε
κι’ ἐν ὅσῳ Τοῦρκος κι’ Ἑλληνας στὸν κόσμον τοῦτο ζοῦνε,

Πάντα θὰ μᾶς πληρώνουνε, μὰ πληρωμὴ δὲ θάχῃ
πάνω δῶ στὸν πλανήτη μας, σ’ ἄλλονε ὅπου λάχῃ.

.....
.....
“Ὅμως τὸ τίμιό σου κορμί, τὸ λείψανό σου τ’ ἅγιο
στὸ χῶμα ὅπου κείτεται δίχως νερὸ τρισάγιο,
Δίχως λιβάνι καὶ κερί, δίχως θερμὸ νὰ δάκρου
θὰ νὰ σκιοτᾶ ἀπὸ χαρὰ, γιατί’ ἀπ’ ἄκρη σ’ ἄκρη

Στὴ ζηλευτὴ πατρίδα σου, βρούση τὸ δάκρου τρέχει
στῆς Λέσθου τ’ ὠμορφο νησί καὶ τελειωμὸ δὲν ἔχει.
Ἄπ’ τὸν καιρὸ πού μάθαμε τὸν ἄγριο θάνατό σου,
τὸν ἄσπλαχνό σου σκοτωμὸ καὶ τὸ μαρτύριό σου.

Κι’ ἄς μᾶς χωρὶς ἡ θάλασσα κι’ ἀπόσταση μεγάλη
μιὰ μέρα στῆς πατρίδας σου τὸ μάγο ἀκρογιαλί,
Θ’ ἀστράψῃ πάλι ἡ λεβεντιὰ μὲ τὴν παλιά της χάρη,
ὅλη ἡ νιότη τοῦ νησιοῦ γιὰ ν’ ἄρθῃ καὶ νὰ πάρῃ

Τὴν ἀγιασμένη σκόνῃ σου κι’ ἐκδίκηση νὰ δώσῃ,
τοὺς ἄγριους δολοφόνους σου κανεὶς δὲ θὰ τοὺς σώσῃ.
“Ὅσο κι’ ἂν εἶναι δυνατός, ὅσο τρανὸς κι’ ἂν γείνη
τις ἀλυσσίδες κι’ ἂν μασᾶ, σίδερ’ ἂν καταπίνῃ! . . .

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Ἀντὶ Προλόγου	σελ. 5 - 6
2. Ἐνας βάρδος ποιητῆς	» 7 - 8
3. Κρίσεις γύρω εἰς τὸ ἔργον	» 9 - 31

I. ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΝΑΣΣΟ

1. 25 Μαρτίου 1918	» 37
2. Ἐλευθέριος Βενιζέλος (1913)	» 46
3. Π. Κουντουριώτης (1920)	» 49
4. Ναύαρχος Μπότσης	» 52
5. Ὁ ξεσκαλωμὸς τῆς Λέσβου	» 54
6. Ἡ μάχη τοῦ Κλαπαδου	» 56
7. Ἐλευθέριος Βενιζέλος	» 58
8. Κωνσταντῖνος Μελάς	» 62
9. Ἡ ναυμαχία τῆς 5 τοῦ Γενάρη	» 64
10. Στοὺς ἐλευθερωτὰς μας	» 65
11. Βενιζέλος — Μυτιλήνη	» 68
12. Στὴ λεβεντιά τῆς Λέσβου	» 71
13. Στὴν Ἑλλάδα ἀπρακτοῦσαν (1915)	» 73
14. 25 Μαρτίου 1915	» 75
15. Στρατηγὸς Ν. Ζορμπᾶς (1909)	» 77
16. Στὸ ἀντιτορπιλικὸ «Θύελλα»	» 80
17. Στὸ λάβαρο τῆς «Ναυκρατοῦσας»	» 85
18. Ἡ σκλάβια Μακεδονία στὴν Ἑλλάδα	» 88
19. Στοὺς συμμάχους Βουλγάρους	» 90
20. Π. Κουντουριώτης (Ναυμαχία τῆς Ἑλλης)	» 92
21. Ναυτικὸς ἀποκλεισμὸς τοῦ 1885	» 95
22. Ἑλλὰς καὶ Βουλγαρία	» 97
23. Ἑλλὰς καὶ Τουρκία (ὁ Μαρμαρωμένος)	» 104
24. Ὁ στόλος μας στὴν Πόλη	» 108
25. Π. Κουντουριώτης (1928)	» 112
26. Στὴν Ἑλληνικὴ Δημοκρατία	» 115
27. Στὸν ἐρχομὸ τοῦ Βενιζέλου (1928)	» 117

28. Ἀπάντησις στοὺς σωβινιστὰς Τούρκους δημοσιογράφους	σελ.	118
29. Στὸ θωρηκτὸ μας «Ἀβέρωφ»	»	122
30. Λόρδος Βύρων	»	124
31. Φράγκ Ἄστιγξ	»	128
32. Ε. Βενιζέλος (Αὔγ. 1928)	»	138

II. ΔΑΦΝΕΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ

33. 25 Μαρτίου 1920	»	148
34. Στοὺς πρώτους στρατευσίμους Μικρασίας	»	164
35. Στὸ θωρηκτὸ μας «Λῆμνος»	»	167
36. Στὸν μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσόστειο (Μαγνησία)	»	168
37. Στρατηγὸς Δ. Ἰωάννου	»	170
38. Στρατηγὸς Κ. Νίδερ	»	173
39. Στρατηγὸς Λ. Παρασκευόπουλος	»	175
40. Στὸ Τοποτηρητὴ Κ. Κ. Δωρόθεο	»	177
41. Ἐπιτελάρχης Νότης Μπότσαρης	»	178
42. Γ. Κονδύλης — Τσαγκαρίδης	»	182
43. Ὄθωναῖος — Μανέτας	»	186
44. Ε. Βενιζέλος (μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Σμύρνης)	»	190

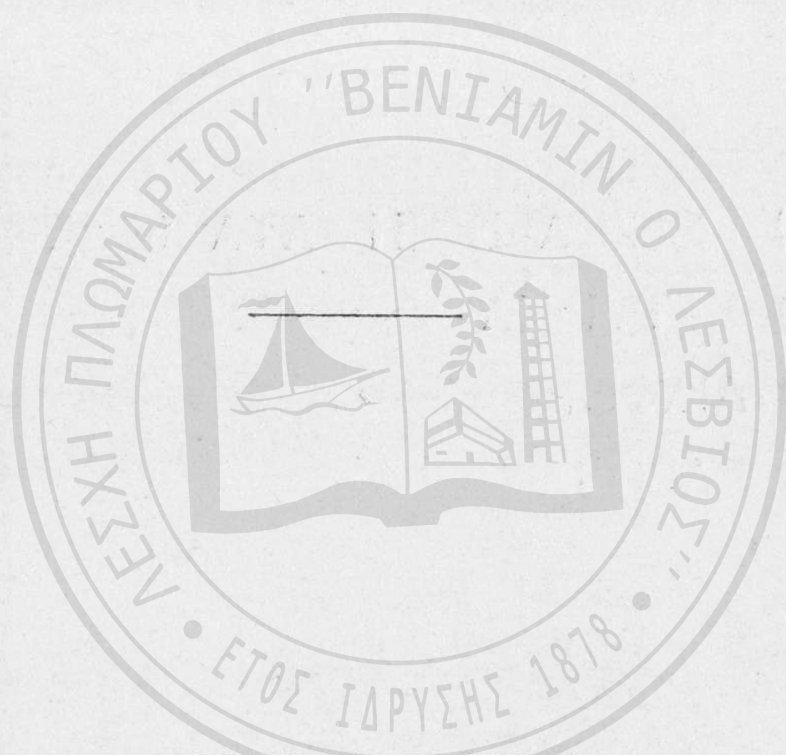
III. ΜΥΡΤΙΕΣ ΤΟΥ ΕΒΡΟΥ.

45. Στὸ βασιλεῖα Ἀλέξανδρο (Πάνορμον)	»	195
46. Στρατηγὸς Κονδύλης	»	197
47. Στὴν Ἀνδριανούπολιν	»	199
48. Συνταγματάρχης Χριστοδούλου	»	200
49. Συνταγματάρχης Ἀθ. Μάρκου	»	201
50. Στρατηγὸς Μ. Ζυμβρακάκης	»	204

IV. ΜΑΤΩΜΕΝΗ ΣΤΡΑΤΑ.

51. Ἄν. Παπούλας	»	209
52. Ἡ γιγαντομαχία τοῦ Ἐσκί - σεχήρ	»	211
53. Ἡ γιγαντομαχία τοῦ Καλέγκροτ	»	215
54. Ἡ μάχη τοῦ Μπολατλή	»	222
55. Θ. Κολιαλέξης	»	227
56. Β. Τσαπραλῆς — Στάλιος	»	231

57. Στὴ Μάννα (Ἄννα Παπαδοπούλου)	σελ.	234
58. Ν. Πλαστήρας	»	238
59. Δ. Ἰωάννου (Μνημόσυνον)	»	243
60. Ἐθνομάρτυς Χρυσόστομος Σμύρνης	»	249
61. Στὸς πεσόντας στὴν ἀπελευθέρωσι τῆς Λέσβου	»	253
62. Στὸν ἀείμνηστο βασιλέα Γεώργιο Α΄.	»	256
63. Στὴν βασιλόπαιδα Ἀλεξάνδρα	»	258
64. Στὸ θάνατο τοῦ Μ. Θεοδοροπούλου	»	261
65. Στὸς πεσόντας στὴ Μικρασία	»	263
66. Στὸν ἥρωα Παπαγιάννη	»	265
67. Στὸν ἐθνομάρτυρα Ἐπίσκοπο Ε. Ἀγριτέλλη	»	270

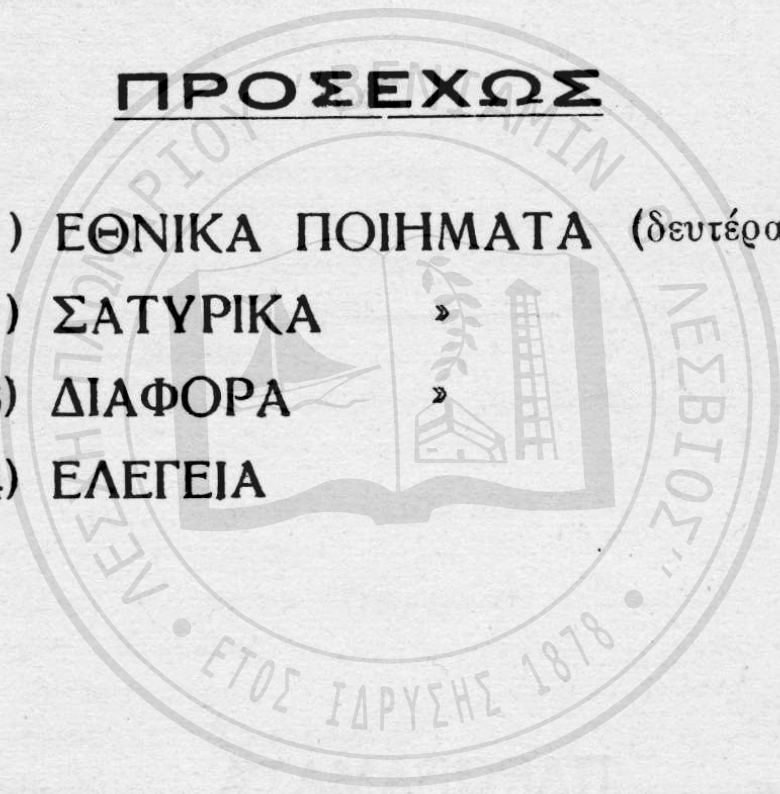

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελ. 24	Ἐρέττα	γράφει	Ἐριέττα
» 24	Ἰωακείμιον	»	Ἰωακείμιον
» 28	Μετὰ τὸν 7ον στίχον	»	τὴ μαύρη καταφρόνια μας καὶ λευθεριά ζητοῦσε
» 37	Ἄρμα	»	Ἄρμα
» 195	Ψάλλουνε ὦσαννὰ	»	Ψάλλουνε τὸ ὦσαννὰ
» 198	Τὸν κυνηγοῦνε	»	ποὺ κυνηγοῦνε
» 231	καὶ μόνη	»	καὶ μόνο
» 224	ἔπερναν	»	ἔσερναν

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

- 1) ΕΘΝΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ (δευτέρα σειρά)
- 2) ΣΑΤΥΡΙΚΑ
- 3) ΔΙΑΦΟΡΑ
- 4) ΕΛΕΓΕΙΑ

5